

Journal of Graduate School, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

The Journal of Graduate School, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University (Humanities and Social Sciences) publishes research articles, academic articles and review articles. Its objectives are to publish articles in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communication, agricultural extension, art, culture and related fields for promoting the concept, techniques, theories, and innovation development and to provide a platform for the presentation of academic outputs among the universities' personnel and people in general. It is issued every 4 months.

Consultants

Assoc. Prof. Thamarak La-ongnual	Ubon Ratchathani Rajabhat University President
Assoc. Prof. Dr. Mali Chaisena	Vice President for Academic Affairs
Asst. Prof. Dr. Sakda Boonyued	Vice President for Administration

Editorial Board

Assoc. Prof. Dr. Mali Chaisena	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom	MahaSarakhm Rajabhat University
Assoc. Prof. Chamroen Unkaew	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Sommai Chinnak	Ubon Ratchathani University
Asst. Prof. Dr. Sudaporn Tangkawanit	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Suwat Banlue	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Dr. Wanida Hongmaneerat	Nakhon Phanom University

Editor	Assoc. Prof. Chanchai Suksai
Associate Editor	Asst. Prof. Dr. Nisanart Sopapol
Operating Team	Ms. Panida Thammawong
Editorial Office	Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Publication Frequency	3 issues per year Issue 1, January-April, Issue 2, May-August and Issue 3, September-December
Place of Publication	Wittaya Printing 1973 Limited Partnership, 336-338 Phadaeng Road, Mueang District, Ubon Ratchathani Province 34000; Tel: 0-4524-0692, Fax: 0-4526-5756

Every article is peer-reviewed for academic correctness by at least two external qualified experts. The opinions in the Journal of Graduate School, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University (Humanities and Social Sciences) belong to the authors; not belong to the Publisher. Thus, Graduate School of Ubon Ratchathani Rajabhat University cannot be held responsible for them. The articles in this journal are protected by the copyright of Thailand. No part of each issue may be reproduced for dissemination without written permission from the publisher.

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 1
Leadership Style of Executives of Local Administrative Organization
Affecting Public Participation in Local Development

ขวัญนภา วงศ์ไพศาลสิริกุล และอารง สุทธาศาสตร์

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการสอน
แบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 13
A Development of Learning Package in Topic of Linear Equation with One
Variable Using Inquiry Method (5Es+D) for Mathematics Problem Solving Ability
for Grade 7th Students

จิตรรา คำบาล

- อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในจังหวัดสกลนคร 23
The Influence of Good Governance towards the Functional Achievement
of Village and Sub-district Headmen in Sakon Nakhon Province

ชาคริต ขาญชิตปรีชา ชาติชัย อุดมกิจมงคล และพิศดาร แสนชาติ

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู
ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู 31
Learning Management Model Using Experiential Learning to Enhance Faith
towards Teaching Profession of Graduate Diploma Program in Teaching
Profession Students

ชिरาพร หนูฤทธิ์ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล และมนสิข ลิทธิสมบุรณ์

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ต่อ)

- ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนเชิงใน (เจริญราษฎร์)
ตำบลเชิงใน อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี 43
Student Guardians' Satisfaction toward the General Administration of Khuang Nai
School (Charoenrash) in Khuang Nai Sub-District, Khuang Nai District,
Ubon Ratchathani Province

นิพนธ์ สมโนส อเนก ศิลปนิมมาลย์ และพระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตนโน

- การพัฒนาแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์
เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู 51
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
The Development of Training Model with an Integrated Cloud Computing
Technology to Enhance Information and Communication Technology Literacy
Skills of Teacher in the Lower Northeastern of Thailand

นุชจรี บุญเกิด และสมเกียรติ เพ็ชรมา

- รูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาามหาวิทยาลัยราชภัฏ 65
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Ethical Behaviors Development Model of Rajabhat University Undergraduate
Students in the North-East Regional Areas

บุญมี โททำ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ

- การใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์ 73
และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
The Using of the Natural Approach to Develop English Reading Ability, Vocabulary
Knowledge, and English Reading Motivation Among Sixth Grade Students

พลวัฒน์ สุวรรณรินทร์

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 81
และการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
An Integrated Learning Management Model to Enhance Information Technology
and Communication Skills of Junior High School Students

พิศวัลย์ สุขอินทร์ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล และมนสิข สติธิสมบุรณ์

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ต่อ)

- ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร
ในพระสังฆราชูประรัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร 91
Student Guardians' Satisfaction toward the Administration of Somdet Phra
Yanasangvara School under Supreme Patriarch's Patronage in Dong Khaen Yai
Sub-District, Kham Khuan Kaew District, Yasothon Province

ภิญโญ แสนโสม อเนก ศิลปนิลมาลย์ และพระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ขยรัตน์

- การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 97
The Development of Web - based Instruction with Questioning Method
to Enhancing Analytical Thinking Ability for 7th Grade Students

มัจฉริ รุจลรัตน์ และรัฐสาร์ เลาสุริโยธิน

- ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 105
Effects of Cooperative Learning with STAD Technique and Mathematical Practices
on Mathematical Achievement in Topic of Linear Equations System for 9th Grade
Students

รัชนก นพเข้า มนิต พลหลา และจุติพร อัสวโสวรรณ

- รูปแบบการจัดการงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก 115
Funeral Management Models as Appeared in TIPITAKA

รัตน์ ปัญญาภา ประสิทธิ์ กุลบุญญา สุชาติ บุญชยานนท์ ไพศาล พากเพียร และเรืองเดช เขจรศาสตร์

- รูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน: กรณีศึกษา สายธุรกิจสุกรของ 127
บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
Leadership Styles Affecting an Employee Engagement: A Case Study in Swine
Business of CPF (Thailand) Public Company Limited in Lower Northeastern Area

วรกร ถีสุงเนิน และธรรมวิมล สุขเสริม

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ต่อ)

- การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต 137

Needs Assessment for Quality assurance Process in Bachelor of Education

วิรุจน์ บัวงาม พงศ์เทพ จิระโร เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และปนัดดา จูภาล

- การศึกษาความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 145
A Study of Crayfish's Consumer Demand in Mueang District, Ubon Ratchathani
Province

วีระศักดิ์ สิงห์คำ และธรรมวิมล สุขเสริม

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเชื่อมโยง เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 155

The study Achievement and Connection Skill of Linear Equations The SSCS
Method Affecting Learning Achievement of Mathayomsuksa III Students.

ศุภลักษณ์ ผิวฉวี กุสุมา ใจสบาย และมนิต พลหลา

- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ 163

The Development of Learning Achievement in Critical Reading of the 5th Grade
Students using SQ4R Techniques with Lower Esan Literatures

สิริธร สุขเจริญ มีชัย เอี่ยมจินดา พิระพรรณ ทองศูนย์ และยุวรี ผลพันธ์

- การเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ 171
โดยใช้การเรียนแบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ ที่มีผลต่อ
ความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการ
นำตนเองในการเรียนรู้ต่างกัน

Comparisons of effects of learning socioscientific issues using the mixed methods
based on brain-based learning method and the traditional learning method
on argumentation and analytical thinking of Mathayomsuksa 2 students
with different self-directed learning

สุนัย อิ่มอรัง บุขรา ยงค์คำชา และจิระพรรณ สุขศรีงาม

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ต่อ)

การพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี	183
--	-----

Development and Efficiency Evaluation of the Learning Evaluation System
According to the Standard Curriculum of the Bachelor's Degree Programs

สุวัฒน์ บรรลือ

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	193
--	-----

The Corporate Social Responsibility Data Disclosure of the Companies in Stock
Exchange of Thailand

อรพินท์ วงศ์ก่อ

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	205
---	-----

Guideline for Increasing Human Capital Management Efficiency of Suratthani
Rajabhat University

อุบลวรรณ บุญแก้ว พูลฉัตร วิชัยดิษฐ และพลกฤต แสงอาวุธ

Corporate Governance, Investment Efficiency: Listed Companies in Market for Alternative Investment - MAI	215
---	-----

Hathairat Khuanrudee Pattanant Petchchedchoo and Siridech Kumsuprom

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)	231
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	232
ขั้นตอนการตีพิมพ์ในวารสาร	237
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์	238
ตัวอย่างสรุปการแก้ไขบทความ	240
ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิจัย	

รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

Leadership Style of Executives of Local Administrative Organization
Affecting Public Participation in Local Development

ขวัญภา วงศ์ไพศาลศิริกุล^{*1} และอารง สุทธาศาสตร์^{**2}

^{1,2}สาขาการบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

E-mail: loma.kwuan@gmail.com

Received: December 17, 2018; Revised: February 3, 2019; Accepted: February 3, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มแรก คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 38 คน ได้มาโดยการเลือกเจาะจง 2) กลุ่มสอง ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 455 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดด้วยตารางของ เครซี่ และมอร์แกน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของ เรดดิน และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎีของ โคเฮนและอัฟฮอฟ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลปะมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบนักพัฒนาและแบบนักบริหาร แบบหนึ่งงาน แบบทำตามระเบียบ แบบนักบุญ แบบประนีประนอม และแบบเผด็จการ ตามลำดับ 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล 3) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวพยากรณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร

คำสำคัญ: รูปแบบภาวะผู้นำ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to study the leadership style of executives of local administrative organization affecting public participation in local development, level of public participation in local development, and leadership style of executives of local administrative organization affecting public participation in local development. The sample used for study consisted of two groups. The first group was composed of 38 executives of local administrative organization in Mueang district, Buriram province, derived by purposive sampling, and the second group comprised 455 people in Mueang district, Buriram province. The sample size was determined by table of Krejcie & Morgan and stratified random sampling and simple random sampling were employed. The tools used for data collection were management style diagnosis test of Reddin and questionnaire on public participation of Cohen & Uphoff. The statistics used for analysis included descriptive statistics i.e. frequency, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics i.e. multiple correlation and multiple regression. The findings of research were as follows: 1) The leadership

style of executives of local administrative organization which was mostly used was the Benevolent Autocrat, which was followed by the Developer and the Executive, the Deserter, the Bureaucrat, the Missionary, the Compromiser, and the Autocrat, respectively. 2) The level of public participation in local development in four dimensions was overall at a high level in a respective order as follows: receiving benefit, decision making, evaluating and performing. And 3) the leadership style of executives of local administrative organization for predicting the public participation in local development was the style of the missionary and the executive.

Keywords: leadership style, executive of local administrative organization, public participation, local development

บทนำ

ในปัจจุบันภาวะผู้นำเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นมากสำหรับองค์กร การบริหารองค์การใดๆ หากขาดผู้นำเสียแล้วย่อมจะทำให้องค์การนั้นดำเนินกิจกรรมไปด้วยความยากลำบาก วุ่นวายสับสน ต่างคนต่างทำงานไม่ประสานกัน และเกิดความขัดแย้ง การบรรลุเป้าหมายขององค์การย่อมจะล่าช้าหรือไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่มาของผู้นำทางการเมืองในอนาคต ผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นจึงต้องเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง ฝึกฝนทักษะทางการบริหารงาน มีอำนาจบริหารงานบุคคล เหนือพนักงานของตนได้อย่างอิสระ สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนภายในท้องถิ่นและสามารถทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน การอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน ตลอดจนการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน องค์การที่ประสบความสำเร็จมีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งแตกต่างกันไปจากองค์การที่ไม่ประสบความสำเร็จคือ การมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพการบริหารใดๆ จะเกิดประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน และใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

จากการที่นักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีแนวคิดที่จะทำให้เมืองบุรีรัมย์ เป็นเมืองชุมทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและวัฒนธรรม จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในเขตพื้นที่ในการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นชุมทางแห่งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรหนึ่ง ที่ตระหนักในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ชุมชนและท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการจัดการอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และมีกระบวนการวางแผนงานพัฒนา ดำเนินงานพัฒนาชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประกอบกับชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนที่มีประชากรที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ และขนาดของประชากรแต่ละชุมชนมีจำนวนเหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้และมีส่วนร่วม ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (สมพร คารัมย์ 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ภาวะผู้นำของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ไม่มากนักน้อยผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยในเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้คาด

ว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 3) เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร ที่ศึกษาในครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 76 คน และ 2) ประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 172,657 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษา มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 38 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ฝ่ายการเมือง ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 19 คน และ ฝ่ายราชการ ได้แก่ ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 19 คน 2) ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยจำแนกประชากรออกตามตำบลและหมู่บ้าน และการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำหมู่บ้านและผู้นำชุมชนจาก 19 ตำบล 347 หมู่บ้าน จำนวน 455 คน เนื่องจากว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นตัวแทนอย่างเป็นทางการของประชาชนในเขตพื้นที่

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุดโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำ 3 มิติ ของ Reddin (1970) และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้ ร่างแบบสอบถาม

2 ชุด โดยชุดแรก เป็นการถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนในเขตพื้นที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรายละเอียดของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีดังนี้ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความเห็นของผู้บริหาร มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามทฤษฎีของ Reddin จำนวน 64 ข้อ ส่วนชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามทฤษฎีของ Cohen and Uphoff มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ตอนที่ 2 ข้อคำถามใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และปรับแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วนำร่างแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภออื่นในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 60 ชุด หลังจากนั้น หาค่าความเที่ยงตรง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยชุดโปรแกรมสถิติเพื่อสังคมศาสตร์ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับเท่ากับ 0.882 และนำแบบสอบถามที่ทำการทดลองใช้ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือรับรองสถาบันการศึกษาต้นสังกัด เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม หลังจากที่ได้แบบสอบถามกลับมาแล้วได้นำมาแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เมื่อรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ข้อมูลพื้นฐาน ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดส่วน รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

ในวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด ร้อยละ 68.42 รองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 31.58 อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามต่ำกว่า 60 ปีมากที่สุด

ร้อยละ 92.11 รองลงมาอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.89 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 39.47 รองลงมาการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.84 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 23.68 ส่วนประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.26 รองลงมาไม่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.74 ตามลำดับ ส่วนผลการวิเคราะห์หารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในทัศนะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถอธิบายด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ในทัศนะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบผู้นำ	รูปแบบภาวะผู้นำ	แบบของภาวะผู้นำ	ความถี่	ร้อยละ
1.	แบบพนักงาน	แบบไม่มีประสิทธิผล	4	8.51
2.	แบบนักบุญ	แบบไม่มีประสิทธิผล	2	4.26
3.	แบบเผด็จการ	แบบไม่มีประสิทธิผล	1	2.13
4.	แบบประนีประนอม	แบบไม่มีประสิทธิผล	2	4.26
5.	แบบทำตามระเบียบ	แบบมีประสิทธิผล	3	6.38
6.	แบบนักพัฒนา	แบบมีประสิทธิผล	11	23.40
7.	แบบเผด็จการที่มีศิลป์	แบบมีประสิทธิผล	13	27.66
8.	แบบนักบริหาร	แบบมีประสิทธิผล	11	23.40
รวม			47	100

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 38 คน ใช้ภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลป์ มากที่สุด (ร้อยละ 27.66) รองลงมาเป็นภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (ร้อยละ 23.40) ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบภาวะผู้นำเป็นแบบของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ส่วนภาวะผู้นำอีก 5 แบบ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ได้ทำการเลือก คือ ภาวะผู้นำแบบพนักงาน (ร้อยละ 8.51) ภาวะผู้นำแบบทำตามระเบียบ (ร้อยละ 6.38) ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (ร้อยละ 4.26) ภาวะผู้นำแบบประนีประนอม (ร้อยละ 4.26) และภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (ร้อยละ 2.13) ตามลำดับ

นอกจากนั้น ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ภาวะผู้นำมากกว่าหนึ่งลักษณะ คือ ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มีกลุ่มตัวอย่างเลือกมากกว่าหนึ่งครั้งมากที่สุด (N=6) รองลงมาเป็น ภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลป์ (N=5) ภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (N=2) ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทัศนะของประชาชนในเขตพื้นที่ สามารถอธิบายด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทัศนะของประชาชน

แบบผู้นำ	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	$\bar{x}$	S	ความหมาย
1.	ภาวะผู้นำแบบหนึ่งงาน	3.16	0.56	มาก
2.	ภาวะผู้นำแบบนักบุญ	3.17	0.53	มาก
3.	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ	3.21	0.53	มาก
4.	ภาวะผู้นำแบบประนีประนอม	3.22	0.51	มาก
5.	ภาวะผู้นำแบบทำตามระเบียบ	3.17	0.52	มาก
6.	ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา	3.30	0.51	มาก
7.	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลป์	3.27	0.53	มาก
8.	ภาวะผู้นำแบบนักบริหาร	3.34	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ ใช้แบบภาวะผู้นำแบบนักบริหาร ($\bar{x} = 3.34$) มากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา ($\bar{x} = 3.30$) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลป์ ($\bar{x} = 3.27$) ภาวะผู้นำแบบประนีประนอม ($\bar{x} = 3.22$) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{x} = 3.21$) ภาวะผู้นำแบบทำตามระเบียบ ($\bar{x} = 3.17$) ภาวะผู้นำแบบนักบุญ ($\bar{x} = 3.17$) ภาวะผู้นำแบบหนึ่งงาน ($\bar{x} = 3.16$) ตามลำดับ

ในวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

เป็นเพศชายมากที่สุด ร้อยละ 68.42 รองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 31.58 มีอายุต่ำกว่า 60 ปีมากที่สุด ร้อยละ 92.11 รองลงมาอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.89 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 39.47 รองลงมาการศึกษายู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.84 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 23.68 ส่วนประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.26 รองลงมา มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.74 ตามลำดับ ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในทัศนะของประชาชน สามารถอธิบายด้วยตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในทัศนะของประชาชน

ด้าน	ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{x}$	S	ความหมาย
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.19	0.74	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.18	0.66	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.23	0.61	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.11	0.67	มาก

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 4 ด้าน พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.23$) มากที่สุด รองลงมา คือด้านการมี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.19$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.18$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.11$) ตามลำดับในวัตถุประสงค์ข้อที่สาม รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยจากการคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Inter correlation) ระหว่าง

ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y
X ₁	1.00												
X ₂	0.72**	1.00											
X ₃	0.66**	0.73**	1.00										
X ₄	0.61**	0.70**	0.73**	1.00									
X ₅	0.61**	0.66**	0.69**	0.68**	1.00								
X ₆	0.46**	0.57**	0.61**	0.67**	0.54**	1.00							
X ₇	0.42**	0.52**	0.60**	0.59**	0.59**	0.70**	1.00						
X ₈	0.46**	0.54**	0.58**	0.64**	0.60**	0.78**	0.69**	1.00					
Y ₁	0.26**	0.32**	0.24**	0.29**	0.26**	0.28**	0.24**	0.32**	1.00				
Y ₂	0.34**	0.42**	0.36**	0.35**	0.34**	0.35**	0.31**	0.37**	0.73**	1.00			
Y ₃	0.34**	0.42**	0.38**	0.39**	0.34**	0.42**	0.38**	0.47**	0.73**	0.75**	1.00		
Y ₄	0.37**	0.42**	0.40**	0.40**	0.40**	0.35**	0.39**	0.40**	0.64**	0.70**	0.74**	1.00	
Y	0.37**	0.44**	0.38**	0.40**	0.38**	0.39**	0.37**	0.43**	0.88**	0.89**	0.90**	0.86**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 8 ตัวแปร พบเป็นค่าบวกทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .248 ถึง .906 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 8 ตัวกับตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการ

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรขั้นๆ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น คือ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X²) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X⁸) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .503 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .250 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .518 ดังที่ปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรขั้นๆ

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	SE _{est}
X ₂	.445	.196	11.807**	.536
X ₂ , X ₈	.503	.250	76.553**	.518

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรขึ้นๆ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น คือ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X_2) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X_8) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .503 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .250

โดยที่มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .518 สามารถนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนั้น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยใช้ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X_2) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X_8) เป็นตัวพยากรณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น สามารถอธิบายด้วยตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X_2) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X_8) เป็นตัวพยากรณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE_{bj}	β	t
X_2	.333	.055	.292	6.025**
X_8	.302	.052	.280	5.773**

$$R = .503 \quad R^2 = .253 \quad SE_{est} = .518$$

$$F = 76.533 \quad a = 1.116$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณจากตารางข้างบน สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบและสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Y' = 1.116 + .333X_2 + .302X_8$$

$$Z'_Y = .292Z_2 + .280Z_8$$

จากสมการจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X_2) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X_8) เป็นตัวพยากรณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ .333 , .302 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .292 , .280 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .503 มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 25.30 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .518 และค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 1.116 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า ภาวะผู้นำแบบนักบุญ (X_2) และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร (X_8) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทัศนะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลป์ มากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักบริหารและแบบนักพัฒนา ในขณะที่รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทัศนะของประชาชน พบว่า มีแบบภาวะผู้นำแบบนักบริหาร มากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักพัฒนา และแบบเผด็จการที่มีศิลป์ ซึ่งมีความต่างกันจากมุมมองของผู้บริหารเองและประชาชนมองผู้บริหาร กรณีนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำในทัศนะของผู้บริหารและประชาชนเองมีด้วยกัน 3 แบบหลัก คือเหมือนกันแต่ลำดับต่างกัน โดยผลการวิจัยพบว่า มีความสอดคล้องและความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ในเรื่องที่ใช้ยุคที่ใช้ทฤษฎี 3 มิติของเรดตินในงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวิจัยแต่ละครั้งที่ใช้ตัวแปรที่ต่างกันและศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน ประกอบกับปัจจัยด้านสถานการณ์ที่แตกต่างกันย่อมทำให้เกิดผลต่างกันได้

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ สมศรี แจ่มบุญรัตน์ (2548) ที่ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักบุญ แบบเผด็จการ แบบแบบมีศิลป์ แบบเผด็จการ แบบยึดระเบียบ แบบหนึ่งงาน แบบประนีประนอม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภากร เมฆขยาย (2550) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ แบบยึดระเบียบ แบบนักบุญ แบบนักบริหาร แบบหนึ่งงาน แบบเผด็จการ แบบเผด็จการที่มีศิลป์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก นิมมานนิรชร (2544) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่โรงเรียนมัธยม มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักบุญ แบบผู้ทำตามคำสั่ง แบบหนึ่งงาน แบบเผด็จการอย่างมีศิลปะ แบบนักบริหาร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ชุ่มสลับ (2545) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารองค์กรธุรกิจภาคเอกชน ซึ่งพบว่า ผู้บริหารองค์กรธุรกิจเอกชน มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ แบบคุมกฎ แบบนักบริหาร และแบบเผด็จการมีศิลป์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมวงศ์ สุริยะวงศ์ (2547) ที่ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย มีภาวะผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีศิลป์มากที่สุด รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา ภาวะผู้นำแบบนักบริหาร ภาวะผู้นำแบบยึดระเบียบ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ภาวะผู้นำแบบนักบุญ ภาวะผู้นำแบบประนีประนอม และภาวะผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี พงษ์สุวิริยสกุล (2543) ที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำผู้บริหารสตรีของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด เขต 12 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ แบบยึดระเบียบ แบบผู้ทนทำ แบบนักบุญ แบบผู้นำทีม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช อัสวสกุลไกร (2544) ที่ศึกษา ภาวะผู้นำของหัวหน้าแผนกบริษัทอุตสาหกรรมทำเครื่องแก้วไทยในโรงงานราชภัฏบูรณะและบางพลี ซึ่งพบว่า หัวหน้าแผนกในโรงงานราชภัฏบูรณะ มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนาและแบบยึดระเบียบมากที่สุด ส่วนผู้นำหัวหน้าแผนกในโรงงาน

บางพลี มีแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีศิลป์และแบบยึดระเบียบ มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิท กริทธิ (2545) ที่ศึกษาภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียน โดยผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำแบบนักพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ แบบเผด็จการที่มีศิลป์ แบบ นักบริหาร และแบบยึดระเบียบตามลำดับ ในทางกลับกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า แตกต่างจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ ทิพากร ช่างมิ่ง (2545) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีภาวะผู้นำแบบหนึ่งงาน มากที่สุด รองลงมา คือ แบบยึดระเบียบแบบนักบุญ แบบนักพัฒนา แบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ และแบบเผด็จการ ตามลำดับ แตกต่างจากงานวิจัยของ มานัส สังข์เมือง และคณะ (2552) ที่ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก มีภาวะผู้นำแบบหนึ่งงาน มากที่สุด ตามด้วยแบบทำตามระเบียบ แบบนักพัฒนา แบบนักบุญ ตามลำดับ แตกต่างจากงานวิจัยของ สมบูรณ์ นาครินทร์ (2545) ที่ศึกษา แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม มีภาวะผู้นำแบบเผด็จการ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ ผู้นำแบบยึดระเบียบ ผู้นำแบบประนีประนอม ผู้นำแบบนักพัฒนา ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ ผู้นำแบบนักบุญ และ ผู้นำแบบนักบริหาร ตามลำดับ แตกต่างจากงานวิจัยของ มาลี เพ็งแจ่ม (2546) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีภาวะผู้นำแบบนักบุญ มากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบผู้ทนทำ ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา และภาวะผู้นำแบบผู้ถูกงาน ตามลำดับ แตกต่างจากงานวิจัยของ พูลสุข สกุลไทย (2546) ที่ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวม มีแบบภาวะผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่ มากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักบุญ แบบเผด็จการ แบบประนีประนอม แบบยึดระเบียบแบบนักพัฒนา แบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ และแบบนักบริหาร ตามลำดับ การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตัวแปรที่ใช้ศึกษาแตกต่างกันและบริบทของพื้นที่ที่ศึกษาต่างกัน อีก

ทั้งตัวปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่ต่างกันจึงทำให้ผลวิจัยที่ได้รับแตกต่างกันได้ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่ามีความสอดคล้องและความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ดังนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านทุ่งกร่าง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันวาท มีความรัก (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญาณี บุญทองคำ (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ในทางกลับกัน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าแตกต่างจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ กฤษณากรณ์ ยุงทอง (2555) ที่ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาจ้ว จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากงานวิจัยของ วชิษฐ์ สีหสกุล (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบ้านใหม่ จังหวัดพะเยา ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากงานวิจัยของ เอกศักดิ์ ทุกอย่าง (2556) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากการวิจัยของ ธนกิจ จินะแก้ว (2556) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบุญเรือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากงานวิจัยของ นงลักษณ์ ธรรมบำรุง (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านเขี้ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง การวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า ภาวะผู้นำแบบนักบุญ และภาวะผู้นำแบบนักบริหาร เป็นตัวพยากรณ์การ

มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยที่ปรากฏดังนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า รูปแบบภาวะผู้นำ 3 มิติของเรตตินั้นจะแบ่งภาวะผู้นำพื้นฐาน ออกเป็น 4 แบบ โดยแบบผู้นำทั้ง 4 แบบนี้จะกลายเป็นภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานการณ์ รวมเป็น ภาวะผู้นำ 8 แบบ ตามทฤษฎี 3 มิติของเรตติน แบบภาวะผู้นำแบบนักบุญ เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย เป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงานต่ำแต่มีความสัมพันธ์สูง แต่แสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ซึ่งขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้นำแบบนี้จะมีลักษณะของคนใจบุญ มีจิตใจเมตตาแต่คำนึงถึงแต่สัมพันธ์ภาพอันดีเหนือสิ่งอื่นใด ซึ่งถือเป็นข้อเสียที่ปรารถนาที่จะเป็นคนดีมากเกินไปจนไม่กล้าที่จะขัดใจ ได้แย้ง หรือ คัดค้านการกระทำใดๆ แม้จะเป็นเรื่องปลีกย่อยที่เข้าไม่ถึงด้วยก็ตาม แต่เพื่อเห็นแก่มิตรภาพบางครั้งแม้จะต้องฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบที่ควรเป็นก็ยินยอมหรือหนึ่งเฉยเสีย มีพฤติกรรมการบริหารองค์การเสมือนหนึ่งเป็นสโมสรที่มุ่งเรื่องสวัสดิการและความพอใจของสมาชิกเพราะผู้นำแบบนี้เชื่อว่า ผลผลิตของงานไม่สำคัญเท่ากับความสนิทสนมอันดีต่อกัน เชื่อว่าการดำรงรักษาที่ทำงานให้มีบรรยากาศอบอุ่นสบายใจและเป็นกันเอง จะทำให้งานดำเนินไปได้โดยราบรื่น มองในแง่ทฤษฎีความต้องการถือว่าเป็นผู้ที่มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันจากผู้อื่นสูง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ 2012) ในขณะที่ภาวะผู้นำแบบนักบริหาร ตามหลักทฤษฎี 3 มิติของเรตตินั้นเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพมาก เป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงานสูงและมีความสัมพันธ์สูง ด้วยการแสดงพฤติกรรมทั้งสองด้านได้อย่างผสมกลมกลืน กล่าวคือ รู้จักใช้ความสามารถของผู้ร่วมงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด แต่ในขณะเดียวกันก็รู้ว่าจะต้องให้ผลประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน จึงเป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนอื่น สามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพที่ทุกคนร่วมเดินทางไปในทิศทางเดียวกัน รู้จักกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม จึงทำให้คนเหล่านั้นรู้สึกผูกพันกับงาน รู้จักพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้วยเหตุนี้ จึงได้ความคิดที่ดีเยี่ยมจากทุกคน เป็นผู้ที่เชื่อว่าความต้องการส่วนบุคคลของผู้นำทำงานกับความต้องการขององค์กรสามารถไปด้วยกันได้ เป็นผู้คอยให้กำลังใจทำให้ทีมงานมีขวัญกำลังใจที่จะทุ่มเทให้เกิดความสำเร็จโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย จึงกล่าวได้ว่าผู้นำแบบ นักบริหารเป็นแบบอย่างที่ดีของหัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ 2012)

จะเห็นว่าแม้รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีทั้งแบบผู้นำที่ไม่มีประสิทธิผล และแบบผู้นำที่มีประสิทธิผล แต่รูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลและไม่มีประสิทธิผล ทั้ง 2 รูปแบบก็ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานการณ์ ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำ 3 มิติของเรดตินที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบนักบุญซึ่งเป็นแบบภาวะผู้นำแบบไม่มีประสิทธิผล เปลี่ยนมาจากภาวะผู้นำแบบพื้นฐาน ในแบบภาวะผู้นำแบบสัมพันธ์ ส่วนภาวะผู้นำแบบผู้บริหารซึ่งเป็นแบบภาวะผู้นำแบบมีประสิทธิผล เปลี่ยนมาจากภาวะผู้นำแบบพื้นฐานในภาวะผู้นำแบบบูรณาการ ทั้งนี้จึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎากรณ์ ยุงทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาजू อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาजू. เพชรบูรณ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555.
- โกวิท กริทธิ. การใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ณัฏยาณี บุญทองคำ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555.
- ทิพากร ช่างมิ่ง. แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับและไม่ได้รับรางวัลสถานศึกษาดีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2545.

ธนกิจ จินะแก้ว. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2556.

ธรรมวงศ์ สุลิยะวงศ์. การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดแผนกศึกษาแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุรินทร์, 2547.

ธันวา มีความรัก. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2555.

นงลักษณ์ ธรรมบำรุง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบล บ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555.

พูนสุข สกฤตไทย. แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2546.

มานัส สังข์เมือง สิริภพ ศรีพงษ์ธรพิบูล และอัญชิสา บัวสุข. การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.

มาลี เพ็งแจ่ม. แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศึกษาเฉพาะเขตดุสิต. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

วศิษฐ์ สีหสกุล. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2555.

- วิษณุ หยกจินดา. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557.
- วิรัช อัสวสกุลไกร. ภาวะผู้นำของหัวหน้าแผนก กรณีศึกษา บริษัท อุตสาหกรรมทำเครื่องแก้วไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- ศุภากร เมฆขยาย. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำกับวิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- สมบุรณ์ นาครินทร์. การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุรินทร์, 2545.
- สมพร คารัมย์. บุรีรัมย์ เมืองกีฬา. ใน Hug Buriram. 16 (มีนาคม-เมษายน 2560): 5-6.
- สมศรี แจ่มบุญรัตน์. แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ: เอกซเปอร์เนท, 2550.
- สุรศักดิ์ ชุ่มสลับ. การศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารองค์กรธุรกิจตามทฤษฎีของเรดติน กรณีศึกษาองค์กรในเครือไบโอไฟส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2545.
- อเนก นิมมานนิรชร. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2544.
- อรุณี พงษ์สุวิริยสกุล. การศึกษาพฤติกรรมผู้นำผู้บริหารสตรีกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- เอกศักดิ์ ทุกอย่าง. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2556.
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity. New York: World Developments, 1980.
- Reddin, W.J. Managerial Effectiveness. New York: McGraw-Hill, 1970.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว
โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D)
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A Development of Learning Package in Topic of Linear Equation with One Variable
Using Inquiry Method (5Es+D) for Mathematics Problem Solving Ability for Grade 7th
Students

จิตรา คำบาล^{*1}

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไพรรธรรมคุณวิทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

E-mail: tankam1010@gmail.com

Received: April 1, 2018; Revised: May 17, 2018; Accepted: June 3, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ประเมินความพึงพอใจในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตัวอย่างในการศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จากโรงเรียนศรีแก้วพิทยาคม อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า 1) ด้านเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ทุกเรื่อง 2) เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้กับตนเองและกับครอบครัว ชุมชนและควรเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ 3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีสื่อที่หลากหลาย ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และต้องเป็นสื่อที่น่าสนใจ 4) ด้านสื่อการเรียนควรใช้สื่อที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ได้ง่าย และใช้วัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่หาได้ในท้องถิ่น 5) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้นักเรียนได้ใช้สื่อทุกอย่างในชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงโดยครูต้องคอยดูแลและให้คำแนะนำการใช้อุปกรณ์ที่นักเรียนไม่คุ้นเคย และ 6) ควรบูรณาการเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ให้เข้ากับวิชาอื่นๆ

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 78.85 / 77.27

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the basic information for learning set development, 2) to develop the learning set, 3) to find out the results of using learning set, and 4) to evaluate the learning

set. The sample in this research obtained by simple random sampling that were used classrooms in Srikaew Pittaya School, Srirattana district, Srisaket province in the academic year 2015 which contained 32 students as the sample unit. Research instruments used in this research were 1) interview form, 2) questionnaires, 3) learning packages, 4) learning plan, 5) learning achievement test, 6) mathematical problems solving test, and 7) students' satisfaction survey form. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research results were as follows:

1. Results after studying basic information for learning sets development showed that 1) all contents were useful for students to use in daily life, 2) the contents, which were able to be used for themselves, their families, and their communities, should be able to use as a part of their future careers, 3) learning sets should have various medias that students could learn by themselves 4) the learning media should be easy to understand and created by using local materials, equipment, and document. 5) teaching activities should let the students to use all medias in their learning activities under the teacher supervisory that teacher could instructed the use of equipment that students might not familiar, and 6) the learning sets should be integrated topic of single linear equation with other subjects.
2. The efficiency of learning sets (E_1 / E_2) equal to 78.85 / 77.27
3. The learning achievement of students and the results of mathematical problems solving ability after learning were higher than before learning statistically significant at the level of .01
4. the students' satisfaction towards to the learning set were at highest level.

Keywords: Learning Package, Inquiry Method, Problem Solving

บทนำ

ปัจจุบันความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพัฒนากำลังคนโดยการให้การศึกษาในรูปแบบต่างๆ กับบุคคล เพื่อให้สามารถตามได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น สำหรับในประเทศไทยนั้น รัฐได้ให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ตามวิสัยทัศน์ 3 พันธกิจ 3 วัตถุประสงค์ 4 เป้าหมายหลัก และ 7 ยุทธศาสตร์ ตามการศึกษาจากบริบทตลอดจนจุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและภัยคุกคามของประเทศไทย วิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคงเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" 3 พันธกิจ ได้แก่ การพัฒนาฐานการผลิตและบริการ การสร้างความเป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และสร้างภูมิคุ้มกันจากวิกฤตการณ์ 3 วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข

4 เป้าหมายหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งสมดุล ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น มีหลักประกันสังคมที่ทั่วถึง และสังคมไทยมีความสุขอย่างมีธรรมาภิบาล 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็ง สมดุล อย่างสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต การค้า การลงทุน การพัฒนาคุณภาพคน ทั้งความรู้ คุณธรรม สังคม มั่นคงเป็นธรรม มีพลังและเอื้ออาทร เน้นการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของพลังงานและอาหาร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2554)

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ได้ดำเนินการภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 จึงทำให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปทำให้คนได้เรียนรู้ได้พัฒนาความถนัด ตามศักยภาพหมดทุกคนทั่วประเทศ ให้ทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สร้างนิสัยในการเรียนรู้ ได้

เรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ รู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ รู้จักค้นพบคำตอบต่างๆ ด้วยตนเอง การกระทำอย่างนี้สำเร็จได้หรือไม่อยู่ที่ครู เพราะว่าครูคือผู้ทำหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นมา บทบาทของครูคือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและมีความหลากหลาย คำนึงถึงการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม รักษาความเป็นไทยเอาไว้ให้ได้ด้วย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลกระทบต่อกับคนไทยทุกคน โดยเฉพาะครูผู้สอน จะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองมาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ได้กำหนดไว้ ฉะนั้น ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลก และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

จากรายงานการประชุมคณะครูของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนศรีแก้วพิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2557 เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยพิจารณาเนื้อหาของรายวิชา

คณิตศาสตร์ 2 ค 21102 ที่นักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ พบว่าเนื้อหา ที่นักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด ได้แก่ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว รองลงมาได้แก่เรื่อง เศษส่วน และทศนิยม คู่อันดับ และกราฟ การประมาณค่า และความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ ตามลำดับ หากสภาพปัญหาของนักเรียนไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข จะส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียนที่จะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่อไปในอนาคต จากการวิเคราะห์สาเหตุ ที่นักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดในเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สรุปสาเหตุได้ดังต่อไปนี้ (1) ครูไม่มีสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน (2) วิธีการสอนของครูไม่เหมาะสม ใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ (3) ความรู้พื้นฐานของนักเรียนไม่ดีพอ ขาดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหา (4) ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน จากปัญหาที่พบ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น หรือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวครูต้องวางแผนการสอนที่ดีและจัดการเรียนให้สอดคล้อง ซึ่งต้องมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ สรุปว่าให้จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผสานกับความรู้ อย่างสมดุล (โรงเรียนศรีแก้วพิทยาศาสตร์ 2557)

จากประสบการณ์การสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยทำการสอนมาหลายปี พบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากความสำคัญของปัญหาและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ 2 ค21102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) และเพิ่มขั้นตอนที่ 6 ขั้นพัฒนาความรู้ (Development) เป็นรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) ที่มีกิจกรรมและวิธีการสอนแบบหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะช่วยพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

แนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนได้ปรับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ ขั้นสร้างความเข้าใจ (Engage) ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explain) ขั้นขยายความรู้ (Elaborate) และขั้นประเมินผล (Evaluate) โดยได้เพิ่มขั้นที่ 6 คือ การนำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเป็นวิธีการสอน ที่ผู้วิจัยจะนำมาพัฒนา ซึ่งเรียกว่าวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เนื่องจากการสอบถามครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าควรมีขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิจัย (Research : R1) เป็นขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา (Development : D1) เป็นขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการวิจัย (Research : R2) เป็นขั้นตอนการศึกษาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการพัฒนา (Development : D2) เป็นขั้นตอนการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนศรีแก้วพิทยฯ อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 93 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนศรีแก้วพิทยฯ อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 32 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แล้วจับสลากมา 1 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความต้องการชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความต้องการชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 4 ชุด มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00
 ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.44-0.76 ค่าอำนาจจำแนก 0.24-0.71 และค่าความเชื่อมั่น .67 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ มีค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 ค่าความยากง่าย 0.44-0.59 ค่าอำนาจจำแนก 0.22-0.44 และค่าความเชื่อมั่น .70

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ มีค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่น .71

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย โดยใช้การสอบถาม การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลโดยสรุปเพื่อนำมาประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัด

ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการ พบว่า ครูและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะคือ 1) ด้านเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในโรงเรียนและท้องถิ่นของนักเรียนได้ทุกเรื่อง 2) เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้กับตนเองและกับครอบครัว ชุมชนและควรเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น นำปัญญา พัฒนาการคิดในการแก้โจทย์ปัญหา 3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีสื่อที่หลากหลายที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และต้องเป็นสื่อที่น่าสนใจ ถ้าเป็นใบความรู้ควรมีภาพประกอบที่เข้าใจ 4) ด้านสื่อการเรียนควรใช้สื่อที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย และใช้วัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่หาได้ในท้องถิ่น 5) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้นักเรียนได้ใช้สื่อทุกอย่างในชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงโดยครูต้องคอยดูแลและให้คำแนะนำการใช้อุปกรณ์ที่นักเรียนไม่คุ้นเคย และ 6) ควรบูรณาการเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวให้เข้ากับวิชาอื่นๆ นอกจากนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เน้นการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้านเนื้อหาเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ควรเป็นเนื้อหาที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการประเมินประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) 78.85 ด้านผลลัพธ์ (E2) 77.27 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75 แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้

รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด (4.59) และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา และมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนและครูต้องการให้มีการพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เน้นการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้านเนื้อหาเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เป็นเนื้อหาที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และกิจกรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545) ที่ให้ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Multi Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับโดยจัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุในของ กล่องหรือกระเป๋าสอดคล้องกับแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ได้ให้ความหมาย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนหลายอย่างประกอบกันจัดไว้เป็นชุด (Packages) เรียกว่าสื่อประสม (Multi Media) เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน

ได้ศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ โดยที่ครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างนักเรียนหรือบุคคล เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มความสามารถตามศักยภาพ และเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนรู้

2. ผลการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านกระบวนการ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพ 78.85 ด้านผลลัพธ์ (E_2) 77.27 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างมีระบบขั้นตอนตามวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงหลายครั้ง จากผู้เชี่ยวชาญและจากการทดสอบกับนักเรียน จึงทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนม ธีระเพ็ญแสง และ วรชัย ยะหนัก (2552) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ แก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์ของสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22/79.22 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิณรัตน์ ราศรี (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ 5E เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.30/87.10 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเริง อนุศาสนนันท์ (2554) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องรูปเรขาคณิตคิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.35/80.89 สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามทฤษฎีหลักการ และขั้นตอนของวิธีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีการหาประสิทธิภาพอย่างถูกต้อง

ตามขั้นตอน จึงเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการ พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขณะดำเนินการทดลองนักเรียนมีความสนใจในการเรียน ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสังเกตได้จากการซักถามเมื่อมีข้อสงสัยกล้าแสดงออก ร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริประภา กิจอักษร (2551) ที่ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงชีวัน เฉยปัญญา และคณะ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่อง การคูณ และการหาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จะเห็นได้ว่า ผลการใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นกลุ่มจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาขณะ ที่กำลังศึกษาอยู่หรือทำกิจกรรมระหว่างเรียน สามารถขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนได้โดยจัดทำรูปเล่มทำเป็นชุดๆ จะจบในตัวเรียงลำดับความรู้จากง่ายไปหายาก มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละชุดให้นักเรียนทราบ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างครบถ้วน เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาในแต่ละชุดจบแล้ว นักเรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้จะมีเฉลยคำตอบอยู่ด้านหลัง ทำให้นักเรียนสามารถตรวจสอบตนเอง ได้ว่ามีการพัฒนาการเพิ่มขึ้นเท่าใด ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เป็นการจัดกิจกรรมที่มีความผสมผสานระหว่างการสังเกต การใช้คำถาม การค้นหาข้อมูลเพื่อช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและหลักฐานการใช้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล ตอบคำถามอธิบาย และทำนาย ตลอดจนการนำเสนอข้อมูล สอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2547) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 5 คน และนักเรียนในชั้นของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถด้านการคิดระดับสูงของนักเรียนหลังการสอนด้านการคิดวิจารณ์ญาณและลดลงจากระดับเดิมและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหาพัฒนาขึ้นจากระดับเดิม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกิดศิริ ทองนวล (2555) ที่พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การประยุกต์สถานการณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการสนับสนุนว่าการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) คือการ “ค้นหา” เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนค้นหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการคิดและใช้เป็นเครื่องมือ ซึ่งการสืบเสาะหาความรู้ เป็นกิจกรรมที่มีความผสมผสาน ระหว่างการสังเกต การใช้คำถาม การค้นหาข้อมูลเพื่อช่วยสนับสนุนการทดลอง ให้มีประสิทธิภาพและหลักฐาน การใช้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล ตอบคำถาม อธิบาย และทำนาย ตลอดจนการนำเสนอข้อมูล เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนในด้านทักษะการเรียนรู้มากกว่าความ

รู้ที่นักเรียนจะได้มาครูจะเป็นเพียงผู้สนับสนุน เตรียมทรัพยากรที่เหมาะสมไว้ให้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และมีการประเมินผลการเรียนรู้ที่แปลกใหม่หลากหลาย

4. ผลการประเมินผลชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียน พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคารม แสงแก้ว (2554) ที่พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอดแทรกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาวรรณ เทพรัตน์ (2554) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

ดังนั้น จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนที่จะนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ควรจะต้องเตรียมความพร้อมในบทบาทของตนเองโดยการศึกษาเนื้อหา และคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ จัดเตรียมอุปกรณ์ การเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และแนะนำบทบาทของนักเรียนในการเรียน

การสอนให้ชัดเจน

2. ครูผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาสาระในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และพัฒนา (5Es+D) เนื้อหาอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และในกลุ่มสาระอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาวิธีการหรือในรูปแบบการสอนอื่นๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียน เนื้อหา และสภาพแวดล้อมโดยรอบของโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยและพัฒนาฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อ.ดร.กิตติพงษ์ วงศ์คำ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ดร.อภิรมย์ ลิพันธ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน และ นายสุจินต์ หล้าคำ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เกิดศิริ ทองนวล. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สถานการณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ศรีสะเกษ: โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ, 2551.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554.

คารม แสงแก้ว. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอดแทรกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.

ดวงชีวัน เณย์ปัญญา และคณะ. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องการคูณและการหาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.

นิภาวรรณ เทพรัตน์. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการ คิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

พนม อีระเพ็ญแสง และวรชัย ยะหนัก. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์ของสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.

โรงเรียนศรีแก้วพิทยฯ. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2557. ศรีสะเกษ: โรงเรียนศรีแก้วพิทยฯ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ, 2557.

วินรัตน์ ราศิริ. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2552.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

ศิริประภา กิจอักษร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. รายงานการวิจัยการศึกษาพัฒนารูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry cycle หรือ 5Es) เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง (ระยะที่ 3). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.

สำเร็จ อนุศาสนนันท์. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องรูปเรขาคณิตคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2554.

**อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร**
**The Influence of Good Governance towards the Functional Achievement
of Village and Sub-district Headmen in Sakon Nakhon Province**

ชาคริต ชาญชิตปรีชา^{*1} ชาติชัย อุดมกิจมงคล^{**2} และพิศดาร แสนชาติ^{***3}

^{1,2,3}คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

E-mail: chardchai_u@hotmail.com

Received: June 3, 2018; Revised: August 1, 2018; Accepted: August 9, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร 2) ศึกษาอิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร 3) แสวงหาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1,194 คน ตัวอย่าง 300 คน ทำการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความคุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านงานทะเบียน ส่วนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต จังหวัดสกลนคร โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .396 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .140 และยังพบว่า อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถพยากรณ์ระดับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้ร้อยละ 15.70 ส่วนอีกร้อยละ 84.30 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ โดยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมี 3 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ส่วนแนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ควรพัฒนา 3 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

คำสำคัญ: การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the levels of good governance and the functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province (VSHSN), 2) study the influence of good governance towards the functional achievement of VSHSN, and 3) seek for guidelines for the

development of good governance and functional achievement of VSHSN. The quantitative research's population were 1,194 VSHSN. The samples were 300 VSHSN obtained by simple random sampling. The research instrument used in quantitative data collecting was a questionnaire. Statistics used in quantitative data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. The target groups for in depth-interview were 8 experts. Structural interview form was used for qualitative data collecting. Then, content analysis was used for qualitative analysis.

The research findings were as follows:

1. The opinion on the level of overall good governance of VSHSN was at high level The aspects that gained the highest mean score were the principle of accountability the principle of participation and the principle of value for money respectively. Overall functional achievement of VSHSN was at high level The aspects that gained the highest mean score were ruling and maintaining peace and order the aspect of registration and the aspect of conservation of natural resources and the environment respectively.

2. The good governance effected to the functional achievement of VSHSN. The correlation coefficient was .396, with a correlation coefficient of .140. It was also found that the influence of good governance was able 15.70 percent to predict the level of functional achievement of VSHSN. The other 84.30 percent was influenced by other variables. When considered each side, it was found that good governance in the rule of law and the cost-effectiveness effected to the functional achievement of VSHSN, statistically significant at the .05 level.

3. The guidelines for the development of good governance consisted of 3 aspects: 1) the principle of value for money, 2) the principle of behaving with integrity, and 3) the principle of transparency; and the guidelines for functional achievement of VSHSN development consisted of 3 aspects: 1) conservation of natural resources and the environment, 2) professional development and promotion, and 3) dealing with criminal cases.

Keywords: Good Governance, Functional Achievement, Village and Sub-district Headmen

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แต่การปกครองท้องถิ่นระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยเฉพาะกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านยังขาดการปรับปรุงให้เหมาะสม ประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ 2553) โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอ เป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน อำนวยความเป็นธรรม ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎร สร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ประสาน อำนวยความสะดวกแก่ราษฎร

ในการติดต่อขอรับบริการกับภาครัฐ รับฟังปัญหาแล้วนำความเดือดร้อนและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรแจ้งต่อภาครัฐเพื่อการแก้ไขปัญหา สนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐ ปกครองราษฎรให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมาย สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบ และปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนภาครัฐที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมอบหมาย (วิญญู นาสิงห์พันธ์ 2550)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการช่วย

เหลือทางราชการเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในตำบลหมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในการติดต่อกับภาคส่วนต่างๆ หากได้ปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลังก็จะส่งผลต่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้การจะเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความศรัทธาจากประชาชนมากน้อยเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับการทุ่มเทกำลังใจ กำลังกาย ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (สุริยะ วิริยะสวัสดิ์ 2554)

จังหวัดสกลนคร จัดการปกครองเป็น 18 อำเภอ 125 ตำบล 1,194 หมู่บ้าน กำนันและผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดูแล ช่วยเหลือ และปกป้องราษฎร อีกทั้งเป็นเสมือนตัวแทนของนายอำเภอหรือส่วนราชการภายในอำเภอที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลประชาชน พร้อมประสานการทำงานของส่วนราชการภายในอำเภอกับประชาชนภายในหมู่บ้านของตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่มีปัญหาที่สำคัญคือการขาดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนแน่นอน กำนันผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เกือบทุกอย่าง โดยลักษณะของภารกิจจะเป็นการอำนวยความสะดวก แม้ว่าจะมีกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แต่เนื่องจากกฎหมายที่ให้อำนาจหรือกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องมีหลายฉบับ ทำให้บางครั้งสับสนในบทบาทหน้าที่ของตนเอง (จังหวัดสกลนคร 2559)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงได้มีการศึกษาอิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดยรอบแนวคิดในการวิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นจากแนวคิดเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และกำหนดตัวแปรตามจากแนวคิดเรื่องผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน 5 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา ด้านงานทะเบียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อสนทนในการปรับปรุงพัฒนาบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่โดยแบ่งพื้นที่การวิจัยออกเป็น 4 โซน ได้แก่ โซนที่ 1 ประกอบด้วยอำเภอบ้านม่วง คำตากล้า วานรนิวาส และอากาศอำนวย โซนที่ 2 ประกอบด้วยอำเภอสว่างแดนดิน เจริญศิลป์ สองดาว และวาริชภูมิ

โซนที่ 3 ประกอบด้วยอำเภอพังโคน พรรณานิคม กุดบาก ภูพาน และนิคมน้ำอุ่น และโซนที่ 4 ประกอบด้วยอำเภอเมืองสกลนคร กุสุมาลย์ โพนนาแก้ว โคกศรีสุพรรณ และเต่างอย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1,194 คน (จังหวัดสกลนคร 2559) คำนวณขนาดตัวอย่างจากประชากรโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้จำนวน 300 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากไม่ทดแทน สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำนวน 8 คน

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน และอำเภอที่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการกำหนดน้ำหนักหรือค่าของคะแนนแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด 2543) ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดยแบบสอบถามนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาเพื่อให้แบบสอบถาม

มีคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยตามแบบวิธี IOC (Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้ใหญ่วัย 30 คน แล้วหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อกับคะแนนรวม วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1984) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 ในการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลได้ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการศึกษาอิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 95.67) ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 89.33) อายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 56.33) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. (ร้อยละ 42.33) อาศัยอยู่ในโซนที่ 4 (ร้อยละ 38.00) และเคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาก่อน (ร้อยละ 47.33)
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	$\bar{X}$	S	ระดับ
หลักนิติธรรม	3.79	0.66	มาก
หลักคุณธรรม	3.73	0.64	มาก
หลักความโปร่งใส	3.76	0.72	มาก
หลักการมีส่วนร่วม	3.81	0.67	มาก
หลักความรับผิดชอบ	3.85	0.68	มาก
หลักความคุ้มค่า	3.69	0.71	มาก
ภาพรวม	3.77	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ 3.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ 3.85)

รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x}$ 3.81) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหลักความคุ้มค่า ($\bar{x}$ 3.69)

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร

ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	4.41	0.46	มาก
ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา	4.10	0.60	มาก
ด้านงานทะเบียน	4.36	0.47	มาก
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	4.07	0.51	มาก
ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.01	0.53	มาก
ภาพรวม	4.18	0.33	มาก

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.18) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}$ 4.41) รองลงมาคือ ด้านงาน

ทะเบียน ($\bar{X}$ 4.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ 4.01)

4. อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	t
Constant	β	25.767
หลักนิติธรรม	.218	2.484*
หลักคุณธรรม	-.020	-.183
หลักความโปร่งใส	.078	.965
หลักการมีส่วนร่วม	-.084	-.801
หลักความรับผิดชอบ	.161	1.572
หลักความคุ้มค่า	.137	2.025*

$$R = .396, R^2 = .157, R^2_{adj} = .140 \quad F = 9.104, \text{Sig} = .000$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดยมีค่าความสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .396 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (R^2_{adj}) เท่ากับ .140 และพบว่าอิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถพยากรณ์ระดับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน (R^2) ได้ร้อยละ 15.70 ส่วนอีกร้อยละ 84.30 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยโดยรวม มาปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 8 คน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ควรมีการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักความคุ้มค่า 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส และควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน 3 ด้าน คือ 1) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และ 3) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญญรัตน์ พุฒพิทพงษ์ชัยชาญ และจิรัฐญา สนิทพัฒนากุล (2560) ที่พบว่าประสิทธิภาพการบริหารบ้านเมืองที่ดี ทั้ง 6 ด้าน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร มีการปฏิบัติงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นจุดเน้นการบริหารจัดการภาครัฐที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้ส่วนราชการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ปฏิบัติ ซึ่งหากสามารถธรรมาภิบาลส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการก็จะเป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นประเด็น การพัฒนา การตรวจสอบทางการเมือง และการทุจริตประพฤติดมิชอบให้เบาบางลง

2. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดยมีค่าความสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .396 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (R²adj) เท่ากับ .140 และยังพบว่า อิทธิพลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถพยากรณ์ระดับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านได้ร้อยละ 15.70 ส่วนอีกร้อยละ 84.30 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ เมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติ เป็นรายด้านพบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักนิติธรรม

และด้านหลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักความคุ้มค่า 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส และแนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และ 3) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

อภิปรายผลการวิจัย

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหลักความคืบหน้านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร มีการปฏิบัติงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นจุดเน้นการบริหารจัดการภาครัฐที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้ส่วนราชการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ปฏิบัติ ซึ่งหากสามารถธรรมาภิบาลส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการก็จะเป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นประเด็น การพัฒนา การตรวจสอบทางการเมือง และการทุจริตประพฤติดมิชอบให้เบาบางลง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านงานทะเบียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร มีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรักษ์ คำเจริญ (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่

บ้านในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรมากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดทำงานทะเบียน และด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ เทพชมภู (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา ด้านอำนาจหน้าที่อื่นๆ และด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ตามลำดับ

3. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีอิทธิพลส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดย สามารถพยากรณ์ระดับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 15.70 ส่วนอีกร้อยละ 84.30 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรด้านอื่นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) เป็นรายด้าน พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านหลักนิติธรรมและหลักความคุ้มค่า ส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีในการปฏิบัติงาน เพื่อผลสัมฤทธิ์ได้แก่ผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญพร ฉั่วสุวรรณ และคณะ (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารจัดการของกรมทางหลวงชนบท พบว่ามีหลักการบริหารกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ด้านหลักความคุ้มค่าโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านควรใช้ทรัพยากรและงบประมาณที่ได้รับจากทางราชการอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวมด้วยความคุ้มค่ารอบคอบ ใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมทันสมัยในการบริการประชาชน ด้านหลักคุณธรรม โดยควรประพฤติตามหลักจริยธรรม วางตนได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสหรือสภาพแวดล้อม กำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นแบบที่ดั่งตามหลักศาสนาประเพณี วัฒนธรรม และด้านหลักความโปร่งใสโดยควรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้

2. แนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยควรมีสอดส่องดูแลการกระทำอันใดที่จะทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีผลเสียหายรวมถึงป่าไม้ป่าสงวนแห่งชาติ การคุ้มครองสัตว์ป่า การดูแลรักษาสถานที่สำคัญรวมทั้งเส้นทางคมนาคม การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาดในคนและสัตว์ การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผังเมืองและทางหลวง ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยควรมีการปฏิบัติหน้าที่พัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านอุตสาหกรรมตามสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะผู้ว่างงาน และด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญาโดยให้ทำหน้าที่หรือมีส่วนร่วมในการจับกุมผู้กระทำผิดและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มีการบันทึกและวิเคราะห์สถานการณ์การบริการประชาชน ร่วมทีมวางแผนสู่การปฏิบัติ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาหลักนิติธรรมและหลักความคุ้มค่าให้เกิดขึ้นกับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ กำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญพร ฉั่วสุวรรณ พายัพ พะยอมยนต์ และ ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. ความสำเร็จของการนำหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารจัดการของกรมทางหลวงชนบท. *วารสารวิจัย มข.* 5, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560): 68-80.
- จังหวัดสกลนคร. บรรยายสรุป ผู้ว่าราชการจังหวัด สกลนคร 15 พฤษภาคม 2559. สกลนคร: ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร, 2559.
- ธัญญรัตน์ พุฒพิพงษ์ชัยชาญ และจิรัญญา สนิท วัฒนากุล. ประสิทธิภาพการบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาในเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. *รายงาน สืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2561*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (15-16 กุมภาพันธ์ 2561): 1056-1071.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. *การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475*. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น. 2543.
- ภิญโญ นาสิงห์พันธ์. *ความคิดเห็นของบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็น กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.
- สุริยะ วิริยะสวัสดิ์. *บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านท่ามกลางสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง ปัจจุบัน*. (ออนไลน์) 2544 (อ้างเมื่อ กุมภาพันธ์ 2556). จาก: <http://www.alro.go.th/alro/index.jsp>. 17
- อภิชาติ เทพชมภู. *การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- อนันต์ คำเจริญ. *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุทอง และ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- Cronbach, L. J. *Essential of psychology testing*. New York: Harper, 1984.
- Yamane, T. *Statistic: An Introductory Analysis*. 3 rd ed. New York: Harper and Row, 1973.

**รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู
ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู**
**Learning Management Model Using Experiential Learning to Enhance Faith towards
Teaching Profession of Graduate Diploma Program in Teaching Profession Students**

ชิราพร หนูฤทธิ์^{*1} วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล^{**2} และมนสิข สิริสมบุญ^{***3}

¹สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

E-mail: chi100chiraporn@gmail.com

Received: December 14, 2017; Revised: January 23, 2018; Accepted: February 5, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู และ 2) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบ การดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูโดยการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและสาระของรูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ก่อนทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูจำนวน 28 คน และระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อประเมินประสิทธิผลกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบ 2) คู่มือการใช้รูปแบบสำหรับผู้เรียนและผู้สอน 3) แบบวัดความศรัทธาในวิชาชีพครู 3 ด้าน ได้แก่ แบบทดสอบด้านความรู้ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบวัดเจตคติ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบ One Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ องค์ประกอบ ทั้ง 6 เกี่ยวข้องกับ ระบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 4 กระบวนการ เรียกว่า 4Es Model คือ ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยน (exchange) ขั้นที่ 2 เรียนรู้ (educate) ขั้นที่ 3 ลงสู่ประสบการณ์ (experience) และขั้นที่ 4 เปิกบานด้วยศรัทธา (enlighten faith) (โดยมีผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00)

2. ผลการประเมินประสิทธิผลรูปแบบ พบว่า ผลคะแนนการวัดความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านเจตคติ ของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยการทดสอบที พบว่า หลังจากได้รับการเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยใช้รูปแบบ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ความศรัทธาในวิชาชีพครู นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

Abstract

The research aims to 1) develop a learning management model using experiential learning to enhance faith towards teaching profession of Graduate Diploma Program in teaching profession students, and 2) evaluate the effects of the model. The methodology using Research and Development was carried out in two phases. The first, model was constructed by investigating the documents, concepts, theories, and literature reviews in order to analyze and synthesize the essential components and contents of such a model together with research instruments. Afterwards, the model and the instruments were constructed using content analysis for the validity (confirmed by IOC: Index of Congruence). This was investigated and approved by five experts. In addition, a pilot studies to 28 Graduate Diploma Program in teaching profession students was provided in order to approve the terms of reliability and complete the model. The second phase was an implementation and evaluation of the developed model by the researcher to 30 Graduate Diploma Program in teaching profession students by used of purposive sampling. The instruments of research used by the researcher were: 1) the model 2) a students' and lecturer's handbook, 2) the test of knowledge in faith towards teaching profession, behavior evaluation form, and attitude test, and 3) a student satisfaction questionnaire. The one Group Pretest-Posttest Design was carried out to the subject. Statistics used for evaluating the effects of the model were mean, standard deviation, paired t-test. Qualitative data was summarized by content analysis

Research findings:

1. The development of the learning management model using experiential learning to enhance faith towards teaching profession of Graduate Diploma Program in teaching profession students consisted of 6 components: 1) rationale 2) objectives 3) contents 4) learning activities 5) media & learning resources and 6) measurement & evaluation. This learning management model using experiential learning involved a system of 4 processes namely 4Es Model: firstly, exchange; secondly, educate; thirdly experience; and fourthly, enlighten faith. (IOC= 1)

2. The evaluation result related to the effects of the model reveals that the post-test average scores on faith towards teaching profession of Graduate Diploma Program in teaching profession students in all 3 dimensions: knowledge, behavior, and attitude, after using the model, was statistical significantly higher than pre-test scores. In addition, the evaluation result from student satisfaction survey shows that the students were extremely satisfied with the model.

Keywords: A Learning Management Model, Experiential Learning, Faith Towards Teaching Profession, Graduate Diploma Program in Teaching Profession Students

บทนำ

เป็นระยะเวลาเกือบสองทศวรรษนับตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา และผลการศึกษาสภาพของครูในปัจจุบันพบว่า การขาดความศรัทธาในวิชาชีพครูเป็นปัญหาอีกมิติหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ ทั้งที่ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.

2548 (ราชกิจจานุเบกษา 2548) และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กำหนดให้ครูทุกคนต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพ (ราชกิจจานุเบกษา 2556) ดังนั้นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศตามนโยบายการปฏิรูประบบการผลิตครู งานวิจัยนี้จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ

ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นกลุ่มผู้เรียนที่เข้ามาประกอบวิชาชีพครูหาไม่ได้เลือกเรียนสาขาครูในระดับปริญญาโทก่อนและยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งได้แก่กลุ่มนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ทั้งนี้ สภาพปัญหา ความสำคัญของปัญหาและความต้องการ แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนา มีดังนี้

ด้านสภาพปัญหา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมาในช่วงปี พ.ศ. 2542-2551 ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งแรก ชี้ว่า ระบบการศึกษาของไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามที่มุ่งหวังไว้เท่าที่ควร โดยผลการประเมินการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษาแห่งชาติ สรุปว่า ในด้านครู พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่ง คนดี มีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครูมาเป็นครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552) ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาว่า ต้องจัดให้มีกระบวนการผลิตและพัฒนาครูเพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้ โดยมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการกำหนดแนวทางการเตรียมนักศึกษาครู เพื่อให้ได้ครูดี มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่จำเป็น พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2558)

เพื่อเป็นการตรวจสอบสภาพปัญหาตามสภาพจริงในปัจจุบันและเพื่อยืนยันผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านปัญหาขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ ไม่ได้คนดี มีใจศรัทธาในวิชาชีพครูมาเป็นครูดังที่กระทรวง ศึกษาธิการได้สรุปผลไว้ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่เข้ามาศึกษา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในปีการศึกษาที่ 1/2559 ที่มีทั้งหมด 6 ห้องเรียน รวม จำนวน 174 คน พบว่า นักศึกษาทุกคนเป็นครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา โดยมีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-16 ปี แต่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาชีพครู ร้อยละ 51 ไม่ได้เลือกเหตุผลในการเข้ามาประกอบอาชีพว่ามีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครูเป็นอันดับแรก ร้อยละ 6.5 แสดงเจตคติว่าไม่มีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครูเลย และจากการวัดความศรัทธาในวิชาชีพครูด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติ ก่อนเรียนพบว่า มีความรู้ในระดับน้อยมาก ($\bar{x}=1.45$, $S=0.46$) มีพฤติกรรมระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.18$, $S=0.52$) และมี

เจตคติในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.98$, $S=0.48$)

จากสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยสำรวจพบ นักศึกษายังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของปัญหาและความต้องการว่า การมีความรู้เกี่ยวกับความศรัทธาในวิชาชีพครูในระดับน้อยมาก มีพฤติกรรม และมีเจตคติในระดับปานกลางของนักศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนในหน้าที่ครูของตนเอง และมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวนักศึกษาในฐานะครูยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องสมบูรณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะพฤติกรรมด้านความศรัทธาในวิชาชีพตามข้อกำหนดของคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2550 เช่น ยังขาดความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพจึงทำให้ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในฐานะครู ขาดการอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ขาดการสร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างมีจิตวิญญาณความเป็นครู ขาดการรักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ขาดการใส่ใจในการรักษาภาพลักษณ์ของตนเองและองค์กรวิชาชีพครู เป็นต้น อันเป็นที่มาของการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจที่ไม่เหมาะสม ทว่าส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมทำตามแบบอย่างที่ไม่ดี ทั้งนี้ นักศึกษาเห็นว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่มีความสำคัญและต้องการการปรับปรุงแก้ไขด้วยการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาพฤติกรรม และเจตคติด้านความศรัทธาในวิชาชีพครู ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนซึ่งอยู่ในฐานะครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในขณะนี้ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์การเป็นครูมาระยะหนึ่งแล้ว จึงมีความสนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ควบคุมประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

จากการวิจัยเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าความศรัทธาในวิชาชีพมีความสำคัญต่อคุณภาพครู และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพ ดังนั้นคือ คำว่า “ศรัทธา” มาจากคำในภาษาสันสกฤตว่า “ศรธา” ตรงกับคำภาษาบาลีว่า “สทธา” แปลว่า ความเชื่อ หรือความ

เลื่อมใส ศรัทธาเป็นนามธรรม เป็นความรู้สึก เป็นอารมณ์ นึกคิด ซึ่งในความเห็นนั้นอาจแตกต่างกันออกไปตามความ เห็น ความเข้าใจ ดังนั้น ศรัทธาจึงเป็นรากฐานหรือจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง (ไพโรจน์ โสภาม มปป.) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าศรัทธาจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ทว่าหากศรัทธาด้วยความเข้าใจหรือความเชื่อที่ผิดย่อมส่งผลต่อโทษภัยมหันต์ได้เช่นกัน ดังนั้นศรัทธาที่ดีต้องเกิดจากความเชื่อ ความเข้าใจ ด้วยปัญญาที่ถูกต้อง ในทางพระพุทธศาสนากล่าวว่า “ศรัทธาคือบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ ควรยิ่งแห่งการปลูกฝังให้มีในสันดาน” (ไพโรจน์ โสภาม มปป.) ทั้งนี้ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีการมีความศรัทธาในวิชาชีพเป็นสมรรถนะหนึ่งของจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งผลการวิจัยของ ภาวัต ตั้งเพชรเดช (2556) ยืนยันว่าจิตวิญญาณความเป็นครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครู และความก้าวหน้าในอาชีพโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการทำงานของครูอีกด้วย ดังนั้นศรัทธาจึงเป็นจิตวิญญาณความเป็นครูที่เป็นหัวใจสำคัญสำหรับการประกอบวิชาชีพของครู ซึ่งแม้แต่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลยังได้ตอกย้ำความสำคัญของความศรัทธาในวิชาชีพครูไว้ด้วยคำขวัญวันครู ปี พ.ศ. 2561 ความว่า “ศิษย์ดี ก็ด้วยครูดี มีศรัทธา”

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นั้น แนวคิด ทฤษฎีชี้ให้เห็นว่า กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการปฏิรูปการศึกษานั้น นักการศึกษา และนักการจัดการเรียนรู้แนวคิดสมัยใหม่ เห็นพ้องว่า ผู้สอนต้องสามารถจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น โดยวิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า “โลกวันนี้ต่างไปจากเดิม และวิธีการ กระบวนการ “จัดการเรียนรู้” เพื่อพัฒนาคนก็ต้อง “เปลี่ยน” และเชื่อว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือทำ” (learning by doing) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (Dewey 1938 อ้างถึงใน ประทุม อังกูโรหิต 2556) นักปฏิรูปการศึกษาแนวหน้าของโลกผู้บุกเบิกแนวคิดและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ โดยได้รับอิทธิพลมาจากนักปรัชญากลุ่มพิพัฒนาการนิยม (Progressive) และกลุ่มปฏิบัตินิยม (Pragmatism) หรือประสบการณ์นิยม (Experimentalism) อันเป็นที่มาของการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเข้ามาแทนที่การสอนเพื่อ

พัฒนาความเป็นเลิศทางสติปัญญาด้านเดียว

จากแนวคิดประสบการณ์นิยมนี้ ต่อมาในทศวรรษที่ 80 เดวิด คอลบ์ (Kolb 1984 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2544) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ประสบการณ์เป็นแหล่งของการเรียนรู้และการพัฒนา คอลบ์จึงได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่ขึ้นโดยรูปแบบการเรียนรู้ของคอลบ์เป็นวงจรของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ จากกระบวนการ 4 ขั้น ได้แก่ ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete experience) การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective observation) มโนทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract conceptualization) และการทดลองปฏิบัติ (Active experimentation) ซึ่งประโยชน์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับ คือ สามารถเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนเพื่อทบทวน สร้างความเข้าใจ ความเชื่อที่ถูกต้อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ด้วยกิจกรรมที่ท้าทายเชิงรุก (Active learning) และทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปสู่สังคมแห่งวิถีชีวิตจริงอย่างกว้างขวาง แนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ของคอลบ์นี้ เรียกว่า Experiential Learning Model ซึ่งได้มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในวงการฝึกอบรมและวงการศึกษา ซึ่งงานวิจัยนี้เห็นพ้องว่าแนวคิดดังกล่าวมีประโยชน์สำหรับการนำมาใช้ต่อยอดการพัฒนา รูปแบบของงานวิจัยนี้

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความสำคัญของปัญหาและความต้องการ แนวคิดและความสำคัญของความศรัทธาในวิชาชีพครูและรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ดังที่กล่าวมาโดยสรุป งานวิจัยนี้จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูขึ้น อีกทั้งยังได้ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบเพื่อตรวจสอบว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้จริงหรือไม่ ซึ่งหากรูปแบบมีประสิทธิผล คุณค่าประโยชน์ที่ได้รับคือ สามารถแก้ไขและป้องกันปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจ ปัญหาพฤติกรรม และเจตคติด้านความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษา อันจะเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะความศรัทธาในวิชาชีพครูที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาที่ยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมดังเจตนารมณ์ของกระทรวง ศึกษาธิการที่มีนโยบายให้สถาบันผลิตครูขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการผลิตและพัฒนาครู สร้างนักศึกษาครูให้เป็นครูเก่ง ครูดี มีความ

ศรัทธาในวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้วิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1/ 2559

ตัวอย่างที่ใช้วิจัย

ตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 กลุ่มเรียน จำนวน 30 คน ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตามความสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย(volunteer sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

ตัวแปรตาม

1. ความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู 3 ด้าน: 1) ความรู้ความเข้าใจเนื้อหา (cognitive domain) 2) คุณลักษณะและพฤติกรรม (psychomotor domain) 3) เจตคติความศรัทธาวิชาชีพครู (affective domain)

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

2. คู่มือการใช้รูปแบบสำหรับผู้เรียนและผู้สอน

3. แบบวัดความศรัทธาในวิชาชีพครู 3 ด้าน ได้แก่ แบบทดสอบด้านความรู้ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบวัดเจตคติ

4. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ

1.1 รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและสาระของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบสำหรับผู้เรียนและผู้สอน แบบวัดความศรัทธาในวิชาชีพครู 3 ด้าน และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ จากหัวข้อศึกษาหลัก ได้แก่ การพัฒนารูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ความศรัทธาในวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพครูและแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาในวิชาชีพ การเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู และการวัดและประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.2 ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 5 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การสอน มาตรฐานวิชาชีพด้านสาระความรู้ความเป็นครู 2 คน ด้านการบริหารการศึกษา 1 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ 1 คน และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 1 คน

1.3 รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.4 เก็บข้อมูลจากการทดลองใช้ รูปแบบและเครื่องมือที่ใช้วิจัยกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่าง โดยเลือกจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่มีความใกล้เคียงกับตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน เพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และปรับปรุงรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้วิจัยให้สมบูรณ์

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลรูปแบบ

เก็บข้อมูลการใช้จริงของรูปแบบ จากตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้เครื่องมือแบบวัดความศรัทธาในวิชาชีพครู 3 ด้าน และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบเพื่อเสริมสร้างเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูด้านความรู้ พฤติกรรม เจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และการทดสอบค่าที ส่วนความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ของผลการวัดความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยรวม 3 ด้าน ความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge) พฤติกรรม (Psychomotor) และเจตคติ (Attitude)

ด้าน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ความรู้ (K)	1.46	.38	4.54	.46	27.75**
พฤติกรรม (P)	3.75	.54	4.86	.23	10.80**
เจตคติ (A)	3.45	.84	4.90	.32	15.08**
เฉลี่ยรวม	2.88	.59	4.77	.34	17.30**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวัดความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ก่อนเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดคือด้านพฤติกรรม ($\bar{x}=3.75$) ด้านที่มี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

การประเมินรูปแบบ	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (input)	4.70	.42	พึงพอใจมากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ (process)	4.88	.25	พึงพอใจมากที่สุด
3. ด้านผลผลิต (output)	4.85	.28	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.81	.32	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านกระบวนการ ($\bar{x}=4.88$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=4.70$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา

4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ สารองค์ประกอบของรูปแบบเกี่ยวข้องกับ ระบบ 4 กระบวนการ เรียกว่า 4Es Model คือ ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยน (exchange) ขั้นที่ 2 เรียนรู้ (educate) ขั้นที่ 3 ลงสู่ประสบการณ์ (experience) และขั้นที่ 4 เบิกบานด้วยศรัทธา (enlighten faith) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบแล้วเห็นว่ารูปแบบนำไปใช้ได้โดยมีได้ค่าดัชนีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความรู้ ($\bar{x}=1.46$) หลังเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านเจตคติ ($\bar{x}=4.90$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ ($\bar{x}=4.54$) ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และผู้เรียนชั้นทดลองสะท้อนผลความเป็นไป

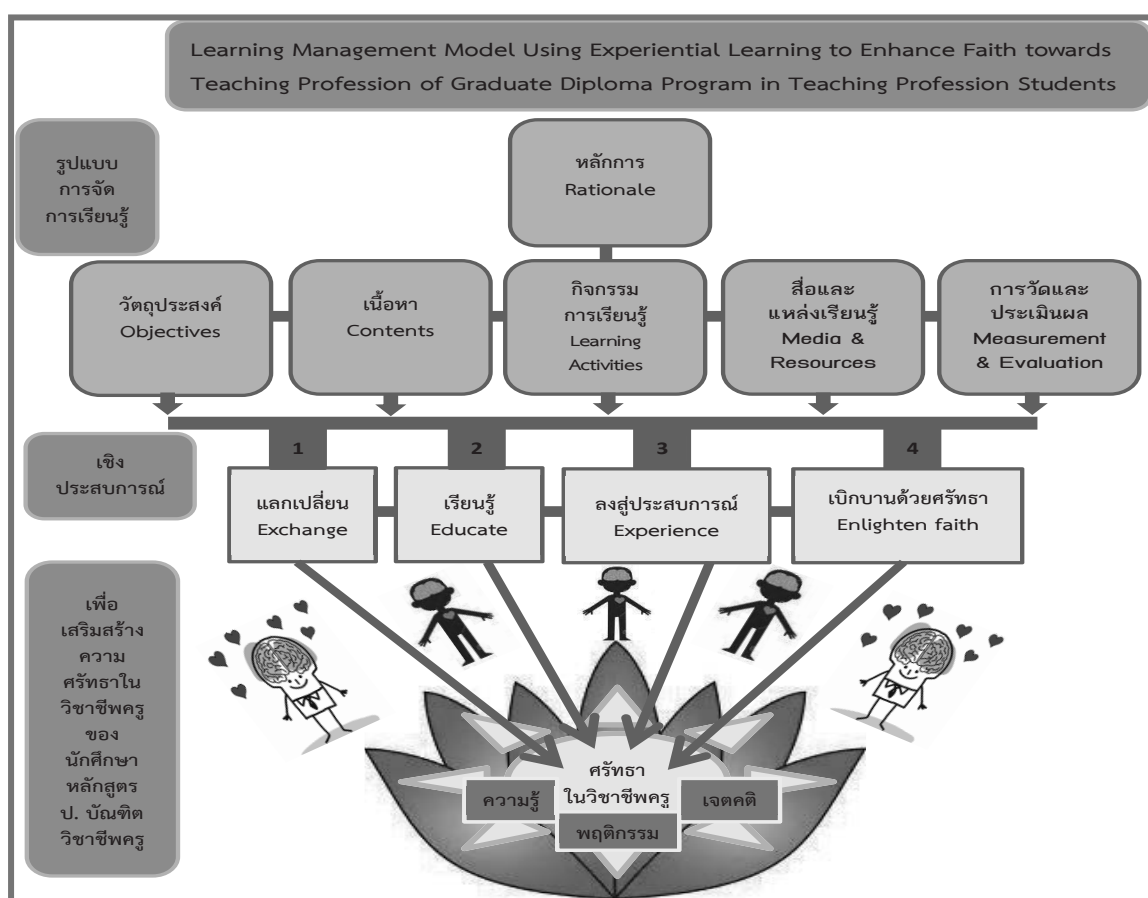
ได้ในการนำไปใช้จริงว่าง่ายต่อความเข้าใจ สอดคล้องกับความต้องการ และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการประเมินประสิทธิผลรูปแบบ

2.1 ประสิทธิภาพผลจากการวัดความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านเจตคติ ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.88$) หลังเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.77$) โดยผลวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยค่า

paired t-test พบว่า หลังจากที่ได้รับการเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ประสิทธิภาพผลจากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษา หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.81$)

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู
ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

ที่มาภาพประกอบ human brain & heart และ lotus จาก <https://www.google.co.th/search>

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูนี้มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ของ สรวงพร กุศลส่ง (2558) และผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของ พรธรรพ บุญประเสริฐผล (2552) ที่รูปแบบซึ่งพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบทั้ง 6 เช่นกัน

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยนี้ แตกต่างกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ อีกหลายเรื่อง อาทิ เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนสุขศึกษาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อตามทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และแนวคิดการบูรณาการเนื้อหา กับภาษาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพและความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของ รุ่งระวี สมะวรรณ (2553) และผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อการวัดและประเมินผล โดยงานวิจัยเหล่านี้ไม่รวมสื่อและแหล่งเรียนรู้ไว้ในรูปแบบ ในขณะที่งานวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู เห็นว่าสื่อและแหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้เรียนต้องใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ อาทิ การติดตามความรู้ที่เกี่ยวกับข้อกำหนดของคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาในวิชาชีพครู อีกทั้งผู้เรียนต้องใช้สื่อที่หลากหลาย อาทิ คลิปวิดีโอกรณีศึกษา ใบงาน และคำถามเชิงคิดวิเคราะห์ เกี่ยวกับครูที่เป็นแบบอย่างทั้งเชิง

ลบและเชิงบวกด้านความศรัทธาในวิชาชีพครูสำหรับการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความเชื่อ เจตคติ และพฤติกรรม ตลอดจนผู้เรียนต้องใช้แหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรมจากสภาพจริงทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความศรัทธาจากการได้ลงมือปฏิบัติ โดยการทำกิจกรรมบริการสังคม: ครูผู้นำความรู้สู่ชุมชน เป็นต้น เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่เป็นจริงเพื่อประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นองค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่นับว่าเป็นจุดเด่นของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้

นอกเหนือจากนั้น ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูนี้ ยังพบว่า สารองค์ประกอบของรูปแบบซึ่งยึดหลักระบบ 4 กระบวนการ เรียกว่า 4Es Model ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมของ ปาริชาติ ประเสริฐสังข์ (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยการบริการสังคม มี 6 องค์ประกอบ โดยมีระบบสนับสนุน 4 กระบวนการ เรียกว่า “PCAR MODEL” ประกอบด้วย การเตรียมการ (P-Preparation) การนำเสนองานหน้าชั้นเรียน (C-Class Presentation) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (A- Activity Based Learning) และการสะท้อนความคิด (R-Reflective Thinking) และสอดคล้องกับ ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ของ กิตติคม คาวีรัตน์ (2553) ซึ่งพบว่า องค์ประกอบของกระบวนการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เรียกว่า “KAECPAR Model” ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การให้ ความรู้และการสร้างความตระหนัก (Knowledge and Awareness: KA) ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ (Enhancement: E) ขั้นที่ 3 การสร้างผลงาน (Construction: C) ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Presentation: P) ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Assessment and Reflection: AR) ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นมีความโดดเด่นคือกระบวนการทั้ง 4 เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิง

ประสบการณ์มากกว่าการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพราะมีการบูรณาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยน (exchange) หมายถึง ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ความศรัทธาในวิชาชีพครูของตนเองต่อเพื่อน สมาชิก ขั้นที่ 2 เรียนรู้ (educate) หมายถึง ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่จำเป็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลัก การแนวคิด ทฤษฎี แนวทางการประพฤติปฏิบัติ และเจตคติ ของครูผู้มีความศรัทธาในวิชาชีพครูจากอาจารย์ผู้สอนและ การสืบเสาะแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ลงสู่ประสบการณ์ (experience) หมายถึง ผู้เรียนได้นำ ความรู้ ความคิด คุณลักษณะ เจตคติ ในเชิงบวกจาก ประสบการณ์เดิมและองค์ความรู้ใหม่สู่การปฏิบัติใน สถานการณ์จริงด้วยการทำโครงการบริการสังคม: นำความ รู้สู่ชุมชน และขั้นที่ 4 เปิกบานด้วยศรัทธา (enlighten faith) หมายถึง ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือ ปฏิบัติมาจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล สรุป ผล และนำเสนอผลการพัฒนาความศรัทธาของตนด้วย ความภาคภูมิใจ

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการจัดการ เรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาใน วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สามารถเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูให้กับนักศึกษา หลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และ เจตคติอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ประเสริฐสังข์ (2556) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยการบริการสังคม ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบมุ่งเน้น ประสบการณ์ โดยผลการวิจัยพบว่า การใช้รูปแบบสามารถ พัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้เกิดพฤติกรรมความรับผิดชอบ ต่อสังคมและมีพฤติกรรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และรุ่งระวี สมะวรรณนะ (2553) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนสุขศึกษาโดย ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อตามทฤษฎีการเรียนรู้เน้น ประสบการณ์และแนวคิดการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาเพื่อ เสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพและความสามารถในการ สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ารูปแบบสามารถช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ ด้าน ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม เจตคติ และการปฏิบัติ โดยภาพรวมของผู้เรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถประมวล สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็น

นวัตกรรมที่มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่าง ครอบคลุมในทุกพิสัย ทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง ความศรัทธาในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นนี้ มี ประสิทธิผลครอบคลุมการเสริมสร้างพิสัยในระดับมากที่สุด ได้ทั้ง 3 ด้าน

นอกเหนือจากนั้นผลการประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูหลัง เรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}=4.81$) โดยผลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบ การจัดการเรียนรู้ 3 ด้านคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านกระบวนการสูง ที่สุด ($\bar{x}=4.88$) และด้านผลผลิต ($\bar{x}=4.85$) เป็นอันดับรอง ลงมาซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันนัก ทำให้พอที่จะสามารถ ประมวลสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูของ นักศึกษามีประสิทธิผลที่โดดเด่นทั้งต่อการทำให้ผู้เรียนมี ความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นในระดับมากที่สุด กล่าวคือกระบวนการจัดการ เรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น กระตุ้นความคิด สร้างสรรค์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สนุกสนาน และสอดคล้อง กับบริบทของผู้เรียน อีกทั้งยังมีประสิทธิผลต่อความพึงพอใจ ด้านผลผลิตในระดับมากที่สุด กล่าวคือ รูปแบบส่งผลต่อ การพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทั้ง 3 ด้าน คือ การเสริมสร้างความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านความ ศรัทธาในวิชาชีพครูของผู้เรียนโดยสมดุลทุกด้านอีกด้วย จึง นับว่าองค์ความรู้ที่ค้นพบนี้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ แก้ไขและป้องกันปัญหาการขาดความศรัทธาของผู้เข้าสู่ วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพในอีกวิถีทางหนึ่งของ กระบวนการผลิตและพัฒนาครู

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้พบว่า รูปแบบการ จัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความศรัทธา ในวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและบริบทของการเรียน รู้ในยุคศตวรรษที่ 21 แบบ Active Learning ดังนั้น

คณาจารย์ผู้สอนนักศึกษาสาขาครุศาสตร์หรือสาขาการศึกษาทุกระดับที่ประสงค์จะเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นี้ไปใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพของนักศึกษาครูให้ได้มาตรฐาน สมดังเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ พฤติกรรม หรือเจตคติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาในด้านอื่นๆ ด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและแนะนำจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงและขอระลึกพระคุณด้วยความเคารพรักและศรัทธาสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคม คาวีรัตน์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ประทุม อังกุลโรหิต. ปรัชญาปฏิบัตินิยม รากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ปาริชาติ ประเสริฐสังข์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.

พรรณวร บุญประเสริฐผล. การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.

ไพโรจน์ โสภ. ศรัทธา กุญแจสู่ความสำเร็จ ร่ำรวยเปิดประตูสู่นิพพาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เลี้ยงชีพ เพียรเพื่อพุทธศาสตร์ จำกัด, มปป.

ภาวัต ตั้งเพชรเดโช. จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพที่พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครู. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2556.

ราชกิจจานุเบกษา. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง หน้า 72-74 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2556.

ราชกิจจานุเบกษา. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 51 ง หน้า 37-56 ลงวันที่ 27 เมษายน 2550.

ราชกิจจานุเบกษา. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76 ง หน้า 39-46 ลงวันที่ 5 กันยายน 2548.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1-23 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2542.

รุ่งระวี สมะวรรณะ. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสุขศึกษาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อตามทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และแนวคิดการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับภาษา เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพและความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

วิจารณ์ พานิช. การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2556.

สรวงพร กุศลสง. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
ที่ส่งเสริมยุทธวิธีการรู้คิดสำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558.

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. คู่มือการฝึกอบรม
แบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
วงศ์กมล โปรดักชั่น จำกัด, 2544.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ข้อเสนอการปฏิรูป
การศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-
2561). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค
จำกัด, 2552.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานผลการ
ศึกษาศาถนภาพการผลิตและพัฒนาครู
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด, 2558.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์)
ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
Student Guardians' Satisfaction toward the General Administration of Khuang Nai
School (Charoenrash) in Khuang Nai Sub-District, Khuang Nai District,
Ubon Ratchathani Province

นิพนธ์ แสงโสม^{*1} อเนก ศิลปนิมิต^{**2} และพระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน^{***3}

¹สำนักงานเทศบาลตำบลเชื่องใน ต.เชื่องใน อ.เชื่องใน จ.อุบลราชธานี

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

E-mail: Apple.idea2012@gmail.com

Received: September 8, 2017; Revised: October 10, 2017; Accepted: October 20, 2017

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 287 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที แบบสองกลุ่มอิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านงานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงานบริการสาธารณะ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study student guardians' satisfaction with general administration of Khuang Nai School in Khuang Nai district, Ubon Ratchathani province. The samples were 287 student's guardians. The research instrument was the five-rating scale. Data were analyzed with the statistical software. The statistics used in this research were 2 groups independent t-test and F-test (One-way ANOVA).

Research results revealed that the overall student guardians' satisfaction toward the general administration of Khuang Nai school (Charoenrash) in Khuang Nai sub-district, Khuang Nai district, Ubon Ratchathani province was in high level. When considered in each aspect, the systemization of organization administration and development had the highest average satisfaction score followed by the information system and network development aspect was also in the highest level The satisfaction in public service was in the lowest average satisfaction score.

Keywords: Student Guardians' Satisfaction, School Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาท และหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่นได้กำหนด รูปแบบของการจัดการศึกษา โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ทุกรูปแบบขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับหน่วยงานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการนำนโยบายและแนวทางของการจัดการศึกษาและมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาในระบอบให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น คือสถานศึกษา หน้าที่หลักในการบริหารจัดการในระบบหรือจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนหรือเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นที่อยู่ในปัจจุบัน ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของแต่ละองค์กรส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาได้มุ่งพัฒนาด้านหลักสูตรซึ่งเป็น งานวิชาการ ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฏิบัติการสอน ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในสภาพที่ดีถูกสุขลักษณะ และถูกหลักวิชา เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สถานศึกษากับชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เพราะสถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อให้ไปดำรงชีวิตในชุมชนจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนและด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการศึกษา จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น ต้องมีพฤติกรรมสำคัญ 2 ประการ คือ สอนวิชาการ และส่งเสริมการสอนคุณธรรม และจริยธรรมไปพร้อมกัน (กรมปกครองส่วนท้องถิ่น 2549) การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประชากรของชาติใด มีพื้นฐานการศึกษาสูงย่อมสามารถพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้านได้อย่างรวดเร็ว การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของคนในชาติให้ดำรงชีวิตและทำประโยชน์กับสังคมโดยเน้นความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และพยายามที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการสร้าง และพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกด้านให้มนุษย์มีความรู้ความคิด มีระเบียบและคุณภาพชีวิตที่ดีงามสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข และสามารถสร้างสรรค์จรรโลงความเจริญก้าวหน้าของสังคมในทุกด้านการศึกษา

มีความเกี่ยวข้องกับหลายองค์ประกอบ เพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น คือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงเป็นการพัฒนาคุณภาพของชีวิตคนให้มีคุณภาพควบคู่กันไปด้วย การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพก็เป็นสิ่งที่มีความยากลำบาก เพราะการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาจึงต้องมีปรัชญาเป็นเป้าหมายใหญ่ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และมีนโยบายที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ เพื่อให้การศึกษาของประเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนซึ่ง เป็นสถาบันทางการศึกษาของชุมชน มีหน้าที่ให้การศึกษา และอบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาของบุคคลในชุมชน

ดังนั้นชุมชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง ในการจัดการศึกษา และร่วมกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ชุมชนจะมีความรู้ลึกเป็นเจ้าของ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาโรงเรียนเมื่อโรงเรียนมีปัญหาชุมชนก็จะเข้าใจปัญหาของโรงเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้ปกครองถือว่าเป็นบุคคลในชุมชนที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และมีผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จของบุตรหลาน ซึ่งถ้าให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนมากเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้โรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และสามารถจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีด้วย (วรรณรี ปทุมมาศ 2552)

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองนั้นปัจจัย ที่มีความสำคัญจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก ได้แก่ “การเตรียมประชากรที่มีคุณภาพ” ซึ่งการศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลดัง พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง มีประสิทธิภาพ ต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ 2546)

การศึกษาการกระจายอำนาจด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น เมื่อได้วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติและมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังกำหนดไว้ตาม มาตรา 39 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรงการกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการ และยังกำหนดไว้ชัดเจนให้ยึดหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐานมีคุณภาพและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการศึกษาเป็นระบบที่ค่อนข้างรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และยังเป็นภาระหน้าที่ โดยตรงของข้าราชการโดยที่กลุ่มบุคคลอื่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบ ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานทางธุรกิจเอกชน ตลอดจนองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการศึกษาค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทยจึงยังไม่ก้าวหน้าและพัฒนาเท่าที่ควร ไม่สนองต่อความต้องการของสังคมและยังมีปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งรัดและแก้ไขอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม การแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อให้ได้ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง (ถวิล มาตรฐาน 2544)

โดยเฉพาะระบบการบริหารจัดการระบบโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา เปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบความคิดและแนวปฏิบัติทั้งนี้เพื่อให้มีความเข้มแข็งยืดหยุ่น คล่องตัวและสอดคล้องกับท้องถิ่น

สถานศึกษานับเป็นหน่วยงานสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาในระดับรากหญ้าเพราะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นที่ระดับสถานศึกษาแห่งนี้เอง

การจัดระบบบริหารงานในสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ ทั้งนี้เนื่องเพราะการบริหารจัดการนั้น ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนิน

การต่างๆ ทางการศึกษาไว้หมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครูและบุคลากรนักเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำนโยบาย และแผนการประเมินผล ระบบข้อมูลสารสนเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ ดังนั้น ถ้าการบริหารจัดการไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้

ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการบริหารจัดการที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน เตรียมการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกันอันจะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในทุกๆ ด้าน ซึ่งถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนตามภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้กับนักเรียน และสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และความสำเร็จของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา อันจะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนในที่สุดผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาส อันสมควร (ธีรพล จานนิจ 2548)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่ในการสนับสนุนด้านบริหารจัดการเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านงบประมาณอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม จึงศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป โรงเรียน เชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอยะหา จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน หรือมาตรการในการพัฒนาปรับปรุงทางด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ให้มีคุณภาพทางการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียน เชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอยะหา จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียน เชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอยะหา จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

การบริหารทั่วไป โรงเรียนเชียงใน (เจริญราษฎร์) ตำบล
เชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน
เชียงใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัด
อุบลราชธานี จำนวน 1,127 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน
เชียงใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัด
อุบลราชธานี โดยวิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และ
มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด 2553)
ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95 ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05
ได้ตัวอย่าง จำนวน 287 คน โดยใช้สัดส่วนตามระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบสอบถาม แบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3
ตอน และแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (บุญชม
ศรีสะอาด 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ร้อยเอ็ด ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงใน (เจริญราษฎร์) เพื่อ
ขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล และเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามส่งให้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วย
ตนเองกับตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งแบบสอบถาม
จำนวนทั้งสิ้น 287 ชุด ได้รับคืน จำนวน 287 ชุด คิดเป็น
ร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
ที่ให้ไว้จัดระบบข้อมูล และตรวจสอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์
ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมทาง
สังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดย
นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูปทางการวิจัยสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูล

วิเคราะห์ โดยใช้สถิติได้แก่ ค่าสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ การทดสอบ
เอฟ เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถาม มีลำดับขั้นตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และ
ร้อยละ แล้วนำเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียน
เชียงใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัด
อุบลราชธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยง
เบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดย การ
วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชียงใน (เจริญ
ราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามของกลุ่ม
ตัวอย่างด้านสถานภาพ โดยใช้การทดสอบที่ ส่วนด้านขนาด
สถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
(One-way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

ตอนที่ 4 แจกแจงความถี่ของข้อเสนอแนะของ
ผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดลำดับข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึง
พอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานทั่วไป
โรงเรียนเชียงใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน
จังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน
287 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที่ แบบสองกลุ่ม
อิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนต่อการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเชียงใน (เจริญ
ราษฎร์) ตำบลเชียงใน อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดระบบการบริหารและ
พัฒนาองค์กร อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.61, S = 0.69$)

รองลงมาคือ ด้านงานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57, S = 0.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงานบริการสาธารณะ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18, S = 1.33$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไปของโรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไปโรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไปโรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจและสนใจในการบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนที่บุตรหลานศึกษาอยู่พอสมควร เนื่องจากเป็นงานที่ทำให้ผู้ปกครองมองเห็นภาพการบริหารที่ชัดเจน และใกล้ชิดตัวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ (จิตตราภรณ์ เอี่ยมสกุล 2547) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระร่วงประสิทธิ์ สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มาก และยังสอดคล้องกับ (ภานุรุจ ทรายสมุท 2547) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนางานองค์กร ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การบริหารและการพัฒนางานองค์กรของผู้บริหารเป็นไปในทิศทางที่พัฒนา และทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่น และไว้วางใจให้บุตรหลานศึกษาในสถานศึกษา

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านงานบริการสาธารณะ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าการบริหารสาธารณะของโรงเรียน ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระดับต่ำที่สุด แต่ก็อยู่ในระดับความพึงพอใจในระดับ มาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ และตัวเด็กมาก จึงทำให้การสนับสนุน หรือการบริการสาธารณะมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ (สายสวาท พันธุ์อุดม 2548) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการบริหารโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี ปรากฏว่ามีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

1) จำแนกตาม เพศ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความเอาใจใส่ในลูกหลาน และใส่ใจในการบริหารงานของโรงเรียนเท่ากัน ทำให้เกิดความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (ประเสริฐ วิเศษกิจ 2545) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารทั่วไปของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

2) จำแนกตาม อายุ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความใส่ใจ และความพึงพอใจในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองวัยทำงาน อาจจะสนใจหรือใส่ใจมากกว่าวัยอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ (เสาวภาคย์ ปฐมพลฤกษ์ 2558) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารทั่วไปของโรงเรียนในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวม แตกต่างกัน

3. จำแนกตาม อาชีพ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชื่องใน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชื่องใน อำเภอเชื่องใน จังหวัด

อุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพการทำงานแบบใด ก็ให้ความสนใจ และใส่ใจในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนใกล้เคียงกัน จึงไม่เกิดความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (ผุสดี แสงหล่อ 2555) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสวนป่าอุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชิงเนิน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชิงเนิน อำเภอเชิงเนิน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาศักยภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร เพื่อให้การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไปโรงเรียนเชิงเนิน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชิงเนิน อำเภอเชิงเนิน จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติต่อการพัฒนาองค์กร ให้มีการดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างและเป้าหมายของสถานศึกษา และกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารทั่วไป โรงเรียนเชิงเนิน (เจริญราษฎร์) ตำบลเชิงเนิน อำเภอเชิงเนิน จังหวัดอุบลราชธานี ด้านงานบริการสาธารณะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรพัฒนาการให้บริการข้อมูล ข่าวสารและบริการอื่นๆ ตามความเหมาะสมให้มีระบบข้อมูล ข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อบริการต่อสาธารณะและมีการประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มารับบริการและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการบริการสาธารณะให้เกิดความพึงพอใจกับผู้มารับบริการ เพื่อให้การ

บริหารงานทั่วไปของโรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการบริการสาธารณะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากคณะกรรมการทุกท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ สถาบัน องค์กรและบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนครอบครัวที่ให้การกำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนอำนวยความสะดวกมาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ประโยชน์ที่พึงได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยสามารถดำรงตนและมานะพยายามศึกษา จนบรรลุผลสำเร็จด้วยดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. **มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549.
- จิตรภรณ์ เอี่ยมสกุล และคณะ. **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา กรณีโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก, 2547.
- ถวิล มาตรเลียม. **การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. **หลักการวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก, 2553
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. **ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา (ฝ่ายมัธยม)**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.

ธีรพล จำนิจ. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548.

ผุสดี แสงหล่อ. ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ
การบริหารงานของโรงเรียน สอนป่าอู่ถัมภ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

ภาณุรุจ ทราয়สมุทร. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการวัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัด
ลำปาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2547.

วรรณรี ปทุมมาศ. การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา
จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาลับูรพา, 2552.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.
กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด,
2546.

สายสวาท พันธุ์อุดม. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มี
ต่อการบริหารโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

เสาวภาคย์ ปฐมพฤษ์วงศ์. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง
นักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนใน
อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.

การพัฒนาแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์
เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
The Development of Training Model with an Integrated Cloud
Computing Technology to Enhance Information and Communication Technology
Literacy Skills of Teacher in the Lower Northeastern of Thailand

นุชจรี บุญเกต*¹ และสมเกียรติ เพ็ชรมา**²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

E-mail: nootboonget@gmail.com

Received: December 11, 2018; Revised: January 18, 2019; Accepted: January 26, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบ ได้แก่ ครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 71 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ 2) แบบวัดทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และขั้นตอนการอบรม 3 ขั้นตอน องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) เป้าหมายของการฝึกอบรม 2) หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ 3) บทบาทของครูในการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา 4) ปัจจัยความสำเร็จของการฝึกอบรม และ 5) ผลลัพธ์การฝึกอบรม และขั้นตอนการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการฝึกอบรมและสร้างปัจจัยความสำเร็จ 2) ขั้นฝึกอบรม 3) ขั้นประเมินผลการฝึกอบรม
2. ผลการประเมินรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3. ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูหลังทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก
4. ครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการฝึกอบรม เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Abstract

The purpose of this research was to develop training model with an integrated cloud computing to enhance information and communication technology literacy skills of teacher in the lower northeastern of Thailand. The sample used to evaluate the training model was the 5 experts. The proposed model was tried out by 71 teachers in lower northeastern region. The research instruments were 1) training model of an integrated cloud computing to enhance ICT literacy skills 2) ICT literacy skills evaluation form 3) teacher opinion questionnaire about training model. The data were analyzed by mean and standard deviation

The results indicated that

1. The training model of an integrated cloud computing consists of 5 training components and 3 development steps. The 5 training components were 1) the goal of the training, 2) the course of training with the integration of cloud computing technology, 3) the role of the teacher to integrate the cloud technology in the school, 4) success factors for training and, 5) training results. The 3 development steps were 1) preparation of training and creation of success factors step, 2) training step and, 3) evaluate the training step.
2. The evaluation results revealed that the training model with the integration of cloud computing technology to enhance teachers' ICT literacy skills were very appropriate.
3. After tried out the model, the results showed that teachers had ICT literacy skills in high level.
4. Teacher's opinions of the training model were highly appropriate.

Keywords: Training Model, Cloud Computing, ICT Literacy Skills

บทนำ

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นในการสืบค้นสารสนเทศ สนใจในการสำรวจ ค้นหา และแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาในการเรียนรู้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเรียน ขณะเดียวกันผู้สอนก็มีการเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้คำชี้แนะ แนวทางหรือเป็นผู้สนับสนุนให้มีความร่วมมือและบางครั้งเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนด้วย

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน สามารถแบ่งลักษณะการใช้ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การบริหาร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545)

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology: ICT) คือ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเกี่ยวกับสารสนเทศและการสื่อสารในกระบวนการจัดหา จัดเก็บ การสร้าง ประมวลผล รับ-ส่งข้อมูล เผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบสื่อต่างๆ เช่น สื่อผสม หรือเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อความหรือตัวอักษรและตัวเลข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงสารสนเทศ ความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ตามความต้องการได้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีเหล่านี้จะหมายถึง คอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software) และส่วนข้อมูล(Data) และเทคโนโลยีเพื่อใช้สำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสาร โดยใช้ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบสื่อสารข้อมูลดาวเทียมหรือเครื่องมือสื่อสารทั้งมีสายและไร้สาย (ช่อบุญ จิราภาพ 2554) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมิติของการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย มิติความรู้ (knowledge) หมายถึง ตระหนักถึงเทคโนโลยีและให้ความสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง มติดทักษะ (skill) หมายถึง ทักษะหรือความสามารถในการเข้าถึง การค้นคืน การจัดเก็บ การจัดการ การบูรณาการ การสร้างสรรค์ และสื่อสารสารสนเทศและความรู้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในเครือข่ายต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต มิตินเจตคติ (attitude) หมายถึง มุมมองที่มีต่อค่านิยม ความรับผิดชอบ การฝึกฝน ทักษะการสื่อสารและพฤติกรรมอื่นๆ และความสามารถทางสังคม และคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับการพัฒนา กรอบแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 (the Partnership for 21st Century Skills) กล่าวถึง การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ การรู้สารสนเทศ (Information literacy) การรู้ด้านสื่อ (media literacy) และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy)

การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ขึ้นจำเป็นต้องมีปัจจัยหลายอย่างมาส่งเสริมสนับสนุน ครูเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการที่จะพัฒนาผู้เรียนไปให้ถึงเป้าประสงค์ของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ

ปฏิบัติ และเจตคติที่ดี รวมถึงสมรรถนะและความสามารถพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับการศึกษา ครูผู้สอนต้องสามารถเลือกรับ เลือกปฏิเสธ การเข้าถึงความรู้ จนกระทั่งการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์โดยไม่หลงลืมคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นครูเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเพราะเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาไปเป็นบุคคลในศตวรรษหน้า ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ด้วยเช่นกัน

ยุคใหม่เป็นยุคของสังคมออนไลน์และสังคมดิจิทัลที่มีผู้คนจำนวนมากเข้ามาใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เราจะพบว่ามีการใช้งานอินเทอร์เน็ตไม่เพียงแค่การแชทหรือเช็คอีเมลเท่านั้น ปัจจุบันประชากรบนโลกไซเบอร์หันมาใช้บริการเพื่อเข้าสู่สังคมผ่านระบบโซเชียลเน็ตเวิร์กมากขึ้น มีการแชร์ไฟล์ อัปโหลดไฟล์ และแชร์วิดีโอต่างๆ รวมถึงการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ บนบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่หลากหลายและแตกต่างกัน โดยในบางครั้งต้องหาเว็บไซต์บริการด้านการรับฝากไฟล์ หรือเปิดเว็บไซต์จัดโดเมนเนม และเช่าโฮสต์ตั้งส่วนตัวเพื่อเก็บไฟล์ไว้ ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายตามมา พอหมดระยะเวลาก็ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นเลยได้ อรญา อำนาจเจริญพร (2554) กล่าวว่า ในอนาคต เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อสถาบันการศึกษามากขึ้น เพราะคลาวด์คอมพิวติ้งเปรียบเสมือนคลังเก็บข้อมูลมีขนาดความจุมหาศาล และบริการข้อมูลนานาชนิดบนโลกออนไลน์แบบไร้ขีดจำกัด ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเราสามารถเปรียบคลาวด์ คอมพิวติ้งเป็นเหมือนสาธารณูปโภค ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างเครื่องมือในการผลิตแต่มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ดูแลจัดการให้ โดยผู้บริโภคทำหน้าที่เพียงชำระค่าบริการเท่านั้น ภูษงค์ อุทโยภาส และธนาวุธ ธนวานิชย์ (2554) กล่าวว่า ปัจจุบันมีปริมาณการใช้งานคอมพิวเตอร์มากขึ้น ส่งผลให้มีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายในการให้บริการต่างๆ มากขึ้น ทำให้เกิดภาวะในการจัดการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จนไม่สามารถตอบสนองความต้องการผู้ใช้ได้ โดยเฉพาะการให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ในหน่วยงาน หรือผู้ให้บริการรับวางเครื่องเซิร์ฟเวอร์ปัญหาดังกล่าวแก้ไขได้โดยให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งโดยผู้ให้บริการจะสร้างเครื่องเสมือน เพื่อ

ให้บริการผู้ใช้แทนการให้บริการด้วยเครื่องจริง ดังนั้นผู้ใช้จะได้ใช้เครื่องเสมือนส่วนตัว ซึ่งติดตั้งซอฟต์แวร์และกำหนดค่าได้อย่างอิสระ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นในระบบ

จากแนวโน้มด้านการใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งที่ถูกนำมาใช้ในแวดวงต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษา ประกอบกับความสำคัญของทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูที่มีต่อผู้เรียน ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่ควรมีการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู เพื่อหน่วยงานทางการศึกษาจะมีรูปแบบการพัฒนาครูสำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่าง

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการรับรองรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม ด้านเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง และด้านทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 5 คน

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง และสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ครูประจำการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ จำนวน 71 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม โดยมีการวิเคราะห์สภาพการใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และความ

ต้องการด้านการฝึกอบรมของครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และยก ร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ องค์ประกอบและขั้นตอนของการฝึกอบรม ต่อจากนั้นได้นำ รูปแบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยยกสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินรูปแบบการฝึกอบรม โดยใช้แบบ ประเมิน แบบประเมินค่า 5 ระดับ ที่มีการประเมิน 3 องค์ ประกอบ ได้แก่ บทนำ รูปแบบการฝึกอบรม และการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. แบบวัดทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยยึดกรอบของเครือข่าย องค์การความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดองค์ประกอบของทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3 องค์ประกอบ มีรายการ ประเมินย่อยทั้งสิ้น 28 ข้อ ได้แก่ การรู้สารสนเทศ (6 ข้อ) การรู้ด้านสื่อ (8 ข้อ) การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการ ติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ (7 ข้อ) ความสามารถในการใช้ ไอซีทีในการจัดการเรียนการสอน (7 ข้อ) แล้วนำแบบวัด ทักษะการรู้ไอซีทีให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.98 นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับครู จำนวน 30 คน แล้วนำ มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .976

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์ คอมพิวติ้ง

ผู้วิจัยยกร่างแบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็น สำคัญในการสอบถามความคิดเห็นของครู ได้แก่ ขั้นตอน และกิจกรรมการฝึกอบรม ประสิทธิภาพการดำเนินการฝึ กอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม เอกสารประกอบการฝึ กอบรม เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ชิ้นงาน ที่มอบหมาย การมีส่วนร่วม การให้คำแนะนำหรือผลป้อน กลับ และผลของรูปแบบการฝึกอบรมต่อการพัฒนาทักษะ การรู้ไอซีที และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม ด้านทักษะ การรู้ไอซีทีของครู และด้านเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง พิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ วัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการ บูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง โดยติดต่อกับผู้ อำนวยการโรงเรียนเป็นเบื้องต้นก่อนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับราย ละเอียดของรูปแบบการฝึกอบรม ทั้งนี้โรงเรียนที่ทดลองใช้ รูปแบบการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 71 คน จาก 4 จังหวัด 4 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนอนุบาลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) โรงเรียนบ้านสนวนนางแก้ว อ.เขวาสินรินทร์ จ.สุรินทร์ 3) โรงเรียนภูมิพลวิทยา อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ 4) โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา อ.จักราช จ.นครราชสีมา และหลังทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการวัดทักษะการรู้ไอซีที และสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมกับตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการฝึกอบรม จากผู้เชี่ยวชาญ ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารของครูหลังการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม และ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

การวิเคราะห์ข้อมูล

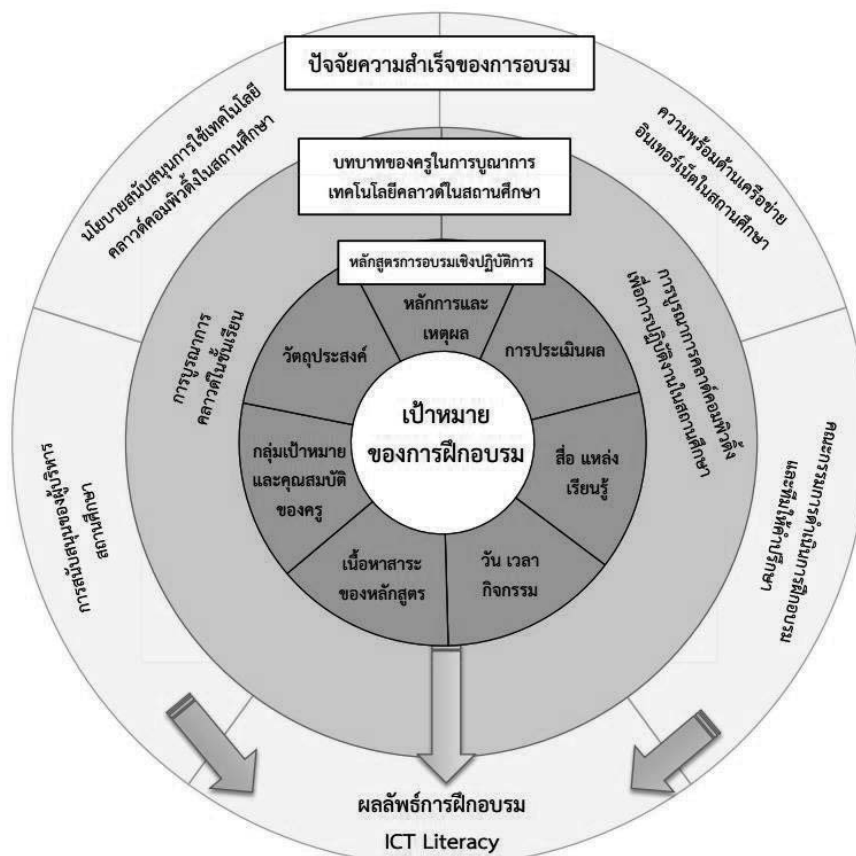
1. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการ เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย

1.1 องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมายของการ ฝึกอบรม 2) หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการบูรณา การเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง 3) บทบาทของครูในการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3.1) การบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิว ดิงในชั้นเรียน 3.2) การบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิว ดิงเพื่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 4) ปัจจัยความสำเร็จ ของการฝึกอบรม ประกอบด้วย 4.1) นโยบายสนับสนุนการ ใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งในสถานศึกษา 4.2) การ สนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา 4.3) ความพร้อมด้าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา 4.4) คณะกรรมการ ดำเนินการฝึกอบรมและทีมให้คำปรึกษา 5) ผลลัพธ์การฝึ กอบรม ประกอบด้วย 5.1) การรู้สารสนเทศ 5.2) การรู้ด้าน สื่อ 5.3 การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา

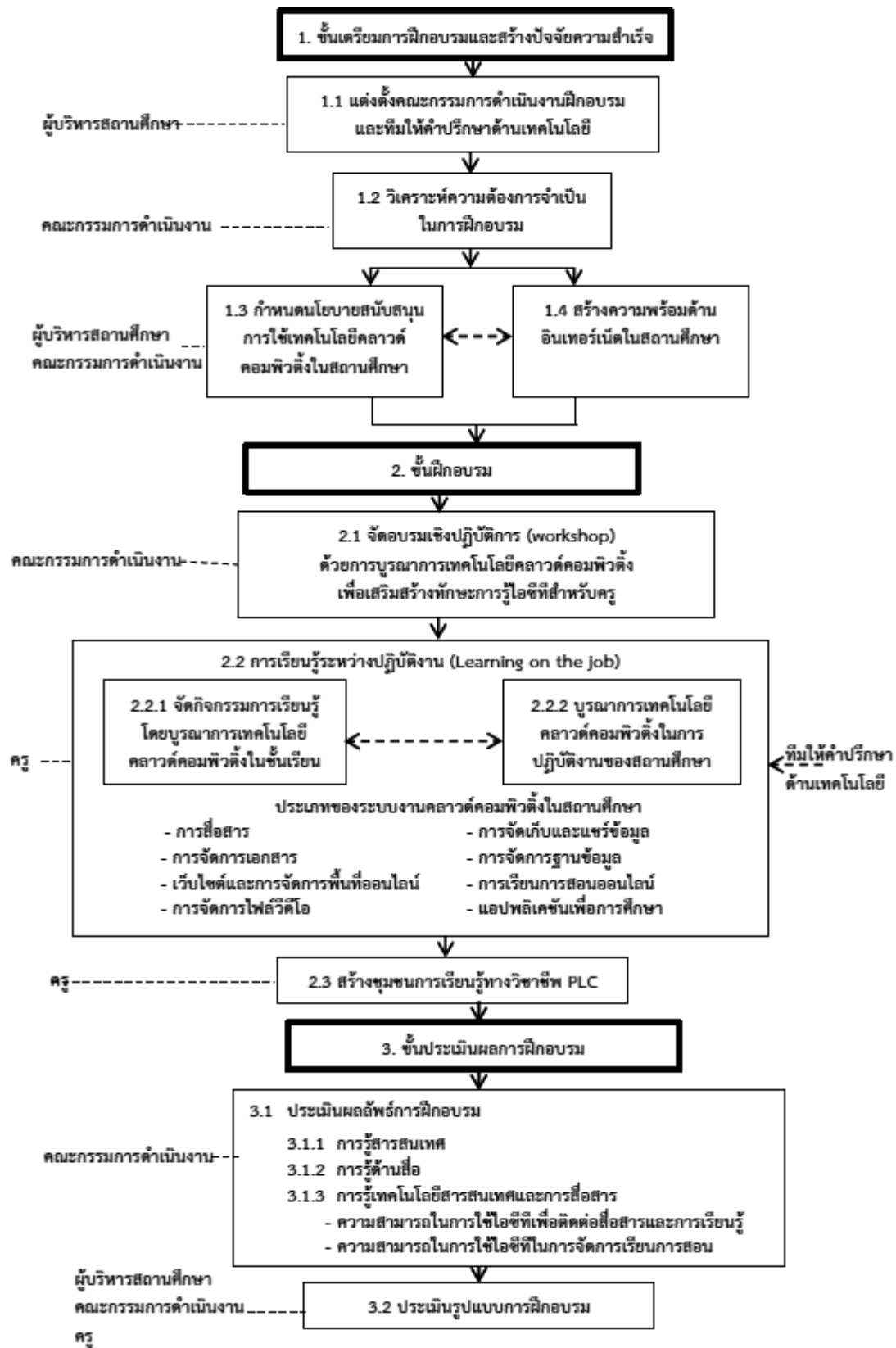
ได้แก่ 5.3.1) ความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ และ 5.3.2) ความสามารถในการใช้ไอซีทีในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ขั้นตอนการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการฝึกอบรมและสร้างปัจจัยความสำเร็จ 1.1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฝึกอบรมและทีมให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยี 1.2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม 1.3) กำหนดนโยบายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้ง ในสถานศึกษา 1.4) สร้างความพร้อมด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา 2) ขั้นฝึก

อบรม ประกอบด้วย 2.1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้ไอซีทีสำหรับครู 2.2) การเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน (Learning on the job) 2.2.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้งในชั้นเรียน 2.2.2) บูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้งในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 2.3) สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC 3) ขั้นประเมินผลการฝึกอบรม 3.1) ประเมินผลลัพธ์การฝึกอบรม 3.2) ประเมินรูปแบบการฝึกอบรม

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้ง เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู

ภาพที่ 2 ขั้นตอนของรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์

2. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.44$, $S=.119$)

3. ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูหลังทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.36$, $S=.512$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การรู้ด้านสื่อ ($\bar{x}=4.39$, $S=.484$) รองลงมาคือ การรู้สารสนเทศ ($\bar{x}=4.37$, $S=.544$) และการรู้เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x}=4.33$, $S=.566$) รายละเอียดดังตารางที่ 1- 5

4. ครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$, $S=.413$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำหรือผลป้อนกลับของการทำงานมีความเหมาะสม ($\bar{x}=4.76$, $S=.492$) รองลงมาคือ รูปแบบการฝึกอบรมช่วยพัฒนาทักษะการรู้ไอซีทีของครู ($\bar{x}=4.72$, $S=.484$) รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้สารสนเทศของตัวอย่างครู

ข้อที่	การรู้สารสนเทศ	$\bar{x}$	S	แปลผล
1	สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว	4.44	.649	มาก
2	สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างหลากหลาย	4.38	.663	มาก
3	สามารถประเมินข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ	4.28	.701	มาก
4	สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	4.30	.641	มาก
5	สามารถจัดการกับข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้	4.39	.621	มาก
6	สามารถเข้าถึงและประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายและคุณธรรมจริยธรรม	4.44	.732	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.37	.544	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การรู้สารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.37$, $S=.544$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x}=4.44$, $S=.649$) และสามารถเข้าถึงและ

ประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายและคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x}=4.44$, $S=.732$) รองลงมาคือสามารถจัดการกับข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้ ($\bar{x}=4.39$, $S=.621$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้ด้านสื่อของตัวอย่างครู

ข้อที่	การรู้ด้านสื่อ	$\bar{X}$	S	แปลผล
1	สามารถผลิตสื่อได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	4.30	.595	มาก
2	สามารถใช้สื่อได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	4.39	.597	มาก
3	สามารถรู้เท่าทันสื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความเชื่อของบุคคล	4.35	.678	มาก
4	สามารถใช้สื่อที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.35	.635	มาก
5	สามารถประยุกต์ใช้สื่อได้ตามกรอบแห่งกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรม	4.34	.696	มาก
6	สามารถใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์	4.55	.604	มากที่สุด
7	สามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมตามคุณลักษณะของสื่อประเภทนั้นๆ	4.42	.552	มาก
8	สามารถเลือกใช้สื่อที่ตอบสนองความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย	4.42	.552	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.39	.484	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การรู้ด้านสื่อของกลุ่มตัวอย่างครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.39$, $S=.484$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ สามารถใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x}=4.55$, $S=.604$) อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สามารถเลือกใช้

สื่อได้อย่างเหมาะสมตามคุณลักษณะของสื่อประเภทนั้นๆ ($\bar{x}=4.42$, $S=.552$) และสามารถเลือกใช้สื่อที่ตอบสนองความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย ($\bar{x}=4.42$, $S=.552$) รองลงมาคือ สามารถใช้สื่อได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ($\bar{x}=4.39$, $S=.595$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ของตัวอย่างครู

ข้อที่	ความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	แปลผล
1	สามารถใช้ไอซีทีในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้	4.45	.650	มาก
2	สามารถใช้ไอซีทีในการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ	4.39	.665	มาก
3	สามารถใช้ไอซีที ในการสืบค้นหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ	4.46	.673	มาก
4	สามารถใช้ไอซีทีในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.46	.673	มาก
5	สามารถใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการวิจัย การจัดการและประเมินผลข้อมูล	4.30	.684	มาก
6	สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ในการจัดการ บูรณาการ และสร้างข้อมูลในยุคสังคมฐานความรู้	4.30	.744	มาก
7	สามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องด้านกฎหมายและคุณธรรมจริยธรรม	4.32	.650	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	.585	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.38$, $S=.585$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สามารถใช้ไอซีทีในการสืบค้นหาความรู้

ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ ($\bar{x}=4.46$, $S=.673$) และสามารถใช้อีซีทีในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x}=4.46$, $S=.673$) รองลงมาคือ สามารถใช้อีซีทีในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ ($\bar{x}=4.45$, $S=.650$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการใช้อีซีทีในการจัดการเรียนการสอนของตัวอย่างครู

ข้อที่	ความสามารถในการใช้อีซีทีในการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S	แปลผล
1	สามารถใช้อีซีทีเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้	4.27	.654	มาก
2	สามารถใช้อีซีทีช่วยในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ในเวลาที่เหมาะสม ลดค่าใช้จ่าย ลดกำลังคน และเวลาในการดำเนินงาน	4.31	.729	มาก
3	สามารถพัฒนาสื่อไอซีทีได้ด้วยตนเอง เช่น ทำ PowerPoint บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการเรียนการสอนด้วย e-Learning เป็นต้น	4.27	.736	มาก
4	สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการไอซีที	4.37	.635	มาก
5	สามารถแนะนำ/สาธิตวิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแก่ผู้เรียน	4.27	.810	มาก
6	สามารถมอบหมายงาน/การบ้านที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้อีซีทีเป็นเครื่องมือในการทำงาน	4.18	.762	มาก
7	สามารถประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่บูรณาการไอซีที	4.28	.680	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.28	.612	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการใช้อีซีทีในการจัดการเรียนการสอนของตัวอย่างครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.28$, $S=.612$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ

ไอซีที ($\bar{x}=4.37$, $S=.635$) รองลงมาคือ สามารถใช้อีซีทีช่วยในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ในเวลาที่เหมาะสม ลดค่าใช้จ่าย ลดกำลังคนและเวลาในการดำเนินงาน ($\bar{x}=4.31$, $S=.729$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของตัวอย่างครู

ข้อที่	ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	$\bar{X}$	S	แปลผล
1	การรู้สารสนเทศ	4.37	.544	มาก
2	การรู้ด้านสื่อ	4.39	.484	มาก
3	การรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.33	.566	มาก
3.1	ความสามารถในการใช้ไอซีทีเพื่อการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้	4.38	.585	มาก
3.2	ความสามารถในการใช้ไอซีทีในการจัดการเรียนการสอน	4.27	.612	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	.512	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.36$, $S=.512$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

ได้แก่ การรู้ด้านสื่อ ($\bar{x}=4.39$, $S=.484$) รองลงมาคือ ด้านการรู้สารสนเทศ ($\bar{x}=4.37$, $S=.544$) และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x}=4.33$, $S=.566$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของตัวอย่างครูต่อรูปแบบการฝึกอบรม

ข้อที่	ความคิดเห็นของครูต่อรูปแบบการฝึกอบรม	$\bar{X}$	S	แปลผล
1	ขั้นตอนและกิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.65	.510	มากที่สุด
2	ประสิทธิภาพการดูแลดำเนินการฝึกอบรมของคณะดำเนินงาน	4.69	.523	มากที่สุด
3	บรรยากาศการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.70	.490	มากที่สุด
4	เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.55	.555	มากที่สุด
5	เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.68	.528	มากที่สุด
6	สถานที่ฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.63	.567	มากที่สุด
7	การมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.66	.533	มากที่สุด
8	การให้คำแนะนำหรือผลป้อนกลับของการทำงานมีความเหมาะสม	4.76	.492	มากที่สุด
9	รูปแบบการฝึกอบรมช่วยพัฒนาทักษะการรู้ไอซีทีของครู	4.72	.484	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.67	.413	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$, $S=.413$) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำหรือผลป้อนกลับของการทำงานมีความเหมาะสม ($\bar{x}=4.76$, $S=.492$) รองลงมาคือ รูปแบบการฝึกอบรมช่วยพัฒนาทักษะการรู้ไอซีทีของครู ($\bar{x}=4.72$, $S=.484$)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบและขั้นตอนการอบรม 3 ขั้นตอน องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) เป้าหมายของการฝึกอบรม 2) หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ 3) บทบาทการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาของครู 4) ปัจจัยความสำเร็จของการฝึกอบรม และ 5) ผลลัพธ์การฝึกอบรมและขั้นตอนการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ

ฝึกอบรมและสร้างปัจจัยความสำเร็จ 2) ชั้นฝึกอบรม
3) ชั้นประเมินผลการฝึกอบรม

2. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.44$, $S=.119$)

3. ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูหลังทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.36$, $S=.512$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การรู้ด้านสื่อ ($\bar{x}=4.39$, $S=.484$) รองลงมาคือ ด้านการรู้สารสนเทศ ($\bar{x}=4.37$, $S=.544$) และการรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x}=4.33$, $S=.566$)

4. ครูมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$, $S=.413$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำหรือผลป้อนกลับของการทำงานมีความเหมาะสม ($\bar{x}=4.76$, $S=.492$) รองลงมาคือ รูปแบบการฝึกอบรมช่วยพัฒนาทักษะการรู้ไอซีทีของครู ($\bar{x}=4.72$, $S=.484$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของรูปแบบการฝึกอบรม คือ ปัจจัยความสำเร็จของการฝึกอบรม ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษานำรูปแบบการฝึกอบรมไปใช้จะต้องให้ความสำคัญ ประกอบด้วยนโยบายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา และการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อบุญ จิราภาพ (2554) ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านบริบทในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย นโยบายและแผนด้านเทคโนโลยี สมรรถนะ/วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และการสนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีฯ ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะนโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหารจะนำมาสู่การจัดทำแผนการดำเนินงานในสถานศึกษา ช่วยทำให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญอย่างยิ่งอีกปัจจัยหนึ่งของรูปแบบการฝึกอบรมคือ ความพร้อมของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดศักดิ์ รักษาแก้ว (2559) และภริตา พงษ์พาณิชย์ (2557) ที่พบว่าปัจจัยด้านความพร้อมของเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะใช้พิจารณาว่าจะนำเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ภายในองค์กรหรือไม่ เพราะการใช้งานของเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บไฟล์ การแบ่งปัน หรือการใช้ประโยชน์จากแอปพลิเคชันเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องอาศัยอินเทอร์เน็ตที่มีความพร้อมอย่างมาก

2. การทดลองใช้และนำเสนอรูปแบบการฝึกอบรมด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์จากผลการวิเคราะห์ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลังการใช้รูปแบบอบรมพบว่าอยู่ในระดับมาก และครูมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการฝึกอบรมในการวิจัยนี้มีจุดเด่นตั้งแต่เริ่มต้น โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการฝึกอบรม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และความต้องการของครูเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม ทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญให้กับนักวิจัยเป็นอย่างดี เพราะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (2542) ที่ได้เสนอเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ว่าการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการสอนที่จัดขึ้นควรเป็นไปตามแนวทางการจัดการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เกิดขึ้นจริงและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กรที่จะเข้าไปดำเนินการจัดฝึกอบรม เพิ่มแนวโน้มความสำเร็จของการฝึกอบรมเพราะหัวข้อการฝึกอบรมอยู่ในความสนใจที่แท้จริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และยังสอดคล้องกับวิธีต้นตอโนนานนท์ (2556) ที่กำหนดให้ระยะแรกของการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างการรู้สารสนเทศสำหรับแรงงานกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันและการเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เป็นการระบุความต้องการขององค์กรและผู้เรียน ทั้งนี้ เพราะการให้ความสำคัญกับการศึกษาถึงความต้องการขององค์กรและผู้เรียน เป็นการเข้าถึงภาระหน้าที่ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งการเริ่มต้นด้วยกระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้ออกแบบการฝึกอบรมสามารถกำหนดกรอบ แนวทาง เป้าหมายหรือผลลัพธ์ของการฝึกอบรม เทคนิควิธีการฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม และหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรมได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรและความต้องการขององค์กรได้อย่างดี

อีกประการหนึ่งคือ ด้วยรูปแบบของการฝึกอบรมครูได้ผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับพื้นฐานด้านเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง และที่สำคัญครูต้องนำความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ไปเรียนรู้ระหว่างการปฏิบัติงาน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การบูรณาการเทคโนโลยีคลาวด์ในชั้นเรียน เช่น การใช้ยูทิลิตี้จัดทำรายงานกลุ่มร่วมกันระหว่างผู้เรียน เป็นต้น 2) การบูรณาการในการปฏิบัติงานสถานศึกษา เช่น การใช้ยูทิลิตี้แชร์เอกสารเพื่อทำงานร่วมกันแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น จะพบว่าส่วนใหญ่เป็นการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันที่มีบริการอยู่แล้วเพื่อให้ครูง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุขสุดา ขุนราช (2559) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งในวิชาชีพขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือคลาวด์ที่กิจการส่วนใหญ่เลือกใช้คือรูปแบบ SaaS (Software as a Service) ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสำเร็จรูปที่พร้อมใช้งานทันที ผู้ใช้ไม่ต้องพัฒนา หรือติดตั้ง และมีราคาถูก ช่วยแก้ปัญหาทางการเงินสำหรับกิจการที่มีงบประมาณจำกัดได้ และยังช่วยลดงานทางด้านไอที

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่

1. รูปแบบการฝึกอบรมสามารถปรับ-ลดเนื้อหา และระยะเวลาการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับพื้นฐานด้านไอซีทีของครู หากครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพื้นฐานด้านไอซีทีเท่าเทียมกัน การจัดฝึกอบรมและการติดตามผลจะสะดวกขึ้น
2. เจาะใจความสำเร็จที่สำคัญคือ สถานศึกษาควรมีความพร้อมด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ โน้ตบุ๊ก และการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3. เพื่อให้การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศและการสื่อสารได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้านเทคโนโลยีขึ้นในสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนที่อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณครูกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- ช่อบุญ จิราภาพ. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมความสำเร็จการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- ภริตา พงษ์พาณิชย์. การศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจนำ cloud computing เข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมธุรกิจประกันชีวิตของประเทศไทยที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.
- ภูษงค์ อุโทโยภาส และธนาวุธ ธนวนินิชย์. ระบบประมวลผลแบบคลาวด์ มุมมองใหม่ของระบบไอที. วารสารไมโครคอมพิวเตอร์. 29, 310 (2554): 63–70.
- ยอดศักดิ์ รักษาแก้ว. แนวทางการพิจารณานำเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง มาใช้ในองค์กรกรณีศึกษาบริษัทจัดจำหน่ายสินค้าอุปกรณ์สื่อสารแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

วีรี ตันตือนานนท์. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อ
เสริมสร้างการรู้สารสนเทศสำหรับแรงงานกลุ่ม
อุตสาหกรรมการผลิตตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบร่วมกันและการเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2556.

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. การจัดการศึกษา
นอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนว
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559.
กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด,
2545.

สุขสุดา ขุนราช. การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้
เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้งในวิสาหกิจขนาด
กลางและขนาดย่อม (SMEs). วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2559.

อรญา อำนางเจริญพร. Cloud Computing การประยุกต์
ใช้ในการศึกษา. (ออนไลน์) 2554 (อ้างเมื่อ 29
กันยายน 2558). [https://www. slideshare.
net/kunmingcu/cloud-computing-9474719](https://www.slideshare.net/kunmingcu/cloud-computing-9474719)

Partnership for 21st Century Skill. Framework for
21st Century learning. (ออนไลน์) 2009
(อ้างเมื่อ 20 ตุลาคม 2018). จาก [www.p21.
org/index.php?](http://www.p21.org/index.php?)

รูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Ethical Behaviors Development Model of Rajabhat University Undergraduate Students in the North-East Regional Areas

บุญมี โททำ^{*1} เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร^{**2} และสัญญา เคนาภูมิ^{***3}

^{1,2,3} คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail: Sakhonlatee@hotmail.com

Received: December 6, 2018; Revised: January 22, 2019; Accepted: January 25, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อค้นหารอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน 2) เพื่อตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย 3) เพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา จากกลุ่มเป้าหมายตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง 4) เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ตัวแทนนักศึกษา จำนวน 150 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งหมด 5 มิติ ประกอบด้วย 1. ความเข้าใจ 2. ทศนคติ 3. วิจารณ์ญาณ 4. พฤติกรรม 5. บุคลิกภาพ

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสัมพันธ์สมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษา มีความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง = 0.998 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $\chi^2 = 124.465$, $df = 94$, $P\text{-value} = 0.225$, $CFI = 0.721$, $TLI = 0.643$, $SRMR = 0.063$, $RMSEA = 0.019$, $\chi^2 / df = 1.302 < 2$

3) การสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในมิติสถาบันการศึกษา ด้านกิจกรรมเชิงจริยธรรม จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมพัฒนาจริยธรรมด้านกลายณมิตรด้วยการหยุดคิดสะกิดเตือน (2) กิจกรรมเชิงจริยธรรมด้วยการควบคุมฝึกตนปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของสังคม และด้านการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการพัฒนาจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (2) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกภาพ

4) ผลการทดลองรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านวิจารณ์ญาณ ด้านพฤติกรรม และด้านบุคลิกภาพ นักศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบพัฒนา พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to find a concept of ethical behavior theory by interviewing 6 of experts, 2) to examine the structural equation modeling of ethical behavior with empirical data, 400-person samples by simple random sampling technique, 3) to build a development form of ethical behavior of students, 20 student samples from a target group of students, and 4) to test and assess the development form of ethical behavior of students where the target was 150 students samples by specified sampling.

The research results showed that 1) there were 5 dimensions of the concept of ethical behavior theory which are 1. Understanding, 2. Attitude, 3. Judgment, 4. Behavior, and 5. Personality.

2) Results of confirmatory factor analysis of the relationship model of ethical behavior structure model and empirical data of students showed that the structure reliability = 0.998, and the structure accuracy met the based line, $\chi^2 = 124.465$, $df = 94$, $P\text{-value} = 0.225$, $CFI = 0.721$, $TLI = 0.643$, $SRMR = 0.063$, $RMSEA = 0.019$, $\chi^2 / df = 1.302 < 2$

3) Building the ethical behavior development form of the students of the Rajabhat universities in the northeastern of Thailand, on an academic institute dimension, gives 2 ethical activities which are (1) ethical development activity for true friend part by Thinking and Telling Friend, and (2) ethical activity by self-control under a social order. On ethics and curriculum integration, the development form gives 2 activities, (1) activity for ethics and desired values according to the curriculum development, and (2) activity for moral, ethical, and personality development.

4) The experiment results of ethical behavior development on Knowledge, Attitude, Judgment, Behavioral, and Personality showed that the ethical behavior of the students was developed to a better level with 0.05 statistical significance.

Keywords: Development Model, Ethical Behavior

บทนำ

การพัฒนาความเจริญเติบโตทางระดับสติปัญญา และจริยธรรมของมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพเต็มที่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และวัฒนธรรม โดยหวังให้มนุษย์มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขไม่มีปัญหา ไม่มีความวุ่นวาย นั่นคือ การจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบสัมมาอาชีพ และร่วมกันสร้างสรรค์ความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ ให้กับพื้นที่ หรือท้องถิ่นของตนเองได้ด้วยความรู้ความภาคภูมิ (กล้า ทองขาว 2558) มีหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยว โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับกรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (3) คือการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญประกอบด้วย (1) คือการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดจำนวน 11 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต โดยมีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะบทบาทในการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคลหรือว่าผลิตบัณฑิตนั้น แต่ด้วยสภาพเหตุปัจจัยทางสังคมหรือบริบทแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้ส่งผลให้พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาบางส่วน ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นส่วนความดีที่จะไปเสริมสร้างความรู้ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ได้ จากการศึกษาของวรลั โกศัยและคณะ (2551) พบว่าปัญหาในการนำคุณธรรมจริยธรรมมาปฏิบัติ 2 ส่วนคือ นักศึกษามีปัญหาที่ตัวบุคคล มีความเขินอายในการทำ ความดี ไม่ตรงต่อเวลา ไม่รู้จักประหยัด ไม่มีความซื่อสัตย์ ขาดแรงจูงใจ เป็นต้น และนักศึกษามีปัญหาในส่วนการทำงานกลุ่ม คือไม่ช่วยงานเพื่อน ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สอดคล้องกับดวงสุดา พินนอก และสุพรรณ บุญมา (2548) พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งจากการศึกษาของฐานปณีย์ พลิชฐ์เนาวกุล และพรสวรรค์ สุวัฒน์ศรี (2555) พบว่าปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาได้แก่ การแต่งกายผิด

ระเบียบ ชู้สาว ไม่ไผ่รู้ ไผ่เรียน ไม่ซื่อสัตย์ ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ตีมีสุราเล่นการพนัน ยาเสพติด เทียวกลางคืน ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น ทะเลาะวิวาท ไม่มีสัมมาคารวะ พูดจาไม่เหมาะสม การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ปัญหาที่สำคัญที่สุดและต้องรีบเร่งแก้ไข คือ ปัญหาด้านการไม่ไผ่รู้ไผ่เรียน

สภาพปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นปัญหาในเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่สถาบันการศึกษาจะต้องตระหนักให้ความสำคัญในการแก้ไขและพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติด้วยการเป็นทั้งคนดีและคนเก่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหารอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อสร้างรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยศึกษาจากตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documents) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expertise) จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) ได้แก่ พระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญในการทำหน้าที่เป็นพระธรรมวิทยากร จำนวน 2 รูป ตัวแทนนักศึกษาจากองค์การบริหาร

นักศึกษา จำนวน 2 คน (นายกองค์การบริหารนักศึกษา กรรมการบริหารองค์การนักศึกษา) และตัวแทนคณาจารย์ จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 11 แห่ง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ ปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติพื้นฐานส่วนบุคคลของนักศึกษา (Personal)

ด้านการกล่อมเกลาทางจริยธรรมของครอบครัว

ด้านความเชื่อในคำสอนทางศาสนา

ด้านการความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง

มิติบริบทแวดล้อมทางสังคม (Environment)

ด้านการรับรู้เลียนแบบผ่านสื่อ

ด้านการเป็นผู้นำทางจริยธรรมของอาจารย์

ด้านการคบกลัยามิตร

มิติสถาบันการศึกษา (Institutes)

ด้านนโยบายในการพัฒนาจริยธรรม

ด้านการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร

ด้านกิจกรรมเชิงจริยธรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่

ด้านความเข้าใจ (Understanding)

ด้านทัศนคติ (Attitude)

ด้านวิจารณ์ญาณ (Judgment)

ด้านพฤติกรรม (Behavior)

ด้านบุคลิกภาพ (Personality)

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 161,279 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แห่งชาติ 2559)

ตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี

การศึกษา 2560 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่และการสุ่มแบบง่าย

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ค้นหาค้นหากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของการวิจัยระยะที่ 1 และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 มาร่างเป็นรูปแบบการพัฒนาภายใต้แนวคิดทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยการควบคุมและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นทำการสร้างรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ได้แก่ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางการศึกษา นักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางการศึกษา นักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน

ระยะที่ 4 ทดลองและประเมินรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองและประเมินรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม คือ ตัวแทนนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 150 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อค้นหาค้นหากรอบแนวคิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากศึกษาจากตำรา เอกสาร

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documents) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expertise) โดยการจัดกลุ่มเนื้อหา (Grouping) และการพรรณนา (Descriptive) หลังจากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์กรอบแนวคิดในเชิงทฤษฎี

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบโมเดลสมการเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding From) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (Mplus) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significant .05) จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ครอบคลุมพื้นที่วิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 11 แห่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลโครงสร้างขององค์ประกอบ (Structural Equation Modeling: SEM)

การตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ค่าสถิติตรวจสอบ ดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช 2555)

ค่าไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2) ไม่มีนัยสำคัญหรือค่า P-Value มากกว่า .05

สัดส่วนระหว่าง ไค-สแควร์กับชิ้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2 / df) น้อยกว่า 2 หรือน้อยกว่า 5 ในกรณีโมเดลซับซ้อน

ค่าเปรียบเทียบสัดส่วนที่ปรับให้ดีขึ้นกับค่าความเหมาะสมรวมของโมเดลที่วิจัย (Overall Fit) กับโมเดล Null Model (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าตั้งแต่ .09 ขึ้นไป

ค่าปริมาณที่เปลี่ยนแปลงจากการเปรียบเทียบระหว่างโมเดลสมมติฐานกับ Null Model ต่อจำนวนชิ้นแห่ง

ความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) (The Tucker Lewis Index: TLI) มีค่าตั้งแต่ .09 ขึ้นไป

ค่าปริมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ซึ่งเป็นค่าแสดงความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของโมเดล ค่า RMSEA ควรอยู่ระหว่าง 0.05 – 0.08 หรือต่ำกว่า 0.05 จะดีมาก

ค่าดัชนีความเหมาะสมจากการคลาดเคลื่อน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) ซึ่งเป็นค่าแสดงความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของโมเดล ค่า SRMR ควรอยู่ระหว่าง 0.05 – 0.08 หรือต่ำกว่า 0.05 จะดีมาก

ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) ไม่ควรน้อยกว่า 0.30

ค่าความเชื่อมั่นของโครงสร้างโมเดล (Construct Reliability: ρ_c) ควรมีค่ามากกว่า 0.60 ขึ้นไป

การวิจัยระยะที่ 3 การสร้างและประเมินรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยมาจำแนกหมวดหมู่ใหม่เป็นปัจจัยเหตุปัจจัยผลตามลำดับการเกิด (Birth order) ของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อค้นหาตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นนำเสนอผู้บริหารผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางด้านการศึกษานักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาจำนวน 20 คน (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบยืนยันแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และสรุปเนื้อหาบทวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้รูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 4 ทดลองและประเมินรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป การประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนนักศึกษา สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 150 คน เป็นการ

ประเมินก่อนและหลังการทดลอง (Pre - test, Post - test) กำหนดระยะห่าง 3 เดือน และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตามแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures Multivariate Analysis of Variance: Repeated Measures MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งหมด 5 มิติ ประกอบด้วย 1. ความเข้าใจ 2. ทศนคติ 3. วิจารณญาณ 4. พฤติกรรม 5. บุคลิกภาพ

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสัมพันธ์สมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง = 0.998 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $\chi^2 = 124.465$, $df = 94$, $P\text{-value} = 0.225$, $CFI = 0.721$, $TLI = 0.643$, $SRMR = 0.063$, $RMSEA = 0.019$, $\chi^2 / df = 1.302$

3) การสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในมิติสถาบันการศึกษา ด้านกิจกรรมเชิงจริยธรรมจำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมพัฒนาจริยธรรมด้านกลายณมิตรด้วยการหยุดคิดสะกิดเพื่อน (2) กิจกรรมเชิงจริยธรรมด้วยการควบคุมฝึกตนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และด้านการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (2) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกภาพ

4) ผลการทดลองรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรู้ ด้านทศนคติ ด้านวิจารณญาณ ด้านพฤติกรรม และด้านบุคลิกภาพ นักศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสัมพันธ์สมการโครงสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ 0.999, 0.998, 0.999 และ 0.998 สูงกว่า 0.60 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สามารถอภิปรายผลการวิจัยจากสมมติฐานนี้ได้ว่า การที่ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสัมพันธ์สมการโครงสร้าง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นหมายความว่า ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการยืนยันทางสถิติของทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยว่าสามารถนำไปใช้ได้จริงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเป็นวิธีการที่ผ่อนคลายเป็นขั้นตอนโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ได้จากการวัดตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์กันได้ ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างมีความถูกต้องแม่นยำ (Barbara 2012) สอดคล้องกับพูลพงศ์ สุขสว่าง (2559) ได้กล่าวถึงหลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (The Basics of Structural Equation Modeling) ว่าการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Model testing) เป็นขั้นตอนพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล โดยเป็นการพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาค่าพารามิเตอร์และความสมเหตุสมผลของขนาดและทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้น ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์คือการยืนยันความสมเหตุสมผลของทฤษฎีกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น SEM (Structural Equation Model) โดยปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมากที่สุด คือ มิติสถาบันการศึกษา (.247) ประกอบด้วยด้านกิจกรรมเชิงจริยธรรม และด้านการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร สามารถอภิปรายผลได้ว่า

มิติสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเป็นนโยบาย กำหนดแผนการจัดทำโครงการ กำหนดเป้าหมาย

และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา โดยมีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอภิญญา มานะโรจน์ (2539) ซึ่งสถาบันจะต้องกำหนดเป็นนโยบาย กำหนดแผนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จัดทำโครงการ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการสอดแทรกลงไปเป็นหลักสูตร การเรียนการสอนกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ และการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตนักศึกษาทำได้หลายวิธีเช่น ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดแก่คุณธรรมนั้นๆ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี คำนึงถึงวัยและขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรม มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดนโยบาย ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมในด้านต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม โดยอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมมากที่สุดสอดคล้องกับสุภาพ ณ นคร และคณะ (2547) ได้ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการเสริมสร้างและพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ผลการวิจัยได้นำเสนอรูปแบบ ในส่วนการนำรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันที่ชัดเจน โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบความเป็นบัณฑิต และคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ชัดเจน สามารถวัดได้และประเมินได้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบัน โดยมีองค์ประกอบจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษาฝ่ายวางแผนและพัฒนา และมีผู้แทนนิสิตนักศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการ ในแต่ละสถาบันควรมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นปีที่ชัดเจน ตลอดจนกำหนดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนงานดังกล่าว ทั้งในส่วนที่ดำเนินการโดยสถาบันและส่วนที่ดำเนินการโดยนิสิตนักศึกษา

ด้านกิจกรรมเชิงจริยธรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาได้สัมผัสรับรู้การปลูกฝังบ่มเพาะซึมซับและเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมความดีงามต่างๆ ด้วยการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาเชิงระบบ และประเมินค่าพฤติกรรมต่างๆ ผ่านการทำกิจกรรมเชิงจริยธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจำลองเหตุการณ์ การแสดงบทบาท

สมมติ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนว่าได้ผลดี ได้แก่ การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในหลักสูตรในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่ใช้การสร้างกระแสหรือค่านิยมที่เกิดขึ้นมาเป็นสื่อในการออกแบบกิจกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน หรือใช้การแข่งขันเพื่อกระตุ้นความสนใจ เป็นต้น

ด้านการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรรายวิชาเป็นเนื้อหาสาระหลักของการเรียนการสอนที่นักศึกษาได้เรียนรู้โดยตรงจากอาจารย์ผู้สอนตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ เมื่อมีการบูรณาการจริยธรรมหรือสอดแทรกจริยธรรมในรายวิชาที่มีการเรียนการสอนจึงทำให้ได้มีโอกาสเรียนรู้และสัมผัสถึงจริยธรรมในทุกๆรายวิชาที่ศึกษาในหลักสูตร สอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ที่ได้ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่ากระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมในส่วนกระบวนการพัฒนาจากอาจารย์มหาวิทยาลัยอาจารย์ร้อยละ 90 ได้มีการสอดแทรกหรือบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมแก่นิสิตโดยใช้เวลาในการสอนไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนตามเวลาที่ทำการสอน และสอดคล้องกับศักดิ์ ปรานต์ประทานพร (2526) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรว่า หลักสูตรต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งทางศิลปศาสตร์และวิชาชีพ มีความยืดหยุ่นในตัวเองพอสมควรที่สำคัญที่สุดหลักสูตรจะต้องเน้นเรื่องของศีลธรรมการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ศึกษานั้นสามารถทำได้ในทุกๆรายวิชา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะใช้วิธีการใดในการสอดแทรกตัวอย่างจากประสบการณ์ที่เคยใช้มาตั้งแต่ทำหน้าที่เป็นผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยการกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน กำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษา กำหนดตัวบ่งชี้และพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของ

สถาบันอย่างชัดเจน

มหาวิทยาลัยควรกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามดูแลและประเมินผลประสานความร่วมมือในการดำเนินการกิจด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกับทุกฝ่าย เชื่อมโยงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาและกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยรูปแบบพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะพื้นที่การวิจัย ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีข้อจำกัดเนื่องจากเป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่ม ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร อันจะนำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเฉพาะกลุ่มนักศึกษา ควรที่จะมีการศึกษาบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น ผู้ปกครองนักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น ว่าการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับใด เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่แวดล้อมและใกล้ชิดกับนักศึกษา

อีกทั้ง โดยบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งแตกต่างกัน ควรมีการศึกษายอย่างเจาะลึกในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยนั้นๆ

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้ฉันพนันสำเร็จล่วงหน้าได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ ดูแล เอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ และผู้มีอุปการคุณที่มีส่วนในความสำเร็จนี้ทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กล้า ทองขาว. การจัดการศึกษาแบบยึดพื้นที่เป็นฐาน: แนวคิด แนวทางและกรณีศึกษา. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558): 23-40.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. จดหมายข่าวรายสัปดาห์. 3, 105 (มีนาคม 2559): 5.
- ฐานปณีย์ พลิชฐ์เนาวกุล และพรสวรรค์ สุวันณศรีย์. รายงานการวิจัยการศึกษาแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2555.
- ดวงสุดา พินนอก และสุพรรณ บุญมา. รายงานการวิจัยการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาสาขาการศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2548.
- พลพงษ์ สุขสว่าง. หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์. 6, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559): 136-145.
- วรลี โกศัย และคณะ. รายงานการวิจัยการสำรวจคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2551.
- สุภาพ ณ นคร และคณะ. รายงานการวิจัยการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2547.
- สุวิมล ว่องวานิชและนางลักษณ์ วิรัชชัย. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุวิมล ว่องวานิชและคณะ. รายงานการวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) และสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2549.
- สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. โมเดลการจัดลำดับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ วิชาการอัตมโนทัศน์ ไม่ใช่วิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ศักดิ์ดา ปรารค์ประทานพร. ปรัชญาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.
- อภิญา มานะโรจน์. การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- Barbara, M.B. Structural equation modeling with Mplus: basic concepts, application, and programming. New York: Taylor & Francis Group, 2012.

การใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์
และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Using of the Natural Approach to Develop English Reading Ability,
Vocabulary Knowledge, and English Reading Motivation Among Sixth Grade Students

พลวัฒน์ สุวรรณรินทร์¹

¹โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 ตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอมะเอน จังหวัดเชียงใหม่ 50130

E-mail: bsnlpbanchong@gmail.com

Received: November 8, 2018; Revised: December 17, 2018; Accepted: December 21, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์ และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ จำนวน 7 แผน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ และแบบวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความรู้คำศัพท์หลังเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แนวการสอนแบบธรรมชาติ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์ แรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research were to compare English reading ability, vocabulary knowledge, and English reading motivation before and after learning through the natural approach. The populations were 32 sixth grade students at Moobansahakorn 2 school. The experimental instruments were 7 lesson plans using the natural approach. The data collection instruments were an English reading ability test, a vocabulary knowledge test and an English reading motivation test that were administered before and after learning through the natural approach. The data were analyzed for mean, standard deviation and percentage. The findings of this study were as follows: 1) The students' English reading ability after they learned through the natural approach was higher than before learning. The pre-test average scores were 8.94 and the post-test average scores were 13.66, 2) The students' vocabulary knowledge after they learned through the natural approach was higher than before learning. The pre-test average scores were 9.88 and the post-test average scores were 16.41, and 3) The students' English reading motivation after they learned through the natural approach was higher than before learning. The pre-test average scores were 3.21 and the post-test average scores were 4.12.

Keywords: Natural Approach Teaching, English Reading Ability, Vocabulary Knowledge, English Reading Motivation

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นในชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลกช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์รู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งหลาย ช่วยพัฒนาสมองให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาอารมณ์และจิตใจ ดังนั้นผู้ที่มิสนใจรักการอ่านย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางและสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสติปัญญา อารมณ์และสังคมให้ดีขึ้น (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ 2541) นอกจากนี้การอ่านยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา โดยการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน (ฉวีวรรณ คูหาภินนทร์ 2542)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียนในชั้นเรียน นักเรียนแต่ละคนไม่สามารถเรียนรู้ได้เท่ากัน ความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาของนักเรียนจึงไม่เท่ากัน ทำให้การจัดการชั้นเรียนค่อนข้างยาก นักเรียนส่วนมากไม่กล้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพราะกลัวพูดผิด ฟังผิด อ่านผิด เขียนผิด (นพพร ชลารักษ์ 2559)

อีกประการหนึ่ง คือ การที่นักเรียนไม่มีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และยังไม่รู้วิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้เรื่องคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะยิ่งรู้คำศัพท์มากเท่าไรก็จะทำให้อ่านข้อความได้มากขึ้น อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของนักเรียนอ่านภาษาอังกฤษคือ อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ฉะนั้นการเรียนรู้คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้อ่านจึงควรฝึกทักษะการเรียนรู้คำศัพท์โดยการเดาความหมายของคำศัพท์ (สมุทร เซ็นเชาวิช 2542)

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ของครูก็เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษ ครูจำนวนไม่น้อยที่เลือกวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มของนักเรียน ใช้วิธีการสอนแบบลองผิดลองถูก ไม่มีการเรียนการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติ คือ สอนเป็นลำดับจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังให้มาก สาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ฟังภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ ไม่กล้าพูด หรือพูดไม่ได้ แม้ว่าจะใช้เวลาเรียนอยู่ในโรงเรียนนานกว่า 6 ปี ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ผู้เรียนจะมีความเข้าใจลึกซึ้งและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ (กาญจนา ศรีสังวาลย์ 2547 อ้างถึงใน นพพร ชลารักษ์ 2559)

นอกจากนี้แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน โดย Maslow (1976) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเกิดจากความต้องการ (Need) แรงผลักดัน (Drive) หรือความปรารถนา (Desire) ทำให้มนุษย์มีการดิ้นรนเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยสิ่งเร้าที่อยู่ภายในและภายนอกของบุคคลนั่นเอง

จากการศึกษาแนวการสอนอ่านภาษาอังกฤษ แนวการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach) เป็นแนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจในการสอนโดยใช้ทักษะและกลวิธีการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน การสอนภาษาตามแนวการสอนแบบธรรมชาติเป็นการค้นคว้าของ Krashen and Terrell (1983) โดยภาพรวมหลักของการสอนภาษาและการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนจะถูกเน้นไปที่ “ความหมาย” เพื่อการสื่อสาร กล่าวคือความสามารถทางภาษาของผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้จากการที่ให้ข้อมูลที่มีความหมาย และสามารถเข้าใจได้ (Comprehensible Input) ภายใต้โครงสร้างทางไวยากรณ์ทางภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนที่มีอยู่ และเพิ่มเนื้อหาทางภาษาที่สูงกว่าระดับความสามารถของผู้เรียนเล็กน้อย นอกจากนี้แล้วแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติยังได้เน้นถึงเรื่องสมมติฐานในเรื่องตัวกรองอารมณ์ (The Affective Filter Hypothesis) กล่าวคือการรับข้อมูลและการเรียนรู้ภาษา

ของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจ และความวิตกกังวลของผู้เรียนลดลง หรือเมื่อสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนได้รับการควบคุมโดยการเสริมแรงในเรื่องบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง (Richards and Rodgers 2003) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งมีจุดดีที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะ และพัฒนาเจตคติ แรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ อนงค์กร ศรีเจริญ (2548) ได้ศึกษาการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ และพัฒนาความรู้คำศัพท์ ของผู้เรียนระดับเตรียมความพร้อม นุราณี โต๊ะโยะ (2556) ได้ศึกษาผลการสอนตามแนวคิดวิธีธรรมชาติต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับเตรียมความพร้อม พบว่าการสอนด้วยแนวการสอนธรรมชาติ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษดีขึ้นและยังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ สามารถที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์ และแรงจูงใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงได้จัดทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ
3. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 ตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังเรียนวิชา

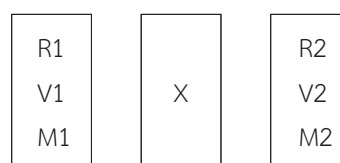
ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 32 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น แนวการสอนแบบธรรมชาติ

ตัวแปรตาม ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจ

3. แบบแผนการทดลองและขั้นตอนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองชนิดกลุ่มเดียวมีรูปแบบดังนี้

ความหมายของสัญลักษณ์

R1 หมายถึง การทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน

V1 หมายถึง การทำแบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียน

M1 หมายถึง การทำแบบวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน

X หมายถึง การเรียนด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

R2 หมายถึง การทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียน

V2 หมายถึง การทำแบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังเรียน

M2 หมายถึง การทำแบบวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียน

ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแบบวัดแรงจูงใจก่อนการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

2) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ จำนวน 7 แผน

3) หลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแบบวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

4) นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อแปลผลต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ จำนวน 7 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมดเป็น 21 คาบ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ทั้งเรื่องของเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และความต้องการของการใช้ภาษาและไวยากรณ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมก่อนนำไปใช้จริง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

4.2.1 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่วัดความสามารถตามระดับการเรียนรู้ของ Revised Bloom's Taxonomy ระดับความรู้ ความจำ และระดับความเข้าใจ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของรายวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบ มีค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.48 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และปรับข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ จาก 40 ข้อ

4.2.2 แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่วัดการจดจำคำศัพท์ บอกความหมาย คำศัพท์ ใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับบริบท แบบทดสอบ มีค่าความยากง่ายของข้อสอบเท่ากับ .40 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .61 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และปรับข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ จาก 40 ข้อ

4.2.3 แบบวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 20 ข้อ ที่วัดความตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน ความพึงพอใจ ความสนใจหรือความต้องการที่จะอ่านบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษ แบบประเมินนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และปรับข้อคำถามจาก 25 ข้อให้เหลือ 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย (30)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	8.94	3.35	29.79	14.01*
หลังเรียน	13.66	3.84	45.52	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของคะแนนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลัง การเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

การทดสอบ	$\bar{x}$ (30)	S	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	9.88	3.47	32.92	19.10*
หลังเรียน	16.41	3.74	54.69	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพของคะแนนแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติ

การทดสอบ	$\bar{x}$ (30)	S	ระดับคุณภาพ	t
ก่อนเรียน	3.21	0.57	ปานกลาง	16.87*
หลังเรียน	4.12	0.45	มาก	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติพบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน หลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติสูงกว่าก่อนการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนแบบธรรมชาติที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากแนวการสอนแบบธรรมชาติ เป็นการสอนที่เน้นข้อมูลที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของภาษาเป้าหมายได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเมื่อมีตัวป้อนเข้าที่เข้าใจได้มากพอ ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการอ่านมากขึ้น และทำให้การอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีความหมาย โดยในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้เน้นการให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ ผ่านการเรียนรู้ใน ขั้นตอนการอ่าน โดยให้ทั้งคำศัพท์ที่ดึงมาจากบทอ่าน โครงสร้างทางภาษาที่จำเป็นต่อการอ่าน การดึงความสนใจของผู้เรียนให้มิต่อบทอ่าน เช่นการดูรูปภาพประกอบ การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การให้ผู้เรียนเดาเรื่องที่อ่าน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนที่จะอ่าน และในขั้นของการอ่านผู้สอนมีการอ่านออกเสียงนำทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับบทอ่านยิ่งขึ้น และการอ่านนำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ ทำให้นักเรียนมีความพร้อมในเรื่องระดับความสามารถทางภาษาเพื่อที่จะรับข้อมูลใหม่ที่สูงขึ้นได้ ผ่านข้อมูลที่เข้าใจได้ ที่ปรากฏในลักษณะ $i + 1$ คือการเพิ่มข้อมูลที่เข้าใจได้ที่มีระดับสูงกว่าระดับภาษาของผู้เรียนเล็กน้อย (Krashen and Terrell 1983) สอดคล้องกับนุรอาณี โต๊ะโยะ (2556) ที่ พบว่าการสอนด้วยแนวคิดวิธีธรรมชาติ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษดีขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ อีกประการหนึ่ง แนวการสอนแบบธรรมชาติเน้นการใช้กลวิธีการอ่าน กล่าวคือการที่ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีการอ่าน เช่น Skimming, Scanning ซึ่งทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการอ่าน และในการวิจัยในครั้งนี้ก็มีบทอ่านที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านทุกครั้งและเลือกกลวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับบทอ่าน เป็นการฝึกอ่านบทอ่านหลายรูปแบบ ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน และฝึกการใช้กลวิธีการอ่านเพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยได้ให้คำถามนำผู้เรียนก่อนที่จะอ่านบทอ่าน ทำให้ผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการอ่านและเลือกกลวิธีการอ่านได้อย่างเหมาะสมตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ โดยอ่านเพื่อจับใจความและอ่านเพื่อหาข้อมูลสำคัญของบทอ่าน ผลปรากฏว่าการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถที่จะจับใจความสำคัญ และบอกรายละเอียดที่จำเป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิราภรณ์ ปรีชาชน (2544) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวการสอนแบบธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนสูงกว่าหลังการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติ

และนอกจากนี้ การอ่านตามแนวการสอนแบบธรรมชาติมีกิจกรรมหลังการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ โดยกิจกรรมเป็นกิจกรรมง่ายๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ใจความสำคัญ รายละเอียดต่างๆ ที่ได้จากการอ่านมาใช้อย่างมีความหมาย กิจกรรมหลังการอ่านเน้นการแสดงออกทางภาษาที่แสดงถึงความเข้าใจบทอ่านมากกว่ารูปแบบของ

ภาษา ผ่านการพูด และการเขียน และกิจกรรมหลังการอ่านได้ถูกออกแบบมาเพื่อให้มีความน่าสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้และการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และลดความวิตกกังวลในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นไปตามแนวการสอนแบบธรรมชาติเกี่ยวกับสมมติฐานในเรื่องตัวกรองอารมณ์ (The Affective Filter Hypothesis) กล่าวคือการรับข้อมูลและการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจ และความวิตกกังวลของผู้เรียนลดลง หรือเมื่อสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนได้รับการควบคุมโดยการเสริมแรงในเรื่องบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง (Richards and Rodgers 2003)

2. ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวการสอนตามแบบธรรมชาติมีกระบวนการเรียนรู้คำศัพท์โดยสื่อความหมายคำศัพท์ ผ่านรูปภาพ วัตถุจริง ทำทางประกอบ บัตรคำ ทั้งนี้ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของคำศัพท์ก่อนโดยการดูจากสื่อการเรียนรู้ ฟังเสียงหลายๆ ครั้งจนเข้าใจเสียงและความหมายของคำเป็นอย่างดี แล้วจึงอ่านคำศัพท์ในบัตรคำ และผู้เรียนยังได้ฝึกออกเสียง พูดคำศัพท์ในเวลาของตนเองพร้อมที่จะพูด ไม่ถูกบังคับให้พูด โดยเริ่มจากการชี้คำศัพท์ จับคู่คำศัพท์ ตอบคำถามง่ายๆ แบบ Yes/No Question การตอบคำถามอย่างสั้น (Short Answer) เพื่อทบทวนคำศัพท์ เป็นการสอนคำศัพท์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่วิตกกังวลต่อการเรียนคำศัพท์ เรียนรู้คำศัพท์อย่างเป็นธรรมชาติ และสนใจที่จะเรียนรู้และนำคำศัพท์ไปใช้อย่างมีความหมาย สอดคล้องเกี่ยวกับสมมติฐานในเรื่องตัวกรองอารมณ์ (The Affective Filter Hypothesis) กล่าวคือการรับข้อมูลและการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจ และความวิตกกังวลของผู้เรียนลดลง หรือเมื่อสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนได้รับการควบคุมโดยการเสริมแรงในเรื่องบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง (Richards and Rodgers 2003) ด้วยเหตุนี้แนวการสอนตามแบบธรรมชาติจึงเน้นให้ผู้เรียนรู้ความหมายของคำศัพท์อันเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร คำศัพท์เป็นส่วนสำคัญให้เกิดการเรียนรู้ภาษา เพราะการเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นเลยหากปราศจากการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ (Krashen and Terrell 1983)

นอกจากนี้ การเรียนรู้คำศัพท์ตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) โดยผู้วิจัยเลือกที่จะสอนคำศัพท์ใหม่

คำศัพท์ที่ผู้เรียนควรรู้ โดยพิจารณาถึงคำศัพท์จากบทอ่าน และสอนการใช้คำศัพท์ในบริบทต่างๆ ที่ปรากฏในบทอ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีข้อมูลที่เข้าใจได้ พร้อมทั้งจะนำคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้ไปใช้อย่างมีความหมายในการทำ ความเข้าใจบทอ่าน จับประเด็นสำคัญ และหารายละเอียดสำคัญได้ คำศัพท์ ถือว่าเป็นข้อมูลที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ที่สำคัญเพราะคำศัพท์ใหม่ในแต่ละบทอ่านนั้นจะปรากฏใน ลักษณะ $i + 1$ คือการเพิ่มข้อมูลที่เข้าใจได้ที่มีระดับสูงกว่า ระดับภาษาของผู้เรียนเล็กน้อย (Krashen and Terrell 1983) เมื่อผู้เรียนมีปริมาณข้อมูลที่เข้าใจได้เพียงพอแล้วจึง นำไปสู่การผลิตทางภาษา กล่าวคือการเรียนรู้ภาษาและการ ใช้ภาษาได้

3. แรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน หลังการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมา จาก แนวการสอนแบบธรรมชาติมีแนวคิด และรูปแบบการ เรียนรู้ที่สร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจ และลดความวิตกกังวล ในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนรู้โดย เริ่มจากการกำหนดเนื้อหาที่จะเรียนจากเรื่องใกล้ตัว ประกอบด้วยคำศัพท์และบทอ่านที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว สิ่งแวดล้อม อาหารเครื่องดื่ม เวลาว่างและ นันทนาการ และสภาพลมฟ้าอากาศ กระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ มีความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ผ่านการใช้รูปภาพ บัตรคำ ทำทาง และนำเสียงต่างๆ ผู้เรียนได้ออกเสียงคำศัพท์ ผู้เรียน ที่ยังไม่พร้อมก็แสดงออกผ่านทำทาง การชี้คำศัพท์ การชู บัตรคำ เป็นต้น ในขั้นนี้ไม่มีการบังคับให้แสดงออกทาง ภาษาเมื่อไม่พร้อม แต่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างธรรมชาติ ของเด็กที่ชอบความสนุกสนาน เรียนรู้ตามความสนใจของ ตนเอง เมื่อผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้คำศัพท์ ก็ทำให้มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้เพิ่ม นอกจากนี้การให้คำศัพท์ และโครงสร้างทางภาษาก่อนการอ่าน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และเดาเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน การอ่านออกเสียงนำผู้เรียน ในขั้นการอ่าน เป็นการให้ข้อมูลที่เข้าใจได้ (Comprehen- sible Input) ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และไม่มี ความวิตกกังวลในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานการกลั่นกรองทางอารมณ์ (The Affective Filter Hypothesis) กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจสูงโดยทั่วไปจะ ทำได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจต่ำในการรับรู้ภาษาที่สอง ผู้ เรียนที่มีความมั่นใจในตนเองและจินตนาการในตน (Self-Image) ดีจะทำให้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ค่อยมีความมั่นใจ ในตนเองและจินตนาการในตน (Self-Image) ในการรับรู้ ภาษาที่สอง และความวิตกกังวลต่ำช่วยให้เกิดการรับรู้ภาษา

ที่สองได้ดี (Krashen 1983) ประการที่สอง แรงจูงใจใน การอ่านภาษาอังกฤษมีมากขึ้นเนื่องจากผู้เรียนมีกลวิธีใน การอ่านและเลือกกลวิธีในการอ่านได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง แนวการสอนแบบธรรมชาติให้ความสำคัญกับการใช้กลวิธี ในการอ่านโดยการอ่านแต่ละครั้งต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และเลือกกลวิธีที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายนั้น งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ฝึกให้ผู้เรียนใช้กลวิธีในการอ่านโดยใช้คำถามนำ ในการอ่านเพื่อผู้เรียนจะได้เลือกกลวิธีที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ในแบบฝึกหบทวนเนื้อหาที่อ่านก็มีคำถามที่ให้ผู้เรียนกลับไปอ่านบทอ่านและใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสมและรวดเร็ว ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีความหมายและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น และการฝึกการใช้กลวิธีการอ่านที่เหมาะสม บ่อย ๆ นั้นทำให้ผู้เรียนอ่านได้คล่องขึ้น สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมั่นใจ และลดความวิตกกังวลในการอ่านภาษา อังกฤษครั้งต่อไป สอดคล้องกับ Thongpinit (1996) ที่ได้ ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ มาจากการพัฒนาและใช้บทเรียนที่ยึดแนวการสอน ธรรมชาติ พบว่าการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ใน ระดับปานกลาง การฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูงสุด การ อ่านและการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง และนักเรียนมี แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนค่อยๆ ซึมซับและรับรู้ข้อมูลที่เข้าใจ ได้ (Comprehensible Input) ให้มากขึ้นจนมีความพร้อม อย่างเป็นธรรมชาติเพื่อจะได้นำไปใช้ในทักษะการพูด การ อ่าน และการเขียน ได้ดีขึ้น
2. ควรให้มีการใช้แนวการสอนแบบธรรมชาติเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ภาษาตั้งแต่เริ่มต้น กล่าวคือระดับพื้นฐานสะสมมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย
3. ควรกระตุ้นผู้เรียนด้วยบริบททั้งในและนอก ห้องเรียนที่สัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียน เช่น สื่อที่ นักเรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน มุมหนังสือที่นักเรียนสนใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยที่สำเร็จ
 ลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตร
 การสอนและเทคโนโลยีการเรียนรู้ (การสอนภาษาอังกฤษ)
 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้กรุณาให้ความรู้
 คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในการตรวจแก้ไขจนสำเร็จ
 สมบูรณ์ด้วยดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน
 ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 ขอ
 ขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน ที่
 เป็นส่วนสำคัญหนึ่งของงานวิจัยนี้และให้ความร่วมมืออย่าง
 ดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบพระคุณ
 บิดา มารดา ของผู้วิจัย ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ จน
 บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คุรุรักษ์ ภิมมัยรักษ์. ทำอย่างไรให้ลูกและศิษย์รักเป็นนักอ่าน.
วารสารการศึกษา กทม. 23, 3 (ธันวาคม 2541):
 23-26.
- จิราภรณ์ ปรีชาชน. **การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถ
 ในการอ่านตามแนวการสอนแบบธรรมชาติ
 สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่, 2544.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคา, 2542.
- นวพร ชลารักษ์. สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาอังกฤษ
 ของครูไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ
 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาลำพูน เขต 1. **วารสารวิชาการมหา
 วิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. 10, 2 (เมษายน –
 มิถุนายน 2559): 130-141.
- นุรอานี โตะโยะ. ผลการสอนตามแนวคิดวิธีธรรมชาติต่อ
 ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ
 เตรียมความพร้อม. **วารสารศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**.
 24, 1 (มกราคม-เมษายน 2556): 138-156.

สุนทร เซ็นเขาวนิช. **เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ
 เข้าใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

อนงค์กร ศรีเจริญ. **การใช้แนวคิดวิธีธรรมชาติเพื่อพัฒนา
 ความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และ
 ความสามารถในการรู้คำศัพท์ของผู้เรียนใน
 ระดับเตรียมความพร้อม**. วิทยานิพนธ์การศึกษา
 มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

Krashen, S.D. and Terrell, T.D. **The Natural
 Approach**. Oxford: Pergamon Press, 1983.

Maslow, A.H. **Motivation and Personality**. Rev.
 ed In Sahakian, W.S. **Introduction to the
 Psychology of Learning**. Chicago: Mc
 Nally College Publishing Company, 1976.

Richards, J.C. and Rodgers, T.S. **Approach and
 Methods in Language Teaching**. Second
 Edition. Cambridge University Press, 2003.

Thongpinit, U. **Motivation and Achievement in
 Learning English Resulting from
 Development and Implementation of
 Lesson Based on The Natural Approach**.
 Graduate School. Chiang Mai University,
 1996.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

An Integrated Learning Management Model to Enhance Information Technology and Communication Skills of Junior High School Students

พิศวัลย์ สุขอินทร์^{*1} วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล^{**2} และมนสิข สิริสมบุญ^{***3}

^{1,2}สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

³หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

E-mail: piswansuk@gmail.com

Received: November 8, 2018; Revised: December 24, 2018; Accepted: December 27, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่าง ได้แก่ ครูบรรณารักษ์และนักวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูต้องผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ และใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนนักเรียนขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักเรียนไม่มีการฝึกการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสอนความรู้ใหม่ ขั้นประเมินผล และขั้นการสรุป 4) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 5) วัดผลและประเมินผล

3. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี มีความเหมาะสม โดยผลรวมมีความสอดคล้องทุกด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study an integrated learning management of information technology and communication skill of junior high school students. 2) to develop an integrated learning management model to encourage learning skill of junior high school students. A sample was six librarian teachers, 60 junior high school students. The instruments used were an interview form there are structure and the questionnaires. The statistic used is the percentage, mean and standard deviation.

The results of this study are: 1) integrated learning management information and communication technology of lower secondary school, the teacher must produce the audio visual, using various teaching technologies, encourage the students to study by themselves, some students lack the skills of using information technology and communication. Students do not practice searching for more information from the information and communication technologies. 2) integrated learning management to promote the skills of using information technology and communication Model PAIEC. The model consists of 5 main components as the following 1) the principle of the learning model 2) the purpose of the model 3) the process of learning management 5 steps (3.1) Preparation : P (3.2) Learning Activities : A (3.3) Teaching new knowledge and searching Investigation : I (3.4) Evaluation : E (3.5) Conclusion: C 4) Media and Learning Resources 5) An evaluation assessment integrated learning management model to enhance Information technology and communication skills. The results were consistent in all aspects.

Keywords: Model of knowledge management, To promote using technology skill. Information and Communication

บทนำ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) จุดเน้นการปฏิรูปการศึกษา ยุทธศาสตร์ คือ หลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ครูการทดสอบการประเมินการประกันคุณภาพและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ผลิตพัฒนากำลังคนและงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ ICT เพื่อการศึกษา และการบริหารจัดการ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าโดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพลังขับเคลื่อนหรือปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทุกศาสตร์ทางสังคมล้วนนำสารสนเทศเข้าไปใช้ประโยชน์หรือใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งสารสนเทศช่วยในการวางแผนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2574) บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศกลายเป็นประเด็นสำคัญของวิชาชีพสารสนเทศ ในยุคปัจจุบัน (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 2559) และความสนใจในการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีผลต่อองค์การแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน (เวฬุรีย์ อุปลัมภ์ 2559)

บทบาทของห้องสมุดในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศทำให้บรรณารักษ์ซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างสารสนเทศกับผู้ใช้บริการต้องปรับบทบาท

จากผู้ให้บริการมาเป็นผู้สอนและปรับเปลี่ยนขอบเขตของเนื้อหาจากการสอนการใช้ห้องสมุดในรูปแบบเดิมมาเป็นการสอนการรู้สารสนเทศ (สมาลี วาที่หวาน 2556) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้หลายๆ ด้านประกอบด้วยกันและช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติไปพร้อมๆ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ชัดเจนและมองเห็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในศาสตร์และมิติต่างๆ สามารถเรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถแก้ปัญหาในชีวิตได้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (เมธาวิ อานพรหม 2556) นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านสารสนเทศ เป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนรู้ทักษะการใช้สารสนเทศ และการจัดการเรียนรู้สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาในโรงเรียน เพราะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้นและจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การให้นักเรียนทุกคนกลายเป็นผู้ที่มีทักษะการใช้สารสนเทศสามารถนำทักษะการใช้สารสนเทศที่ได้ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และผลของความรู้ และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับสังคมสารสนเทศ และรองรับสารสนเทศในระดับสูงขึ้นและค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องอันส่งผลให้เกิด ยุคสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสารสนเทศ อยู่เสมอ การสอน

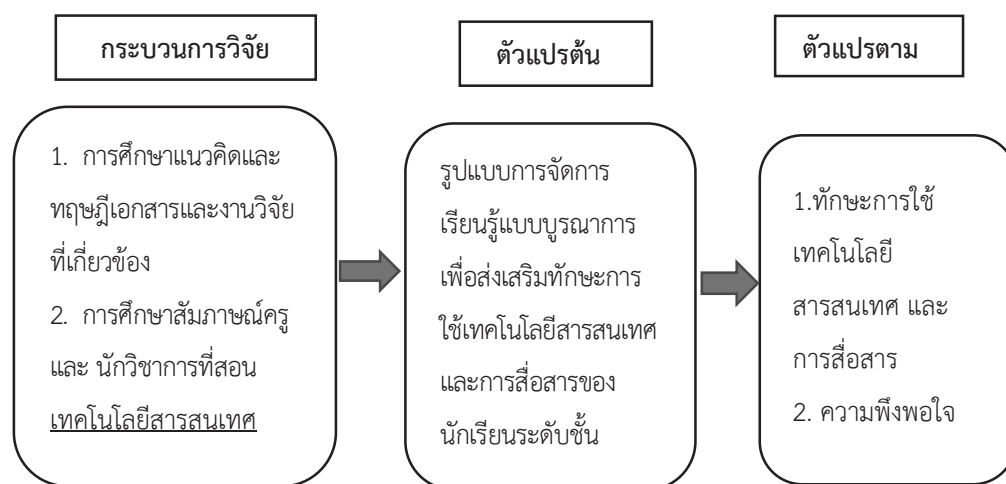
ทักษะการรู้สารสนเทศในโรงเรียนถือเป็นภาระหน้าที่ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ที่ควรมีบทบาทในการปลูกฝังและสอนวิธีการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียนมีทักษะด้านสารสนเทศและรู้วิธีที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครู บรรณารักษ์ประสานความร่วมมือกับครูหรืออาจารย์ผู้สอน ในการสอนหรือทำกิจกรรมส่งเสริม การรู้สารสนเทศแก่นักเรียนเพื่อจัดให้มีการรู้สารสนเทศ นอกจากการสอนในห้องเรียนแล้วห้องสมุดจัดการเรียนสารสนเทศในรูปแบบอื่นเช่น การจัดอบรม การนำชมห้องสมุด การปฐมนิเทศห้องสมุด (สมิตรา สุวรรณ 2554) และพัฒนาทักษะแสวงหาความรู้

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการจัดเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกในการบริการและให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศแก่นักเรียนในการเรียนรู้ เป็นการ

ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้และการส่งเสริมทักษะการใช้สารสนเทศ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถค้นคว้าสารสนเทศต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาไปสู่บุคคลเป็นพัฒนาไปสู่บุคคลเป็นผู้รู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยเอง ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ของโรเจอร์ ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

ทฤษฎีทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน ทฤษฎีทักษะปฏิบัติของแฮร์ริว เพื่อใช้เป็นฐานแนวคิดในการสร้างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ครูบรรณารักษ์และนักวิชาการสารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยีและครูผู้สอนบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ห้องสมุดที่เป็นเลิศและครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 สำนววจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบสอบถาม ตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช โรงเรียนเบญจมราชูทิศ และโรงเรียนโยธินบำรุง โรงเรียนละ 10 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร่างรูปแบบและนำร่างรูปแบบนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบจำนวน 7 คน คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ จำนวน 3 คน วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี ด้านบรรณารักษ์ มีความสามารถด้านภาษา แผนการจัดการเรียนรู้ มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และวุฒิปริญญาโท ด้านหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน การประเมิน และผู้เชี่ยวชาญระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน มีความเชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรการเรียนการสอน

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การประเมิน การวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ ด้านสถิติ นำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

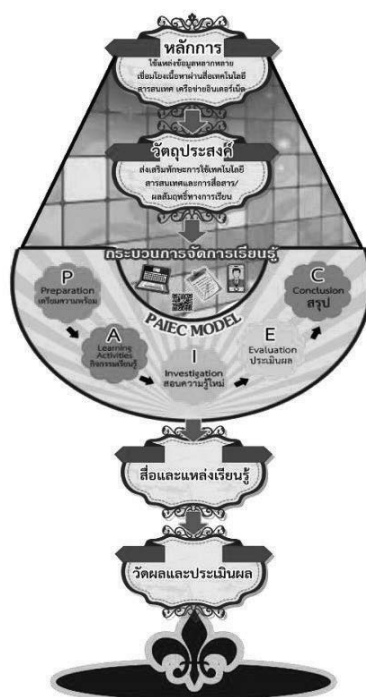
1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนครูบรรณารักษ์และครูสอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากการถอดเทปการสัมภาษณ์และการจดรายละเอียดของข้อมูล

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้แบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยหาค่า IOC (index of item objective congruence)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณภาพตามผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ ดังภาพ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (PAIEC Model)

จากภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักและขั้นตอนย่อยดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการจัดการเรียนรู้ คือ การใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดเชื่อมโยงเนื้อหาข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเลือกใช้สารสนเทศอย่างเหมาะสม มีผลให้เกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ ด้านการศึกษา ค้นคว้า ค้นหาความรู้ ด้านความมีเหตุ มีการปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ให้สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ คือ มุ่งส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักเรียนใฝ่เรียนรู้ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อมของนักเรียน (Preparation : P) ขั้นการให้นักเรียนรับรู้ด้วยการ นำ

สถานการณ์จำลอง นำสารสนเทศ ภาพเหตุการณ์เพื่อให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities : A) ครูให้ความรู้พื้นฐานในการเรียน เป็นการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงสู่ความรู้ใหม่ โดยใช้คู่มือนักเรียน และตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพ มีการฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้ การสืบค้นสารสนเทศเพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้อง ตรงกับความต้องการ

ขั้นที่ 3 ขั้นสอนความรู้ใหม่ (Investigation : I) ครูทำการสอนเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนได้เรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้เข้าใจสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนได้

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล (Evaluation : E) การประเมินผลการเรียนรู้หลังจากทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ขั้นที่ 5 ขั้นการสรุป (Conclusion : C) ขั้นตอนนี้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบทุกขั้น

ตอนครูร่วมกับนักเรียนสรุปความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มาอภิปรายร่วมกันสรุป ความรู้ใหม่ๆ

องค์ประกอบที่ 4 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด เว็บไซต์ หนังสือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใบความรู้ ใบกิจกรรม

องค์ประกอบที่ 5 วัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ใช้การวัดผลและประเมินผลหลากหลาย วัดผลข้อสอบก่อนเรียน ข้อสอบหลังเรียน ประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ ประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1 ผลจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกิดจาก ไม่มีหนังสือและเอกสารในการเรียนการสอน เนื้อหาในการ

เรียนการสอนยุ่งยากซับซ้อน ตัวครูและวิธีการสอนของครูที่สอนแบบเดิมๆ ของครู ตลอดทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอำนวยความสะดวกสบายในการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด และครูจะสอนเนื้อหา ความรู้ ความจำ ไม่ได้สอนให้นักเรียนคิด และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ แยกแยะเรื่องราวต่างๆ และไม่มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ถูกต้อง ขาดการแก้ปัญหา ขาดการตัดสินใจที่ถูกต้อง จึงมีการพัฒนาการเรียนการสอน ครู

ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน บูรณาการวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารปรับเปลี่ยนคำถามที่เป็นความจำมาเป็นการคิดและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงการวัดผลประเมินผล

2. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน บรรณารักษ์โรงเรียนและครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน พบว่า ครูสอนเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ อธิบายหรือบรรยายให้นักเรียนฟัง ไม่ค่อยมีกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียนได้คิด ไม่มีหนังสือที่จะใช้ประกอบในการเรียนการสอน เมื่อไม่เข้าใจก็ไปค้นหาหนังสือจากห้องสมุด ซึ่งการค้นหานักเรียนไม่มีทักษะในการค้นหาสื่อสารสนเทศที่ข้อมูลที่ต้องการ และทำให้ล่าช้าในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการ ที่สำคัญครูขาดสื่อในการเรียนการสอนที่ดีทำให้นักเรียนขาดความสนใจไปด้วย ขาดทักษะการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้รวดเร็วถูกต้อง และไม่มีสื่อการเรียนรู้อยู่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ บรรณารักษ์ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านการสอนเพื่อที่จะสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการสอนเทคนิคใหม่ๆ มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ บรรณารักษ์ยังต้องการทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ความรู้ที่มีอยู่ล้าสมัยอย่างรวดเร็ว

3. ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 30 คน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ ($\bar{x}=3.18$) ระดับปานกลาง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($\bar{x}=0.42$) ระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (N=30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการสอนของครู	3.10	0.30	ปานกลาง
ด้านสื่อการเรียน	3.19	0.42	ปานกลาง
ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	3.42	0.52	ปานกลาง
นักเรียนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.03	0.44	ปานกลาง
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.16	0.42	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	3.18	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านมาก

การสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.42$) ปานกลาง และด้านน้อยนักเรียนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.03$)

ตารางที่ 2 ผลการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความสอดคล้อง ของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม IOC	ความเป็นไปได้ IOC	ความเป็นประโยชน์ IOC	ความสอดคล้อง IOC	ผลการประเมิน
1. หลักการจัดการเรียนรู้	1.00	1.00	1.00	1.00	สอดคล้อง
2. วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	1.00	1.00	1.00	0.86	สอดคล้อง
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1.00	1.00	0.86	1.00	สอดคล้อง
3.1 ขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation : P)	0.86	1.00	0.86	1.00	สอดคล้อง
3.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities : A)	1.00	1.00	1.00	0.86	สอดคล้อง
3.3 ขั้นสอนความรู้ใหม่ (Investigation : I)	1.00	0.86	1.00	0.86	สอดคล้อง
3.4 ขั้นประเมินผล (Evaluation : E)	1.00	1.00	0.86	1.00	สอดคล้อง
3.5 ขั้นสรุป (Conclusion : C)	1.00	0.86	1.00	1.00	สอดคล้อง
4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	1.00	1.00	1.00	0.86	สอดคล้อง
5. วัดผลและประเมินผล	0.86	0.86	0.71	1.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมเฉลี่ย 0.97 ความเป็นไปได้เฉลี่ย 0.96 ความเป็นประโยชน์เฉลี่ย 0.93 ความสอดคล้องเฉลี่ย 0.94 สอดคล้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีองค์ประกอบดังนี้ ดังนี้ หลักการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Joyce and Weil (2000) ได้กล่าวว่า แนวคิด และหลักการของรูปแบบ ซึ่งจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Joyce and Weil (2000) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น

ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภาวกร แจ่มหม้อ (2557) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นย่อย (1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation: P) สอดคล้องกับ แมน เชื้อบางแก้ว (2556) ได้กล่าวว่า เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้มีการระดมพลังสมองในการระบุหัวข้อที่สนใจพร้อมกับกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จนได้ข้อสรุปของหัวข้อที่ต้องการ และร่วมมือกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ เป็นการให้ผู้เรียนผู้คิดในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับ ปณภา ภิรมย์นาค (2555) ได้กล่าวว่า การเตรียมการให้พร้อมในการจัดการ

เรียนรู้ เป็นการที่ครูเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ตามการวางแผนการจัดการเรียนรู้ (2) ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ (Activities : A) สอดคล้องกับ สุนทรีย์ ปาลวัฒน์ชัย (2559) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เป็นการอธิบายถึงการดำเนินการจัดการเรียนรู้ และรายละเอียดของกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอน และนักเรียน (3) ขั้นตอนความรู้ใหม่ (Investigation : I) สอดคล้องกับ สุชาสินี รัมมะณญาณ (2558) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนขยายความคิด เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้น ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่างๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งก็จะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องราวต่างๆ และทำให้เกิดความรู้สึกกว้างขวางขึ้น (4) ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation : E) สอดคล้องกับ แมน เชื้อบางแก้ว (2556) ได้กล่าวว่า การประเมิน (ผู้เรียนและครูร่วมกันประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับหัวข้อ งานที่ทำ และความรู้สึกในประสบการณ์ที่ได้รับ (5) ขั้นตอนสรุปผล (Conclusion : C) สอดคล้องกับ วันเพ็ญ กลิ่นอ่อน (2559) ได้กล่าวว่า การสรุป ผู้เรียนสรุปจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายและวิเคราะห์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Anderson (1997) ได้กล่าวว่า สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ช่วยให้การปฏิบัติแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนาได้จริง และตรงตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับ Joyce and Weil (2000) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผล เป็นส่วนสำคัญที่จะบอกถึงผลการดำเนินการตามรูปแบบการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมาย

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 0.97 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบได้ และนอกจากนี้ยังพบว่าผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุดในด้านต่างๆ ดังนี้ หลักการจัดการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มาจากหลัก

การของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอน ด้านเวลา ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ และการทำงานสำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ผู้เชี่ยวชาญประเมินในระดับมาก สอดคล้องกับ ภาณุ แจ่มหม้อ (2557) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบดังรายละเอียดต่อไปนี้ หลักการ 2) วัดผลประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เนื้อหา เป็นเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการเรียนการสอน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับ วาสนา จ่างโพธิ์ และคณะ (2558) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัดผลประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุนทรีย์ ปาลวัฒน์ชัย (2559) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัดผลประสงค์ของรูปแบบเป็น 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ ชุติกร สายเกียรติวัติ (2558) ได้สังเคราะห์รูปแบบการวิจัยได้ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์ 3) กิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนิน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย 5) การวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับ สิริรัตน์ นาคิน (2560) 1) แนวคิดพื้นฐาน 2) วัดผลประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ (ธนวัฒน์ คงเมือง 2560) ได้กล่าวไว้ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน วัดผลประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสนในการใช้ทักษะสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้
2. ครูควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและควรเพิ่มเติมแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาอื่นๆ
3. ครูสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ควรเพิ่มทักษะที่ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดการเรียนแบบบูรณาสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไทยแลนด์ 4.0

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.
- ชุลีกร สายเกียรติวิติ. การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมโน้ตชนในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงในวิถีอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร. 19, 1 (มกราคม – มีนาคม 2560): 225.
- ธนวัฒน์ คงเมือง. การพัฒนาแบบแผนการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเด็กและเยาวชนเร่ร่อนในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิทยาลัย พิษณุพนธ์. 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 52.
- ปณภา ภิรมย์นาค. การใช้สื่อการสอนเชิงมัลติมีเดียเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา รายวิชา LSC303/LSM211 การจัดการขนส่ง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555.
- ภาษกร แจ่มหม้อ. การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้วิชาชีววิทยาแบบผสมผสานโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมความใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557.

เมธาวี อานพรหม. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง เลขยกกำลังเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

แมน เชื้อบางแก้ว. การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติทางวิทยาศาสตร์. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, (2556).

วาสนา จ่างโพธิ์ และคณะ. การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามทฤษฎี Constructionism เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. นครราชสีมา: โรงเรียนหนองงูเห่ล้อมพิทยาคม. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, 2558.

เวฬุรีย์ อุปลัมภ. การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารวิทยาลัย พิษณุพนธ์. 11, 2 (กรกฎาคม- ธันวาคม 2559): 119

สิริรัตน์ นาคน. การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. วารสาร อัล- อิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 7, 13 (มกราคม – มิถุนายน 2560): 30.

สุธาสินี สี่แจ่ม. ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดที่มีต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่4 โรงเรียนสาธิตเทศบาลวิทยาลัยขอนแก่นระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, 2558.

สุนทรย์ ปาลวัฒน์ชัย. การพัฒนาแบบแผน จัดการ เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.

สุมาลี วาที่หวาน. บทบาทในการสอนการรู้สารสนเทศ
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ของรัฐ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556.

สุมิตรา สุวรรณ. การสอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียน
มัธยมศึกษาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสาร
วิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. 3, 3 (กันยายน
– ธันวาคม 2554): 211.

Anderson, T.P. Using models of Instruction. In C.
R. Dills and A.J. Romiszowski (eds.),
Instructional development paradigms.
Englewood Cliffs, NJ: Education, 1997.

Joyce, B. and Weil, M. **Models of Teaching.** 6th
ed. Boston: Allyn and Bacon, 2000.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร
ในพระสังฆราชูประรัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร
Student Guardians' Satisfaction toward the Administration of
Somdet Phra Yanasangvara School under Supreme Patriarch's Patronage
in Dong Khaen Yai Sub-District, Kham Khuan Kaew District, Yasothon Province

ภิญโญ แสนโสม^{*1} อเนก ศิลปนิมมาลัย^{**2} และพระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน^{***3}

¹สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยเรือ ต.เขื่องใน อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

E-mail: Phinyo009@gmail.com

Received: August 26, 2017; Revised: October 10, 2017; Accepted: October 20, 2017

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูประรัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป จำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ซอฟต์แวร์ทางสถิติ การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ ส่วนอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน การบริหารโรงเรียน

Abstract

The purposed of this research were to study and compare student guardians' satisfaction with school administrations of Somdet Phra Yanasangvara School, where it was under Supreme Patriarch's patronage and located in Dong Khaen Yai sub-district, Kham Khuan Kaew district, Yasothon province. It was conducted in four aspects including academic affairs administration, budget administration, personnel administration, and general administration. The sampling groups with classification of genders, ages and occupations comprised 210 student's guardians. The research instrument was the five-rating scale questionnaire with the reliability at 0.86 for the whole version. Data were analyzed with the statistical software to find t-test (Independent Samples), analysis of variance (One-way ANOVA) and pair difference testing by means of LSD.

Research results revealed that the overall student guardians' satisfaction was in high level. In each aspect, the general administration and academic administration aspect were in the highest level. On the other hand, the budget and human resources management aspects were in high level.

Keywords: Student Guardians' Satisfaction, School Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่าง มีความสุข สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ การเตรียมคนให้มีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี การเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน แต่การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถสนอง ความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ผู้ปกครองตั้งความหวังไว้อย่างสูง เพื่อเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมบ่มนิสัย ลูกหลานให้มีคุณธรรมจริยธรรมดี เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตั้งแต่ครอบครัวจนถึงประเทศชาติ แต่ในปัจจุบันผู้ปกครองไม่แน่ใจ ในคุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนว่ามีความเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาเท่าเทียมกันเพียงใด ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการต่างประชาสัมพันธ์กันมาตลอดว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเท่าเทียมกันในด้านองค์ประกอบทางอาคารเรียน อาคารประกอบการ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน และครูผู้สอน นอกจากนี้ยังมีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้เท่าเทียมกัน เริ่มจากการตั้งกลุ่มโรงเรียน การจัดโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องเป็นรูปสหวิทยาเขต ทั้งยังให้มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียน การมอบเกียรติบัตรโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานดีเด่น ตั้งแต่ขนาดใหญ่มจนถึงขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้บริหารและครูตื่นตัวในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่มาตรฐานเดียวกัน แต่ก็ยังไม่สามารถเปลี่ยนแนวคิดของผู้ปกครองได้ เพราะผู้ปกครองยังมีแนวคิดที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง พ่อแม่บางคนปลูกฝังลูกตั้งแต่วัยเล็ก ให้ยึดมั่นกับโรงเรียนที่ตนเองปรารถนา และที่เป็นเช่นนี้เกิดจากความเป็นมาตรฐานของโรงเรียน หรือความนิยมของผู้ปกครองคงไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนมีอาคารใหญ่โตสวยงาม มีวัสดุตีเยี่ยมหรือครูสอนเก่งเท่านั้น แต่สิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปรารถนาอย่างแรงกล้าคือ คุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษา มาเป็นสิ่งสำคัญ

หน่วยงานที่สำคัญในการจัดการศึกษาที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ของนักเรียน นั่นคือโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน เตรียมการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน อันจะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนตามภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและความสำเร็จของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา อันจะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนในที่สุด ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสอันสมควร

โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่เลขที่ 151 หมู่ที่ 7 ตำบล ดงแคนใหญ่ อำเภอด่านชุมพล จังหวัดยโสธร เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการเรียนการสอน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 457 คน ซึ่งโรงเรียนจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในเขตพื้นที่บริการและตำบลใกล้เคียง พร้อมทั้งเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนโรงเรียนในเมือง แต่จากรายงานผลสารสนเทศโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ประจำปีการศึกษา 2557 พบว่า จำนวนนักเรียนลดลงจากปีการศึกษาที่แล้ว ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระ สังฆราชูปถัมภ์ ลดลงนั้น มีผลอันเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพื้นที่บริการลดลง ผู้ปกครองนักเรียนมีการย้ายถิ่นเพื่อไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด จึงทำให้นักเรียนต้องย้ายติดตามไปด้วย ความไม่แน่นอนของรายได้ เพราะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทุกปีอาจต้องประสบกับปัญหาน้ำท่วม หรือภัยแล้ง อีกทั้งระดับการศึกษา ของผู้ปกครองที่มีผลต่อแนวคิดในการส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อ และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ความเชื่อมั่นในระบบการบริหาร การจัดการเรียน การสอนของโรงเรียน ความมีประสิทธิภาพของผู้บริหาร และครูผู้สอนแล้วแต่มีผลต่อความเชื่อมั่นและ ความไว้วางใจของ

ผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อทั้งสิ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคล และสังคมอย่างชัดเจน หากมนุษย์มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดกระบวนการคิด และตัดสินใจได้ ด้วยตนเองแล้ว ย่อมส่งผลให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ในทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน และตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการศึกษานั้นคือ โรงเรียนที่เป็นแหล่งรวบรวมและถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้แก่บุคคลในสังคม และระบบการบริหารงานของโรงเรียน ก็มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนั้นเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนทางหรือมาตรการในการพัฒนาปรับปรุงทางด้านการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร ให้มีคุณภาพทางการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จำแนก ตามเพศ อายุ และอาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 457 คน
2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95 และมีค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 210 คน และเพื่อให้ตัวอย่างมีการกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในสถานศึกษา แต่ละขนาด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่ง

ชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เพื่อหาตัวอย่างตามระดับชั้นของนักเรียน ตามสัดส่วนของประชากร เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดตัวอย่างในแต่ละชั้น ตามสูตรนี้

$$n_i = \frac{N_i}{N} \times n$$

เมื่อ n_i แทน ขนาดตัวอย่างจากชั้นภูมิที่ i

N_i แทน จำนวนประชากรในชั้นภูมิที่ i

n แทน ขนาดตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับคือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองกับประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ซึ่งแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 210 ชุด ได้รับคืนจำนวน 210 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวม และรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร โดยรวม

การบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S	ระดับ
1. ด้านวิชาการ	4.51	0.34	มากที่สุด
2. ด้านงบประมาณ	4.48	0.41	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.43	0.40	มาก
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.52	0.43	มากที่สุด
ด้านโดยรวม	4.49	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.49 , S=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.52, S=0.43) รองลงมาคือ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51, S=0.34) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.48 , S=0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.43 , S=0.40)

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการบริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ

การบริหารโรงเรียน	เพศ	ค่าสถิติ		t
		$\bar{X}$	S	
1. ด้านวิชาการ	ชาย	4.47	0.33	-0.62
	หญิง	4.51	0.38	
2. ด้านงบประมาณ	ชาย	4.51	0.43	1.49
	หญิง	4.42	0.43	
3. ด้านบริหารงานบุคคล	ชาย	4.33	0.44	-2.72*
	หญิง	4.49	0.39	
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	ชาย	4.41	0.52	-2.67*
	หญิง	4.58	0.38	
รวมทุกด้าน	ชาย	4.43	0.24	-2.16*
	หญิง	4.50	0.19	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ, อายุ และอาชีพ ปรากฏเป็นดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการบริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ

การบริหารโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.60	2	0.30	2.35
	ภายในกลุ่ม	26.52	207	0.12	
	รวม	27.13	209		
ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.06
	ภายในกลุ่ม	39.77	207	0.19	
	รวม	39.79	209		
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.13
	ภายในกลุ่ม	38.12	207	0.18	
	รวม	38.17	209		
ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	1.35	2	0.67	3.09*
	ภายในกลุ่ม	45.31	207	0.21	
	รวม	46.66	209		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามอายุ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ปกครองอายุต่ำกว่า 35 ปี และ ผู้ปกครองที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ปกครองอายุ 35 – 40 ปี

จำแนกตามอาชีพ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับราชการ มีความพึงพอใจสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และ ผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร มีความพึงพอใจสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลดงแคนใหญ่ อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนั้นอภิปรายได้ว่า โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร ในพระสังฆราชูปถัมภ์ มีการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ตามความคาดหวัง หรือความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน มีการพัฒนาในทุกด้านของโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ทำให้ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผลการวิจัยมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เฉลิมเกียรติ ตุ่นแก้ว 2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจ ของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาณุรุจ ทรายสมุทร 2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการ จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ตามวาระและโอกาส เพื่อที่จะ ได้ทราบถึงความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน แล้วนำมาเป็นข้อเสนอเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการแก้ไขเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้การประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนด้าน การบริหารงานบุคคล มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ผศ.ดร.เอนก ศิลปนิล มัลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และท่าน พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ขยตโน ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ ข้อบกพร่องต่างๆ ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเติมเต็มให้สารนิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมเกียรติ ตุ่นแก้ว. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2553.

ภาณุรุจ ทรายสมุทร. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2547.

การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริม

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Web - based Instruction with Questioning Method to Enhancing Analytical Thinking Ability for 7th Grade Students

มัจฉรี ฐลารัตน์^{*1} และรัฐสาร์ เลหาสุรโยธิน^{**2}

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

E-mail: tobtap_31@hotmail.com

Received: January 21, 2018; Revised: March 6, 2018; Accepted: March 17, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการเรียน แบบปกติ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการเรียนแบบปกติ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนบนเว็บการเรียนรู้แบบใช้คำถาม เรื่องแหล่งมรดกโลกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบสองกลุ่มอิสระ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

บทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับคุณภาพ ดีมาก โดยด้านที่ 1 ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.23 และด้านที่ 2 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.39 โดยทั้ง 2 ด้าน มีระดับคุณภาพ ดีมาก

ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6137

การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66$)

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนบนเว็บ การเรียนรู้แบบใช้คำถาม

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a web-based instruction with questing method to enhance critical thinking of 7th grade students, 2) to measure the effectiveness of the proposed web-based instruction with questing method to enhance critical thinking of 7th grade students, 3) to compare

critical thinking ability of 7th grade students with questing method and traditional instruction, 4) to compare the learning outcomes of 7th grade students with questing method and traditional instruction, and 5) to study the students' opinions towards the web-based instruction with questing method to enhance critical thinking. Samples in this research were obtained by multistage sampling. Research instruments used in this research were the web-based instruction with questing method in topic of the world heritage in southeast Asia, a learning achievement test, a critical thinking test, and a students' satisfaction evaluation form. The data were analyzed by using percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S) and t-test.

The research results were as follow;

The web-based instruction with questioning method to enhancing analytical thinking ability for 7th grade students had got a very good quality level. In the aspect of computer and media, the overall average score was 4.23. In the aspect of content, the overall average was 4.39. Both aspects had a very good quality level.

The effectiveness index of web-based instruction with questioning method to enhancing analytical thinking ability for 7th grade students was at 0.6137.

The comparison results of critical thinking ability of students who used the web-based instruction with questioning method and traditional instruction showed that there were significantly different at the .05 level.

The comparison results of the learning outcomes of students who used the web-based instruction with questioning method and traditional instruction showed that there were significantly different at the .05 level.

The students' satisfaction of web-based instruction with questioning method to enhancing analytical thinking ability for 7th grade students was at the highest level ($\bar{x}$ =4.66)

Keywords: The Development of web-based, Instruction with Questioning Method

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นอกจากนี้ ในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ว่าในการจัดการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการ

พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกๆ ที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542) การเรียนการสอนผู้เรียนอาจมีศักยภาพต่างกัน ทั้งความรู้ความสามารถและระดับสมอง จะมีการจัดการเรียนการสอนสองทางแล้ว ก็ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนจะรับรู้ได้ไม่เท่ากัน ทำให้ผู้เรียนที่เรียนช้าใช้เวลาในการเรียนรู้มาก ส่วนผู้เรียนรู้ได้เร็วทำให้ต้องเสียเวลารอผู้เรียนที่เรียนช้าทำให้เกิดความเบื่อหน่าย จึงทำให้มีนักวิชาการได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เรียกว่า “บทเรียนบนเว็บ” เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา โดยการสอนบนเว็บ จะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของเวิลด์ ไวด์ เว็บ ในการจัด

สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้ อาจเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของกระบวนการเรียนการสอน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2552)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ 2551) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ 2551) จะเห็นได้ว่าในสมรรถนะที่ 2 เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด โดยรู้จักวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ และสมรรถนะที่ 5 เน้นความสามารถในการใช้เทคโนโลยี รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 2 สมรรถนะนี้ มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากรายงานการสรุปผลการประเมินผลภายนอก รอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ และตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษารับการประเมินในระดับที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน คือตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจากผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง แหล่งมรดกโลกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ผ่านมาพบว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ขาดสื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเชื่อมโยงให้เกิดการคิดวิเคราะห์

ขาดความเข้าใจ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการคิดวิเคราะห์จึงเกิดขึ้นน้อย ขาดการรับรู้รับฟังข้อมูลอย่างมีเหตุผล ซึ่งส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในด้านความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา 2558)

การเรียนการสอนบนเว็บ เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับการเรียนการสอนที่เพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา โดยการเรียนการสอนบนเว็บจะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของเว็ลด์ ไซด์ เว็บ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้ อาจเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของกระบวนการเรียนการสอนก็ได้ เว็ลด์ ไซด์ เว็บ เป็นบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ที่ผ่านมามีเว็บได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญทางการศึกษา และกลายเป็นคลังแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน ซึ่งผู้สอนได้ใช้เป็นทางเลือกใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อเปิดประตูการศึกษาจากห้องเรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้อันกว้างใหญ่ (วรวิทย์ พุกกะ กุลนันท์ 2560) การเรียนการสอนบนเว็บ สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบใช้คำถาม จะสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่ได้ศึกษา สามารถคิด แยกแยะ ตีความ จะทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียนได้ดีกว่าการเรียนแบบปกติที่ต้องรอแต่ผู้สอนเฉลยในชั้นเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพบว่าวิธีการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม เพราะคำถามเป็นเครื่องมือในการได้มาซึ่งความรู้ ควรให้ผู้เรียน ฝึกการถาม-ตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในเรื่องที่ศึกษา รวมทั้งได้ฝึกการใช้เหตุผล การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ฝึกค้นหาคำตอบจากเรื่องที่เรียน (ทิศนา ขวมนน 2548) ซึ่งวิธีการเรียนรู้แบบใช้คำถาม นับเป็นวิธีการสอนวิธีการหนึ่งที่สอดคล้องกับหลักการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์โดยใช้บทเรียนบนเว็บ จะทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น บทเรียนบนเว็บเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน และเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนรวมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อ 2 มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2551) การเรียนการสอนบนเครือข่าย กำลังเข้ามามีอิทธิพล

ในระบบการศึกษา การเรียนบทเรียนบนเว็บต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาของบทเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ตามจำนวนเวลาเรียนในแต่ละภาคเรียน และให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Instruction) ส่วนการเรียนรู้แบบใช้คำถาม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามที่เป็นความหมายที่ดีสามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถาม (สุวิทย์ มูลคำ 2551) การเรียนรู้แบบใช้คำถาม จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดและตั้งคำถาม กระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ และคิดหาคำตอบที่ถูกต้อง คำถามมีส่วนสำคัญที่จะจุดประกายให้ผู้เรียนฉกคิด เกิดข้อสงสัย ใคร่รู้เพื่อแสวงหาคำตอบ การใช้คำถามจึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ โดยครูจะใช้คำถามตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ คำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนในบทเรียนบนเว็บ โดยคำถามจะไม่กำกวม คำถามชัดเจน ถามที่ละคำถาม ปล่อยให้เวลาผู้เรียนได้คิด การเรียนบทเรียนบนเว็บโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้คำถาม จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยเน้นและทบทวนประเด็นสำคัญของรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งมรดกโลกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การเรียนบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ เมื่อนักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ผลที่ได้ตามมาก็คจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น

ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการเรียนรู้แบบใช้คำถามนี้ จะช่วยกระตุ้นความสนใจและความใคร่รู้ของผู้เรียน ช่วยเน้นและทบทวนประเด็นสำคัญของบทเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้พัฒนาขึ้น

3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติ

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติ

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย “ปัญจวิทย์” สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 5,925 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา จำนวน 57 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนออกเป็นกลุ่มเครือข่าย 7 กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ สกลราช ปัญจวิทย์ เบญจพัฒน ดำรงธรรม ลุ่มน้ำอูน สว่างศึกษา ลุ่มน้ำสงคราม สุ่มมา 1 กลุ่ม ได้ปัญจวิทย์

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายที่เลือกได้ในขั้นที่ 1 สุ่มได้โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยาจำนวน 2 ห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ทำการจับฉลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างสุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 28 คน โดยจะเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
2. กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 29 คน โดยจากการเรียนแบบปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I) ของบทเรียนบนเว็บ เรื่อง แหล่งมรดกโลกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้วิธีของกูดแมน เฟรทเซอร์ และชไนเดอร์ (เผชิญ กิจระการ 2544; อ้างอิงมาจาก Goodman, Fretcher And Scheider 1980)

1.3 การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติโดยการทดสอบที่แบบสุ่มกลุ่มอิสระ

1.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการเรียนแบบปกติโดยการทดสอบที่แบบสุ่มกลุ่มอิสระ

1.5 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. บทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับคุณภาพ ดีมาก ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.23 ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.39 โดยทั้ง 2 ด้าน มีระดับคุณภาพ ดีมาก

2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 0.6137

3. การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม และการเรียนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ มีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนบทเรียนบนเว็บ โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการเรียนแบบปกติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ มีค่าเฉลี่ยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นลำดับได้ดังนี้

1. บทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับคุณภาพ ดีมาก ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.23 ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.39 โดยทั้ง 2 ด้าน มีระดับคุณภาพ ดีมาก การหาคุณภาพบทเรียนบนเว็บส่งผลให้ค่าดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนได้ที่เรียนโดยใช้บทเรียนบนเว็บมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6137 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ และทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บมีค่าเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบตามขั้นตอน ในการพัฒนาบทเรียนบนเว็บ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ (Analysis) 2. การออกแบบ (Design) 3. การพัฒนาบทเรียน (Development) 4. การนำไปใช้/ทดลองใช้ (Implementation/Tryout) 5. ประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Evaluate and Revise) (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2553) ทำให้ผู้ประเมินให้ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชัยัญ พฤกษ์สวัสดิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยศิลปะสมัยใหม่ ตอนต้นโดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน ที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ภาพรวมมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับ ดีมาก

2. บทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการวิจัยพบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .6137 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บคิดเป็นร้อยละ 61.37 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนบนเว็บเป็นการใช้ทรัพยากรที่แปลกใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในเนื้อหาที่เรียนมีความทันสมัยทันเหตุการณ์โดยการนำระบบอินเทอร์เน็ตมาออกแบบและจัดการเรียนการสอน สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงในระบบเครือข่ายที่สามารถที่จะศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลธิดา ขบวนงาม (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและบทเรียนบนเว็บ KWL PLUS เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การอ่านสารในชีวิตประจำวันและงานอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ .7861 และ .8329 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น หลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและบทเรียนบนเว็บแบบ KWL PLUS ร้อยละ 78.61 และ 83.29 ญาณิ์ สุดสวนสี (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บ กับการเรียนแบบปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านการอ่านเพื่อการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7577

3. การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการเรียนแบบปกติ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการเรียนแบบปกติ มีการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มีการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ เหตุที่การคิดวิเคราะห์สูงขึ้นเพราะการเรียนบทเรียนบนเว็บสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ บทเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นมีข้อมูลทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ในเนื้อหาบทเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความ

สนใจ ความสงสัย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ และเนื้อหาที่มีการเชื่อมโยงทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในการเรียนบทเรียนบนเว็บ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัทร์ ปะโปตินัง (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิค KWL Plus เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนที่เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิค KWL Plus มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อิงอร บุตรศรีมา (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD และเทคนิค LT เรื่อง การสืบค้นสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย โดยนิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค LT อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กิตติยา อุดน้อย (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์ และบทเรียนบนเครือข่ายแบบสืบเสาะ โดยนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์การคิดวิเคราะห์สูงกว่าการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายแบบสืบเสาะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บและการเรียนแบบปกติ หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ เหตุที่เพิ่มขึ้นเช่นนี้เพราะบทเรียนได้นำเทคนิคการเรียนรู้แบบใช้คำถามเข้ามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนสามารถที่จะศึกษาเองได้โดยไม่ต้องรอครูผู้สอน โดยสามารถศึกษาเองได้ในเวลาว่างจากการเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม นามสน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บ กับการเรียนแบบปกติ เรื่อง การสร้างเว็บเพจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 อาร์สันต์ สังขะทิพย์ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT กับการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง การสร้างเว็บเพจชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนที่เรียนบทเรียนบนเว็บแบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT กับการเรียนรู้แบบปกติ มีคุณลักษณะการนำตนเองและความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66$) เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก พบว่า นักเรียนมีความสุขในการใช้สื่อที่หลากหลายในบทเรียนบนเว็บ ($\bar{x}=4.93$) ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวที่ใช้ประกอบการนำเสนอในบทเรียนบนเว็บ สวยงาม เหมาะสม น่าสนใจ ($\bar{x}=4.89$) บทเรียนบนเว็บทำให้นักเรียนได้รับรู้เนื้อหาได้เช่นเดียวกับที่เรียนกับครูผู้สอน ($\bar{x}=4.82$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม นามสน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บกับการเรียนแบบปกติ เรื่อง การสร้างเว็บเพจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}=4.32$) มลธิดา ขบวนงาม (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและบทเรียนบนเว็บ KWL PLUS เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ เรื่องการอ่านสารในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 บทเรียน ($\bar{x}=4.58$) และ ($\bar{x}: 4.68$)

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาบทเรียนบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้คำถาม ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างครูผู้สอน ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้ได้บทเรียนบนเว็บที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนสามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. ก่อนที่จะนำบทเรียนบนเว็บไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาแผน คู่มือแนะนำการใช้อย่างละเอียด เพื่อที่จะปฏิบัติได้ถูกต้อง ผลจากการปฏิบัติบนเรียนบนเว็บถูกต้องประสิทธิภาพของบทเรียนก็จะสูงขึ้น

3. เพื่อให้เป็นการเตรียมพร้อมของผู้เรียน ก่อนที่จะเริ่มเรียนบทเรียนบนเว็บครูผู้สอนควรมีการแนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ และขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

4. ครูผู้สอนควรมีการปรับเวลาในแต่ละเรื่องให้มีความยืดหยุ่น เนื่องจากบางเรื่องต้องใช้เวลานาน เพราะเนื้อหาในแต่ละเรื่องไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยที่จะพัฒนาบทเรียนบนเว็บควรต้องวิเคราะห์ด้วยว่ารูปแบบการนำเสนอบทเรียนเหมาะกับนักเรียนที่เรียนมากน้อยแค่ไหน ถ้าต้องใช้กับเนื้อหาที่มีปริมาณมากจะต้องออกแบบอย่างไรให้เหมาะสม เพื่อที่จะให้บทเรียนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้งาน

2. ควรมีการออกแบบบทเรียนที่สามารถเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาได้สะดวก และควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนบนเว็บที่หลากหลาย เพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

3. การพัฒนาบทเรียนบนเว็บควรทำการตรวจสอบการแสดงผล เพื่อที่จะได้เห็นข้อผิดพลาดแล้วนำมาแก้ไขก่อนที่จะส่งขึ้นไปแสดงผลจริงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4. ควรมีการพัฒนาบทเรียนบนเว็บในเรื่องอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จากอาจารย์ ดร. รัฐศาสตร์ หสสุโยธิน ที่กรุณาแนะนำแนวทางการจัดทำงานวิจัย ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ นายจรัส พิมพา ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา พร้อมคณะครูโรงเรียนโพธิ์แสน ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร์ ปะโปตินัง. ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิค KWL Plus เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- กิตติยา อุดน้อย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์กับบทเรียนบนเครือข่ายแบบสืบเสาะ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2542.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การพัฒนาคอร์สแวร์และบทเรียนบนเครือข่าย (Courseware & Web-based Instruction Development). พิมพ์ครั้งที่ 13. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ญาณิน สุดสวนสี. ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บกับการเรียนแบบปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านการอ่านเพื่อการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ทศนา แคมมณี. รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- เผชญิ กิจระการ. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2). วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7, 7 (กรกฎาคม 2544): 44-51.
- โพธิ์แสนวิทยา, โรงเรียน. รายงานการสอบคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน. สกลนคร: งานวิชาการ, 2558.
- มลธิดา ขบวนงาม. การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและบทเรียนบนเว็บแบบ KWL PLUS เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์เรื่องการอ่านสารในชีวิตประจำวันและงานอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- วรัท พุกกาภรณ์. การเรียนการสอนผ่านเว็บ. (ออนไลน์) 2558 (อ้างเมื่อ 18 ตุลาคม 2560). จาก <https://www.kroobannok.com/133>
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สยาม นามสน. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บกับการเรียนแบบปกติเรื่องการสร้างเว็บเพจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.
- สุชัย ฤทธิกุล. ผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่ยศิลปะสมัยใหม่ตอนต้นโดยใช้กิจกรรมการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 21วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2551.
- อารีรัตน์ สังขะทิพย์. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT กับบทเรียนแบบปกติเรื่องการสร้างเว็บเพจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.
- อิงอร บุตรศรีผา. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเว็บโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD และเทคนิค LT เรื่องการสืบค้นสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.

ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Effects of Cooperative Learning with STAD Technique and Mathematical Practices
on Mathematical Achievement in Topic of Linear Equations System
for 9th Grade Students

รัชนก นพเข้า*¹ มนิต พลหลา**² และจุติพร อัครโสวรรณ***³

¹สาขาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

^{2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail: Ratchanok_nopchao@hotmail.com

Received: July 18, 2017; Revised: August 29, 2017; Accepted: September 1, 2017

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวนนักเรียน 36 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น 2) แบบฝึกทักษะเรื่องระบบสมการเชิงเส้น 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสมการเชิงเส้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบบสมการเชิงเส้น

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the pretest and posttest scores of student achievement in mathematics towards the linear equations system of 9th grade students and 2) to compare student achievement in mathematics towards the linear equations system of 9th grade students after using STAD technique in combination with mathematical practice with the criterion of average score at 70 percent. The samples used in this study were 36 students from section 3/2 at Muangnakhonsithammarat school in the first semester of academic year 2559 which be obtained by cluster sampling. The research instruments were 1) learning management plan the linear equations system, 2) mathematical practice of the linear equations system, 3) mathematical achievement test of the linear equations system. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t – test.

The research results were as follow:

1. Mathematical achievement after used the cooperative learning with STAD technique and mathematical practices were higher than the mathematical achievement before used the proposed techniques with statically significant at the .05 level.

2. Mathematical achievement after used the cooperative learning with STAD technique and mathematical practices were higher than criterion of average score at 70 percent with statically significant at the .05 level.

Keywords: Cooperative Learning, Learning Achievement, Linear Equations System

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนา มนุษย์ให้สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวง ศึกษาธิการ 2551)

การเรียนการสอนทางคณิตศาสตร์เท่าที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ และปัจจัยหลายประการ เช่น เนื้อหา ครูผู้สอน นักเรียน สภาพแวดล้อม ผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนของครู การสอนคณิตศาสตร์ไม่ใช่แค่สอนหรืออธิบายเนื้อหาสาระ แต่ที่จริงแล้วการสอนคณิตศาสตร์ทุกเรื่องต้องพยายามให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงควบคู่กับการคำนวณสิ่งแรกคือ การลงมือปฏิบัติ การพิสูจน์ การตรวจสอบ แล้วให้ทำแบบฝึกหัดและในบางเรื่องครูต้องสาธิตให้เข้าใจหลักการควบคู่กับการอธิบาย (สมนึก ภัททิยธนี 2546) จึงเห็นได้ว่าครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างยิ่ง การจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ครูจะต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำได้นาน ครูจะต้องให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกด้วยตนเอง อาจจะเป็นรายบุคคลหรือให้กระบวนกรกลุ่มในการช่วยกันคิดแก้ปัญหา และหาคำตอบ (จรรยา อาจหาญ 2548)

จากที่ได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช พบว่า

สถานการณ์ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินระดับชาติ (O-Net) ในปีพ.ศ. 2554 พบว่าคะแนนระดับโรงเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.43 ในปี พ.ศ. 2555 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 24.81 ในปี พ.ศ. 2556 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.1 ในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่ลดลง และเมื่อศึกษาคะแนนในแต่ละมาตรฐาน พบว่า มาตรฐาน 4.2 มีคะแนนที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งตรงกับเนื้อหาเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเมื่อได้สัมภาษณ์สอบถามข้อมูลจากนักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนก็ได้อธิบายว่า เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกันทั้งบท ถ้านักเรียนจะไม่เข้าใจในเนื้อหาตั้งแต่เริ่มต้นเลยเรียนต่อไปไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะยิ่งเรียนยิ่งยาก ทำให้มีความรู้สึกที่วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เข้าใจยาก ต้องใช้กระบวนการคิดที่ซับซ้อนในการหาคำตอบ จึงไม่ชอบเรียนและทำให้คะแนนในส่วนนี้ได้ต่ำเป็นผลให้คะแนนรวมต่ำ และผลสัมฤทธิ์ก็ต่ำไปด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องเริ่มการพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความเข้าใจในเนื้อหาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อไม่ให้เกิดความพึงพอใจที่ต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อได้ทำการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน (ค 23101) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปี พ.ศ. 2555 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.31 และในปี พ.ศ. 2556 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.95 ซึ่งปรากฏว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่ลดลง ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น อาจเป็นเพราะธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ เป็นเนื้อหาที่เป็นนามธรรม

ทำให้ยากที่จะอธิบายให้เด็กเข้าใจได้ง่ายอีกทั้งความสัมพันธ์กันอย่างตึงเครียดของเนื้อหาคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว อาจไม่ต้องการที่จะเรียนคณิตศาสตร์ในระดับสูงขึ้น (นิวัฒน์ สารจันทร์ 2545) เพราะฉะนั้นครูจึงควรเลือกใช้วิธีการสอนคณิตศาสตร์ให้เหมาะสมซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพในการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผลสัมฤทธิ์สูงและต้องช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นนั้น ต้องเริ่มจากการแก้ปัญหาทั้งด้านตัวนักเรียนเองและครูผู้สอน โดยสาเหตุหนึ่งนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ช่วยเหลือกัน นักเรียนที่เรียนดีจะแข่งกันเรียน นักเรียนที่เรียนอ่อนจะตามเพื่อนไม่ทัน นักเรียนที่เรียนอ่อนส่วนใหญ่ จะไม่สนใจการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ประกอบกับเทคนิคการสอนของครูยังไม่ส่งผลในทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ 2546) การเรียนแบบร่วมมือเป็นแนวทางที่เกี่ยวกับการที่ผู้เรียนทำการแก้ปัญหาด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกทุกคนต้องพูดอธิบายแนวคิดกันและช่วยเหลือกันให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ และชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ของนักเรียน ตัวนักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้ (Artzt and Newman 1990) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเทคนิคหลากหลาย แต่ผู้วิจัยสนใจเทคนิค STAD เพื่อมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ การจัดการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้พร้อมกับความรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน วิธีการสอนดังกล่าวเป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มๆ โดยจะมีการแบ่งนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 4-5 คนโดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ครูจัดเตรียมไว้

แล้วทำการทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จทั้งของตนเอง และความสำเร็จของกลุ่ม โดยการสอนเริ่มจากการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน แล้วครูก็เริ่มทำการสอนให้ความรู้แก่นักเรียน จากนั้นก็ให้นักเรียนได้ทำงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ ร่วมกันทำแบบฝึกทักษะเพื่อเกิดการเข้าใจที่คงทนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม ให้ทุกคนในกลุ่มได้รับความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน และในช่วงการทดสอบนั้น จะให้ทำเป็นรายบุคคลตอนท้ายจึงมีการนำคะแนนทดสอบมาคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม สำหรับข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ช่วยให้นักเรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตัวเองและต่อกลุ่ม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนได้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ และทำให้นักเรียนมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ 2546)

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะตระหนักว่ากระบวนการเรียนรู้นั้นมิใช่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้จากครูเพียงฝ่ายเดียว แต่การเรียนรู้เป็นการร่วมมือกันทำกิจกรรมระหว่างครูและผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เมื่อครูได้สอนเนื้อหา แนวคิด เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เรียนและผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นแล้ว ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญแบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้อีกอย่างหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างทักษะผู้เรียน ดังคำกล่าวของ วิลเลียม สุนทรโรจน์ (2549) ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกหลายๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสร้างแบบฝึกทักษะไปใช้ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ในชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มละความสามารถที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการให้นักเรียนได้ร่วมกันทำแบบฝึกทักษะเป็นกลุ่มจะทำให้การทำแบบฝึกทักษะมี

ประสิทธิภาพมากกว่าการทำเพียงคนเดียวเพราะเมื่อความสงสัยในระหว่างการทำแบบฝึกหัดจะสามารถสอบถามจากเพื่อนในกลุ่มได้ หรือเมื่อเกิดความแตกต่างกันของคำตอบระหว่างในกลุ่ม จะเกิดการทบทวนการหาคำตอบเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดจะเป็นผลทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและคงทนขึ้น ได้ทบทวนบ่อยตรวจสอบซึ่งกันและกันข้อผิดพลาดก็เกิดขึ้นน้อย นำไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ได้ดี ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นทั้งหมด

ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน

247 คน จากจำนวน 7 ห้องเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวนนักเรียน 36 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช สาระที่ 4 พิษคณิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องระบบสมการเชิงเส้น คณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร และกราฟ และโจทย์สมการเชิงเส้นสองตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 36 คน โดยใช้เวลา 50 นาที 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นกับตัวอย่างในระหว่างวันที่ 17 ส.ค. 2559 – 9 ก.ย. 2559 เป็นระยะเวลารวม 12 คาบ โดยภายหลังการสอนในแต่ละคาบเรียนจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ 3) หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาครบทุกแผนแล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นชุดเดียวกับก่อนเรียน 4) ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและแปลผลข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิดประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะเรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 แผน โดยไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 4.47 – 4.83

2. แบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ฉบับ เป็นแบบแสดงวิธีทำ โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 4.50 – 4.90

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นเป็นแบบทดสอบ

แบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อและแบบอัตนัย 5 ข้อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่า IOC ของข้อสอบปรนัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ค่า IOC ของข้อสอบอัตนัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบปรนัยมีค่าตั้งแต่ 0.50 – 0.78 ค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบอัตนัยมีค่าตั้งแต่ 0.50 – 0.69 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบปรนัยมีค่าตั้งแต่ 0.26 – 0.44 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบอัตนัยมีค่าตั้งแต่ 0.33 – 0.44 และได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบปรนัยเท่ากับ 0.79 ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบอัตนัยเท่ากับ 0.81

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t
ก่อนเรียน	36	30	9.08	3.22	35.30*
หลังเรียน	36	30	23.11	1.72	

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทำให้

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสูงขึ้น

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนมีความแตกต่างกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S	t
หลังเรียน	36	30	21	23.11	1.72	7.28*

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 มีค่าเท่ากับ 21 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.11 สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มแบบคล่องความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ตามคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการทำกิจกรรมร่วมกันจะเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นที่ครูผู้สอนได้เริ่มทำการสอนเนื้อหาใหม่ เพราะเมื่อครูได้ทำการสอนเนื้อหาใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องช่วยกันทำใบงานที่ได้รับมอบหมายจากครู ทุกคนในกลุ่มจะต้องช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่จะทำใบงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ ในกิจกรรมส่วนนี้สามารถช่วยทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความร่วมมือ มีรักความเข้าใจที่ดีเกิดขึ้นภายในกลุ่ม จัดได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน และนอกจากใบงานที่จะต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยยังได้สร้างแบบฝึกทักษะประเภทแสดงวิธีหาคำตอบ ที่จะต้องแสดงวิธีคิดออกมาเป็นขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในข้อนั้น แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย การกำหนดกิจกรรมเรียงจากเนื้อหาง่ายไปยาก เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำเพราะการได้ทำแบบฝึกทักษะหลายๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น และเป็นส่วนที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนความเข้าใจของเนื้อหาที่ได้เรียนมาอีกครั้งให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและคงทนถาวร การที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะมาให้นักเรียนได้ฝึกทำในขั้นตอนของการทำกิจกรรมกลุ่มนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดความรักความสามัคคีต่อกันภายในกลุ่ม ภายใน

ห้องเรียน เพราะในการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกครั้ง ดังนั้นนักเรียนในห้องทุกคนมีโอกาสที่จะได้ทำงานและเรียนรู้กับเพื่อนๆ ที่เปลี่ยนกันไปในแต่ละครั้ง จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ต้องมีความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อกันเองและต่อกลุ่ม นักเรียนที่เรียนเก่งก็จะคอยอธิบายให้เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่าได้เข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น ให้สามารถทำแบบฝึกทักษะได้ด้วยความเข้าใจ ถูกต้องและเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด เพื่อไปทำการทดสอบย่อยในท้ายชั่วโมงที่จะต้องทำคะแนนให้ได้ดีที่สุด เพราะคะแนนทดสอบของแต่ละคนจะมีผลต่อคะแนนกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มได้มีคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุด จะได้คำชมเชยและคำยกย่องจากครู แต่ในขั้นการทำกิจกรรมกลุ่มและการทำแบบฝึกทักษะร่วมกันในช่วงแผนการสอนแรกนั้นจะยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนที่เรียนเก่งยังคงไม่ค่อยให้คำปรึกษาเพื่อน ยังคงต่างคนต่างทำแบบฝึกทักษะ ไม่ค่อยได้อธิบายและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูจึงจำเป็นต้องเข้าไปกระตุ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ครูได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจ ว่าในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันนั้น นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คอยให้คำปรึกษาคำแนะนำแก่เพื่อนในกลุ่ม นักเรียนที่เก่งจะต้องคอยให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่ยังไม่เข้าใจในเนื้อหาให้เกิดความเข้าใจต้องพยายามเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นคำสอนของตนเองแล้วอธิบายให้เพื่อนที่ยังไม่เข้าใจได้เข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนมา และสามารถทำแบบฝึกทักษะได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะต้องพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนจะต้องไปทำแบบทดสอบย่อยในท้ายชั่วโมง ซึ่งคะแนนจากการทดสอบของแต่ละคนจะมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม และเมื่อครูได้ทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนต่อไป นักเรียนก็เริ่มเข้าใจวัตถุประสงค์ เกิดความร่วมมือกันภายในกลุ่มมากขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนเก่งก็คอยช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่าพยายามอธิบายให้เพื่อนได้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและคงทนถาวร สามารถทำแบบฝึกทักษะได้อย่างเข้าใจ ถูกต้องเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด เมื่อไปทำการทดสอบย่อยก็ได้คะแนนที่ดี โดยการทดสอบย่อยแต่ละครั้งจะสามารถทำให้นักเรียนมีโอกาสตรวจสอบความรู้ของตนเองได้ ช่วยให้

นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และกระตือรือร้นสนใจใฝ่เรียนรู้และนอกจากการได้ตรวจสอบความรู้ของตนเองแล้วคะแนนที่ได้นั้นก็ส่งผลไปสู่คะแนนกลุ่ม ที่ยิ่งทำคะแนนได้มากเท่าไร กลุ่มก็จะมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้นเท่านั้น ซึ่งกลุ่มที่ได้คะแนนมากจะได้รับคำชมเชยและยกย่องจากครูแล้วก็จะมีการติบ่ายประกาศต่อไป กลุ่มที่ได้คะแนนมากก็จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในห้อง เกิดเป็นความภาคภูมิใจแก่ตนเองและจะเกิดเป็นแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะจึงเป็นวิธีที่นักเรียนมีความสบายใจ เพราะถ้าเกิดครูผู้สอนอธิบายไม่ค่อยเข้าใจ นักเรียนก็สามารถขอความช่วยเหลือหรือถามเพื่อนในกลุ่มได้ เกิดเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม มีความรักความสามัคคีกันมากขึ้น การได้ทำแบบฝึกทักษะร่วมกันเป็นกลุ่มเหมือนเป็นการได้ร่วมกันระดมความคิด แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นต่อกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง เป็นการได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาที่ได้เรียนมาให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและคงทนถาวร แล้วก็มี การทดสอบย่อยทุกครั้งหลังจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการวัดความสามารถของตนเองที่จะทำให้ได้รู้ถึงระดับความสามารถตนเองที่จะคอยเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น จึงเป็นผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จันคูเมือง (2557) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้อยู่แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบวก การลบและ บวกระคน จำนวนนับ ที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 1,000 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้อยู่แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบวก การลบและ บวกระคน จำนวนนับที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 1,000 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโสภิตา โตโสภณ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองโดน จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 and Morgan (1998) ได้ศึกษาความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ห้อง ซึ่งทุกกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมีคะแนนดีกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีการแบบเก่า สามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกันและเน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่า

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77.03 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ เป็นกลุ่มแบบคละความสามารถเก่งปานกลาง อ่อน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการนำแบบฝึกทักษะมาร่วมในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดความสามัคคีกันในกลุ่มร่วมกันทำแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถของการเรียนรู้ในเนื้อหาที่มีความเข้าใจได้ดีขึ้น และเมื่อจัดการเรียนการสอนจบในแต่ละแผนจะมีการทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนผ่านมา เป็นการตรวจสอบความสามารถของแต่ละคน ที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาการเรียนในครั้งต่อไป ทุกคนจะต้องพยายามทำคะแนนจากการทดสอบย่อยให้ได้คะแนนที่มากที่สุด เพราะคะแนนจะมีผลต่อคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้รับคะแนนมากจะได้รับยกย่อง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะ

พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในห้องเรียน ครูผู้สอน และพัฒนานตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่ดีที่สุด จึงเป็นผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์ภาภรณ์ อินทรอักษร (2554) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมคณิตศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวรวิรัตน์ พันธมโน (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้นด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สามารถที่จะช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรให้มีคะแนนที่สูงขึ้นได้ ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับรายวิชาคณิตศาสตร์ในเรื่องอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจได้ชัดเจนและคงทนถาวร

2. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในช่วงแรกๆ นักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเริ่มต้นด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ การปฏิบัติตน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจก่อนแล้วดำเนินการกิจกรรม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคSTAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ ครูผู้สอนอาจจะต้องยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

4. การสร้างความมุ่งมั่นให้กับนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน โดยครูผู้สอนต้องรู้จักวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างทักษะทางความคิดให้กับนักเรียน และสมาชิกในกลุ่มมีความตั้งใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรม จะสำเร็จได้ต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอื่นๆ หรือระดับชั้นเรียนอื่นต่อไป

2. ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องระบบสมการเชิงเส้น มีเนื้อหาที่ค่อนข้างเข้าใจยาก นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาได้ดีแล้ว ครูผู้สอนน่าจะใช้วิธีการสอนอื่นๆ มาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ของ ดร.มนิต พลหลา ประธานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพร อัครโสวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา และแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอบขอบคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

จรรยา อาจหาร. **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา**. มหาสารคาม: ตักศิลา, 2548.

ทิพย์ภาภรณ์ อินทรอักษร. **ผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2554.

นิวัฒน์ สารจันทร์. **กิจกรรมเสริมความคิด เรียนคณิตให้สนุก**. วารสารวิชาการ. 5, 3 (มีนาคม 2545): 45-48.

วรรัตน์ พันธะโน. **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นิพนธ์ คณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. **เอกสารประกอบการสอน วิชา 0506702: นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

สมนึก ภัททิยธนี. **เทคนิคการสอนและรูปแบบการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้น**. ภาพพิมพ์: ประสานการพิมพ์, 2546.

สุกัญญา จันคูเมือง. **การศึกษาค้นคว้าผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง การบวกและบวกลบระคนจำนวนนับ ที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 1,000 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2557.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2546.

โสภิตา โตโสภณ. การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์
เรื่องบทประยุกต์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์, 2556.

Artzt, A. F. and Chaire M. N. Cooperative learning.
The Mathematics Teacher. 83 (1990):
448-449.

Morgan, J. C. Individual Accountability in
Cooperative Learning Groups: Its Impact
On Achievement and on Attitude with
Grade Three Students. Master's
Abstracts International, 1998.

รูปแบบการจัดการงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

Funeral Management Models as Appeared in TIPITAKA

รัตน์ ปัญญาภา^{*1} ประสิทธิ์ กุลบุญญา^{**2} สุชาติ บุษย์ชยานนท์^{***3} ไพศาล พากเพียร^{****4} และเรืองเดช เขจรศาสตร์^{*****5}

^{1,2,3,4}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁵สถาบันวิจัยการศึกษาลุ่มน้ำโขง สำนักงานศึกษาธิการภาค 13

E-mail: rattana.p@ubru.ac.th

Received: March 29, 2019; Revised: May 11, 2019; Accepted: May 11, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งนำเสนอรูปแบบการจัดการงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลเชิงเอกสารจากพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการ และการสัมภาษณ์พระสงฆ์ให้ข้อมูลสำคัญ 4 รูป วิเคราะห์และสรุปผลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก 4 ประการ คือ 1) การจัดงานพระบรมศพของพระพุทธเจ้า ประกอบด้วย การตกแต่งพระบรมศพและการก่อสร้างจิตกาธาน การอัญเชิญพระบรมศพ โดยใช้เส้นทางด้านทิศเหนือของเมืองผ่านกลางเมืองแล้วออกสู่ประตูทิศตะวันออก การถวายน้ำสรงพระบรมศพและเปลี่ยนพระภูษาใหม่ พระสงฆ์สาวกกระทำประทักษิณจิตกาธาน และอภิวาทพระบาท และพระเพลิงได้ลูกใหม่พระบรมศพโดยไม่มีใครจุด 2) การจัดงานพระบรมศพของพระมหากษัตริย์ กรณีพระเจ้าสุทโธทนะ ประกอบด้วย การสดับธรรมเทศนาก่อนสวรรคต การใช้พื้นที่ความตายสอนธรรมะโดยพระพุทธเจ้าแสดงธรรมแก่พระญาติ การถวายน้ำสรงพระบรมศพด้วยน้ำหอม การบรรจุพระบรมศพในโลงแก้ว และ มีการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย 3) รูปแบบการจัดงานศพของอริยบุคคล ประกอบด้วย การทำความดีก่อนตาย การเตรียมสถานที่รับรองแขกที่มาร่วมงาน การสักการะศพด้วยดอกไม้และการพ้อนรำของเทวดา การละเล่นที่เรียกว่าสาธุกีฬา การทำเชิงตะกอนด้วยของหอม การเผาศพด้วยหญ้าแฝก และก่อสอปเจดีย์บรรจุกระดูก 4) รูปแบบการจัดการงานศพของสามัญชน พบการใช้ศพเป็นสื่อธรรมะ ทดสอบจิตใจและความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรม ส่วนการจัดการกับศพใช้วิธีการเผา

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการงานศพ พระไตรปิฎก พระพุทธศาสนา

Abstract

This research article aimed to present the funeral management model as appeared in Tipitaka from qualitative data collected from the Tipitaka, other academic documents and interviewing 4 key important monks. The data were analyzed and summarized by descriptive analysis methods. The results were found that the funeral management model in Tipitaka consists of 4 models as follows: - 1) The Lord Buddha's Cremation Event: The crematorium was erected, his corpse was bathed with perfumes and dressed with a new cloth, his body was moved through the northern streets of the city and the center to the east gate, the monks walked around the crematorium and bowed at the feet of the Buddha's corpse, and the fire was automatically lit and cremated. 2) The royal burial ceremony of the King, such as King Suthodhana, consisted of listening to the dharma before death, using the death as the area to teach Dharma to the relatives of Buddha, cleaning the body with perfume, putting the body in glass coffins and merit making for the dead. 3) The funeral management model of the nobleman consisted of doing good before death, preparing a place for guests to attend, worshiping flowers with flowers and dancing of angels, a play called Sadhu Kila, making a crematorium with fragrances, cremation with vetiver grass and pagoda formation to

contain bones. 4) Funeral management model for ordinary people consisted of using the body as a Dharma media to test the mind and progress in Dharma practice and cremation of the deceased.

Keywords: Funeral Management Models, TIPITAKA, Buddhism

บทนำ

อาจกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นเพียงศาสนาเดียวในโลกที่สอนให้มนุษย์เอาจิตระลึกลึกถึงความตายในฐานะเรื่องธรรมดาหรือสัจธรรมของชีวิต โดยไม่ต้องเกรงกลัวหรือประหวั่นพรึงแต่อย่างใด ที่เรียกว่า มรณานุสติ ธรรมฐาน ในพระไตรปิฎกมีทัศนะเกี่ยวกับความตายหลายประการ แต่โดยสรุปมี 2 ประการ คือ ความตายทางร่างกายคือการที่ร่างกายของมนุษย์หมดสภาพการใช้งานไม่สามารถใช้การต่อไปได้ เป็นภาวะสิ้นชีวิตของมนุษย์และสัตว์ทั่วไป หมายถึง ความจุติ ความเคลื่อนไป ความตาย กล่าวคือ มฤตยู การทำกาละ ความแตกแห่งขันธ ความทอดทิ้งร่างกาย ความขาดสูญแห่งชีวิตินทรีย์ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) 2543) ในพระไตรปิฎก ว่า ในหมู่มสัตว์นั้นๆ ของเหล่าสัตว์นั้นๆ นี้เรียกว่ามรณะ (ที.ม. (ไทย) 10/390/325.; ที.ม. (บาลี) 10/390/260) อีกประการหนึ่ง คือ ความตายทางจิตวิญญาณ ในที่นี้หมายถึง ความสูญสิ้นขององค์ประกอบด้านจิตใจ กล่าวคือความคิดหรือสติปัญญา ในการดำเนินชีวิต คนที่ตายทางจิตวิญญาณ จะดำเนินชีวิตโดยประมาทมัวเมา ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า ความไม่ประมาทเป็นทางแห่งอมตะ ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย คนผู้ไม่ประมาทชื่อว่าย่อมไม่ตาย คนประมาทจึงเหมือนคนตายแล้ว (ขุ.ธ. (ไทย) 25/21/31.; ขุ.ธ. (บาลี) 25/21/19) พระพุทธศาสนามองว่า ความตายเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นประสบการณ์ที่มีครั้งเดียวในชีวิต และไม่สามารถควบคุมได้ เป็นความทุกข์ประจำที่ต้องพบเจออย่างแน่นอน แม้ความตายก็เป็นทุกข์ (วิมहा. (ไทย) 4/14/21.; วิมहा. (บาลี) 4/14/21)

พระพุทธโฆษาจารย์ (2554) ได้รวบรวมหลักการแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับความตายและนำเสนอไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคเป็นหมวดหมู่ในลักษณะของการปฏิบัติสมถกรรมฐาน เพื่อฝึกจิตใจให้สงบเป็นแนวทางการการเจริญมรณานุสติเพื่อนำไปสู่การมองโลกและการดำรงตนอยู่ในโลกด้วยการยอมรับความจริง เป็นกระบวนการยกระดับจิตใจให้มีความก้าวหน้าในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วย เพราะความตายเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน ดังที่ในอังคุตตรนิกายมีข้อความว่า ความตายสามารถเกิด

ขึ้นได้แม้ขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งกลืนกิน แม้ขณะที่หายใจเข้าและหายใจออก หรือหายใจออกแล้วหายใจเข้า และสามารถตายได้หลายสาเหตุแบบไม่รู้เนื้อรู้ตัว เช่น การหกล้ม ทานอาหารไม่ย่อย ลมพิษ (อง.ฉก. (ไทย) 22/20/447.; อง.ฉก. (บาลี) 22/20/295- 296) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ มนุษย์จึงไม่ควรประมาทในชีวิต ใช้เวลาที่มีชีวิตอยู่เร่งทำความดี ขจัดความโลภ ความพยาบาท ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ พระพุทธโฆษาจารย์ (2554) สอนให้พิจารณาความตาย เสมือนเพศฆาตที่กำลังเงื้อมดาบอยู่สามารถฟันคอมมนุษย์ได้ตลอดเวลา มนุษย์จะมีศกบาปบรรดาศักดิ์ยิ่งใหญ่ มีบุญมาก มีเรี่ยวแรงมาก มีฤทธิ์มาก มีปัญญามาก เป็นพระปัจเจกพุทธหรือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังไม่พ้นความสูญเสียคือต้องตาย และร่างกายของมนุษย์เป็นสาธารณะแก่สัตว์และสาเหตุของความตายมากมาย กล่าวคือ สาเหตุของความตายมันเกิดที่กายมันก็ทำให้มนุษย์ตายไปพร้อมๆ กับร่างกายนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อโรค เชื้อแบคทีเรีย พยาธิหรือแม้แต่สัตว์ต่างๆ ก็อาศัยอยู่ในร่างกายของเรานี้

นอกจาก แนวคิดเรื่องความตายดังกล่าวแล้ว จากการศึกษาในคัมภีร์พระพุทธศาสนาจะพบว่า มีการกล่าวถึงการปฏิบัติต่อศพหรือร่างกายของคนตาย และการใช้ความตายเป็นพื้นที่เพื่อประโยชน์อื่นๆ อีกมาก เช่น การใช้ศพและความตายเป็นพื้นที่ทดสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ เป็นพื้นที่ของการเจริญมรณานุสติ และหลักๆ คือ เป็นพื้นที่ในการเข้าใจ เข้าถึงสัจธรรมของชีวิตเพื่อการปล่อยวางและให้อภัยต่อกันและกัน จากข้อมูลต่างๆ จะพบว่า ไม่มีรูปแบบการจัดงานศพหรือการจัดงานเกี่ยวกับความตายที่ย่างยากซับซ้อนแต่ประการใด เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับงานศพของชาวพุทธในปัจจุบันโดยเฉพาะในสังคมไทย กลับพบขั้นตอนพิธีการและองค์ประกอบเป็นจำนวนมากทั้งที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์สร้างสรรค์และทำลาย เช่น การเล่นพนันในงานศพ การกำหนดขั้นตอนพิธีการใหม่ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมาก จนทำให้งานศพใช้เวลามาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดงานศพของชาวพุทธในชุมชนชนบทอีสานโดยใช้พื้นที่คือจังหวัดอุบลราชธานีเป็นพื้นที่ในการ

ศึกษา โดยในบทความนี้ มุ่งนำเสนอประเด็นการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 1 ใน 3 ข้อของงานวิจัย กล่าวคือ การศึกษารูปแบบการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอโดยนำข้อมูลจากคัมภีร์อื่นๆ มาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขอบเขตการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่นำเสนอในบทความนี้ มี 2 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาประเด็นรูปแบบการจัดงานศพโดยอิงรายละเอียดที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดงานศพเชิงสร้างสรรค์จากพระไตรปิฎกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย รวมทั้งคัมภีร์ระดับต่างๆ เช่น อรรถกถา ตลอดจนงานนิพนธ์ด้านพระพุทธศาสนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ พระสงฆ์ จำนวน 4 รูป ซึ่งเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและวิเคราะห์ตามหลักตรรกะ (logical analysis) และทฤษฎีปฏิบัตินิยม (Pragmatic Theory) พร้อมทั้งสังเคราะห์ให้ได้แนวคิดตามประเด็นการวิจัยในประเด็นของวัตถุประสงค์ข้อที่นำเสนอในบทความนี้ และสรุปผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อรายงานผลการวิจัยตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ การจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎกในตอนท้ายของผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

เมื่อก้าวถึงการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ระดับต่างๆ ตั้งแต่สมัยพุทธกาล จะพบว่าไม่ได้มีพิธีกรรมการจัดงานศพที่สลับซับซ้อนเหมือนในปัจจุบัน เป็นเพียงพิธีเรียบง่าย การจัดงานศพจริงๆ แล้วมีเพียงการทิ้งศพ ส่วนการฝังศพจะหาไม่ได้เลย ซึ่งการจัดงานศพลักษณะนี้อาจถือว่าเป็นการสอนให้พิจารณาถึงสุกกรรมฐานเท่านั้น แล้วก็ทิ้งศพไว้ที่ป่าช้าเท่านั้น (ขุ.ธ.อ. (ไทย) 42/150-252) ส่วนเรื่องการฝังศพนั้นปรากฏในเรื่องของนางวิสาขามหาอุบาสิกา (ขุ.ธ.อ. (ไทย) 41/501-502) มีเรื่องราวปรากฏในคัมภีร์พระธรรมบท คือ เรื่องความตายของบุตรนางกิสาคโคตมิ นางอุ้มร่างของบุตรที่ไว้วิญญาณไปเที่ยวถามหาหาเพื่อรักษาบุตรของนางเพื่อหวังให้บุตรชายฟื้นขึ้นมาไปพบสัตบุรุษคนหนึ่ง เขาได้แนะนำนางให้ไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าใช้อุบยาแนะนำให้นางไปแสวงหาเมล็ดพันธุ์ผักกาดจากเรือนที่ยังไม่เคยมีคนตายมาให้ได้สุดท้าย นางก็สามารถหาได้ตั้งใจปรารถนา จนพิจารณาเห็นแจ้งว่าไม่ใช่เฉพาะแต่บุตรของนางที่ตายเท่านั้น มีคนจำนวนมากที่ตายไปแล้ว และทุกคนต้องตาย นางได้สติจึงทิ้งศพของบุตรนางไว้ในป่า แล้วไปเฝ้าพระพุทธเจ้า (พระมหาจรัญ จิตตสวโร 2553) ในบทความนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการจัดงานศพตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยนำข้อมูลจากคัมภีร์และงานนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา ประกอบกับผลการสัมภาษณ์มาเป็นองค์ประกอบในการสรุปผลตามลำดับ ดังนี้

1.1 การจัดงานศพของบุคคลชั้นสูง : กรณี

พระบรมศพของพระพุทธเจ้า

กล่าวได้ว่า การจัดพิธีพระบรมศพของพระพุทธเจ้าเป็นกรณีเดียวที่มีการเตรียมการก่อนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตหรือก่อนพุทธปรินิพพาน เพราะมีการตกลงรูปแบบการจัดงานศพไว้ล่วงหน้าก่อนพุทธปรินิพพาน ดังพบได้จากข้อความที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ในคราวใกล้ระยะถึงวันปรินิพพาน พระอานนท์ได้ทูลถามเกี่ยวกับการจัดการพระบรมศพ และมีข้อความสนทนาระหว่างถามตอบระหว่างพระอานนท์และพระพุทธเจ้า ดังนี้

ถาม : ควรปฏิบัติต่อพระสรีระของพระตถาคตอย่างไร

ตอบ : อย่างกังวลเรื่องบูชาสรีระของตถาคต จงพยายามชวนชวาทำหน้าที่ของตน อย่าประมาทในหน้าที่ของตน มีความเพียรทั้งทางกายและใจอยู่เถิด กษัตริย์พราหมณ์ และคหบดีผู้มีปัญญาเลื่อมใสในตถาคต จะบูชาสรีระของตถาคต

ถาม : พวกเขา (กษัตริย์ พราหมณ์ และคหบดี) ควรปฏิบัติต่อพระสรีระของพระตถาคตอย่างไร

ตอบ : ปฏิบัติเช่นเดียวกับที่เคยปฏิบัติต่อพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดินั้นแหละ

ถาม : พวกเขาเคยปฏิบัติต่อพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดิอย่างไร พระพุทธเจ้าข้า

ตอบ : ใช้ผ้าใหม่ห่อพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดิ, เสร็จแล้วจึงห่อด้วยสำลีบริสุทธิ์, แล้วห่อด้วยผ้าใหม่อีกชั้นหนึ่ง จนครบ 1,000 ชั้น แล้วอัญเชิญพระบรมศพลงในรางเหล็กเติมน้ำมัน ใช้รางเหล็กอีกอันหนึ่งครอบทำจิตกาธานด้วยไม้หอมล้วน แล้วถวายพระเพลิงพระบรมศพพระเจ้าจักรพรรดิ สร้างสถูปของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ที่ทางใหญ่สี่แพร่ง, ควรปฏิบัติต่อสรีระของตถาคตเหมือนปฏิบัติต่อพระบรมศพพระเจ้าจักรพรรดินี้ แล้วสร้างสถูปของตถาคตไว้ที่ทางใหญ่สี่แพร่ง ประชาชนจะนำดอกไม้ ของหอม หรือเครื่องจุมพฏมาถวาย หรือทำจิตให้เลื่อมใสต่อสถูปนั้น การกระทำนั้นจักเป็นไปเพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่ชนเหล่านั้นตลอดกาลนาน(ที.ม. (ไทย) 10/152/204-205)

บทสนทนาดังกล่าว จะพบว่า พระพุทธเจ้าไม่ประสงค์จะให้เหล่าสาวกจัดการพระบรมศพให้แตกต่างจากทั่วไป กล่าวคือ ถ้าจะทำให้สมพระเกียรติก็ทรงกำชับว่า ไม่ให้ทำเกินกว่าที่คนทั่วไปปฏิบัติต่อพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดิ ตามทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า อาจจะเป็นเพราะพระพุทธเจ้าทรงกังวลว่า หากไม่ปรามไว้ ก็เป็นไปได้ว่า พุทธบริษัทจะจัดการพระบรมศพขององค์อย่างใหญ่โตเอิกเกริก ซึ่งอาจทำให้ยุ่งยากฟุ่มเฟือย อย่างก็ตาม คงไม่สามารถห้ามปรามได้หลังพุทธปรินิพพาน จึงทรงกำชับล่วงหน้าว่า ถ้าจะจัดก็อย่าจัดให้เกิดไปกว่าพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดิทั่วไป ทั้งที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับศรัทธาทั้งในทางพุทธจักรและอาณาจักรคือบรรดาพระมหากษัตริย์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในบทสนทนายังปรากฏการให้สร้างสถูปเจดีย์เพื่อใช้เป็นสักการบูชาสำหรับพุทธบริษัท ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นต้นแบบให้มีการสร้างสถูปเจดีย์ พระธาตุหรือแม้แต่ธาตุบรรจุอัฐิของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน

ทั่วไปในปัจจุบันด้วย

หลังจากปรินิพพานแล้ว พระอานนท์ได้ไปแจ้งข่าวให้เหล่ามัลลกษัตริย์ทราบเพื่อรับธุระในการจัดการพระบรมศพ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงกำชับพระอานนท์ว่า การปฏิบัติต่อพระสรีระไม่ใช่หน้าที่ของภิกษุ แต่ให้เป็นหน้าที่ของพระราชา ฆราวาส และพราหมณ์ผู้ศรัทธาในตถาคต (ที.ม. (ไทย) 10/204/152) โดยเจ้ามัลลกษัตริย์ได้ประกอบพิธีเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อพระบรมศพของพระเจ้าจักรพรรดิ ตามคำแนะนำของพระอานนท์ที่ได้ทูลถามพระพุทธเจ้าก่อนที่จะปรินิพพานดังกล่าวแล้ว ตามลำดับโดยสรุปมีรูปแบบ ดังนี้

1. การตกแต่งพระบรมศพและการก่อสร้างจิตกาธาน : ห่อพระบรมศพของพระพุทธเจ้า 1,000 ชั้น โดย 1 ชั้นประกอบด้วย ผ้าใหม่ สำลีบริสุทธิ์ และผ้าใหม่, เสร็จแล้วอัญเชิญพระบรมศพลงในรางเหล็กที่บรรจุน้ำมันไว้เต็มแล้ว ปิดครอบรางเหล็กนั้นด้วยรางเหล็กอีกอันหนึ่ง, ก่อเชิงตะกอนหรือจิตกาธานด้วยไม้หอมทั้งหมด (ที.ม. (ไทย) 10/230/173)

2. การอัญเชิญพระบรมศพของพระพุทธเจ้าสู่จิตกาธาน : มีการถวายสักการะระหว่างเคลื่อนขบวนอัญเชิญพระบรมศพของพระพุทธเจ้า โดยเหล่าเทวดาถวายสักการะพระบรมศพด้วยการพ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรีดอกไม้ และของหอมที่เป็นของทิพย์ทั้งหมด ส่วนเส้นทางเคลื่อนขบวนอัญเชิญพระบรมศพของพระพุทธเจ้า ใช้เส้นทางทิศเหนือของเมือง แล้วอัญเชิญเข้าสู่เมืองทางทิศเหนือเคลื่อนขบวนผ่านใจกลางเมืองแล้วออกสู่ประตูด้านทิศตะวันออก เสร็จแล้วจึงถวายพระเพลิงที่มกุฏพันธเจดีย์ของพวกมัลลกษัตริย์ด้านทางทิศตะวันออกของเมือง (ที.ม. (ไทย) 10/228/172)

3. ขั้นตอนพิธีการถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระพุทธเจ้า : มัลลกษัตริย์ 4 พระองค์ ได้ทรงสนานพระเศียรและฉลองพระองค์ด้วยพระภูษาใหม่ เสร็จแล้วจะถวายพระเพลิงพระบรมศพแต่ไม่อาจจุดไฟติดได้ ในพระไตรปิฎกระบุว่า สาเหตุคือเหล่าเทวดาประสงค์ให้พระมหากัสสปเถระได้มาสักการะพระบรมศพก่อนค่อยถวายพระเพลิง เมื่อพระมหากัสสปเถระพร้อมพระสงฆ์บริวารมาถึงมกุฏพันธเจดีย์และมาถึงจิตกาธานแล้ว ประนมมือ กระทำประทักษิณจิตกาธาน 3 รอบ เปิดผ้าคลุมพระบาทของพระบรมศพออกแล้วถวายอภิวาทด้วยเศียรเกล้า จากนั้นพระเพลิงได้เกิดขึ้นโดยไม่มีใครจุดและลูกโซนไหม้พระบรมศพของพระพุทธเจ้าตามลำดับ (ที.ม. (ไทย)

10/233-234/175)

เมื่อพระเพลิงได้ไหม้พระบรมศพโดยไม่เหลือ แม้แต่เถ้าหรือเขม่า คงเหลือแต่พระบรมสารีริกธาตุและ ผ้าห่มหุ้มพระบรมศพในจำนวนทั้งหมด 500 คู่ ถูกไฟเผาไหม้ไปเพียง 2 ผืน คือผืนในสุด และนอกสุด หลังจากพระเพลิงได้ไหม้พระบรมศพแล้ว ความมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้น คือ ห่อน้ำได้หลังไหลมาจากอากาศ และน้ำได้พุ่งขึ้นจากไม้สาละ ดับจิตกาธาน หลังจากนั้น เจ้ามลละจึงได้นำน้ำหอมล้นๆ มาดับจิตกาธาน หลังจากนั้นได้เก็บและแบ่งพระบรมสารีริกธาตุไว้เพื่อเก็บไว้ก่อเจดีย์สักการะ เกี่ยวกับการพิธีพระบรมศพของพระพุทธเจ้าดังกล่าวนี้ จันทร ชูแก้ว (2546) ได้สรุปลำดับขั้นตอนพิธีการตามลำดับ คือ 1) จัดเตรียมผ้าใหม่ และสำลีบริสุทธิ์ 2) ห่อพระบรมศพด้วยผ้าใหม่และสำลี 500 คู่ 3) อัญเชิญพระสรีระใส่ในรางเหล็กแล้วเติมน้ำมันหอมแล้วปิดรางเหล็ก 4) จัดเตรียมจิตกาธานด้วยไม้หอม 5) อัญเชิญพระบรมศพออกนอกพระนครไปทางทิศเหนือของเมือง แล้วอัญเชิญเข้าสู่เมืองทางทิศเหนือ อันเชิญผ่านใจกลางเมืองแล้วออกสู่ประตูด้านทิศตะวันออก แล้วประดิษฐานพระบรมศพ ณ มกุฎพันธเจดีย์ เพื่อรอการถวายพระเพลิง 6) ทำประทักษิณรอบจิตกาธาน 7) พิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ 8) พิธีดับจิตกาธาน 9) พิธีเก็บและแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ และ 10) สร้างสถูปเจดีย์ไว้สักการะ ซึ่งจากพิธีการดังกล่าว จะพบว่า บางอย่างอาจเป็นแนวทางที่ชาวพุทธไทยในปัจจุบันยังถือปฏิบัติกันอยู่ เช่น การทำสถูปเจดีย์บรรจุกระดูก นอกจากนี้ บางประการยังแย้งต่อแนวปฏิบัติของชาวพุทธไทยในปัจจุบันบางพื้นที่ที่ห้ามไม่ให้เคลื่อนศพผ่านหมู่บ้าน แต่ในพิธีพระบรมศพของพระพุทธเจ้ากลับพบการอัญเชิญพระบรมศพผ่านใจกลางเมือง

นอกจากนี้ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว มีสาธุกิจ 7 วัน ต่อเนื่องและประสานกับการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ แม้ในการปรินิพพานของพระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ก็มีกรกล่าวถึงการเล่นสาธุกิจ 7 วัน และการบูชาพระธาตุ สาธุกิจดังกล่าว ลักษณะสำคัญคือ มิใช่เล่นเพื่อความสนุกสนานบันเทิง แต่เล่นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและไม่ขัดต่อสัมปรายกัตตะ (ประโยชน์ด้านจิตใจและปัญญา) ให้ก่อกุศลมาก เช่น มีคัตตะคือเพลงหรือการขับร้องที่กระตุ้นเตือนใจให้ระลึกถึงความจริงของชีวิตและคิดที่จะไม่ประมาท เร่งสร้างสรรค์ทำความดี พร้อมทั้งเป็นการสักการบูชาพระพุทธเจ้าผู้ปรินิพพานด้วย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) 2558)

1.2 รูปแบบการจัดงานศพของบุคคลชั้นสูงที่ปรากฏในพระไตรปิฎก : กรณีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะ

กรณีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะ ไม่ปรากฏรายละเอียดมากนักในคัมภีร์ชั้นต้นอย่างพระไตรปิฎก ปรากฏเพียง เหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าแสดงพระธรรมเทศนาแก่พระเจ้าสุทโธทนะ ซึ่งทำให้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์และเข้าสู่นิพพาน (วิ.ม.4/105/166; วิ.อ.3/105/71-72) นอกนั้นเป็นคัมภีร์งานนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนาชั้นหลัง การตรัสตอบพระญาติ เพื่อระงับความเศร้าโศกด้วยธรรมิกถาคือ “อนิจจกถา” คือ หลักอนิจจตา ตามกฎไตรลักษณ์ ถัดจากนั้น พระองค์ทรงยกพระเศียรของพระบรมศพด้วยพระหัตถ์ของพระองค์ แล้วทรงสรงพระบรมศพด้วยน้ำสุคนธ์ หรือน้ำหอม ในกรณีนี้ปรากฏเพียงพระสารีบุตรเถระเท่านั้นที่ได้สรงน้ำพระบรมศพของพุทธบิดาต่อจากพระพุทธเจ้า เหตุการณ์เกี่ยวกับการเสด็จสวรรคตของพระเจ้าสุทโธทนะประการหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ขณะที่พระเจ้าสุทโธทนะทรงพระประชวร ได้มีการสดับพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้า โดยพระประยูรญาติได้ส่งข่าวไปยังพระพุทธเจ้าด้วยเห็นพระอาการประชวรหนักมาแล้ว เพื่อให้จิตได้เบิกบานด้วยรสพระธรรม (พระธรรมโกศาจารย์ (ชอบ อนุจารี) 2546) ในปฐมสมโพธิกถากล่าวรายละเอียดตั้งแต่พระพุทธเจ้าทรงยกพระบรมศพพระบิดาใส่ลงในหีบแก้ว แล้วทรงยกหีบพระบรมศพด้วยพระองค์เองนำไปสู่จิตกาธาน และพระพุทธเจ้าทรงถือแก้วมณีโชติจากพระหัตถ์ ท้าวสุธัมมทัมมาจุตพระเพลิงพระบรมศพของพระบิดา ลำดับนั้นเหล่าเทวดามืออัมรินทร์เป็นประธานก็ถวายพระเพลิง พร้อมทั้งศากยชาติดิยราชวงศ์และเหล่าสนมมีพระนามหาประชาบดีโคตรมีเป็นประธานก็ถวายพระเพลิงตามลำดับ (สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส 2534) ในการพิธีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะนี้ พระมหากษัตริย์จากหลายแคว้นที่มีความอาลัยในพระองค์ ต่างร่วมกันทรงประกอบทักษิณาทนถวายพระพุทธเจ้าและอริยสงฆ์สาวก เพื่ออุทิศถวายพระเจ้าสุทโธทนะ และเมื่อทรงเสร็จกัตกิจ พระพุทธเจ้าก็จะทรงอนุโมทนาเทศนา (จันทร ชูแก้ว 2546)

กล่าวโดยสรุปจากกรณีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะ พบรูปแบบ ดังนี้ 1) การฟังธรรมก่อนตาย 2) การใช้พื้นที่ความตายเข้าถึงธรรม โดยพระพุทธเจ้าแสดงธรรมปลอบประโลมพระญาติที่เศร้าโศก 3) การรดน้ำศพด้วยน้ำหอม (สุคนธ์) 4) บรรจุศพในโลงแก้ว และ 5) มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลที่เรียกว่า (ทักษิณาทน) แก่พระ

สงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน

1.3 รูปแบบการจัดงานศพของพระอริยบุคคลที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

รูปแบบการจัดงานศพของพระมหาโมคคัลลานะ : ในกรณีการนิพพานของพระโมคคัลลานะ เทวดาในเทวโลกทั้ง 6 ชั้น ต่างถือของหอม มาลา ฐูป เครื่องอบ และจันทน์จूरณอันเป็นทิพย์ รวมทั้งพินนานาชนิดมาประชุมกันสร้างจิตกาธานด้วยจันทน์แดงสูง 99 ศอก พระพุทธเจ้าตรัสสั่งให้จัดการปลงศพของพระเถระในบริเวณรอบสุสาน มีฝนดอกไม้โปรยตกลงมาในระยะประมาณโยชน์หนึ่ง หมู่มนุษย์และเทวดามาประชุมกันเล่นสาธุกีฬาลด 7 วัน หลังจากการประชุมเพลิงเสร็จพระพุทธเจ้าตรัสสั่งให้สร้างเจดีย์ที่ขุมประตู่วัดเวฬุวัน และเก็บกระดูกของพระมหาโมคคัลลานเถระบรรจุไว้ในเจดีย์นั้น (ขุ.ชา.อ.(ไทย) 61/589-592)

รูปแบบการจัดงานศพของพระสารีบุตรเถระ : ในจุทาสุตตร อรรถกถา สังยุตตนิกาย มหาวรรค ได้พรรณนาถึงการนิพพานของพระสารีบุตรเถระไว้ว่า ในคราวก่อนนิพพาน 7 วัน พระสารีบุตรเถระยังรู้ด้วยญาณวิถีของตนจึงไปทูลลาพระพุทธเจ้าเพื่อเข้าสู่นิพพาน จากนั้นเดินทางกลับไปภูมิลำเนาของท่านที่ตำบลนาลันทาเพื่อเทศนาโปรดนางสารีพราหมณ์ผู้เป็นมารดาซึ่งขณะนั้นยังเป็นมิถิลาทมิฬจึงกลายเป็นสัมมาทิฐิและเข้าสู่นิพพาน ท่านเลือกแสดงธรรมแก่มารดาที่ห้องที่มารดาคลอดท่าน และได้ทำกาลนิพพานภายในห้องนั้น ท่ามกลางพระสงฆ์ 500 องค์อันมีพระพุทธเถระเป็นประธาน (ส.ม.(ไทย) 19/379/234)

ในการเตรียมงานศพและการจัดสถานที่ในการจัดงานศพนั้น นางสารีพราหมณ์ผู้มารดาได้จ้างช่างทองมาเก็บทองไปสร้างเรือนยอด 500 หลัง และเรือนสำหรับรับแขก 500 หลัง นอกจากนี้ ท้าวสักกเทวราชยังรับสั่งให้วิสุกรรมเทพบุตรเนรมิตเรือนยอด 500 หลัง และเรือนต้อนรับแขกอีก 500 หลัง รวมทั้งหมด 2,000 หลัง ถัดจากนั้น มีการก่อสร้างมณฑป ตั้งเรือนยอดหลังใหญ่ไว้ตรงกลางมณฑปและตั้งเรือนยอดที่เหลือไว้โดยรอบ, อุบาสิกคนหนึ่งชื่อเรวดีได้ทำเสาดอกไม้ทองคำ 3 ต้นเพื่อบูชา แต่นางถูกเหยียบตายไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์, ท้าวสักกเทวราชบูชาพระสารีบุตรเถระด้วยการจัดนักฟ้อนสองโกฏิห้าแควดล้อม, ประชาชนเล่นสาธุกีฬาอย่างเรียบร้อยอยู่ 7 วัน จึงได้ทำเชิงตะกอนด้วยของหอมล้วนๆ เชิงตะกอนประกอบด้วยแก้ว 99 ชนิด เสร็จแล้วจึงยกสรีระของพระสารีบุตรเถระขึ้นสู่เชิงตะกอนแล้ว เผาด้วยกำยานแผ่น และ

เมื่อประชุมเพลิงศพเสร็จแล้ว พระอนุรุทธเถระได้ใช้น้ำหอมดับเชิงตะกอน พระจุทเถระนำกระดูกของพระสารีบุตรลงในผ้ากรองน้ำสีขาวนำไปถวายพระศาสดาที่เวฬุวัน จึงสั่งให้ก่อสถูปไว้ที่ทางสี่แพร่งเพื่อเป็นที่สักการะของประชาชนต่อไป รูปแบบการจัดงานศพของพาทิยะทวารุจิริยะ : พาทิยะทวารุจิริยะเป็นอริยบุคคลที่บรรลุพระอรหัตในความเป็นคฤหัสถ์ หลังจากไปเฝ้าและทูลขอให้พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโปรด ได้ทูลขออุปสมบทกับพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ได้รับสั่งให้ไปหาบาตรและจีวรมาก่อน แต่ในขณะที่กำลังหาบาตรและจีวรอยู่นั้นได้ถูกโคขวิดจนเสียชีวิต พระพุทธเจ้าพร้อมเหล่าสาวกเสด็จบิณฑบาตผ่านไปเห็นศพของท่านที่กองขยะ จึงรับสั่งให้เหล่าภิกษุนำเตียงมายกศพออกไปนอกเมือง เผาศพแล้วบรรจุเถ้าถ่านและกระดูกในสถูป (ขุ.ธ.(ไทย) 25/10/183; คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย 2553ก)

กล่าวโดยสรุปรูปแบบการจัดงานศพของอริยบุคคล ประกอบด้วย 1) การทำความดีก่อนตาย เช่น การแสดงธรรมโปรดมารดา 2) เตรียมสถานที่รับรองแขกที่มาร่วมงาน 3) มีรูปแบบการเคารพสักการะศพด้วยดอกไม้, นักฟ้อนสองโกฏิห้าแควดล้อม 4) มีการละเล่นที่เรียกว่า สาธุกีฬา 5) ทำเชิงตะกอนด้วยของหอมล้วน 6) เผาศพด้วยกำยานแผ่น 7) ก่อสถูปเจดีย์บรรจุกระดูกไว้ที่ทางสี่แพร่งเพื่อเป็นที่สักการะของประชาชน

1.4 รูปแบบการจัดงานศพของสามัญชนที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

จัดงานศพของสามัญชนในที่นี้จะนำกรณีตัวอย่างมากกล่าว 3 กรณีด้วยกัน กรณีแรกคือ กรณีความตายของนางสิริมาซึ่งว่ากันว่านางเป็นสตรีรูปงามสมกับเป็นนครโสเภณีค่าตัวสูง แต่เป็นผู้ศรัทธาในพระพุทธศาสนาโดยใช้ทรัพย์ใช้จ่ายเพื่อถวายอาหารวันละ 16 กหาปณะจนวาระสุดท้ายของชีวิต ในวันที่นางเสียชีวิต พระราชาได้ส่งราชสาสน์ไปแจ้งข่าวพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์จึงรับสั่งให้เอาศพนางสิริมาไปไว้ในป่าช้าฝัศติบ รับสั่งให้ดูแลป้องกันไม่ให้กาและสุนัขขุมกินศพ กระทั่งเวลาผ่านไป 3-4 วัน ศพของนางสิริมาเริ่มขึ้นอืด มีหนอนไต่ออกจากปากช่องทั้ง 9 ในร่างกาย สภาพศพเริ่มปริแตกมีสีสันทลายถาดขาวสาสี จากนั้น พระราชาให้พวกราชบุรุษไปประกาศให้ประชาชน (ยกเว้นเด็กเฝ้าเรือน) มาดูศพ คนที่ไม่มาจะถูกปรับ 8 กหาปณะ และได้ส่งราชสาสน์ไปทูลพระพุทธเจ้าขอให้นำพระสงฆ์สาวกมาดูศพนางสิริมา ทำให้ทั้งพระสงฆ์และประชาชนเกือบทั้งหมดได้มาพร้อมที่กันที่ป่าช้าฝัศติบ โดย

พระพุทธเจ้าพร้อมพระสงฆ์สาวก พระภิกษุณีสงฆ์ ราชบริษัท อุบาสกบริษัท ต่างก็ยืนอยู่คนละส่วน จากนั้นได้บำเพ็ญปาฐกถาให้เอาทรัพย์มาแลกกับศพนางสิริมา เริ่มจากหนึ่ง กหาปณะจนถึง 500 กหาปณะลดลงจนเหลือ 1 มาสก (1 มาสก เท่ากับ 20 สตางค์) หรือ 1 กากณิก แล้ว ก็ไม่มีใครสนใจเอาทรัพย์มาแลกกับศพนางสิริมา ไม่ปรากฏแม้แต่ผู้ที่จะรับไปโดยไม่จ่ายทรัพย์ พระพุทธเจ้าได้ถือโอกาสนี้ตรัสสอนหลักร้อยจตุตถะว่า หญิงผู้เป็นที่รักใคร่ของมหาชนเมื่อก่อน ผู้ชายทั้งหลายในพระนครนี้ ให้ทรัพย์ถึงหนึ่งพัน กหาปณะ จึงได้อภิรมย์นางเพียงวันเดียว บัดนี้แม้ผู้ที่รับเอานางไปเปล่าๆ ก็ไม่มี อันว่ารูปกายนี้เป็นของถึงซึ่งความสิ้นและเสื่อมแล้วเธอทั้งหลายจงดูร่างกายอันอาดูร (ขุ.ธ. (ไทย) 25/147/77 ; คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย 2553(ข)) จากกรณีการจัดพิธีศพของนางสิริมา จะพบว่าไม่ได้พิธีกรรมใดๆ นอกจากการใช้ศพเป็นสื่อในการสอนธรรมเรื่องอสุภกัมมัฏฐานและอนิจจสัญญา กลายเป็นพื้นที่เปิดโอกาสให้พุทธบริษัทพิจารณาความไม่เที่ยงของสังขารปลงธรรมสังเวช

การจัดงานศพโดยใช้วิธีการเผาศพและใช้ความตายเป็นพื้นที่ในการสอนธรรม ทดสอบจิตใจและความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรม คล้ายๆ กรณีศพนางสิริมา ยังปรากฏอีกอย่างน้อยสองกรณี คือ กรณีแรกปรากฏในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก เมื่อนางพราหมณ์ทราบข่าวบุตรชายได้ตายแล้ว ด้วยความที่นางพราหมณ์ฝึกจิตมาดีได้บ่มเพาะหัวใจของหอมและดอกไม้ ไม่ร้องไห้คร่ำครวญในเวลาเสร็จการบริโภคอาหาร คนทั้งหมดได้ชื่นชมมา ยกบุตรชายของนางพราหมณ์ขึ้นสู่เชิงตะกอน บูชาด้วยของหอมและดอกไม้แล้วเผาตามลำดับ ไม่มีใครร้องไห้แม้แต่หน่อย เพราะทั้งหมดเป็นผู้เจริญมรณสติอย่างดีแล้ว (ขุ.ชา.อ. 58/4/735) อีกกรณีหนึ่งพบในสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท กรณีที่พระมหากาลพิจารณาศพกุลธิดาคนหนึ่งซึ่งเสียชีวิตในเวลาเย็น สภาพศพยังไม่เหี่ยวแห้งชุปซิด พวกญาติหามศพนำไปสู่ป่าช้าในเวลาเย็น พร้อมด้วยเครื่องเผาต่างๆ เช่น ฟืนและน้ำมัน จ้างหญิงเฝ้าป่าช้าให้จัดการเผาศพให้ หญิงเฝ้าป่าช้าเปลื้องผ้าห่มศพของนางกุลธิดานั้นออกแล้วเห็นสภาพศพที่พึงตายใหม่ๆ ยังประณตมีสติตั้งทองคำ จึงได้นิมนต์พระมหากาลเถระมาพิจารณาโดยเลิกผ้าห่มออกแล้วให้ท่านพิจารณาตั้งแต่ฝ่าเท้าถึงปลายผมแล้ว ถัดมาก็นิมนต์ท่านมาพิจารณาตอนที่ศพกำลังถูกเปลวไฟเผา เมื่อพระมหากาลเถระมาพิจารณาที่พบสีแห่งสรีระที่ตึงแต่ไคต่าง เท้าทั้งสองงอหงิกห้อยลง มือทั้งสองกำเข้า หนึ่งหน้า

ผาได้ล่อออก (ขุ.ธ. (ไทย) 25/7/26; คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย 2553(ค)) ที่น่าสนใจคือ พระมหากาลเถระได้กล่าวคาถาบท “สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป ความสงบแห่งสังขารเหล่านั้นเป็นความสุข (ขุ.ธ. (ไทย) 10/221/168) ซึ่งความบาลีเดิมคือบทสวด “อนิจจา วต สังขารา ฯลฯ” ที่คุ้นเคยในสังคมไทยนั่นเอง จากกรณีการจัดงานศพของสามัญชนจะพบว่าไม่ได้มีรูปแบบพิธีกรรมใดๆ เป็นพิเศษ พบเพียงการใช้ศพเป็นสื่อในการสอนธรรมเรื่องอสุภกัมมัฏฐานและอนิจจสัญญา ใช้ความตายเป็นพื้นที่ในการสอนธรรม ทดสอบจิตใจและความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรม ส่วนการจัดงานศพ ใช้วิธีการเผาโดยไม่มีการพิธีกรรมอื่นๆ ประกอบ

2. รูปแบบการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

เมื่อพิจารณาจากการจัดงานศพตามที่ปรากฏข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบรูปแบบการจัดงานศพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ดังนี้

2.1 การจัดงานพระบรมศพของพระพุทธเจ้า ประกอบด้วย 1) การตกแต่งพระบรมศพและการก่อสร้างจิตกาธาน 2) การอัญเชิญพระบรมศพของพระพุทธเจ้าสู่จิตกาธาน โดยมีการพ่อน้ำ ขันบัว ประโคมดนตรี ดอกไม้ และของหอมที่เป็นของทิพย์ทั้งหมด และเคลื่อนขบวนอัญเชิญพระบรมศพใช้เส้นทางทิศเหนือของเมืองผ่านใจกลางเมืองแล้วออกสู่ประตูด้านทิศตะวันออก ถึงมกุฏพันธเจดีย์ 3) ถวายน้ำสรงพระบรมศพที่พระเศียรและเปลี่ยนพระภูษาใหม่ พระสงฆ์สาวกประนมมือ กระทำประทักษิณจิตกาธาน 3 รอบ อภิวัตพระบาท 4) พระเพลิงได้ลูกโซนไหม้พระบรมศพโดยไม่มีใครจุด

2.2 การจัดงานพระบรมศพของพระมหากษัตริย์ กรณีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะ ประกอบด้วย 1) การสดับธรรมเทศนาก่อนสวรรคต 2) การใช้พื้นที่ความตายสอนธรรมะ โดยพระพุทธเจ้าแสดงธรรมปลอบประโลมพระญาติที่เศร้าโศก 3) การถวายน้ำสรงพระบรมศพด้วยน้ำหอม (สุคนธ์) 4) การบรรจุพระบรมศพในโลงแก้ว และ 5) มีการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย (ที่เรียกว่า ทักขิณาทาน) แก่พระสงฆ์ที่มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน

2.3 รูปแบบการจัดงานศพของอริยบุคคล ประกอบด้วย 1) การทำความดีก่อนตาย เช่น การแสดงธรรมโปรดมารดา 2) เตรียมสถานที่รับรองแขกที่มาร่วมงาน 3) มีรูปแบบการเคารพสักการะศพด้วยดอกไม้, นักพ่อนสอง

โกฏิหัวแวล้อม 4) มีการละเล่นที่เรียกว่า สารกีฬา 5) ทำเชิงตะกอนด้วยของหอมล้น 6) เผาศพด้วยกำยานแฝก 7) ก่อสถูปเจดีย์บรรจุกระดูกไว้ที่ทางสี่แพร่งเพื่อเป็นที่สักการะของประชาชน

2.4 รูปแบบการจัดงานศพของสามัญชน ไม่ได้มีรูปแบบพิธีกรรมใดๆ เป็นพิเศษ พบเพียงการใช้ศพเป็นสื่อในการสอนธรรมเรื่องอสุภกัมมัญฐานและอนิจจสัญญา ใช้ความตายเป็นพื้นที่ในการทดสอบจิตใจและความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรม ส่วนการจัดการกับศพใช้วิธีการเผาโดยไม่มีการพิธีกรรมอื่นๆ ประกอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายหลายประเด็น โดยในบทความนี้จะนำผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายมาประกอบในการอภิปรายผลด้วย ดังนี้

1. แนวคิดหลักการจัดงานศพ คือ ประหยัด เรียบง่าย พร้อมน้ำใจไมตรี : แนวคิดที่ได้จากการจัดงานศพหรืองานศพที่กรณีคือเรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย แม้ในกรณีของคุณผู้วิจัยใหญ่เช่นพระบรมศพของพระพุทธเจ้าก็ยังคงกำหนดขอบเขตไม่ให้ยิ่งใหญ่ไปกว่าที่จัดงานศพของพระจักรพรรดิ และแม้พระมหากษัตริย์เช่นพระเจ้าสุทโธทนะก็จัดการพระบรมศพโดยการถวายพระเพลิงแบบธรรมดา จากแบบอย่างดังกล่าว การจัดงานศพจึงควรยึดแนวคิดอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) ยึดหลักการประหยัดและเรียบง่าย : งานศพที่สมเกียรติคืองานศพที่มีคุณค่า มีประโยชน์ไม่สิ้นเปลือง เพราะงานศพไม่มีใครเตรียมตัว ให้เจ้าภาพทำตามฐานะ เศรษฐกิจถือว่าเหมาะสมที่สุด (พระศรีรัตนโบล (สัมภาษณ์) 2561) ถ้ามีระเบียบของชุมชนเข้ามาควบคุม เช่น “ธรรมนูญตำบล” จะทำให้การดำเนินการงานศพลดอบายมุขมีผลมาก (พระครูสุขุมวรรณภาส และ พระครูโสภณอาภากร (สัมภาษณ์ 2561) แนวทางนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระบุญธรรม สุทธิกุล (2550) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดพิธีกรรมงานศพตามหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ 3 ด้าน คือ ความพอเพียง ให้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของเจ้าภาพ ด้านความถูกต้องเหมาะสม ควรเว้นอบายมุขทั้งปวง และ ด้านความประหยัด ควรเกื้อกูลกันไม่จัดงานเกินฐานะ และ 2) เน้นการแสดงน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน : ชาวพุทธต้องเปลี่ยนทัศนคติว่างานศพคืองานที่ต้องช่วยเหลือกันไม่ใช่งานกินเลี้ยงเป็นพื้นที่แสดง

ความเห็นอกเห็นใจกัน (พระศรีรัตนโบล (สัมภาษณ์) 2561) เจ้าภาพส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมตัว งานศพจึงควรปลอดอบายมุข ไม่สิ้นเปลือง ไม่ใช่งานเลี้ยงสังสรรค์ (พระครูสุกกิจมงคล, พระครูสุขุมวรรณภาส, พระครูโสภณอาภากร (สัมภาษณ์) 2561) ถ้าปฏิบัติได้ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรนรณงค์ เพราะจากงานวิจัยของพระอธิการพิพัฒน์พงศ์ ฐานวุฑโฒ (ใจกว้าง) (2554) พบว่า สาเหตุที่ทำให้งานศพเปลี่ยนแปลงไปคือความเห็นแก่ตัวประโยชน์ส่วนตัวของคน ที่มีกลุ่มจัดสรรผลประโยชน์ให้เงินหมุนเวียนจากการตาย เจ้าภาพอยากจัดงานให้เท่าเทียมกับผู้อื่น ทำให้งานศพแปรสภาพเป็นแหล่งลงทุนสำหรับนักธุรกิจ และผลการวิจัยของปัญญา เลิศสุขประเสริฐ (2548) ยังระบุว่ากระบวนการกลายเป็นสินค้าของพิธีกรรมงานศพเกิดจากการเปลี่ยนวิธีการผลิตจากอดีตซึ่งเจ้าภาพดำเนินงานเองทั้งหมดไปสู่การผลิตในลักษณะสินค้าบริการโดยฝ่ายฌาปนสถานของวัด

2. แนวทางปฏิบัติตนก่อนตาย : แนวปฏิบัติตนก่อนตาย พบ 2 วิธี คือ การเร่งทำความดีก่อนตาย และการให้สติก่อนตาย 1) การให้สติก่อนตาย : มีการนิมนต์พระสงฆ์มาแสดงธรรมในวาระสุดท้ายใกล้ตายเพื่อให้ตายอย่างมีสติและใกล้ชิดพระธรรม ดังจะเห็นได้จากกรณีพระพุทธรเจ้าเสด็จโปรดพุทธบิดาก่อนสวรรคต และกรณีที่พระสงฆ์การเทศน์โปรดมัมมิกอุบาสกก่อนสิ้นลมหายใจ (คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย 2553 (ค)) พระสงฆ์ควรหาโอกาสไปแสดงธรรมให้สติแก่ผู้เสียชีวิตก่อนที่จะเสียชีวิต เมื่อพบว่าไม่สามารถรักษาให้หายได้ (พระครูสุขุมวรรณภาส (สัมภาษณ์) 2561; พระครูโสภณอาภากร (สัมภาษณ์) 2561) ทั้งนี้อาจจะอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานในชุมชน เช่น โรงพยาบาลเสริมสุขภาพประจำตำบล และ 2) การเร่งทำความดีก่อนตาย : พระสารีบุตรเถระเป็นตัวอย่างรูปแบบการทำความดีก่อนตาย กล่าวคือ การทำหน้าที่ของลูกเทศนาธรรมโปรดนางสารีพราหมณ์ผู้เป็นมารดาผู้เป็นมิจฉาธิฐิให้กลายเป็นสัมมาธิฐิ โดยเลือกแสดงธรรมแก่มารดา ณ ห้องที่มารดาคลอดท่านและได้นิพพานภายในห้องนั้น กรณีนี้เป็นการสอนใจมนุษย์อยู่ในที่ว่าถ้ามีเรื่องค้างใจ ให้รีบสะสางและทำให้สำเร็จโดยเฉพาะคุณงามความดี

3. การปฏิบัติต่อศพหรือร่างกายของผู้ตายสามารถสรุปได้ 4 ประการ คือ 1) การแต่งตัวศพโดยเฉพาะในกรณีพระพุทธรเจ้าและพระเจ้าจักรพรรดิหรือพระมหากษัตริย์โดยใช้วิธีห่อศพด้วยผ้าใหม่และสำลีบริสุทธิ์ ไม่พบ

ข้อกำหนดใดๆ ให้ต้องตกแต่งศพ 2) การใช้หีบบรรจุศพหรือโลงศพ พบเฉพาะกรณีพระบรมศพพระพุทธเจ้าโดยใช้รางเหล็กเป็นหีบศพโดยใช้รางเหล็กอีกอันเป็นฝาปิด นอกนั้นโดยส่วนใหญ่ใช้เพียงผ้าขาวห่อศพ 3) การเคลื่อนศพสามารถเคลื่อนศพผ่านบ้านผ่านเมืองได้ดังกรณีการเคลื่อนพระบรมศพพระพุทธเจ้า และ 4) สถานที่และวิธีทำลายศพ พบว่าจิตกาธานหรือเชิงตะกอนส่วนใหญ่ทำด้วยไม้หอมหรือไม้จันทน์ ส่วนวิธีการจัดการหรือสลายศพ พบ 2 วิธี คือเผาและทิ้งศพไว้ตามป่าหรือกองขยะ อุปกรณ์ที่ใช้เผาศพคือฟืนและน้ำมัน ไม่พบข้อห้ามที่เกี่ยวกับวันเวลาห้ามเผาหรือข้อห้ามอื่นๆ ในขณะที่งานวิจัยของ พระครูกลยาณธรรมโมฆะ (รุ่ง กลยาณ) (2554) ได้ระบุว่า การจัดงานศพมี 4 วิธี คือการนำศพไปทิ้งไว้ในป่าช้าหรือป่าช้าผิบบิ การนำศพไปฝังดิน การเผาศพ และการนำศพไปลอยในแม่น้ำสายสำคัญ อันเป็นแนวทางที่รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ฮินดู

4. การละเล่นในงานศพให้เป็นไปในรูปแบบสาธูกีฬา : หลายกรณีในคัมภีร์พระพุทธศาสนา พบการฟ้อนรำของเหล่าเทวดา เช่น กรณีที่ท้าวสักกเทวราชสั่งการเทวดาฟ้อนรำเพื่อบูชาในงานศพของพระสารีบุตรเถระจำนวนสองโกฏิห้า นอกจากนี้ ยังพบการเล่นสาธูกีฬาต่อเนื่อง 7 วันในการพระบรมศพของพระพุทธเจ้าซึ่งเล่นต่อเนื่องจนถึงการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ แต่สาธูกีฬาดังกล่าว ไม่ใช่การเล่นเพื่อความสนุกสนาน แต่เล่นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและไม่ขัดต่อการเจริญด้านจิตใจและปัญญา ก่อกุศล ในปัจจุบันจะพบว่า มีการรำหน้าไฟหรือการแสดงหน้าศพในพิธีฌาปนกิจศพน้อยมาก จากที่ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์งานศพพบว่า มีน้อยมากและส่วนใหญ่เป็นไปตามประสงค์ของเจ้าภาพ โดยชุดการแสดงที่นิยมนำมาแสดงในพิธีฌาปนกิจศพ คือ ระบำดาวดึงส์ และ นันทอุทยาน เกี่ยวกับเรื่องนี้ พระครูสุภกิจมงคล (2561) มีความเห็นว่า ไม่ควรมีการรำหน้าไฟในงานศพ เพราะการรำหน้าไฟทำให้เสียเวลาและและเป็นการปฏิบัติต่อหน้าพระรัตนตรัยถือว่าไม่เหมาะสม

5. วิธีการและเครื่องสักการบูชาหรือเคารพศพ : ในเนื้อหาจากพระไตรปิฎกพบวิธีการและเครื่องสักการบูชา 2 วิธี คือ การใช้วัสดุสักการบูชาศพ เช่น บูชาด้วยของหอมดอกไม้ เครื่องจตุรณ และเสาดอกไม้ทองคำ เช่น กรณีเรวดีอุบาสิกาทำเพื่อสักการบูชาศพพระสารีบุตรเถระ และวิธีการฟ้อนรำเพื่อสักการบูชาศพ เช่น ในกรณีศพพระสารีบุตรเถระที่ท้าวสักกเทวราชรับสั่งให้มีเทวดานักฟ้อนสองโกฏิห้า แต่ที่พบการฟ้อนรำเพื่อสักการบูชาเป็นวิธีของเหล่าเทวดา ไม่ปรากฏกรณีที่มีมนุษย์ฟ้อนรำเพื่อสักการบูชาหรือเคารพศพ

โดยลักษณะนี้ พวงหรีดที่นิยมใช้ในปัจจุบัน จึงควรเป็นดอกไม้ เพราะดอกไม้เป็นเครื่องสักการบูชาหรือเคารพศพ การใช้อุปกรณ์อื่นๆ เช่น แก้ว ีพัฒน์ ก็ควรปรับปรุงแบบให้เป็นเครื่องสักการบูชาหรือเคารพ (พระครูโสภณอากาศ 2561)

6. การเก็บกระดูกและสถานที่เก็บกระดูก : พบวิธีเก็บกระดูกโดยการนำกระดูกลงในผ้ากรองน้ำสีขาว และในคัมภีร์ส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุว่า ให้รอข้ามคืน หรือ กี่วัน แต่สามารถดับไฟที่เผาไหม้บนจิตกาธานให้มอดแล้ว สามารถเก็บกระดูกได้ทันที ส่วนสถานที่บรรจุหรือเก็บกระดูก ในคัมภีร์ส่วนใหญ่ระบุว่า มีการสร้างสถูปเจดีย์บรรจุกระดูกไว้ในสถานที่ต่างๆ เช่น ทางสี่แพร่ง หรือประตูวัด เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา ในกรณีพระสงฆ์หรืออริยสาวกองค์สำคัญ กรณีนี้อาจเป็นที่มาของการสร้างธาตุเจดีย์บรรจุกระดูกที่คนสามัญทั่วไปก็นิยมทำในปัจจุบัน

7. การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตายสามารถทำได้ทันทีทั้งแบบทานมัย สิลมัย ภาวนามัย : ในการพิธีพระบรมศพของพระเจ้าสุทโธทนะ พบการทำบุญทักษิณาทานถวายพระพุทธเจ้าและอริยสงฆ์สาวกเพื่ออุทิศถวายพระเจ้าสุทโธทนะและพระพุทธเจ้าทรงอนุโมทนาด้วยเทศนาหลังเสร็จกิจตามแนวทางนี้ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ถึงสามารถทำได้โดยไม่ต้องรอเวลาและสามารถทำแบบเรียบง่าย (พระครูสุภกิจมงคล 2561) เพื่อไม่ให้ยึดถือการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายสามารถทำได้ทันที (พระครูสุขุมธรรมโมภาส (2561) โดยวิธีการที่ปรากฏในพระไตรปิฎก จะพบการให้ทานคือทานมัยเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม กรณีของนางพราหมณีที่นุ่งขาวห่มขาวประกอบพิธีศพให้บุตรชาย พัฒนาจิต ไม่เศร้าโศก น่าจะเป็นตัวอย่างการทำบุญด้านสิลมัยและภาวนามัยที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างได้

8. การใช้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่สำหรับการปฏิบัติธรรม : การใช้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่สำหรับการปฏิบัติธรรม อาจจำแนกได้ 3 กรณี คือ 1) การใช้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่ทดสอบภูมิธรรม เช่น กรณีที่พระพุทธเจ้าใช้ศพของนางสิริมาเป็นสื่อการสอนเรื่องอสุภกรรมฐานและอนิจจังสัญญา นางพราหมณีที่สูญเสียบุตรชายรวมทั้งพระมหากาลเถระที่เพิ่งพิจารณาอสุภกรรมฐานจากศพของหญิงสาว พระครูสุขุมธรรมโมภาส (2561) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับกรณีนี้ว่า การย่นสงบนิ่งคือขั้นตอนน้อมจิตเตือนสติของตนไม่ให้ประมาทในการดำเนินชีวิตและตั้งมั่นบนพื้นฐานของความดี และเป็นโอกาสเตือนสติตนเอง

ทดสอบภูมิธรรมในตนว่าสูงพอที่จะต้านทานความเศร้าโศกที่เกิดขึ้นจากการพลัดพรากได้หรือไม่ สามารถให้อภัยแก่บุคคลที่ตายไปแล้วได้หรือไม่ งานศพจึงเป็นพื้นที่ฝึกฝนสุกกรรมฐานเพื่อให้เข้าถึงสัจธรรม ยอมรับและอยู่กับความจริงให้ได้มากที่สุด เป็นพื้นที่สำหรับกล่อมเกลารัศมีเพื่อสร้างสติแก่คนที่ยังมีชีวิตอยู่ ใช้ชีวิตให้มีคุณค่า ไม่ปล่อยให้ความโลภ โกรธ หลงครอบงำจิตใจ (พระศรีรัตนโอบ 2561)

2) การใช้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่ระลึกถึงคุณงามความดีและแสดงความกตัญญู ดังจะเห็นได้จากการเหล่านามนุษย์และเทวดาต่างรำลึกถึงพระคุณผู้ตายและทำการบูชาด้วยวิธีการต่างๆ เป็นการให้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่ในการระลึกคุณงามความดีและแสดงความกตัญญูต่อผู้ตาย (พระครูสุขุมธรรมโมภาส 2561) และ 3) การใช้ความตายและงานศพเป็นพื้นที่แสดงน้ำใจไมตรีและความเมตตา กรุณา เช่น กรณีที่พระพุทธเจ้ารับสั่งให้เหล่าสาวกช่วยกันจัดการศพของพาหิยทารุจิริยะ เป็นการแสดงน้ำใจและความเมตตา กรุณาโดยไม่ได้อะไรของ ควรคำนึงเสมอว่า งานศพคือพื้นที่ให้กำลังใจแก่ครอบครัวผู้ตาย ไม่ซ้ำเติมหรือตั้งใจมาบริโภคข้าวปลาอาหารของเจ้าภาพ (พระครูโสภณอาภากร 2561; พระศรีรัตนโอบ 2561) ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิธาน สมใจ (2551) ที่ระบุว่า งานศพควรเป็นโอกาสแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนเป็นกับคนตาย กล่าวคือ ครอบครัว เพื่อนร่วมชุมชน เป็นโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่มเครือญาติ เพื่อนฝูง นำไปสู่ความสัมพันธ์เชิงบวกและเกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีประเด็นการวิจัยที่ควรทำการวิจัยต่อยอดอีกหลายประเด็น เช่น รูปแบบพวงหรีดหรือเครื่องเคารพศพ การประดิษฐ์ชุดการแสดงด้านนาฏศิลป์ที่เหมาะสมในงานศพ ตลอดจนการขับเคลื่อนงานศพเชิงสร้างสรรค์โดยใช้หลัก “บวร” (บ้าน วัด ราชการ) เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาที่อำนวยความสะดวกในการ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย. **ธมมปฎฐกถา (จตุตถโก ภาโค).** พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553(ก).
- . **ธมมปฎฐกถา (ปณจโม ภาโค).** พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553(ข).
- . **ธมมปฎฐกถา (ปฐโม ภาโค).** พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553(ค).
- จันทร์ ชูแก้ว. **พระพุทธประวัติ : มหาบุรุษแห่งชมพูทวีป.** กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันสื่อธรรม, 2546.
- ปัญญา เลิศสุขประเสริฐ. **กระบวนการกลายเป็นสินค้าของพิธีกรรมงานศพ.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- พระครูกลุณยานธรรมโฆชะ (รุ่ง กลุณโย). **การศึกษาคติธรรมจากประเพณีงานศพ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลตรวจ อำเภอดงเจริญ จังหวัดสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์, 2554.
- พระครูสุขุมธรรมโณภาส. **รูปแบบการจัดงานศพเชิงสร้างสรรค์ (สัมภาษณ์).** เจ้าคณะตำบลวังอ้อ และผู้อำนวยการศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณ ปาดังใหญ่วังอ้อ, 26 พฤศจิกายน 2561.
- พระครูสุภกิจมงคล. **รูปแบบการจัดงานศพเชิงสร้างสรรค์ (สัมภาษณ์).** เจ้าคณะตำบลกาบิน และเจ้าอาวาสวัดโนนมะเขือ ตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี, 25 พฤศจิกายน 2561.
- พระครูโสภณอาภากร. **รูปแบบการจัดงานศพเชิงสร้างสรรค์ (สัมภาษณ์).** รองเจ้าคณะอำเภอเขื่องใน และเจ้าอาวาสวัดบ้านเขม ตำบลวังอ้อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี, 26 พฤศจิกายน 2561.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ชอบ อนุจารี). **พุทธประวัติทัศนศึกษา.** กรุงเทพฯ: อภิธรรมมูลนิธิ, 2546.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2543.

พระบุญธรรม สุทธิกุล. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วย
พิธีกรรมงานศพภายใต้ระบบทุนนิยม : กรณี
ศึกษาชุมชนวัดพระธาตุหนองบัว 1 ตำบล
ในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์
ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ:
พลีธัมม์, 2558.

พระพุทฺธโฆสเถระ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค. พิมพ์ครั้งที่ 10.
แปลโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหา
เถระ). กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2554.

พระมหาจรัญ จิตตสวโร. การศึกษาแนวคิดความเชื่อ
เชิงวัฒนธรรมในการสร้างปราสาทศพของชาว
พุทธล้านนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2553.

พระศรีรัตนโบล (สุริโย อุตตมเมธี). รูปแบบการจัดงานศพ
เชิงสร้างสรรค์ (สัมภาษณ์). เจ้าคณะอำเภอ
วารินชำราบ และเจ้าอาวาสวัดวารินทราราม
อำเภовารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี, 28
พฤศจิกายน 2561.

พระอธิการพิพัฒน์พงษ์ ฐานวุฑโฒ (ใจกว้าง). ศึกษาความ
เปลี่ยนแปลงการจัดงานศพของชาวพุทธ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2554.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับ
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 4, 10, 25.
กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

———. มหาจุฬาเตปิฎกั พระไตรปิฎกภาษาบาลี
ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 4,
10, 25. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2535.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกและอรรถกถา (เล่มที่
27, 30, 40, 61). กรุงเทพฯ: มหามกุฏราช
วิทยาลัย, 2556.

สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส. พระปฐมสมโพธิกถา.
กรุงเทพฯ: อำนวยศาสนการพิมพ์, 2534.

อภิธาน สมใจ. งานศพล้านนา : ปราสาทนภสถิตลึงค์
สู่ไม้ศพ. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2551.

รูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน: กรณีศึกษา สายธุรกิจสุกรของ
บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
Leadership Styles Affecting an Employee Engagement: A Case Study in Swine Business
of CPF (Thailand) Public Company Limited in Lower Northeastern Area

วรการ ถีสุงเนิน^{*1} และธรรมวิมล สุขเสริม^{**2}

^{1,2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: worakit.2015@hotmail.com

Received: September 8, 2017; Revised: October 14, 2017; Accepted: October 20, 2017

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์กร และ 3) ศึกษาอิทธิพลของรูปแบบของภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกรบริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มพนักงานฟาร์มสุกร สายธุรกิจสุกร ของบริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 203 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบระบบโควตาที่ฟาร์มสุกรของบริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอย

จากผลการศึกษา พบว่า 1) ระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อายุ และภูมิลำเนา ที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างไม่แตกต่างกัน 2) รูปแบบภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จและแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วน ผู้นำแบบชี้แนะ และแบบสนับสนุน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

คำสำคัญ: ความผูกพันต่อองค์กร ผู้นำแบบชี้แนะ ผู้นำแบบสนับสนุน ผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

Abstract

This research aimed to 1) compare the personal factors affecting the employee engagement, 2) study the relation between the leadership styles and the employee engagement and, 3) study the leadership styles affecting the employee engagement of the swine business line under CPF Thailand Public Company Limited in lower northeastern area of Thailand. The samples were 203 employees of swine business line under CPF in lower northeastern area of Thailand who obtained by quota sampling. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA or F-test, correlation analysis, and regression analysis.

The results revealed that 1) different working year significantly influenced on the employee engagement in swine farm under CPF in lower northeastern area of Thailand at the statistical level 0.05, in terms of different gender, age, and hometown didn't influence on the employee engagement in swine farm under CPF in lower northeastern area of Thailand, 2) leadership styles significantly related the employee engagement under CPF swine farm in lower northeastern area of Thailand at the statistical level 0.01, and 3) achievement-oriented and participative leadership significantly influenced on the employee engagement under CPF swine farm in lower northeastern area of Thailand at the statistical level 0.01 and 0.05 respectively. Oppositely, directive leadership and supportive leadership didn't influence on the employee engagement under CPF swine farm in lower northeastern area of Thailand.

Keywords: Employee Engagement, Directive Leadership, Supportive Leadership, Participative Leadership, Achievement-Oriented

บทนำ

ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากความผูกพันเป็นเรื่องเกี่ยวกับความภักดีของพนักงานและคำมั่นสัญญาที่มีต่อองค์กร พนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงมีแนวโน้มที่จะอยู่กับองค์กร ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Daft 2011) ในทางกลับกันพนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรน้อยมีแนวโน้มที่จะขาดงาน มาทำงานสาย และลาออกจากงานมากขึ้น (Kazluoskaite, Buciuniene and Turauskas 2006) ซึ่งส่งผลต่อการหยุดชะงักของการทำงาน การสูญเสียงบประมาณในการจ้างงานและฝึกอบรมพนักงานใหม่ งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยพบว่า พนักงานใหม่จะมีความผูกพันในระดับที่มากกว่าพนักงานที่อยู่มานาน นอกจากนี้ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า พนักงานที่รู้สึกว่าการบริหารหรือหัวหน้างานที่ไม่ได้รักษาคำมั่นสัญญาหรือให้การสนับสนุนที่มากพอจะมีความผูกพันต่อองค์กรและนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์น้อยลง (Robbins and Judge 2013)

จากความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับผู้บริหารเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลที่สามารถกำหนด วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิดหรือทิศทางในการปฏิบัติงานให้กับพนักงาน และเป็นผู้รับผิดชอบผลงานขององค์กรอีกด้วย ทำให้ผู้นำซึ่งเป็นหัวหน้างานหรือผู้สอนงานนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และหัวหน้างานจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความเป็นผู้นำ ที่ดี หากผู้นำของ

องค์กรใดสามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรได้ รวมทั้ง สามารถทำให้สมาชิกในองค์กรมีความร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่และมีการประสานงานกันอย่างดีในองค์กร แสดงว่า ผู้นำขององค์กรนั้นเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูง ในทางตรงกันข้าม หากผู้นำมีภาวะผู้นำต่ำองค์กรนั้นจะค่อยๆ เสื่อมโทรมลงและอาจสลายไปในที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นผลกระทบต่อการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก รวมทั้ง เป็นหลักที่สำคัญยิ่งต่อองค์กร ต่อพนักงานปฏิบัติงาน และต่อผลงานเป็นส่วนรวม ตลอดจน รวมถึงคุณภาพและลักษณะของผู้นำที่มีผลสะท้อนต่อการปฏิบัติงานและผลงานขององค์กรหรือหน่วยงานแต่ละแห่งเป็นอันมาก (นันทยา สร้อยพะยอม 2554) ผู้นำ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน โดยสามารถจำแนกผู้นำ โดยใช้หลักการด้านภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาได้ 4 ประเภท ดังนี้ (1) ผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะ (2) ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน (3) ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม (4) ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารในแต่ละประเภทจะส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจ วัฒนธรรมองค์กร และประสบการณ์ของพนักงานแต่ละบุคคล (House 1971)

อนึ่ง ประเทศไทย ถือเป็นประเทศที่ประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม และได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิม มาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ การเพิ่มจำนวนของประชากร ทำให้ความต้องการการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มมากขึ้น ทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ และหาก

กล่าวถึงธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมในประเทศไทย บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ถือเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำของประเทศ ทั้งยังเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมในการผลิต มีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมากมายที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร ทั้งในระดับผู้บริหาร ผู้จัดการ พนักงาน เป็นต้น โดยบุคคลแต่ละตำแหน่งย่อมมีหน้าที่ ที่แตกต่างกัน แต่ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากเหตุผลข้างต้น หากองค์กรต้องการรักษาพนักงานที่มีค่าของบริษัทฯ ไว้ การศึกษาวิจัยจะสามารถช่วยหาทางออกในการบริหารจัดการได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาอิทธิพลของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา ที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมให้การทำงานของพนักงาน เป็นไปด้วยความเต็มใจ มุ่งมั่นทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญาในการปฏิบัติงาน ภายใต้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่มีความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี

เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำ กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบของภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ พนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 408 คน
2. ตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 203 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane 1973)
3. การสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มแบบโควตา ตามจำนวนพนักงานแต่ละฟาร์ม รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโควตาของประชากร (พนักงานฟาร์มสุกร)

จังหวัด	ฟาร์ม	จำนวนพนักงาน	โควตา
นครราชสีมา	โชคชัย	62	31
	ชุมพวง	72	36
	สีคิ้ว	94	47
บุรีรัมย์	บุรีรัมย์	55	27
สุรินทร์	สุรินทร์	65	32
อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	60	30
รวม	6	408	203

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2559 จาก บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งมีค่า IOC เฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.88 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 203 คน มาดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยโปรแกรมสถิติทดสอบสมมติฐาน ด้วยการหา

ค่าสถิติ ได้แก่การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One Way ANOVA หรือ F-Test) การวิเคราะห์

สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การ
ถดถอย (Regression Analysis)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรระหว่างเพศ กรณีศึกษาฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย)
จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

เพศ	Mean	S	t
ชาย	3.84	0.61	0.84
หญิง	3.77	0.57	

จากตารางที่ 2 เป็นการทดสอบความแตกต่างของ
ความผูกพันต่อองค์กรของฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ
(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียง

เหนือตอนล่าง โดยจำแนกตามเพศ (Sig.= 0.401,
P>0.05) พบว่า เพศที่แตกต่างกัน ส่งผลความผูกพันต่อ
องค์กรไม่ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรระหว่างอายุ กรณีศึกษาฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย)
จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แหล่งที่มาความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1.24	3	0.41	1.18
ภายในกลุ่ม	69.58	199	0.35	
รวม	70.82	202		

จากตารางที่ 3 เป็นการทดสอบความแตกต่าง
ของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท
ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยจำแนกตามอายุ (Sig.=
0.32, P>0.05) พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความ
ผูกพันของพนักงานต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรระหว่างระยะเวลาปฏิบัติงาน กรณีศึกษาฟาร์มสุกร บริษัท
ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แหล่งที่มาความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2.88	3	0.961	2.816*
ภายในกลุ่ม	67.94	199	0.341	
รวม	70.82	202		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 เป็นการทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยจำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติ

งาน (Sig.= 0.04, $P<0.05$) พบว่า ระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรระหว่างภูมิภาค ภูมิภาค ศึกษาฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แหล่งที่มาความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	1.323	4	0.331	0.942
ภายในกลุ่ม	69.498	198	0.351	
รวม	70.820	202		

จากตารางที่ 5 เป็นการทดสอบความแตกต่างของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยจำแนกตามภูมิภาค (Sig.= 0.441, $P>0.05$) พบว่าภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของรูปแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตัวแปร	y	x_1	x_2	x_3
ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน (y)	1	-	-	-
ผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะ (x_1)	.505**	1	-	-
ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน (x_2)	.438**	.715**	1	-
ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม (x_3)	.528**	.662**	.694**	1
ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ (x_4)	.653**	.548**	.440**	.560**

จากตารางที่ 6 พบว่า ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทั้งหมด

1. ผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับ

ปานกลาง ($r= 0.505$, Sig.= 0.00, $P<0.01$)

2. ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r= 0.438$, Sig.= 0.00, $P<0.01$)

3. ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r= 0.528$, Sig.= 0.00, $P<0.01$)

4. ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.653$, $\text{Sig} = 0.00$, $P < 0.01$)

ตารางที่ 7 สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของรูปแบบผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตัวแปร	b	SE b	Beta	t	VIF
ค่าคงที่	1.46	0.18		7.95	
ผู้บังคับบัญชาแบบชี้นำ	0.08	0.06	0.11	1.29	2.49
ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน	0.03	0.07	0.04	0.46	2.50
ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม	0.13	0.06	0.16	1.98*	2.39
ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ	0.42	0.06	0.49	7.53**	1.59
$R^2 = 0.47$, Adjusted $R^2 = 0.46$, SEE = 0.43, F = 44.38, Sig. = 0.00					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การทดสอบการถดถอยเชิงพหุคูณของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ และผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนผู้บังคับบัญชาแบบชี้นำ และผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

เมื่อพิจารณาจากค่า Adjusted R² ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.46 แสดงว่า ความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีค่าเท่ากับร้อยละ 46 นั่นหมายความว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ความผูกพันดังกล่าวได้ร้อยละ 46 ส่วนอีก ร้อยละ 54 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้โดยสามารถเขียนเป็นสมการความผูกพันต่อองค์กร

$$= 1.46 + 0.13 (\text{ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม}) + 0.42 (\text{ผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ})$$

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาแบบชี้นำ ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม และผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ โดยจะพิจารณาจากค่า Variance Inflation Factors(VIF) ผู้วิจัยได้กำหนดค่า VIF ไม่เกิน 5 (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2553) และจากการทดสอบพบว่าค่า VIFเท่ากับ 2.49, 2.50, 2.39 และ 1.59 ตามลำดับ ซึ่งมีความน้อยกว่า 5 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานมีความสัมพันธ์กันไม่สูงมาก

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแตกต่างกัน พบว่าระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนด้านเพศ อายุและภูมิลำเนาที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย)

จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 รูปแบบภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำทุกด้าน อันประกอบไปด้วย ผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะ ผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม และผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 รูปแบบของภาวะผู้นำมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วมและผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งความสำเร็จ มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ส่วนผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะและผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน ไม่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแตกต่างกัน พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนด้านเพศ อายุและภูมิลำเนาที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ มีความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอน

ล่าง ไม่แตกต่างกันโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูสา เมืองโต (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) ในสำนักงานใหญ่

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ มีความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ไม่แตกต่างกันโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ ภิรัชโยธม (2552) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของ บริษัท ชัยพัฒนสิน อินดัสเทรียล จำกัด ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน มีความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แตกต่างกันโดยสอดคล้องกับงานวิจัย เสาวรส สุสันต์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด(มหาชน)

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามภูมิลำเนา มีความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย มนต์รี เขียนดวงจันทร์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตและส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปจังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า พนักงานที่ได้ปฏิบัติงานในภูมิลำเนาจะมีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในภูมิลำเนา

2. ผลการวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาแบบชี้แนะ พบว่า มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงานของ วรัชยา เชื้อกล้วย (2554) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำ ลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ ความไว้วางใจในผู้นำและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทมหาชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ผู้นำแบบสั่งการมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร โดย ถ้าผู้นำแบบสั่งการเพิ่มขึ้น จะทำให้ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วยแต่จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

3. ผลการวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาแบบสนับสนุน พบว่า มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย)

จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงานของ วรรษยา เชื้อกล้วย (2554) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำ ลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ ความไว้วางใจในผู้นำและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทมหาชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ผู้นำที่คำนึงถึงผู้อื่นเป็นหลัก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลางกับความผูกพันต่อการ ซึ่งรูปแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุนไม่ได้ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4. ผลการวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม พบว่า มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงาน รัตติกาล โพธิ์ทอง (2559) เรื่อง การศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคล ภาวะผู้นำและบรรยากาศการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานในองค์กรระดับปฏิบัติการย่านสมุทรปราการ กล่าวว่าภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้บังคับบัญชาให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ยอมรับข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานหรือมีการประชุมเกี่ยวกับงานอย่างสม่ำเสมอ นั้นแสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นว่าความสามารถของตนมีประโยชน์ต่อองค์กร ทำให้เกิดความภูมิใจที่จะทำงานเพื่อองค์กรให้ประสบความสำเร็จ และทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรในที่สุด

5. ผลการวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ พบว่ามีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงานของ อรัญญา สุวรรณวิก (2554) เรื่องความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ยุคคอม พบว่า พนักงานที่ทำงานโดยมีอิสระในการทำงานสูง จะมีความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูงตามไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน: กรณีศึกษา สายธุรกิจสุกรของ บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจสุกร ควรให้ความสำคัญกับพนักงานที่เพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานเป็นพิเศษ เนื่องจากพนักงานที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อย ยังไม่มีความผูกพันต่อองค์กรมากนักและอาจทำให้พนักงานดังกล่าวลาออก หรือไม่ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทให้แก่งานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจสุกร ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่พนักงานมากขึ้น เพื่อให้พนักงานรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญต่อบริษัทและเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น

3. บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจสุกร ควรให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงานมากกว่าวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้พนักงานเกิดความอิสระในการปฏิบัติงาน

4. บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจสุกร ควรมีการจัดอบรมพนักงานระดับ ผู้บังคับบัญชา ในเรื่องภาวะผู้นำอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นรูปแบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บังคับบัญชามุ่งเน้นการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงาน และผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน คือ การให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของงานมากกว่าวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการควบคุมดูแลพนักงาน อันจะเป็นการช่วยทำให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอแนะ สำหรับหัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้นำ และบรรยากาศในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม ซึ่งจากงานวิจัยนี้ พบว่า ค่า Adjusted R² ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.46 หมายถึงความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีค่าเท่ากับร้อยละ 46 อีก ร้อยละ 54 เกิดจากตัวแปรอื่น ดังนั้น ยังมีตัวแปรนอกเหนือจากงานวิจัยนี้ ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฟาร์มสุกร บริษัท ซี พี เอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เช่น บุคลิกภาพของผู้นำ และบรรยากาศในการทำงาน โดยสามารถเจาะจงลงไปในด้านในด้านหนึ่ง

ของลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำและบรรยากาศในการทำงาน เพื่อให้เห็นถึงผลการวิจัยที่ชัดเจนขึ้นในตัวแปรด้านนั้นๆ

2. ควรมีการศึกษาในกลุ่มฟาร์มประเภทอื่นเพิ่มเติม เช่น กลุ่มธุรกิจฟาร์มไก่ กลุ่มธุรกิจฟาร์มปลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์และครอบครัวในทุกประเภทธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร ทั้งนี้ทั้งนั้นในแต่ละกลุ่มธุรกิจมีวิธีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน จึงมีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละธุรกิจและจะทำให้ได้รับข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของ ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นอันมีคุณค่า ซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างดียิ่ง พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำงานศึกษาขึ้นนี้จนกระทั่งงานศึกษาสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณารั้งนี้

ขอขอบพระคุณประธานกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ ดร. จักริน วชิรเมธิน และกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ ดร.อนิรุท สืบสิงห์ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานวิจัย ให้ข้อคิด และข้อเสนอแนะซึ่งนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร, 2554
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- นันทยา สร้อยพยอม. แนวทางพัฒนาสมรรถนะหลักการบริหารปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาแพงเพชร. วารสารพิบูล. 9, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2554): 115-129.

มนตรี เขียนดวงจันทร์. ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตและส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2551.

รัตติกาล โพธิ์ทอง. การศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคล ภาวะผู้นำและบรรยากาศการทำงานที่มีผลต่อความผูกพัน ของพนักงานในองค์กรระดับปฏิบัติการ ย่านสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559.

วรัชยา เชื้อกล้าย. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบผู้นำ ลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ ความไว้วางใจในผู้นำและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน ในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.

ศรายุทธ ภิรัชโยดม. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบริษัท ชัยพัฒนสิน อินดัสเทรียล จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.

เสาวรส สุตันทัต. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ของ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.

อริญญา สุวรรณวิก. ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ยูคอม จำกัด. กรุงเทพฯ: บริษัท ยูคอม จำกัด, 2554.

อุสา เมืองโต. ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ทีโอที จำกัด(มหาชน) ในสำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2551.

Daft, R. L. New era of management. Cengage Learning: International Edition, 2011.

House, R. J. A path goal theory of leader effectiveness. Administrative science quarterly. 16 (1971): 321-338.

Kazluoskaite, R., Buciuniene, I. and Turauskas, L. Building employees commitment in the hospitality industry. Baltic Journal of Management. 1,3 (2006): 300-314.

Robbins and Judge. **Organisational Behaviour**.

Australia: Pearson Higher Education, 2013

Taro Yamane. **Statistics: An Introductory Analysis**.

New York: Harper and Row Publications,

1973.

การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต
Needs Assessment for Quality assurance Process
in Bachelor of Education

วิรุจน์ บัวงาม^{*1} พงศ์เทพ จิระโร^{**2} เสกสรรค์ ทองคำบรรจง^{***3} และปนัดดา จูเกาลัด^{****4}

¹สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

^{2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

E-mail: wirutbuangam@hotmail.com

Received: November 24, 2018; Revised: December 6, 2018; Accepted: December 8, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ตัวอย่างได้แก่อาจารย์ประจำ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Needs Index แบบปรับปรุง $PNI_{Modified}$

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.275 ถึง 0.550 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ หลักสูตรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ($PNI_{Modified} = .550$) รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ($PNI_{Modified} = .520$) และหลักสูตรดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .513$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น การประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

Abstract

The purposes of this research were to: 1) Study the actual conditions and conditions that should be in the implementation of educational quality assurance in the bachelor of education program. 2) Study needs assessment for educational quality assurance in the bachelor of education program. The samples used in this research were from 361 Lecturer in Faculty of Education Rajabhat University selected by the multi-stage random sampling. Statistics used to analysis were percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S) and Priority Needs Index Modified ($PNI_{Modified}$)

The research results were as follows:

1. The actual condition of the education quality assurance in the bachelor of education program

was at the high level. The expected conditions for conducting educational quality assurance in the bachelor of education program were at the highest level.

2. The needs for educational quality assurance in the bachelor of education program had $PNI_{Modified}$ values between 0.275 and 0.550. In order of priority order, the first 3 needs are as follows: The program is designed to improve the teaching and learning process in order to improve the 21st century skills. ($PNI_{Modified} = .550$). followed by The program is designed to develop teachers in the 21st century. ($PNI_{Modified} = .520$) The program explores the satisfaction of teachers and students toward learning support. ($PNI_{Modified} = .513$), respectively.

Keywords: Needs Assessment, Educational Quality Assurance, Bachelor of education program

บทนำ

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ในการศึกษาของประเทศไทย ภายหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และระดับคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทุกระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558) ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากหน่วยงานต้นสังกัดคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพโดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและคามมีอิสระในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) 2) การกำกับ ติดตามคุณภาพ (Quality Audit) และ 3) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) (พงศ์เทพ จิระโร 2546) ทั้งนี้ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2557-2561 ได้มีการกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยจะมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

ให้มีการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการประเมินคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558) อย่างไรก็ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้นยังจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นพลวัตและพัฒนาไปเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ในทุกสถาบันอุดมศึกษา (กิตติชัยวัฒนานิกร 2550)

ครู เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู (เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม 2554) คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทโดยตรงในการผลิตและพัฒนาครูให้ได้ครูที่มีคุณภาพ ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินงานตามเป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคุณภาพของบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้น/สภาพปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็น/สภาพที่คาดหวังและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเชิงบวก (Witkin and Altschuld 1995; สุวิมล ว่องวานิช 2548) จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกัน

คุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้กรอบการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) (สุวิมล ว่องวานิช 2548) โดยเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และบูรณาการแนวคิดกรอบทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills 2015) จากนั้นนำผลวิเคราะห์เพื่อประเมินช่องว่างหรือความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบว่าสภาพที่เป็นอยู่จริงควรเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
ความต้องการจำเป็น

ประชากร

ประชากร คือ อาจารย์ประจำ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวนทั้งสิ้น 2,779 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2560)

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ประจำ สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่งกำหนดขนาดของตัวอย่าง จำนวน 350 คน (Yamane 1973) สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (บุญเรียง ขจรศิลป์ 2543)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) ประกอบด้วย “การประเมินสภาพที่เป็นจริง” และ “ประเมินสภาพที่คาดหวัง” ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 32 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ .60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .54 ถึง .88 ค่าความเชื่อมั่น (α -Cronbach Coefficients) เท่ากับ .97 ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเพิ่มเติมจาก จำนวนทั้งสิ้น 400 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 361 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) วิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็น โดยวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index : PNI_{Modified} (สุวิมล ว่องวานิช 2548)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริง ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.52, S = .02) เมื่อจำแนกเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมิน

ผู้เรียน ($\bar{x} = 3.84$, $S = .241$) รองลงมา คือองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน ($\bar{x} = 3.75$, $S = .281$) และองค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ($\bar{x} = 3.57$, $S = .325$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.35$, $S = .338$)

2. สภาพที่ควรจะเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$,

$S = .016$) เมื่อจำแนกเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน ($\bar{x} = 4.97$, $S = .106$) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ($\bar{x} = 4.90$, $S = .129$) และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.89$, $S = .068$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.86$, $S = .207$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการประเมินคุณภาพ การศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน	3.75	.28	มาก	4.97	.10	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต	3.57	.32	มาก	4.86	.20	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา	3.55	.22	มาก	4.89	.11	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์	3.35	.33	ปานกลาง	4.87	.16	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	3.84	.24	มาก	4.90	.12	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	3.52	.11	มาก	4.89	.06	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.52	.02	มาก	4.65	.01	มากที่สุด

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index : PNI ($PNI_{Modified}$) เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบ พบว่า มีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.318 ถึง 0.452 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหา

น้อยใน 3 ลำดับแรก พบว่า ลำดับที่ 1 องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ($PNI_{Modified} = .452$) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ($PNI_{Modified} = .404$) และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .309$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จำแนกตามองค์ประกอบ

อันดับที่	$PNI_{Modified}$	องค์ประกอบ
1	.452	องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์
2	.404	องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
3	.390	องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
4	.376	องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา
5	.360	องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต
6	.318	องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.275 ถึง 0.550 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยใน 3 ลำดับแรก พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่หลักสูตรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ($PNI_{Modified} = .550$) รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

($PNI_{Modified} = .520$) หลักสูตรดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .513$) หลักสูตรนำผลการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มาปรับปรุงการดำเนินงาน ($PNI_{Modified} = .465$) และหลักสูตรดำเนินการปรับปรุงระบบและกลไกการคัดเลือกอาจารย์การบริหารอาจารย์ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ ($PNI_{Modified} = .450$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต จำแนกรายข้อ

อันดับที่	$PNI_{Modified}$	องค์ประกอบที่	รายการ
1	.550	5	หลักสูตรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2	.520	4	หลักสูตรดำเนินการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21
3	.513	6	หลักสูตรดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
4	.465	6	หลักสูตรนำผลการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มาปรับปรุงการดำเนินงาน
5	.450	4	หลักสูตรดำเนินการปรับปรุงระบบและกลไกการคัดเลือกอาจารย์การบริหารอาจารย์ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐานและองค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้ในองค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการจัด

ทำรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชาและผลการฝึกประสบการณ์หลังสิ้นสุดภาคการศึกษา 30 วันทุกรายวิชา และ หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาตามแบบ มคอ.3 เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้เรียน ตามลำดับ ส่วน หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและ องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หลักสูตรดำเนินการสำรวจภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิตทุกปีการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการประเมินคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และหลักสูตรนำผลการสำรวจภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิตมาประกอบการปรับปรุงหลักสูตร มีการปฏิบัติใน

ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ตามระบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดและดำเนินการตามการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษา พบว่า ในการดำเนินการดังกล่าวยังมีบางประเด็นที่มีผลการดำเนินการในระดับปานกลาง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้ศึกษาสภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย พบว่า ดัชนีคุณภาพของคณาจารย์คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ตามระบบการให้คะแนนในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาได้คะแนน 2.13 จากระบบ 5 แต้ม แสดงว่า คณาจารย์ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของประเทศไทยมีคุณภาพระดับ 2 คือ “ต้องปรับปรุง” ดังนั้นหลักสูตรควรพิจารณาดำเนินการให้มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดกล่าวคือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรจะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพเพื่อให้สามารถส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนดเพื่อสะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558)

2. สภาพที่คาดหวังในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

การศึกษาสภาพที่คาดหวัง ในการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีสภาพที่คาดหวังในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบ 2 บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีสภาพที่คาดหวังในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบมคอ.7 แล้วเสร็จภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และหลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาตามแบบ มคอ.3 เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้เรียนตามลำดับ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน พบว่า หลักสูตรดำเนินการเปิดรายวิชาเลือกเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ หลักสูตรดำเนินการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร และหลักสูตรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่าหลักสูตรดำเนินการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสนับสนุนทางการศึกษา เช่น หนังสือฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นทรัพยากรการเรียนรู้วารสารวิชาการเพียงพอทันสมัย รองลงมาคือ หลักสูตรดำเนินการจัดหาพื้นที่/สถานที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนสนทนาหรือทำงานร่วมกัน และหลักสูตรนำผลการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคาดหวังที่จะดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรตามระบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้การผลิตบัณฑิตมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558)

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index : PNI (PNI_{Modified})

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขา ครุศาสตรบัณฑิต เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยใน 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าการ

ดำเนินงานด้านอาจารย์ ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558) กล่าวว่า อาจารย์เป็นปัจจัยบ่อนที่สำคัญของการผลิตบัณฑิตผู้เกี่ยวข้องต้องมีการออกแบบระบบการบริหารและพัฒนาอาจารย์เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับ Winch, C. (1996) ที่กล่าวว่า ส่วนสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพได้ นั่นก็คืออาจารย์ผู้สอนและมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Banwet D. K. and Datta B. 2003) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยใน 3 ลำดับแรก พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ หลักสูตรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รองลงมา คือ หลักสูตรดำเนินการพัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และหลักสูตรดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อยู่ตามลำดับ

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิต มีความต้องการจำเป็นในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรตามระบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2558) สอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2548) กล่าวว่า ในภารกิจกรมที่ต้องดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อให้รู้สภาพที่เป็นอยู่และสิ่งที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่ต้องบรรลุและยังเป็นกระบวนการที่จะช่วยในการวางระบบการพัฒนาและบริหารคุณภาพ การติดตามตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรสาขาครุศาสตรบัณฑิตในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ยังมีการดำเนินการในระดับปานกลางและมีความต้องการจำเป็นเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานเป็นลำดับที่ 1 ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานในองค์ประกอบดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเช่น การพัฒนา

ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์การส่งเสริมสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติและการพัฒนาอาจารย์ด้านตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น (ผศ., รศ., ศ.) เป็นต้น

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและเชิงลึกมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง อาจารย์ ดร.ปนัดดา จูเกาส์ อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์ และขอบคุณคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย วัฒนานิก. “การประกันคุณภาพอุดมศึกษาระบบปัจจุบันและความท้าทายในอนาคต,” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเฉลิมพระเกียรติฯ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษานับปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2558.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. สถิติข้อมูลการศึกษา. (ออนไลน์) 2560 (อ้างเมื่อ 24 มกราคม พ.ศ. 2561). จาก http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=4.

เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรมและคณะ. “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562),” การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพและผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2554.

บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

พงศ์เทพ จิระโร. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
ภายในสำหรับบริหารศึกษาเฉพาะทางกองทัพเรือ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2546.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. สถานภาพการผลิต
และพัฒนาครูไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท 프리ทวอน
กราฟฟิค จำกัด, 2558.

สุวิมล ว่องวานิช. การประเมินความต้องการจำเป็น.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2548.

Banwet, D. K. and Datta, B. "A study of the effect
of perceived lecture quality on post-
lecture intentions," **Work Study**. 52, 5
(Cited March 2003): 234-243.

Partnership for 21st Century Skills. **P21 Framework
Definitions**. (online) 2015 (Cited 2018
August 19). Available from : [http://www.
p21.org/storage/ documents/docs/P21_
Framework_Definitions_New_Logo_2015.
pdf](http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015.pdf).

Taro Yamane. **Statistics : An Introductory
Analysis**. 2nd ed. New York: Harper & Row,
1973.

Winch, C. **Quality and education**. Oxford, United
Kingdom: Blackwell, 1996.

Witkin, Altschuld. **Planning and Conducting
Needs Assessments : A Practical Guide**.
London: Sage Publications, 1995.

การศึกษาความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

A Study of Crayfish's Consumer Demand in Mueang District, Ubon Ratchathani Province

วีระศักดิ์ สิงห์คำ^{*1} และธรรมวิมล สุขเสริม^{**2}

^{1,2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: Veerasak.note@gmail.com

Received: September 8, 2017; Revised: October 11, 2017; Accepted: October 20, 2017

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคทั่วไปในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งหมด 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน ส่วนความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาสูงสุดไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคของผู้บริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .01 ตามลำดับส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคของผู้บริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

คำสำคัญ: ความต้องการบริโภค ส่วนประสมทางการตลาด กุ้งก้ามแดง

Abstract

This study aimed to investigate the consuming demands of crayfish in Mueang district, Ubon Ratchathani province. The samples were 400 consumers in the area of Mueang district, Ubon Ratchathani province. The research instrument was a questionnaire. Data was statistically analyzed by using t-test, F-test, correlation analysis, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1) different personal factors, such as age, gender, occupation, monthly income, were significantly affected the consuming demand of crayfish in Mueang district, Ubon Ratchathani province. On the other hand, the differences in education did not contribute to the consuming demand of crayfish at the statistical level .05, 2) the marketing mix factors were significantly correlated on the consuming demand of crayfish in Mueang district, Ubon Ratchathani province at the statistical level .01, 3) price, promotion were significantly affected the demand of crayfish in Mueang district, Ubon Ratchathani province at the statistical level .01, and .01 respectively. On the other hand, product and place did not contribute to the consuming demand of crayfish at the statistical level .05.

Keywords: Consuming Demand, Marketing Mix, Crayfish

บทนำ

ในปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งในไทยมีหลายชนิด และหลากหลายสายพันธุ์ อาทิ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งขาว กุ้งมังกร เป็นต้น ซึ่งประเภทในการเลี้ยงมีทั้งเลี้ยงแบบสวยงาม เลี้ยงเพื่อบริโภค รวมถึงการเลี้ยงเพื่อส่งออกและการทำอุตสาหกรรมกุ้ง อุตสาหกรรมกุ้งไทยได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้อย่างมั่นคง ประกอบกับความได้เปรียบทางภูมิประเทศและภูมิอากาศ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการผลิต และการแปรรูปเพื่อส่งออกสินค้ากุ้ง

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการทดลองเลี้ยงกุ้งในไทยหลายสายพันธุ์ หนึ่งในนั้นคือ สายพันธุ์ลือปเตอร์น้ำจืด หรือกุ้งก้ามแดง ซึ่งได้มีการนำมาทดลองเลี้ยงในประเทศไทย โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งทรงทดลองเลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร เพราะเป็นกุ้งที่มีการเจริญเติบโตค่อนข้างเร็วและมีขนาดใหญ่ ลักษณะเด่นคือ มีขนาดใหญ่และสีของกุ้งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งกำลังได้รับความสนใจในฐานะสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ที่นำลงทุนอย่างมาก เพราะเลี้ยงง่ายตลาดต้องการและราคาสูง ถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ที่กำลังมาแรง มีกลุ่มผู้เลี้ยงสนใจเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม และอาชีพหลักเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน (สมาพันธ์ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดงแห่งประเทศไทย 2558)

การบริโภคกุ้งก้ามแดงในไทยนั้น ถือว่าได้รับความนิยมค่อนข้างน้อย เนื่องจากกุ้งก้ามแดงมีราคาที่สูงและหาซื้อได้เฉพาะตามโรงแรม หรือตามภัตตาคารเท่านั้น ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะและรายได้สูง (สมาพันธ์ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดงแห่งประเทศไทย 2558) แต่ในปัจจุบันพบว่าปริมาณการเลี้ยงกุ้งก้ามแดงที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักกุ้งก้ามแดง และตลาดของกุ้งชนิดนี้มากนัก หากกล่าวถึงทิศทางการตลาดของกุ้งก้ามแดงในปัจจุบันนี้ ยังถือว่าไร้ทิศทางเพราะทุกวันนี้ยังเป็นกรณีที่ต่างคนต่างเลี้ยง เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ เลี้ยงลูกกุ้งขาย และเลี้ยงกุ้งเนื้อ ปัจจุบันการเลี้ยงขายแบบที่กล่าวมายังคงเป็นไปได้เนื่องจากผู้เลี้ยงและสถานที่เพาะพันธุ์กุ้งก้ามแดงยังมีไม่มาก แต่เมื่อปริมาณการเลี้ยงกุ้งก้ามแดงเพิ่มมากขึ้น อาจเกิดปัญหาเรื่องของตลาดตามมา คือ เลี้ยงแล้วไม่มีตลาดรองรับสิ่งที่ควรเห็นโอกาสนี้คือ การศึกษาความต้องการของผู้บริโภค เพื่อใช้ในการพัฒนาตลาดกุ้งก้ามแดงให้มีศักยภาพและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคอย่างกว้างขวาง สามารถรองรับการเลี้ยงกุ้งก้ามแดงที่กำลังเติบโตในอนาคตนี้ การวิจัยการ

ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตลาดความต้องการผู้บริโภคกุ้งก้ามแดงจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

การศึกษาความต้องการในการผลิตและการบริโภค เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ธุรกิจสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ครบถ้วน และทำให้สินค้าหรือบริการนั้นเกิดอรรถประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุด สำหรับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย (ดำรงชัย ชัยสนธิ 2456) ความต้องการของผู้บริโภคนั้นเกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในตัวผู้บริโภค และสิ่งกระตุ้นภายนอก

สิ่งกระตุ้นภายในตัวผู้บริโภคที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา ของผู้บริโภคที่ต่างกันย่อมส่งผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงที่แตกต่างกัน การศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภค จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการเบื้องต้นของผู้บริโภค กุ้งก้ามแดง

สิ่งกระตุ้นภายนอกผู้บริโภคที่มีผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดง ผู้วิจัยพิจารณาส่วนประสมทางการตลาด ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือมีผลต่อความต้องการและการตัดสินใจในการซื้อกุ้งก้ามแดง

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการเลี้ยงกุ้งก้ามแดงในปริมาณมากระดับต้นๆ ในประเทศ (คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดอุบลราชธานี 2559) และปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ซึ่งมีปริมาณเพียงพอสำหรับกลุ่มผู้ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งมีจำนวน กุ้งก้ามแดงในตลาดที่มากพอต่อการบริโภค จึงเป็นเหตุจูงใจในการศึกษาการเติบโตของตลาด กุ้งก้ามแดงในจังหวัดอุบลราชธานี อันจะมีปัจจัยใดบ้างที่จะทำให้ผู้บริโภคทั่วไปมีความสนใจที่จะบริโภคกุ้งก้ามแดง โดยพิจารณาจากพฤติกรรมความต้องการซื้อหรือพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคกุ้งก้ามแดงเป็นหลัก เนื่องจากผู้บริโภคกุ้งก้ามแดงถือเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถตอบคำถามของงานวิจัยได้ดีที่สุด

นอกจากนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ภายใต้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่นักการตลาดมักใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้เกิดความพอใจ หากผู้เลี้ยงหรือผู้ขายกุ้งก้ามแดงสามารถตอบสนอง

ได้ตามความต้องการของผู้บริโภคทั้งกำแดง จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อทั้งกำแดงมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องการศึกษาความต้องการบริโภคทั้งกำแดง โดยศึกษาจากลักษณะส่วนบุคคล และเครื่องมือส่วนประสมทางการตลาด เพื่อศึกษางานวิจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคทั้งกำแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ทราบส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภค ที่มีความต้องการบริโภคทั้งกำแดง และใช้ ผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาพัฒนาคุณภาพการเลี้ยง และ กลยุทธ์ทางการตลาดให้สนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการบริโภคทั้งกำแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับความต้องการบริโภคทั้งกำแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคทั้งกำแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการบริโภคทั้งกำแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างเพศชายและหญิง

เพศ	N	Mean	S	t	df
หญิง	173	3.85	0.49	2.11*	398
ชาย	227	3.70	0.52		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ตัวอย่างในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการกำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่จะใช้แทนประชากรทั้งหมด เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบกลุ่มประชากรที่แน่นอน จึงได้ใช้การคำนวณตามแนวทางของ Cochran (1977) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (Validity) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อคำถามที่ใช้สามารถวัดค่าตัวแปรได้เหมาะสม โดยค่าสถิติที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 จึงจะยอมรับค่าความเที่ยงตรง (Hair et al 2006) และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่คำนวณได้ต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.7 จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา 2554)

4. สถิติทดสอบสมมติฐาน ด้วยการหาค่าทางสถิติ ได้แก่ การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression)

จากตารางที่ 1 เป็นการทดสอบความแตกต่างของความ
ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามเพศ พบ

ว่า เพศที่แตกต่างกันมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงแตก
ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความ
ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
อุบลราชธานี ระหว่างอายุที่แตกต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	7.57	5	1.514	6.219**
ภายในกลุ่ม	95.925	394	0.243	
รวม	103.495	399		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 เป็นการทดสอบความแตกต่างของ
ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามอายุ พบ

ว่า อายุที่แตกต่างกันนั้นทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการ
บริโภค กุ้งก้ามแดงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของความ
ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
อุบลราชธานี ระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.870	3	0.290	1.119
ภายในกลุ่ม	102.625	396	0.259	
รวม	103.495	399		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 เป็นการทดสอบความแตกต่างของ
ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามระดับการ

ศึกษาสูงสุด พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกันนั้น
ทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงไม่ แตกต่าง
กัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของความ
ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างอาชีพที่แตกต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5.235	5	1.047	4.198**
ภายในกลุ่ม	98.260	394	0.249	
รวม	103.495	399		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 เป็นการทดสอบความแตกต่างของความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามอาชีพ

พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันนั้นทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ส่วนตัวต่อเดือนกับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5.235	5	1.047	4.198**
ภายในกลุ่ม	98.260	394	0.249	
รวม	103.495	399		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 เป็นการทดสอบความแตกต่างของความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามรายได้ส่วน

ตัวต่อเดือน พบว่า รายได้ส่วนตัวต่อเดือนที่แตกต่างกันนั้นทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Analysis) ของปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาด ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร	Mean	Y	X1	X2	X3	X4
ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดง (Y)	3.753	1				
1. ผลิตภัณฑ์ (X1)	3.859	0.175**	1			
2. ราคา (X2)	3.866	0.294**	0.402**	1		
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (X3)	3.733	0.312**	0.404**	0.460**	1	
4. การส่งเสริมการตลาด (X4)	3.722	0.365**	0.360**	0.406**	0.560**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์กับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์เท่ากับ .175 หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

2. ด้านราคากับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์เท่ากับ .294 หมายความว่า

มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก (Sig. = .000, $P < .01$)

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายกับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์เท่ากับ .312 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

4. ด้านการส่งเสริมการตลาดกับความ ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์เท่ากับ .365 หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร	b	SE b	Beta	t	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	2.007	0.235		8.550		
ด้านผลิตภัณฑ์	-0.021	0.055	-0.020	-0.378	0.764	1.308
ด้านราคา	0.161	0.059	0.150	2.749**	0.713	1.402
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.097	0.052	0.111	1.875	0.600	1.666
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.226	0.052	0.250	4.374**	0.648	1.544

$R^2 = 0.408$, Adjusted $R^2 = 0.158$, SEE = 0.467, F = 19.703, Sig. = 0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การทดสอบการถดถอยเชิงพหุคูณของความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีปัจจัยของส่วนประสมทางการตลาดอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากค่า Adjusted R² ซึ่งมีค่าเท่ากับ .158 แสดงว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 15.8 ส่วนอีกร้อยละ 84.2 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น

จากการทดสอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดพบว่า ปัจจัยด้านราคา และการส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4 ด้าน มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีได้ดีที่สุด คือ การส่งเสริมการตลาด ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และผลิตภัณฑ์ โดยมีค่าเท่ากับ .250, .150, .111, - .020 ตามลำดับ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภค กุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด พิจารณาจากค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factors (VIF) โดยที่ค่า Tolerance มีค่ามากกว่า .19 และค่า Variance

Inflation Factors (VIF) น้อยกว่า 5.3 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่จะนำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา 2553) จากการทดสอบพบว่าค่า Tolerance เท่ากับ .764, .713, .648, และ .600 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.19 ส่วนค่า Variance Inflation Factors (VIF) เท่ากับ 1.666, 1.544, 1.402, และ 1.308 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5.3 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กันไม่สูงมากเกินไป

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 25 - 30 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีขึ้นไป มีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท

2. จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคา รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ โดยสามารถแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า กุ้งก้ามแดง

ต้องยังมีชีวิตอยู่อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ กุ้งก้ามแดงต้องอยู่ในรูปแบบแช่แข็งพร้อมได้รับการรับรองจาก ออย. และผู้ประกอบการเลี้ยง กุ้งก้ามแดงต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการเลี้ยงโดยกรมประมง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือบรรจุกุ้งที่บรรจุกุ้งก้ามแดงต้องสวยงาม และทันสมัย

ด้านราคา ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า กรณีสั่งซื้อ กุ้งก้ามแดงเพื่อบริโภคจากร้านค้าหรือฟาร์มเลี้ยง กุ้งก้ามแดง ต้องมีรูปแบบการจ่ายเงินหลากหลายช่องทาง เช่น เงินสด การโอนเงินผ่านธนาคาร E-payment รองลงมาคือ ราคาของกุ้งก้ามแดงมีความเหมาะสมกับปริมาณหรือขนาดกุ้งก้ามแดง และต้องมีการแสดงป้ายราคากุ้งก้ามแดงอย่างชัดเจน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ราคาของกุ้งก้ามแดงเป็นราคาที่ผู้บริโภคทั่วไปสามารถซื้อเพื่อบริโภคได้

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า ผลผลิตกุ้ง กุ้งก้ามแดงต้องมีการวางขายทั่วไปตามตลาดสด รองลงมาคือ ด้านกุ้งก้ามแดงที่ยังมีชีวิตอยู่สามารถซื้อได้จากฟาร์มที่เลี้ยงโดยตรง และผลผลิตกุ้งก้ามแดงต้องมีการวางขายตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไปตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลผลิตกุ้งก้ามแดงต้องมีการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า เมื่อซื้อผลผลิตกุ้งก้ามแดงผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ต้องมีบริการส่งฟรี รองลงมาคือ ผลผลิตกุ้งก้ามแดงต้องมีการโฆษณาผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และเว็บไซต์ และพนักงานขายต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสุภาพเรียบร้อย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ต้องมีพนักงานแนะนำผลผลิตกุ้งก้ามแดง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่แตกต่างกัน พบว่า เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

ได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาสูงสุด ที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ มีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมดาว พิลาดา (2557) ทศนคติและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ มีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช โกสสิยรัตน์ (2553) ศึกษาปัจจัยกำหนดความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษและศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอาชีพ มีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมดาว พิลาดา (2557) ทศนคติและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน มีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช โกสสิยรัตน์ (2553) ศึกษาปัจจัยกำหนดความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษและศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช

ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา สูงสุดมีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมดาว พิลาดา (2557) ทศนคติและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่เหมือนกัน คือ ปริญญาตรีขึ้นไป ทำให้มีความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมการตลาด จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดส่งผลต่อความ

ต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่ส่งผลกับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ไม่ส่งผลกับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร พูนโสภิน (2555) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็งห่อฮีชีโก ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากกุ้งก้ามแดงยังไม่มี ความโดดเด่นหรือเป็นที่รู้จักของผู้บริโภค และมีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์จากกุ้งชนิดอื่น ดังนั้น ควรมีการพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์จากกุ้งก้ามแดงมีความโดดเด่น สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภคมากขึ้น เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

ด้านราคาส่งผลกับความต้องการบริโภค กุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมดาว พิลาดา (2557) ทศนคติ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่ส่งผลกับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร พูนโสภิน (2555) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็งห่อฮีชีโก ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้บริโภคทั่วไปยังมองว่า ผลิตภัณฑ์จากกุ้งก้ามแดงไม่ได้วางจำหน่ายให้เห็นจำนวนมากเหมือนผลิตภัณฑ์จากกุ้งชนิดอื่น ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะการวางขายทั่วไปตามตลาดสด ชื้อจากฟาร์มที่เลี้ยงโดยตรง การวางขายตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป รวมถึงการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้บริโภคทั่วไปมีโอกาสเข้าถึงผลิตภัณฑ์จากกุ้งก้ามแดงได้มากขึ้น

ด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลกับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์วัจน์ โรจนาริโมกข์ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการ

ตลาดกับความต้องการบริโภคข้าวสารหนึ่งในห้าตำบลสมัยใหม่เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้กล่าวว่า การเน้นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด โดยเฉพาะบริการจัดส่งฟรี ในกรณีที่ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์กุ้งก้ามแดงผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เน้นโฆษณาผลิตภัณฑ์กุ้งก้ามแดงผ่านสื่อสาธารณะต่างๆ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ และพนักงานขายต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพเรียบร้อย

2. ผู้ประกอบการกุ้งก้ามแดงควรให้ความสำคัญกับด้านราคา โดยเฉพาะการมีช่องทางการชำระเงินหลากหลายช่องทาง เช่น ชำระด้วยเงินสด การโอนเงินผ่านธนาคาร ชำระผ่าน E-payment อีกทั้งควรให้ความสำคัญเรื่องความเหมาะสมของราคา กุ้งก้ามแดงกับปริมาณหรือขนาดกุ้งก้ามแดงที่ผู้บริโภคได้รับ และควรมีการแสดงป้ายราคาอย่างชัดเจน ณ จุดจำหน่ายกุ้งก้ามแดง

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับหัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. งานวิจัยนี้ได้ศึกษาเฉพาะตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ดังนั้น ยังมีตัวแปรนอกเหนือจากงานวิจัยนี้ ที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เช่น ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

2. การศึกษาของงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการบริโภคกุ้งก้ามแดงครั้งต่อไปควรเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยเชิงผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงลึก จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัยมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาในเขตพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยว ที่มีผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากการเก็บข้อมูลวิจัยกับผู้บริโภคในพื้นที่ข้างต้น อาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างจากเดิม ในการทำนายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริโภค กุ้งก้ามแดง หมายความว่าผลการวิจัยจะช่วยให้ผู้ประกอบการ จะได้ข้อมูลในการ

ทำการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น
 แดงที่หลากหลายมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำแนะนำตลอดจนให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยเล่มนี้ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ช่วยตรวจสอบดูแลแก้ไขในส่วนของการบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัยเล่มนี้ ซึ่งช่วยทำให้งานวิจัยเล่มนี้ประสบความสำเร็จและเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ดร.จักริน วชิรมะธิน และ ดร.อนิรุทธ สืบสิงห์ คณะกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันการค้นคว้าอิสระที่ได้เสียสละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบป้องกันในครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางเพื่อที่จะให้งานวิจัยเล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณสำนักงานกรมประมงจังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง และจำนวนกุ้งก้ามแดงทั้งหมดที่เพาะเลี้ยงในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และขอขอบคุณผู้บริโภคทั่วไปในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องในครอบครัวทุกท่านที่คอยสนับสนุนในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจที่สำคัญให้ข้าพเจ้าตลอดมา รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มบริหารจัดการด้านการประมง, สำนักงาน. **เอกสารการประชุมคณะกรรมการการประมงประจำจังหวัดอุบลราชธานี**. อุบลราชธานี: กรมประมงจังหวัดอุบลราชธานี, 2559.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร, 2554.

กุ้งก้ามแดงชลบุรี. **รับซื้อและจำหน่ายกุ้งก้ามแดงเพื่อนำไปบริโภค**. (ออนไลน์) 2556 (อ้างเมื่อ 4 พฤษภาคม 2560). จาก <http://www.กุ้งก้ามแดง.net>

ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ. **เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วังอักษร, 2546.

นงนุช โกสิริพันธ์. **การศึกษาความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพแขวงศิริราช**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

ปกรณวิทย์ วิจารณ์โหมกซ์. **การสำรวจความต้องการบริโภคข้าวสารหนึ่งในห้างค้าปลีกสมัยใหม่ เขตอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา. **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย**. ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

ศศิธร พูนโสภณ. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็ง ยี่ห้ออีซีโก ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.

สมาพันธ์เกษตรกรไทย จำกัด. **สมาพันธ์ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดงทั่วประเทศไทย**. (ออนไลน์) 2558 (อ้างเมื่อ 4 ธันวาคม 2559). จาก <https://www.tmfarm.com>

อ้อมดาว พิลาตา. **ทัศนคติและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคสมุนไพรลำปาง ของผู้บริโภคในเขตอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น**. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557.

Cochran, W.G. **"Sampling Techniques"**. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons Inc, 1977.

Hair, and et al. **"Multivariate data analysis"**. 6th ed. Uppersaddle River, New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2006.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเชื่อมโยง เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The study Achievement and Connection Skill of Linear Equations
The SSCS Method Affecting Learning Achievement of Mathayomsuksa III Students.

ศุภลักษณ์ ผิววนี^{*1} กุสุมา ใจสบาย^{**2} และมนิต พลหลา^{***3}

¹สาขาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

^{2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail: suppaluck7824@gmail.com

Received: January 21, 2018; Revised: March 11, 2018; Accepted: March 17, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 2) เปรียบเทียบทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช จำนวนนักเรียน 34 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น 3) แบบวัดทักษะการเชื่อมโยง เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ทักษะการเชื่อมโยงเรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS พบว่า ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การเรียนรู้รูปแบบ SSCS ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบบสมการเชิงเส้น

Abstract

The purposes of this research were this research is experimental research using a randomized (one pretest-posttest design group), with the purpose of studying 1) comparison of mathematical achievement in mathematics on systems of linear equations of these students prior to and after the experiment using the SSCS method affecting learning. 2) comparison of mathematical outcomes to managed learning format SSCS system of linear equations of high school students, with an average 75 percent threshold, 3 3) to study the satisfaction of student learning activities that use the SSCS system of linear equations, of students3. The subjects of this study were 34 Mathayomsuksa III students in the first semesters 2017 academic year at

Suankularb wittayalai Nakhon Si Thammarat school. They were randomly selected by using cluster random sampling. The experimental group was taught for 15 periods. The One-Group Pretest-Posttest Design was used for the study. The data were statistically analyzed by using t-test for One sample

The findings were as follows.

1. The mathematical achievement of the experimental group after taught through the SSCS method learning activity was statistically higher than before being taught at the .01 level of significance.
2. The mathematical connection skill of the experimental group after taught through the SSCS method learning activity was statistically higher than 75 percentage criterion at the .01 level of significance.
3. In respect to the levels of satisfaction evinced by the students studying quadratic equations by means of applications of SSCS learning management techniques the researcher determined that in an overall picture satisfaction was evinced at a very high level with the mean being 4.41.

Keywords: The SSCS Method, Achievement Linear, Equations System

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้การคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

การสอนคณิตศาสตร์มีเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องการสร้างให้เกิดกับผู้เรียนคือการมีทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2553) เป็นทักษะและกระบวนการที่นักเรียนควรเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพราะการที่นักเรียนเห็นการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ จะส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาต่างๆ ในคณิตศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ให้ลึกซึ้งและยาวนานขึ้น ตลอดจนช่วยให้นักเรียนเห็นว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีคุณค่า น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช พบว่า การตอบคำถามการแสดงออกของผู้เรียน และการร่วมกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง การจัดการเรียนรู้

จากการอธิบายของครูให้ผู้เรียนฟังพร้อมยกตัวอย่าง 2-5

ตัวอย่างบนกระดานแล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดจากแบบเรียน ซึ่งผู้เรียนมีวิธีการแก้ปัญหาเพียงอย่างเดียว คือทำตามตัวอย่างที่ครูสอนมีวิธีการคิดที่ไม่หลากหลายและไม่กล้าคิดหาคำตอบที่แตกต่างจากครู ผู้เรียนในกลุ่มอ่อนไม่กล้าแสดงออกในการถามและตอบคำถามขาดทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ไม่สามารถดำเนินการวิเคราะห์โจทย์ และการหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ ด้านกิจกรรมไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดหรือแก้ปัญหาอย่างมีระบบ โดยเฉพาะหน่วยการเรียนรู้เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ซึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม และเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ และวิเคราะห์สถานการณ์ของปัญหาพร้อมทั้งหาวิธีแก้เหล่านั้นไม่ได้ ผู้เรียนส่วนมากขาดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม หรืออาจเกิดจากข้อบกพร่องในตัวผู้เรียนที่ไม่สามารถนำความรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่มีอยู่มาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือเรียกได้ว่า ขาดทักษะการเชื่อมโยงนั่นเอง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้การเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พิจารณาได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 23.30 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 25.45 ในปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

นครศรีธรรมราช ในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 25.18 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 27.46 และในปีการศึกษา 2558 มีคะแนนเฉลี่ยที่ลดลง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหานี้ ปรากฏว่าพบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่าผู้เรียนจำนวนมากไม่ได้นำความรู้ทางคณิตศาสตร์จากห้องเรียนมาปรับใช้กับวิชาอื่นๆ หรือชีวิตจริงบ่อยครั้งเมื่อพบปัญหาในการทำงาน ก็ลืมนำคณิตศาสตร์ที่เรียนมาใช้แก้ปัญหา หรือนึกไม่ออกว่าสิ่งที่เรียนมามีความเกี่ยวข้องกับปัญหานี้อย่างไร ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่มีผู้เรียนจำนวนมากไม่เข้าใจวิชาคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง เพราะมองไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดคณิตศาสตร์กับสิ่งที่มองเห็นหรือจับต้องได้นั่นเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Pizzini, Shepardson, and Abell (1989) นักการศึกษาจาก College of Education, the University of Iowa ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจโดยเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะการแก้ปัญหา ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นเพียงผู้แนะนำปัญหาและเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิดและค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งมุ่งเน้นให้นักเรียนเผชิญกับสถานการณ์ปัญหา วิเคราะห์สถานการณ์ วางแผน ดำเนินการแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 S: Search ขั้นค้นหาข้อมูลจากโจทย์ปัญหา เป็นขั้นตอนการค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาและการแยกแยะประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 S: Solve ขั้นแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการวางแผนและการดำเนินการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ขั้นที่ 3 C: Create ขั้นสร้างคำตอบที่ได้จากการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการนำผลที่ได้มาจัดกระทำเป็นขั้นตอนเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและเพื่อสื่อสารกับคนอื่นได้ ขั้นที่ 4 S: Share ขั้นแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนฝึกคิดแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นั้นย่อมช่วยส่งเสริมลำดับขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน เพราะลำดับขั้นตอนในการคิดแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์นั้นมีลักษณะคล้ายกับขั้นตอนการแก้ปัญหาทั่วไป จึงทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการสอนโดยใช้รูปแบบ SSCS ไปประยุกต์ใช้ในเชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริง

ได้ ซึ่งลำดับขั้นตอน หรือกระบวนการในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในการสอนโดยใช้รูปแบบ SSCS ในแต่ละขั้นตอนล้วนมีความสำคัญในการหาคำตอบที่ถูกต้องของโจทย์ปัญหา

จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ และปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่อยู่ในระดับตำรวมถึงการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเชื่อมโยงเรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการเชื่อมโยงของผู้เรียนให้สูงขึ้น และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 75
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนครศรีธรรมราช จำนวนนักเรียน 34 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ การเรียนรู้ใช้รูปแบบ SSCS เรื่องระบบสมการเชิงเส้น

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น แบบวัดทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช สาระที่ 4 พีชคณิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องระบบสมการเชิงเส้น คณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร การแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร และกราฟ และโจทย์สมการเชิงเส้นสองตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นครศรีธรรมราช จำนวน 34 คน โดยใช้เวลา 100 นาที 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องระบบสมการเชิงเส้น กับกลุ่มตัวอย่างในระหว่างวันที่ 19 ก.ค. 2560 -28 ส.ค. 2560 เป็นระยะเวลารวม 15 คาบ โดยภายหลังการสอนในแต่ละคาบเรียนจะให้นักเรียนทำใบงานในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ 3) หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาครบทุกแผนแล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ชุดเดียวกับก่อนเรียน 4) ตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและแปลผลข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิดประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 15 แผน โดยไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าตั้งแต่ 4.15 – 4.97
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่า IOC ของข้อสอบปรนัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบปรนัยมีค่าตั้งแต่ 0.41 – 0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบปรนัยมีค่าตั้งแต่ 0.27 – 0.60 และได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบปรนัยเท่ากับ 0.78
3. แบบวัดทักษะการเชื่อมโยงเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น เป็นแบบทดสอบอัตนัย 5 ข้อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่า IOC ของข้อสอบอัตนัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย ของข้อสอบอัตนัยมีค่าตั้งแต่ 0.59 – 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบอัตนัยมีค่าตั้งแต่ 0.39– 0.53 และ ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบอัตนัยเท่ากับ 0.84
4. แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการวิเคราะห์แบบการทดสอบที

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเชื่อมโยง เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายใต้

หลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทักษะการเชื่อมโยงเรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS พบว่า ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.41$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเชื่อมโยง เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้รูปแบบ SSCS หลังการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนยังได้ฝึกวิเคราะห์โจทย์ปัญหาเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ได้อย่างอิสระตามความเข้าใจของนักเรียนเอง ฝึกให้นักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบ สามารถเขียนวิธีดำเนินการแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และนักเรียนยังได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาของตนเองกับผู้อื่น เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ดีขึ้นและได้เห็นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายจากโจทย์ปัญหาเดียวกัน เมื่อนักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาคิดขึ้นแล้วก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สมโน (2554) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละ หลังการเรียนรู้นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. แบบวัดทักษะการเชื่อมโยงเรื่องระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไข ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ SSCS การจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS นั้นเป็นการสอนที่เน้นทักษะที่ฝึกให้นักเรียนคิดหาเหตุผลในการแสวงหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยค้นหาความจริงจากสถานการณ์หรือข้อเท็จจริงที่มี เชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการนำมาแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังเน้นให้สามารถใช้ความรู้ที่มีเชื่อมโยงเข้ากับปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำวันและนำความรู้มาแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลิลดา ดลภาค (2549) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ที่เน้นทักษะการเชื่อมโยง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการเชื่อมโยงสามารถสอบผ่านเกณฑ์ได้มากกว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS พบว่า ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ และสามารถเรียนรู้อย่างอิสระ เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจ มีความสนใจมากกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกๆ วัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา ชูคา (2550) ศึกษาเรื่องผลของการใช้ บทเรียนการตูนคณิตศาสตร์ แบบ E-Book เรื่องโจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่มีต่อผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการใช้บทเรียนการทวนคณิตศาสตร์ แบบ E-Book เรื่องโจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสูงกว่าค่าเกณฑ์ (60%) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความพึงพอใจในวิชาคณิตศาสตร์หลังการใช้บทเรียนการทวนคณิตศาสตร์แบบ E-Book เรื่องโจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียนการทวนคณิตศาสตร์แบบ E-Book สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคิต เรื่องประพันธ์ (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง สมการกำลังสอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ร่วมกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ร่วมกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่องสมการกำลังสองโดยภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากคิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ย 4.06

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะการเชื่อมโยง เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นควรนำการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ไปใช้ในการสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่นๆ

2. ในขั้น Share ของการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS นักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออกหรือไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้นก่อนการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความกลัวน้อยลง และมีความมั่นใจมากขึ้น อีกทั้งในระหว่างแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถ้านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนอาจจะใช้วิธีการกระตุ้นด้วยคำถาม เพื่อให้นักเรียนเกิดแนวคิดและพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนหรือเพื่อนในชั้นเรียนต่อไป

3. การตรวจใบงานอย่างสม่ำเสมอ และกลับไปสู่นักเรียนอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน รวมไปถึงการเสริมแรงด้านบวก แม้ว่านักเรียนจะทำผิดหรือตอบคำถามผิด ผู้สอนต้องคอยให้กำลังใจ ทำให้ทราบข้อบกพร่องต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งทำให้ครูแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ และนักเรียนมีความตั้งใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรม จะสำเร็จได้ต้องอาศัยทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์อื่นๆ เช่น อัตราส่วน สถิติ ความน่าจะเป็น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ไปใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบธรรมสากัจฉา เป็นต้น

3. ควรศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ที่มีต่อตัวแปรอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ของ ดร.กุสุมา ใจสบาย ประธานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.มนิต พลหลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา และแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอบขอบคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

ชาคิต เรื่องประพันธ์. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องสมการกำลังสอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ร่วมกับ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556.

บุษบา ชูคา. ผลของการใช้บทเรียนการคูณ คณิตศาสตร์
แบบ E-Book เรื่องโจทย์ ปัญหาสมการเชิงเส้น
ตัวแปรเดียว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความพึงพอใจในวิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

ลิลดา ดลภาค. กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์
เรื่อง โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับสมการที่เน้นทักษะ
การเชื่อมโยง สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย, 2551.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน.
ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.

สุกัญญา สุ่มโน. การศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์
ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง "ร้อยละ" ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้รูปแบบ SSCS
โรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ).
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.

Pizzini, E. L., Shepardson, D. P., and Abell, S. K.
A rationale for and the development of a
problem solving model of instruction in
Science education. *Science Education*.
73, 5 (1989): 523-534.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้
เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

The Development of Learning Achievement in Critical Reading of the 5th Grade
Students using SQ4R Techniques with Lower Esan Literatures

สิริธร สุขเจริญ*¹ มีชัย เอี่ยมจินดา**² พิระพรรณ ทองศูนย์***³ และยุวรี ผลพันธ์ ****⁴

^{1,2,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³โรงเรียนบ้านคูซอด ตำบลคูซอด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000

E-mail: sukjaroen_s@su.ac.th

Received: July 13, 2018; Revised: August 6, 2018; Accepted: August 15, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ และ 2) เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ ตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูซอด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์ เทคนิค SQ4R วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the learning achievement of critical reading skill of the 5th grade students before and after being taught by SQ4R techniques with the lower Esan literatures, and 2) to study the satisfaction of students toward SQ4R technique with the lower Esan literatures. The samples were 15 students from the 5th grade in Bann Ku Sod school, Muang Sisaket, Sisaket province who enrolled in the second semester of the academic year 2017. They were obtained by random sampling as the school was a random unit.

The research instruments consisted of 6 teaching plans of SQ4R techniques with the lower Esan literatures, critical reading skill achievement test and, students' satisfaction questionnaire toward SQ4R technique with the lower Esan literatures. The statistical analysis in this research used percenaget, mean, standard deviation and dependent t-test.

The research findings were as follow:

1. The achievement of critical reading of students in the 5th grade after taught by SQ4R technique with the lower Esan literatures were significantly different from before taught at the .01 level
2. The satisfaction of the students toward SQ4R technique with the lower Esan literatures in overall aspect was in high level.

Keywords: Critical reading SQ4R technique, Lower Esan literature

บทนำ

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มนุษย์สามารถเข้าถึงและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ อย่างรวดเร็ว และมีข้อมูลสารสนเทศอยู่รอบตัวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเข้าใจจากเรื่องที่อ่าน สร้างภูมิคุ้มกันจากอคติ ความไม่ถูกต้อง และการโน้มน้าวชักจูงจากข้อมูลต่างๆ (วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ 2542) สอดคล้องกับแนวคิดของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือเครือข่าย P21 (Partnership for 21st century skills) ที่เสนอว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3R คือ Reading (การอ่าน) Writing (การเขียน) Arithmetic (คณิตศาสตร์) และ 4C คือ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์

แม้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์จะถือเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต แต่เยาวชนไทยมีความสามารถด้านการอ่านค่อนข้างน้อย จากผลการประเมิน PISA 2015 ประเทศไทยมีผลการประเมินด้านการอ่านอยู่ในอันดับสุดท้ายของภูมิภาคเอเชีย โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 409 เมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2012 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 441 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีความสามารถทางการอ่านลดลงอย่างมาก สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถทำข้อสอบได้ เลขานุการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) กล่าวว่า “เป็นเพราะเด็กไม่คุ้นข้อสอบคิดวิเคราะห์” เนื่องจากข้อสอบที่นำมาใช้เป็นข้อสอบที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ นักเรียนที่ขาดความสามารถในการอ่านและการวิเคราะห์ย่อมจะไม่สามารถทำข้อสอบได้ และจากผลการติดตามนักเรียนของประเทศแคนาดาพบว่า นักเรียนที่มีผลการประเมิน PISA 2000 ด้านการอ่าน ต่ำกว่าระดับ 2 ร้อยละ 60 ไม่ได้ศึกษาต่อหลังจบ

มัธยมศึกษาและมักอยู่ในตลาดแรงงานระดับต่ำ ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีผลการประเมินการอ่านระดับ 2 หรือสูงกว่า ซึ่งมีโอกาสได้เข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย จึงอาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานจะประสบความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในสังคม (TK Park 2560)

เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใหม่เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ 2546) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเทคนิค SQ3R เป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจข้อมูลของเรื่อง หลังจากตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านแล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อหาคำตอบ การอ่านด้วยวิธีนี้มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นที่สนใจได้ง่ายเนื่องจากมีข้อคำถามคอยดึงความสนใจ ช่วยให้ผู้อ่านได้สรุปเนื้อเรื่องเป็นข้อความสั้น ๆ ด้วยภาษาของตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้ทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่านอีกครั้ง เทคนิค SQ4R ประกอบ 6 ขั้นตอนคือ ขั้นสำรวจ-Survey (S) ขั้นตั้งคำถาม-Question (Q) ขั้นอ่าน-Read (R1) ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง-Record (R2) ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ-Recite (R3) และขั้นทบทวน-Reflect (R4) เมื่อพิจารณาขั้นตอนของเทคนิค SQ4R แล้วจะพบว่ามีความแตกต่างจากเทคนิค SQ3R อย่างชัดเจน โดยในขั้นตอนสุดท้ายของเทคนิค SQ4R ได้เพิ่มขั้นทบทวนหรือ Reflect (R4) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นอกจากนี้แล้วในขั้นการตั้งคำถามหรือขั้น Question (Q) ของเทคนิค SQ4R มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงที่รวบรวมโดย Conklin (2012 อ้างถึงใน วัชร บวรณสิงห์ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ 2560) ที่เสนอว่า กลยุทธ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ กลยุทธ์การถามคำถาม (Questioning Strategies) เป็นการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งมีข้อดีคือสามารถนำไป

ใช้ได้ง่ายและสะดวก คำถาม มีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรองก่อนตอบคำถามเสมอ เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าเทคนิค SQ4R เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้แก่นักเรียน

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นเนื้อหาที่มีความน่าสนใจเหมาะแก่การนำมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นวรรณกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของคนในท้องถิ่น เป็นมรดกทางภาษาที่ช่วยสืบทอดภาษาถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม และเรื่องราวต่างๆ ในประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น รวมไปถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นอื่นหรือท้องถิ่นกับประเทศใกล้เคียง (ปรียา หิรัญประดิษฐ์ และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล 2555) และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสมจิต จันทรฉาย (2557) ที่ได้เสนอว่า สิ่งสำคัญในการคัดเลือกเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้คือ ความสัมพันธ์กับสังคม และมีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของนักเรียน เป็นเรื่องที่ช่วยสะท้อนหลักการ ค่านิยม ความเข้าใจต่อวัฒนธรรมประเพณี เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

ผู้วิจัยนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีความน่าสนใจในด้านความหลากหลายทางด้านเนื้อหา ภาษา รวมไปถึงแนวคิดของเรื่อง เนื่องจากเป็นวรรณกรรมประจำท้องถิ่นที่มีกลุ่มชนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ ประเทศลาวและกัมพูชา ส่งผลให้วรรณกรรมที่เกิดขึ้นที่มีความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรมและประเพณี มาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะหรือวรรณกรรมเรื่องเล่าประเภทตำนานและนิทานพื้นบ้านจากหนังสือชุดวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดในเขตพื้นที่อีสานใต้ในกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2554) และคัดเลือกมาจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานภูแลนคา ตำนานเมืองเวียงจันทน์และเมืองนครราชสีมา นิทานเรื่องท้าวปาดิตต์กับนางอรพิม ตำนานปราสาทนางบัวตูม นิทานเรื่องไ้อบอดกับไ้อเป้ ตำนานเมืองยางชุมน้อย ตำนานพระนางศรีสระผม และตำนานแม่น้ำ เพื่อนำมาจัดทำเป็นบทอ่าน

ประกอบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R นอกจากจะเป็นการพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้แก่ นักเรียนด้วยเทคนิคการสอนที่แปลกใหม่และน่าสนใจแล้ว การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาถิ่น เข้าใจถึงความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ความเป็นมาของคนหรือสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งจะนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และสืบทอดวรรณกรรมท้องถิ่นต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนกลุ่มเมือง พระธาตุเรืองรอง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 11 โรงเรียน รวม 148 คน

ตัวอย่างในการวิจัย

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูขุด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 6 แผน โดยแต่ละแผนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.93

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33-0.58 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33- 0.67 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 9 ข้อ มีค่าดัชนีความ สอดคล้องของแบบสอบถามเท่ากับ 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและ หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ อ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ตามลำดับ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	2.89	0.25	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.71	0.46	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	2.62	0.56	มาก
ภาพรวม	2.74	0.42	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก

ที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสาเหตุมาจากเทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการนำมาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางการอ่านผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากการสังเกต การจับใจความ การตั้งคำถาม ซึ่งจะ นำไปสู่การวิเคราะห์และแสดงความรู้สึกลงในขั้นตอนสุดท้าย ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การคิด การตั้งคำถาม ไปพร้อมกัน

นอกจากนี้แล้วขั้นตอนต่างๆ ของเทคนิค SQ4R ยังมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิง วิเคราะห์ เช่น ขั้น Question ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เนื่องจากการที่นักเรียนได้ตั้ง คำถามเอาไว้ก่อน การอ่าน และอาศัยคำถามที่ตั้งขึ้นเป็น แนวทางในการอ่าน ส่งผลให้มีความเข้าใจในการอ่านได้ดี ยิ่งขึ้น สอดคล้อง แนวคิดของสุนทร อุทมหาราช (2547) และในขั้น R4-Reflect ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อเรื่องที่อ่านถือ เป็นการฝึกฝนทักษะย่อยของการอ่านเชิงวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง เนื่องจากหนึ่งในทักษะย่อยที่สำคัญของการอ่านเชิง วิเคราะห์คือ การแสดงปฏิกิริยา ต่อเรื่องที่อ่าน เช่น การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก หรือ ความประทับใจต่อเรื่องที่อ่าน (พรอุมา พิชยะสุนทร 2546) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) รวมทั้งผู้วิจัยยังได้คัดเลือก เนื้อหาโดยพิจารณาจากแนวทางใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ (กรมวิชาการ 2546) และหลักการนำ วรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ (ภารดี มีเจริญ 2550) จึงทำให้วรรณกรรมที่นำมาใช้ประกอบการจัดการ เรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่าน เชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัย ของสนอง พรหมโนนศรี (2553) และวันดี เสาร์แดน (2556)

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีสาเหตุจากในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้งครูผู้สอนเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอผ่าน รวมทั้งครูผู้สอนยังกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นด้วย การแข่งขันระหว่างกลุ่ม และการให้รางวัลและคำชมเชยแก่ กลุ่มที่ชนะ ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุกสนาน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและ

ส่วนรวมในทุกครั้งที่จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงาน เป็นกลุ่ม

2.2 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับ ที่สองคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเทคนิค SQ4R ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นเทคนิคที่แปลก ใหม่ นักเรียนยังไม่เคยได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย เทคนิค นี้มาก่อน จึงทำให้เกิดความตื่นเต้นและสามารถดึงดูดความ สนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ แล้วครูผู้สอนยัง ได้จัดกิจกรรมที่นักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วน ร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนได้ รับความรู้ รวมทั้งพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิด และได้รับความสนุกสนานไปพร้อมกัน จึงทำให้นักเรียน ไม่รู้สึกว่าการ จัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหรือเกิดความ รู้สึกต่อต้าน รวมทั้งครูผู้สอนยังพิจารณาและคัดเลือกเนื้อหา ที่ใช้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งให้ตรงกับ ความ สนใจของนักเรียน เนื้อเรื่องไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป และ เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความ พึง พพอใจต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในลำดับสุดท้าย เนื่องมา จากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ครูผู้สอนจะ สนับสนุนให้นักเรียนได้พิจารณาและคิด วิเคราะห์ประโยชน์ และคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น อีสานใต้ที่ใช้ประกอบการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอคุณค่า หรือประโยชน์จาก วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ที่สมาชิกใน กลุ่มหรือนักเรียน แต่ละคนวิเคราะห์หน้าชั้นเรียนโดยครูผู้ สอนไม่ได้ให้ คำชี้แนะหรือชี้แนะการวิเคราะห์คุณค่าหรือ ประโยชน์ให้แก่ นักเรียน ส่งผลให้คุณค่าหรือประโยชน์ของ วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานใต้ที่นักเรียนนำเสนอมีลักษณะ คล้ายคลึงกันหรือเป็นคำตอบเดียวกัน นักเรียนจึงยังไม่ สามารถตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานใต้ได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ครูผู้สอน จำเป็นจะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการตั้งคำถาม และให้ นักเรียนฝึกฝนการตั้งคำถาม เนื่องจากนักเรียนจะต้องอาศัย คำถามเป็นแนวทางในการอ่าน การสรุปความ และการ วิเคราะห์

2. ครูผู้สอนจำเป็นต้องอธิบายแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการอ่านได้ถูกต้อง

3. ครูผู้สอนจำเป็นต้องชี้แนะให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานได้อาจเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น หรือยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการ เรียนรู้ และในปัจจุบันมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิง วิเคราะห์ในระดับประถมศึกษาค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิง วิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในชั้นอื่นๆต่อไป

2. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากนักเรียนยังไม่สามารถตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่นๆที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.มิชัย เอี่ยมจินดา ผศ.ดร.ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ ผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการวิจัย และขอขอบพระคุณดร.พีระพรรณ ทองศูนย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูซอด ผู้ให้คำแนะนำในการวิจัย และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. (ออนไลน์) 2554 (20 มีนาคม 2560). จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6351

กานต์ธิดา แก้วกาม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ และสมเกียรติ วัฒนาพวงกุล. เอกสารการสอนชุดวิชา วรรณคดีไทย = Thai Literature 12306 หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.

พรอมา พิษยะสุนทร. การสร้างบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

การดี มีเจริญ. การพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชา ท 41202 วรรณกรรมท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

วิชาการ, กรม. การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546.

วัชรรา เล่าเรียนดี ปณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2560.

วัชรวิ บุณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. การอ่านเชิงวิเคราะห์ วิจัยด้านหลักสูตรและการสอน = Critical Reading in Curriculum and Instruction TL 754 (TL 654). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

วันดี เสาร์แดน. ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้าน โรงเรียนป่าขนุนเจริญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

สนอง พรหมโนนศรี. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่อง พิกุลทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

สมจิต จันทรฉาย. การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน : ตำราประกอบการสอนวิชา 1127102 การออกแบบและ พัฒนาการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: บริษัทเพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2557.

สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ. วิธีสอนแบบ SQ3R และ SQ4R กระบวนการจัดการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2546.

สุนทร อุตมหาราช. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2547.

TK Park. วิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านของเด็กไทยผ่านการสอบ PISA. (ออนไลน์) 2560 (อ้างเมื่อ 20 มีนาคม 2560). จาก <http://www.drborworn.com>

การเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์
โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ
ที่มีผลต่อความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่างกัน

Comparisons of effects of learning socioscientific issues using the mixed methods
based on brain-based learning method and the traditional learning method
on argumentation and analytical thinking of Mathayomsuksa 2 students
with different self-directed learning

สุนัย อิมอูร์จิง^{*1} บุษรา ยงค์คำชา^{**2} และจิระพรรณ สุขศรีงาม^{***3}

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3}คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

E-mail: Sunai.im.msu@gmail.com

Received: June 22, 2018; Revised: August 18, 2018; Accepted: August 20, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ ที่มีผลต่อความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่างกัน จำนวน 60 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน เรียนแบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานและกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน เรียนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการโต้แย้ง 3) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามการนำตนเองในการเรียนรู้ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .32 - .85 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ และการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนรวม นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูงและนักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำ หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานมีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งเพิ่มขึ้นจากการสอบ ครั้งที่ 1-4 และนักเรียนโดยส่วนรวมมีการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ($p \leq .001$) นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานมีความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปกติ ($p \leq .003$)

คำสำคัญ: ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานการนำตนเองในการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to compare effects of socioscientific issue learning between the mixed methods based on brain-based learning and the traditional learning method on argumentation and analytical thinking of 60 Mathayomsuksa 2 students with different self-directed learning. The cluster random sampling technique was used to divide students into 2 groups. The first group of 30 students experienced mixed method based

on brain-based learning. The second group of 30 students experienced traditional learning method. The research instrument included of 1) the plans, 2) argumentation tests, 3) an analytical thinking abilities test with a difficulty value from 0.56-0.63, a discrimination value from 0.25-0.50 and a reliability value equivalent to 0.94, and 4) a self-directed learning questionnaire test with a discrimination value from 0.32-0.85 and a reliability value equivalent to 0.87. The collected data were analyzed for testing hypotheses using the paired t-test and the F-test (Two-way MANCOVA and ANCOVA).

The research findings found that the students as a whole and as classified according to self-directed learning who experienced the mixed methods based on brain-based learning in socioscientific issues showed developments of argumentation abilities from the 1st test to the 4th test and that the students as a whole gains in analytical thinking abilities in general and in each of 3 subscales from before learning ($p \leq .001$). And, the students who experienced the mix methods based on brain-based learning in socioscientific issues showed more argumentation abilities and analytical thinking in overall and in 3 subscales than the counterpart students ($p \leq .003$).

Keywords: Socioscientific issues, Based on Brain-Based Learning Method, Self-Directed Learning

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกยุคปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2544) วิทยาศาสตร์ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้เหตุผล (Finley 1983) วิทยาศาสตร์ทำให้คนมีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) (ไพฑูริย์ สุขศรีงาม 2530) ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ (Socioscientific Issue) เป็นประเด็นซึ่งกำลังเป็นที่ถกเถียงกันในเรื่องอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องเหมาะสมของแนวคิดกระบวนการและเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ (Sadler 2002) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์การสอนวิทยาศาสตร์ (Socioscientific Issue) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและยังหาข้อสรุปไม่ได้ อาจทำได้หลายรูปแบบ ครูอาจใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ร่วมกับการบรรยาย การอภิปรายหรือการสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้ (Constructivism) โดยเชื่อว่าสมองมนุษย์ไม่ได้ว่างเปล่า (Blank Slate) ที่คอยดูดซับสิ่งที่เรียนรู้และบันทึกข้อสนเทศที่ได้รับ (Osborne and Wittrock 2004) ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ความหมายด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้ ความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้ว

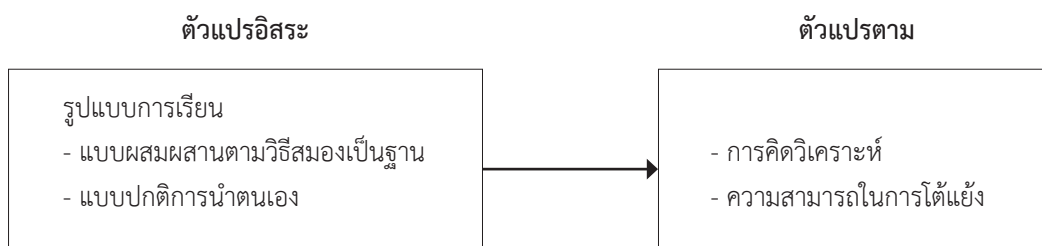
(Hewson 1988; Wheatley 1991) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ (Socioscientific Issue) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและยังหาข้อสรุปไม่ได้ (Reis 2009) อาจทำได้หลายรูปแบบ ครูอาจใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์บรรยาย การอภิปรายหรือการสืบเสาะหาความรู้ได้ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการเรียนการสอนอีกแบบหนึ่ง ที่เน้นนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง นั่นคือการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน คือการเรียนรู้กับโครงสร้าง และหน้าที่ของสมองส่วนต่างๆ วยต่างๆ กัน ครอบงำที่สมองไม่ถูกขัดขวางการดำเนินหน้าที่ที่ตามปกติ การเรียนรู้ก็จะดีขึ้น มีความรู้ที่เก็บไว้ได้นาน เรียกมาใช้ได้ทันที ครูต้องยึดหลักการทำงานของสมอง ที่จะต้องใช้กระบวนการทบทวน แบบถ่วงทอ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับเข้ามาสัมผัสได้ มีความหมาย มีความสำคัญต่อเขา มีอารมณ์ทางบวก ข้อมูลและความรู้ที่สร้างขึ้นมานี้จะเก็บไว้ได้นาน เป็นความรู้ที่นำไปไว้ในความจำระยะยาว ความรู้ที่ดีจะจำได้นาน เรียกใช้ได้ทันที เมื่อมีการทบทวนความรู้เดิม การทบทวนซ้ำบ่อย และการนำความรู้เดิมไปสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กว้างขวางขึ้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นหรือในงานวิจัยนี้เรียกว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานของนักการศึกษาแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง

กันในเรื่องขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จะสามารถพัฒนาในด้านการคิดวิเคราะห์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปเสริมให้นักเรียนมีแนวคิดที่ถูกต้องและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนประเด็นปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานตามรูปแบบสมองเป็นฐานกับการเรียนโดยวิธีสอนปกติ รูปแบบใดจะมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบผสมผสานตามรูปแบบสมองเป็นฐานกับการเรียนโดยวิธีสอนปกติ ที่มีผลต่อความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่างกัน เพื่อหาแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ให้มีคุณภาพและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสามารถในการโต้แย้งหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 261 คน จาก 7 ห้องเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม)

ของนักเรียนโดยส่วนรวม และจำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้

2. เปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ของโดยส่วนรวม และจำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้

3. เปรียบเทียบความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน

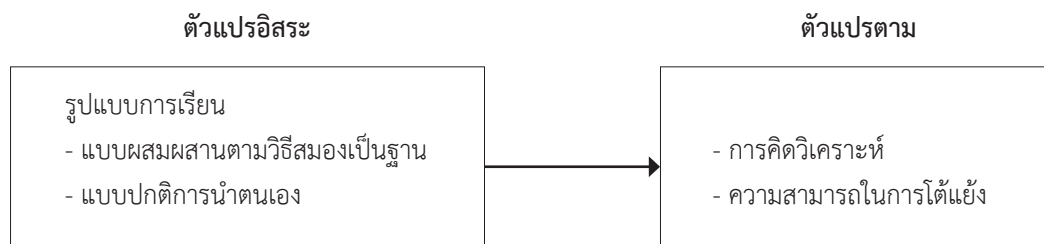
สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนโดยส่วนรวม ที่เรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติมีการคิดวิเคราะห์หลังเรียน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน มีความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ที่ต่างกัน และเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน โดยได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน (BBL) กับการเรียนแบบปกติ อย่างละ 3 แผน ใช้เวลาแผนละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

- 1.1 การผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน
- 1.2 พืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs)
- 1.3 การตัดต้นไม้เพื่อสร้างถนน

2. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ และด้านการวิเคราะห์หลักการ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 45 นาทีที่มีค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.56-0.63 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.25 – 0.50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. แบบวัดความสามารถในการโต้แย้งเป็นแบบชนิดเขียนตอบ จำนวน 4 ชุดๆละ 4 ข้อ ดังนี้ ชุดที่ 1 การผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน ชุดที่ 2 พืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) ชุดที่ 3 การตัดต้นไม้เพื่อสร้างถนน ใช้เวลา 30 นาที ชุดที่ 4 การเผาตอซังข้าว ใช้เวลา 60 นาที

4. แบบสอบถามการนำตนเองในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.32-0.85 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.87

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ (สมนึก ภัททิยธนี 2544) และ การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรของ

Kuder-Richardson (KR-20) (สมนึก ภัททิยธนี 2544)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน ได้แก่

3.1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ Pearson's Correlation (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2553)

3.2 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของประชากร (Homogeneity of Variance) โดยใช้สูตร Levene's Test Statistic (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2553)

3.3 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ความชันของการถดถอย (Homogeneity of Regression Slope) โดยใช้ F-test (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2553)

3.4 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกความแปรปรวน – ความแปรปรวนร่วมของประชากร (Homogeneity of Variance - Covariance Matrices) โดยใช้ Box's M. Method การทดสอบเอฟ (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2553)

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ Paired t-test (จิระพรรณ สุขศรีงาม 2536) และ F-test (Two-way MANCOVA และ ANCOVA) (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคามไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยจับสลากนักเรียนเพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ทดลอง เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์

กลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปกติ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์

3. ผู้วิจัยทำการนำแบบวัดการนำตนเองในการเรียนรู้ไปสอบนักเรียนตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แล้วแบ่งนักเรียนเป็นนักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูงและนักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบวัดการนำตนเองในการเรียนรู้ที่ได้ ปรับให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน T-score ได้แก่ กลุ่มที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูง มีคะแนน T-score ตั้งแต่ 50 คะแนนขึ้นไป และกลุ่มที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำ มีคะแนน T-score ต่ำกว่า 50 คะแนน แล้วนำคะแนนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไปทดสอบความแตกต่างทางสถิติ

4. ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานและนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบปกติ โดยใช้แบบวัดการคิดวิเคราะห์

5. ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาที่ใช้สอนเท่ากัน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมใช้เวลากลุ่มละ 9 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการโต้แย้ง

1.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการโต้แย้งพบว่า นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูง นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำและนักเรียนโดยส่วนรวม หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน มีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งจากการสอบครั้งที่ 1-4 เพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการโต้แย้งของนักเรียนที่จำแนกตามการนำตนเองในการเรียนรู้และโดยส่วนรวม ที่เรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน

ประเด็นที่ใช้ในการโต้แย้ง	นักเรียนกลุ่มสูง (n=18)		นักเรียนกลุ่มต่ำ (n=12)		นักเรียนโดยส่วนรวม (n=30)	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. การผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน	4.22	.43	4.00	.43	4.13	.43
2. พืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs)	4.56	.51	4.25	.453	4.43	.50
3. การตัดต้นไม้เพื่อสร้างถนน (ก่อนเรียน)	6.39	.98	5.00	1.04	5.83	1.20
4. การเผาตอซังข้าว (หลังเรียน)	7.17	.71	6.50	1.00	6.90	.88

1.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการโต้แย้งหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบปกติ พบว่านักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูง นักเรียนที่มีการนำ

ตนเองในการเรียนรู้ต่ำและนักเรียนโดยรวม มีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งจากการสอบครั้งที่ 1-4 เพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการโต้แย้งของนักเรียนที่จำแนกตามการนำตนเองในการเรียนรู้และโดยส่วนรวม ที่เรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบปกติ

ประเด็นที่ใช้ในการโต้แย้ง	นักเรียนกลุ่มสูง (n=18)		นักเรียนกลุ่มต่ำ (n=12)		นักเรียนโดยส่วนรวม (n=30)	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. การผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน	4.33	.48	3.17	1.11	3.87	.97
2. พืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs)	5.00	.59	4.08	.29	4.63	.67
3. การตัดต้นไม้เพื่อสร้างถนน (ก่อนเรียน)	5.39	.50	4.42	.51	5.00	.69
4. การเผาต่อขังข้าว (หลังเรียน)	6.00	1.14	4.58	.51	5.43	1.16

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การคิดวิเคราะห์

2.1 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์โดยรวม และรายด้านก่อนเรียนและหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมอง

เป็นฐาน พบว่า นักเรียนโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .001$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน

การคิดวิเคราะห์	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน (n=30)			หลังเรียน (n=30)			t
		$\bar{X}$	S	ร้อยละ	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	
1. ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์	10	5.13	1.59	51.33	7.17	1.15	71.67	-7.119*
2. ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ	10	5.63	1.94	56.33	7.87	1.22	78.67	-5.502*
3. ด้านการวิเคราะห์หลักการ	10	5.13	1.89	51.33	7.03	.85	70.33	-6.57
โดยรวม	30	15.90	4.72	52.99	22.07	2.36	73.55	-7.32

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์โดยรวม และรายด้านก่อนเรียนและหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบปกติพบว่า นักเรียนโดย

ส่วนรวมมีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .001$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน ประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนโดยส่วนรวม โดยใช้การเรียนรู้แบบปกติ

การคิดวิเคราะห์	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน (n=30)			หลังเรียน (n=30)			t
		$\bar{X}$	S	ร้อยละ	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	
1. ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์	10	5.40	1.50	54.00	6.57	1.85	65.67	-5.299*
2. ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ	10	5.90	1.54	59.00	7.17	1.55	71.67	-4.407*
3. ด้านการวิเคราะห์หลักการ	10	5.47	1.25	54.67	6.50	.94	65.00	-6.360*
โดยรวม	30	16.77	3.24	55.89	20.23	3.60	67.44	-7.468*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน มีความสามารถในการโต้แย้งและคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานมีความ

สามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ ($p \leq .003$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์โดยรวมหลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน

Univariate Test						
ความสามารถในการคิดโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Partial Eta Squared
การโต้แย้ง	ทดสอบก่อนเรียน	22.438	1	22.438	32.273*	.362
	รูปแบบการเรียนรู้	11.180	1	11.180	16.080*	.220
	ความคาดเคลื่อน	39.629	57	.695		
การคิดวิเคราะห์	ทดสอบก่อนเรียน	123.452	1	123.452	17.006*	.230
	รูปแบบการเรียนรู้	68.235	1	68.235	9.400	.142
	ความคาดเคลื่อน	413.781	57	7.259		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูง นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำและนักเรียนโดยส่วนรวม หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานและใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ มีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งเพิ่มขึ้นจากการสอบ ครั้งที่ 1-4

2. นักเรียนโดยส่วนรวม หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานและใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ มีการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ($p < .001$)

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่เรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบปกติ ($p < .003$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนโดยส่วนรวม นักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้สูงและนักเรียนที่มีการนำตนเองในการเรียนรู้ต่ำ หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน มีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งเพิ่มขึ้นจากการสอบครั้งที่ 1-4 ซึ่งบางส่วนสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิชรตอค์ติ 2558) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (สุนันทา บุญโนนแต่ 2558) ซึ่งพบว่านักเรียนโดยส่วนรวม มีการพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน การที่ ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องจากการเรียนโดยวิธีผสมรูปแบบหนึ่งของการสอนแบบสืบเสาะซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Intellectual Procedures) ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความหมาย (meaning) ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อ

ค้นหาข้อมูล นักเรียนจำเป็นต้องใช้สติปัญญา ทำให้เกิดการคิดขั้นสูง พร้อมกับมีหลักฐานสนับสนุนยืนยัน (Simon and others 2006) ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสร้างสรรค์ทางสังคม (Social constructivism) (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2550) และเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) (Gibson and Chase 2002) ที่เน้นความรู้เป็นเรื่องของสังคม (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม 2550)

2. นักเรียนโดยส่วนรวม หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานมีการคิดวิเคราะห์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ และด้านการคิดวิเคราะห์หลักการ เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ($p < .001$) ซึ่งบางส่วนสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีสมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (นิตยา ทิพศิริราช 2558) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (อนงค์นาถ พรหมพินิจ 2558) ซึ่งพบว่านักเรียนโดยส่วนรวม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยรวมและรายด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน การที่ ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากการเรียนโดยวิธีผสมผสานตามรูปแบบปัญหาเป็นฐานมีการถาม-ตอบ การบรรยาย การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่มใหญ่ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาส ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่เผชิญอยู่ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูง เช่น การโต้แย้ง การคิดวิเคราะห์สอดคล้องกับแนวคิดของ (Lewis 2003) ที่ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนได้รู้วิทยาศาสตร์ในสถานการณ์จริงช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนจัดการกับประเด็นโต้แย้งอย่างชัดเจนส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และในการสอนประเด็นปัญหาการโต้แย้งนั้นได้ใช้ กิจกรรมหลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่มใหญ่การอภิปรายกลุ่มย่อย การระดมสมอง การใช้สถานการณ์จำลอง การสอนแบบอุปนัย เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทต่างๆ กัน เช่น การอภิปรายกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียนและกลุ่มย่อย จึงเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูง (Pedretti 1999; Lewis 2003) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีผสมผสานตามรูปแบบสมองเป็นฐาน

จึงมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถในการโต้แย้งและการคิด
ขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ ได้เช่นกัน

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน
ตามวิธีสมองเป็นฐาน หลังเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่
เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการโต้แย้ง และ
การคิดวิเคราะห์โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักเรียนที่เรียน
ตามการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p .003$)
ซึ่งบางส่วนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ประเด็น
ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ โดยใช้วิธีสม
ผสานตามรูปแบบปัญหาเป็นฐาน (นิตยา ทิพศรีราช 2558)
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งพบว่ามีความสามารถในการ
โต้แย้ง และการคิดวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน สูง
กว่าการเรียนรู้แบบปกติ และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 (ธนวัฒน์ คำเป้าเมือง 2551) ซึ่งพบว่ามีความ
สามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติ การ
ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนโดยใช้
วิธีผสมผสานตามรูปแบบปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นวิธีสืบเสาะ
หาความรู้ เป็นรูปแบบทางสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วย
กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายประกอบกับการใช้
คำถามเพื่อให้นักเรียนแสดงเหตุผลและคิดสนับสนุนหรือคิด
คัดค้าน ซึ่งนักเรียนต้องมีโอกาสโต้แย้งหรือค้นหาหลักฐาน
และเหตุผลต่างๆ ที่จะใช้อ้างเพื่อทำให้มีความเข้าใจใน
แนวคิดได้ดีขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถการคิด
วิเคราะห์ประกอบกับนักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มย่อยได้แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น และได้ข้อสรุปของกลุ่มเพิ่มขึ้น ตาม
แนวคิดกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้เชิงสังคมซึ่งกิจกรรมดังกล่าว
มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาการ
โต้แย้งและคิดวิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการศึกษาของJimenez-Alexandre และคณะ (2001)
พบว่า การอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายทั้งชั้นของ
นักเรียนอายุ 15 ปี เกี่ยวกับประเด็นปัญหา และบทบาทของ
ครูในการสร้างบรรยากาศของความเชื่อมั่นใจ ช่วยกระตุ้น
ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงการสนับสนุนความคิดเห็นของ
ตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรสำรวจประเด็นปัญหาที่นักเรียนสนใจ
ก่อนการเรียน แล้วนำเรื่องนั้นมาจัดการเรียนการสอนและ
ครูควรฝึกให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบอัตโนมัติบ่อยๆ ซึ่งมี
ส่วนช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้ดี

2. ควรเพิ่มเวลาให้นักเรียนได้มีเวลาศึกษาค้นคว้า
มากขึ้น ครูมอบให้นักเรียนค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก
สิ่งที่ครูกำหนดเพิ่มเติม โดยให้จัดสื่อที่เกี่ยวข้อง เช่น
คอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ควรทำวิจัยเรื่องเดิมแต่ใช้เวลาให้มากขึ้น เช่น 1
ภาคเรียน หรือปรับช่วงการสอนแต่ละสัปดาห์ให้เสร็จ
2 ชั่วโมง และเพิ่มเวลาเรียนให้มากกว่า 3 สัปดาห์ เป็นต้น
เพื่อให้ได้ข้อมูลของการคิดระดับสูงและความน่าเชื่อถือของ
ผลวิจัยต่อไปมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย
ความเรียบร้อยได้รับความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์ ดร.บุษรา ยงคาชา รองศาสตราจารย์จีระพรรณ
สุขศรีงาม รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติไทย แก้วทอง และรอง
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่เป็น
อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- จีระพรรณ สุขศรีงาม. **ชีวิตสถิติเบื้องต้น**. มหาสารคาม:
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2536.
- ธนวัฒน์ คำเป้าเมือง. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องรูป
สี่เหลี่ยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ**.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2551.

นิตยา ทิพศรีราช, ปัทมาวดี ปาสาจะ, และภูวดล โภมณเทียร. “การเปรียบเทียบความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์จากการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีปัญหาเป็นฐาน และวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์ต่างกัน,” **วารสารช่อพะยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 26, 2 (มกราคม 2558): 109-123.

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. ปรัชญาการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ศึกษา. **วารสารวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน**. 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน.2530): 1.

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. การเรียนรู้ตามกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เอกสารประกอบการสอนวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. เอกสารแนะนำโปรแกรม SPSS : เอกสารประกอบรายวิชา 1601501 Statistic methods for sciences and health sciences. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

วิชชุด อักติ. การเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีปัญหาเป็นฐานกับวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีผลต่อความสามารถในการโต้แย้ง และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบันคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ, 2544.

สมนึก ภัททิยธานี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม: ประสานการพิมพ์, 2544.

สุนันทา บุญโนนแต่ และจีระพรรณ สุขศรีงาม. “การเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีปัญหาเป็นฐาน และวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อความสามารถในการโต้แย้ง และการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4”, **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 14, 2 (2559): 139-150.

อนงค์นาถ พรหมพินิจ, ชชาติไทย แก้วทอง, และน้อยเนียมสา. การเปรียบเทียบผลการเรียนประเด็นปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามวิธีปัญหาเป็นฐานกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อความสามารถในการโต้แย้งและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนฟิสิกส์ต่างกัน. **วารสารช่อพะยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 27, 2 (2559): 127-138.

Finley, F.N. “Science Process”, **Journal of Research in Science Teaching**. 20,1 (January 1983): 47-54.

Gibson, H.L. and Chase, A. Longitudinal Impact of an Inquiry-based Science Program on Middle School Students Attitudes Toward Science, **Science Education**. 86, (2002): 693-705.

Hewson, P.W. and Hewson, M.G. An appropriate Conception of Teaching Science: A View From Studies of Science Learning. **Science Education**. 72, 5 (1988): 597-614.

Jimenez-Alexandre, M.P. and others. Doing the Lesson or "Doing Science" : Argument in High School Genetics. **Science Education**. 84, 6 (2003): 757-792.

Lewis, S.E. **Issue-Based Teaching in Science Education**. (online) 2003 (Cited January 15, 2014). Available From: <http://www.actionbioscience.org/education/Lewis.html>.

- Lin, Shu-Sheng and Mintzes, J.J. Learning Argumentation Skills through Instruction in Socioscientific Issues : The Effect of Ability Level. **International Journal of Science and Mathematics Education**. 8, 6 (December 2010): 993-1017,
- Osborne, J. and Wittrock, M.C. Enhancing the Quality of Argumentation in School Science. **Journal of Research in Science Teaching**. 41, 10 (2004): 944-1020.
- Pedretti, E. Decision making and STS education: exploring scientific knowledge and social responsibility in schools and science center through an issues- based approach. **School Science and Mathematics**. 99, 4 (1999): 174-181.
- Reis, P. Teaching Controversial Socioscientific Issue in Biology and Geology Classes: A Case Student. **Electronic Journal of Science Education**. 13, 01 (2009): 1–24.
- Sadler, T.D. Socioscientific Issue Research and Its Relevance for Science Education. Paper Presented to Science Education Graduate Student at the of Research. **Journal of Research in Science Education**. 41, (2002): 513–536.
- Simon, S., Erduran, S. and Osborne, J. Learning to Teach Argumentation : Research and Development in the Science Classroom. **International Journal of Science Education**. 28, 2-3 (2006): 235-260.
- Wheatley, G.H. Constructivist Perspective on Science and Mathematics. **Science Education**. 75, 1 (1991): 9–21.

การพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรระดับปริญญาตรี

Development and Efficiency Evaluation of the Learning Evaluation System According
to the Standard Curriculum of the Bachelor's Degree Programs

สุวัฒน์ บรรลือ^{*1}

¹สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: suwat@ubru.ac.th

Received: November 29, 2019; Revised: December 18, 2019; Accepted: December 19, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและประเมินประสิทธิภาพของระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบประกอบด้วย โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ PHP HTML และ JavaScript ระบบฐานข้อมูลใช้ MySQL การพัฒนาระบบประกอบด้วย 4 โมดูล ดังนี้ โมดูลคลังข้อสอบ โมดูลจัดการห้องสอบ โมดูลการสอบ และโมดูลประเมินผลการสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพของระบบเป็นแบบประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการติดต่อระหว่างระบบกับผู้ใช้ ด้านการประมวลผลของระบบ ด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ และด้านการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเมินประสิทธิภาพระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และ นักศึกษาจำนวน 76 คน ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพในระดับดี แสดงว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ดี

คำสำคัญ: คลังข้อสอบ ทดสอบออนไลน์ ประเมินผลการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study were to design and develop the learning evaluation system according to the standard curriculum of the Bachelor's degree programs, and to evaluate the efficiency of the system. The tools used for the system development in this study were the PHP, HTML, and JavaScript programming languages, and the MySQL database system. The developed system consisted of four modules in which they were the items bank module, exam room management module, examination module, and assessment module. The research instrument was an efficiency evaluation form in which there were four aspects for evaluation. They were the aspects of communication between the system and users, the system processing, the system security, and the satisfactions of system users. Data were analyzed by using arithmetic mean and standard deviation. The efficiency of developed system was evaluated by 5 experts in information technology development, 5 teachers and 76 students at a "good" level. The efficiency indicated that the developed system could be used for student learning evaluation.

Keywords: Items Bank, Online Testing, Learning Evaluation

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งในแต่ละหลักสูตรคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 (ศึกษาธิการ 2560) ได้กำหนดประเด็นหัวข้อที่จะต้องพิจารณาหลายด้าน เช่น ปรัชญาและวัตถุประสงค์ กลุ่มของหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา การคิดหน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวม และระยะเวลาการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ชื่อปริญญา การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร จากประกาศดังกล่าวมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตแต่ละสาขาวิชา ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบของเอกสาร มคอ. 2 เป็น 8 หมวด (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2561) ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร 2) ระบบการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล 5) หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา 6) การพัฒนาคณาจารย์ 7) การประกันคุณภาพหลักสูตร และ 8) การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร แต่ละหมวดมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพหลังสำเร็จการศึกษาในแต่ละสาขาวิชา เมื่อพิจารณาเฉพาะในหมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ 1) ผลการเรียนรู้แต่ละด้านจากรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ 2) ผลการเรียนรู้แต่ละด้านจากรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ แต่ละกลุ่มได้กำหนดผลการเรียนรู้แต่ละด้านดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แต่ละด้านของแต่ละกลุ่มได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล ไว้อย่างเป็นระบบและได้นำแนวทางการดำเนินการไปเขียนเป็นตารางสรุปในรูปแบบแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (curriculum mapping) เพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้นและเห็นภาพรวมของผลการเรียนรู้หลักสูตร จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหมวดที่ 4 เป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่าง

ยิ่งต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชา เนื่องจากเป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวิชาในหลักสูตร ซึ่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน กลยุทธ์วิธีการสอนของอาจารย์และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้สอนในรูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมเป็นธรรมกับผู้เรียนทุกคน

การประเมินผลการเรียนรู้ในแบบเดิมนั้นอาจารย์ผู้สอนจะดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบที่ไม่ได้ระบุผลการเรียนรู้ตามข้อกำหนดในแผนที่กระจายความรู้ จึงไม่สามารถสรุปได้ว่านักศึกษาได้ผลการเรียนรู้ตามข้อกำหนดหรือไม่ จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดว่าการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะสามารถประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรตามแผนจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมคอ. 2 และสามารถยกระดับความรู้และสมรรถนะของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
2. เพื่อหาประสิทธิภาพระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนวงจรการพัฒนากระบวนการคอมพิวเตอร์ (System Development Life Cycle : SDLC) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ (Stair and Reynolds. 2014)

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการ (Requirement analysis) เป็นการศึกษาข้อมูลและระบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและออกแบบ ระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ผู้สอน

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design) เป็นขั้นตอนการออกแบบระบบตามความต้องการของผู้ใช้งานและตาม

วัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้ทำการออกแบบ 3 ด้าน คือ การออกแบบการไหลของข้อมูล การออกแบบฐานข้อมูล และการออกแบบโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การพัฒนาระบบ (Implementation) เป็นขั้นการพัฒนาที่ออกแบบไว้ เช่น การสร้างฐานข้อมูล การเขียนโปรแกรม การกำหนดขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม การติดตั้งโปรแกรมใช้งาน สำหรับในงานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการพัฒนาระบบ ดังนี้ ภาษาคอมพิวเตอร์ใช้ PHP HTML และ JavaScript ฐานข้อมูล MySQL เซิร์ฟเวอร์ Linux CentOS เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และโปรแกรมบราวเซอร์ Google Chrome

ขั้นที่ 4 การทดสอบระบบ (Testing) เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อทดสอบว่าระบบสามารถทำงานได้ตามกำหนดไว้หรือไม่ เช่น ทดสอบติดตั้งระบบ ทดสอบการจัดการข้อมูล ทดสอบการใช้งานระบบของผู้ใช้งาน ทดสอบความปลอดภัยของระบบ ทดสอบกำหนดผู้ใช้งาน ทดสอบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทดสอบการประมวลผล ทดสอบการรายงานผล สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การทดสอบระบบแบบ White box โดยผู้วิจัย ทดสอบแบบ Black box โดยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา (Jeff 2005)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลระบบ (Evaluation) เป็นขั้นตอนประเมินประสิทธิภาพของระบบ โดยผู้ใช้งานระบบในระดับต่างๆ โดยกำหนดขอบเขตการประเมินผลระบบไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบ 2) ด้าน

การประมวลผลของระบบ 3) ด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ และ 4) ด้านตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจตามมาตรวัดของ Likert (ศูนย์จัดการเรียนรู้การวิจัย 2559) กำหนดเกณฑ์ผลการประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ผลการประเมินระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ผลการประเมินระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ผลการประเมินระดับปานกลาง

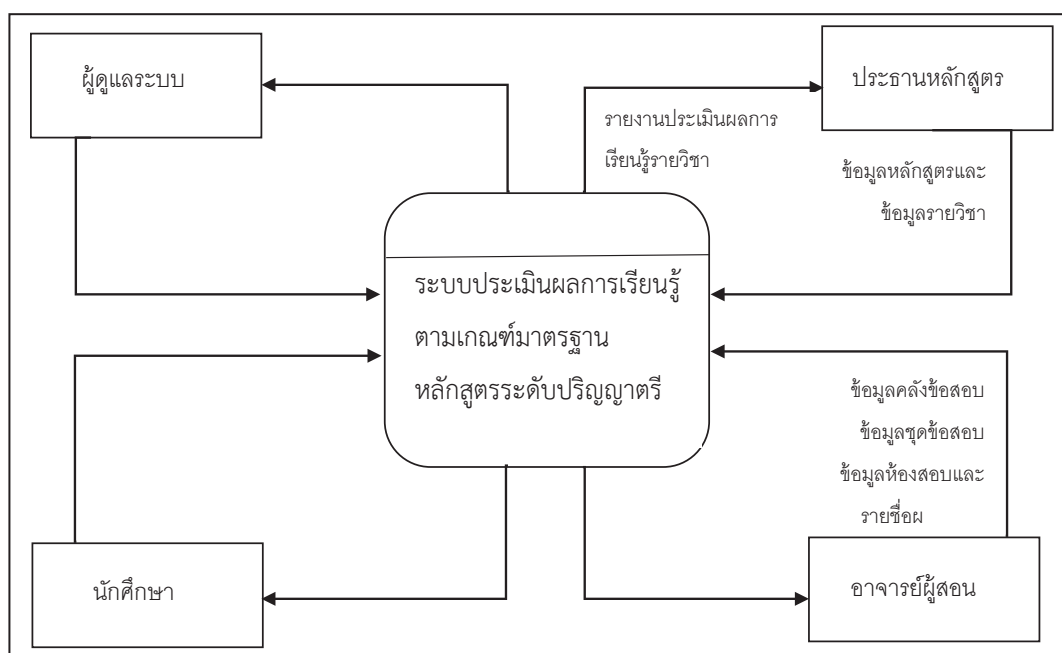
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ผลการประเมินระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ผลการประเมินระดับน้อยมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

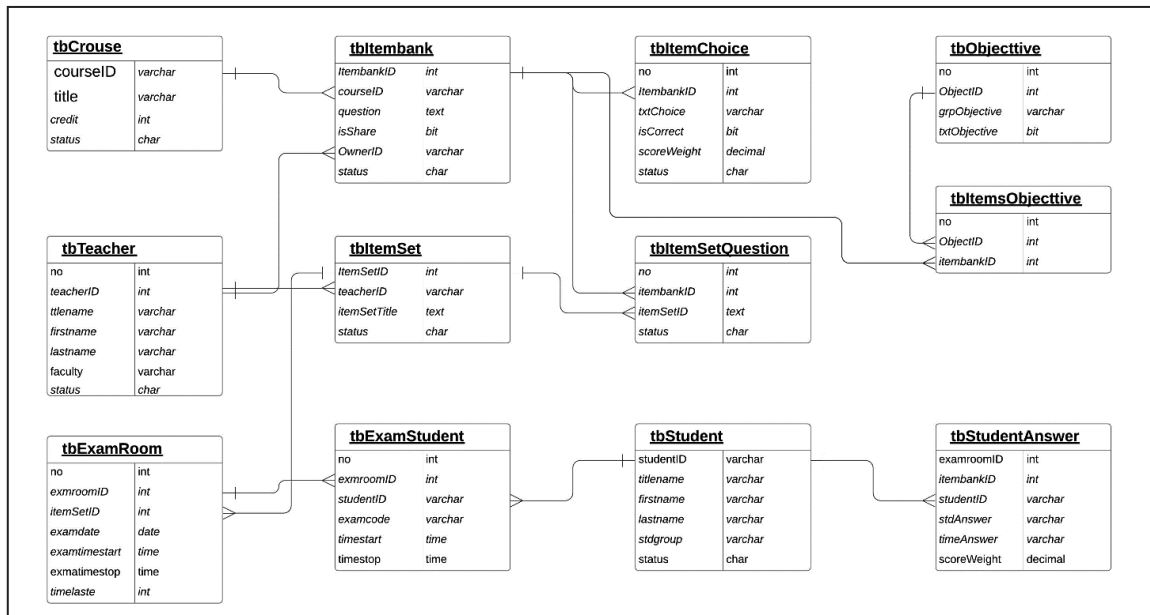
1.1 จำลองการไหลของข้อมูล ในระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย ผู้ใช้ระบบ 4 กลุ่ม คือ ผู้ดูแลระบบ ประธานหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ผู้ใช้ระบบแต่ละกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Context diagram ระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

1.2 ฐานข้อมูลระบบประเมินผลการเรียนรู้
ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี แสดง

ความสัมพันธ์ของตารางข้อมูลในฐานข้อมูลดังแสดงใน
ภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ER Diagram ระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

1.3 โปรแกรมสำหรับระบบประเมินผลการ
เรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
ประกอบด้วยโมดูลสำหรับงานต่างๆ ดังนี้ โมดูลบันทึกข้อมูล
นักศึกษา โมดูลบันทึกกรายวิชา โมดูลบันทึกตารางสอน
โมดูลบันทึกนักศึกษาลงทะเบียนรายวิชา โมดูลบันทึกผล

การเรียนรู้รายวิชา โมดูลบันทึกคลังข้อสอบ โมดูลบันทึก
ห้องสอบและรายชื่อผู้เข้าสอบ โมดูลเข้าสอบออนไลน์ และ
โมดูลรายงานผลการสอบออนไลน์ ตัวอย่างดังแสดงในภาพ
ที่ 3 – 8

บันทึกข้อมูลรายวิชา

รหัสวิชา:

จำนวนหน่วยกิต:

ชั่วโมงทฤษฎี:

ชั่วโมงปฏิบัติ:

ชั่วโมงศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง:

ชื่อวิชา (ภาษาไทย):

ชื่อวิชา (ภาษาอังกฤษ):

คำอธิบายรายวิชา (ภาษาไทย):

คำอธิบายรายวิชา (ภาษาอังกฤษ):

เป็นรายวิชาในสังกัดคณะ:

ภาพที่ 3 โมดูลบันทึกกรายวิชา

ภาพที่ 4 โมดูลบันทึกผลการเรียนรู้รายวิชา

ภาพที่ 5 โมดูลบันทึกคลังข้อสอบ

รายชื่อผู้เข้าสอบ : 9042113-สอบครั้งที่ 1 - 2019-09-03 15.00P : แบบทดสอบการรู้เท่าทันดิจิทัล#1				35	
ที่	รหัส	ชื่อ-สกุล	ดำเนินการ		
1	61122020104	นายชัยศักดิ์ สิงห์ทองทัศน์			[k94ir]
2	61122040122	นางสาวนรินทรา ไชแสง			[s2svg]
3	61122040129	นางสาวอามิยะห์ ใต้ทอง			[3j17o]
4	61122420107	นายทองศักดิ์ สาโสม			[hah3f]
5	61181080103	นายเกียรติศักดิ์ โมลา			[fph7d]

ภาพที่ 6 โมดูลบันทึกห้องสอบและรายชื่อผู้เข้าสอบ

ภาพที่ 7 โมดูลเข้าสอบออนไลน์

ที่	รหัส/ชื่อ-สกุล	คะแนน	จำนวนข้อ	สถานะ	ใช้เวลา
11	60122420209 นายเทพนที ชันสิงห์ ผลการเรียนรู้ 1. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญใน เนื้อหาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ 15 2. สามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจและอธิบายความต้องการทาง คอมพิวเตอร์ รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือที่ เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหา 15 3. สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความ ต้องการ 0 4. สามารถวิเคราะห์ ออกแบบ ติดตั้ง ปรับปรุงและ/หรือประเมินระบบ องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ตรงตามข้อกำหนด 2	15.00	20		18.00
24	60122420222 นายอรรณพ ละราศี ผลการเรียนรู้ 1. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญใน เนื้อหาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ 14 2. สามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจและอธิบายความต้องการทาง คอมพิวเตอร์ รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือที่ เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหา 14 3. สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความ ต้องการ 1 4. สามารถวิเคราะห์ ออกแบบ ติดตั้ง ปรับปรุงและ/หรือประเมินระบบ องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ตรงตามข้อกำหนด 2	14.00	20		26.00

ภาพที่ 8 โมดูลรายงานผลการสอบ

2. การประเมินประสิทธิภาพระบบประเมินผล การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และนักศึกษาจำนวน 76 คน โดยการทดสอบระบบแบบ Black-Box testing ประเมิน ประสิทธิภาพของระบบจากความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ใช้

มาตรวัดของ Likert โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการเทียบระดับผลการประเมิน สรุปได้ว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 4.48 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 และผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ คุณภาพ มีค่าในระดับดี ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพระบบทั้ง 4 ด้าน

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S	ระดับคุณภาพ
1. การประเมินด้านการติดต่อระหว่างระบบกับผู้ใช้	4.40	0.50	ดี
2. การประเมินด้านการประมวลผลของระบบ	4.40	0.55	ดี
3. การประเมินด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ	4.50	0.55	ดีมาก
4. การประเมินด้านการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ	4.60	0.55	ดีมาก
รวม	4.48	0.52	ดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประเมินประสิทธิภาพระบบได้ในระดับดี ($\bar{X} = 4.48$, $S = 0.52$) แสดงให้เห็นว่าระบบสามารถตอบสนองความต้องการใช้งานของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชันใช้งานได้ง่ายทั้งบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล สมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต รองรับทั้งระบบปฏิบัติการ การวินโดวส์ แมคโอเอส ไอโอเอส หรือแอนดรอยด์ จึงทำให้ระบบนี้สามารถใช้งานได้ทุกอุปกรณ์ ประกอบกับ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีประสบการณ์ในการใช้โปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์เป็นอย่างดีอยู่แล้ว ในส่วนการใช้งานระบบของอาจารย์ผู้สอนนั้นสามารถจัดทำคลังข้อสอบออนไลน์แต่ละวิชาซึ่งข้อสอบแต่ละข้อสามารถเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.2 นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนสามารถสร้างห้องสอบออนไลน์ที่กำหนดสิทธิ์การเข้าสอบให้นักศึกษาแต่ละคนได้ตามเงื่อนไขเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้าสอบ กำหนดรหัสเข้าสอบ วันเวลาเข้าสอบ การสลับตัวเลือกข้อสอบ เป็นต้น และหลังจากนักศึกษาทำข้อสอบด้วยระบบออนไลน์แล้ว อาจารย์ผู้สอนสามารถสรุปผลการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนเพื่อตรวจสอบว่าได้ผลการเรียนรู้บรรลุผลตามข้อกำหนดใน มคอ. 2 หรือไม่ ซึ่งระบบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องแม่นยำและนำมาประมวลผลเป็นผลการเรียนรู้รายวิชาได้ทันที ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาก็ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที ทำให้นักศึกษาสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้นในเนื้อหาบทอื่นๆ ต่อไป นอกจากนี้ระบบยังสามารถเปิดช่องทางให้นักศึกษาเข้ามาในระบบเพื่อทดลองสอบด้วยข้อสอบในคลังข้อสอบออนไลน์ได้ตลอด

เวลาทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถอภิปรายเป็น 2 ประเด็นได้ดังนี้

1. การออกแบบและพัฒนาระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี มีการออกแบบและพัฒนาตามหลักวิศวกรรมซอฟต์แวร์ ใช้ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์แบบรหัสเปิด (open source) ใช้ภาษาคอมพิวเตอร์แบบรหัสเปิด ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบรหัสเปิดลินุกซ์ (linux) ใช้รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมแบบเว็บแอปพลิเคชัน สามารถทำงานได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้งานระบบ ครอบคลุมฟังก์ชันการดำเนินการด้านประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เช่น การจัดการรายวิชา การจัดการลงทะเบียนรายวิชา การจัดทำผลเรียนรู้รายวิชา การจัดทำคลังข้อสอบ การจัดทำชุดข้อสอบ การจัดทำห้องสอบออนไลน์ การเข้าสอบออนไลน์ การรายงานผลสอบ และรายงานผลการเรียนรู้ตามแผนที่กระจายความรู้ เป็นต้น ระบบสามารถใช้งานได้ง่ายผ่านโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์และสะดวกในการใช้งานทั้งบนคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ โทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน หรือ แท็บเล็ต สอดคล้องกับ กมลลักษณ์ ชัยดี (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อสอบ การสอบออนไลน์ และการประเมินผลการศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ต ระบบโดยใช้โปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ อาจารย์สามารถจัดชุดข้อสอบจากการสุ่มข้อสอบ และกำหนดจำนวนข้อสอบจากร้อยละระดับความยากง่ายของข้อสอบในคลังข้อสอบ อาจารย์สามารถจัดสอบออนไลน์ และประเมินผลการศึกษาได้ทันที

2. ประสิทธิภาพการทำงานของระบบประเมินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา สรุปได้ว่าอยู่ในระดับดี สามารถตอบสนองการทำงานต่างๆ ที่ออกแบบไว้ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน สอดคล้องกับการทำงานที่แท้จริงตามความต้องการของผู้ใช้งาน เป็นระบบที่ใช้งานง่าย ประมวลผลได้ถูกต้อง มีความปลอดภัยของระบบมาก ซึ่งนับได้ว่าเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้งานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ประยงค์ จิตินานนท์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะผู้เรียน ได้ประเมินประสิทธิภาพระบบ ด้วยการทดสอบระบบแบบ Black box testing โดยการประเมินประสิทธิภาพจากความเห็นของผู้ใช้ระบบใน 4 ด้าน พบว่า ความสามารถในการทำงานตามขอบเขตที่กำหนด ความสะดวกในการใช้งาน มีประสิทธิภาพในระดับดี ด้านความปลอดภัยของระบบ ด้านการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ มีประสิทธิภาพในระดับดีมาก และสอดคล้องกับ ศิวพร เพิ่มพูล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบและระบบจัดการคลังข้อสอบ ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบและระบบจัดการคลังข้อสอบ มีประสิทธิภาพในภาพรวมทั้งหมดทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, $S = 0.64$) โดยมีประสิทธิภาพด้านการติดต่อระหว่างโปรแกรมกับผู้ใช้สูงสุด ($\bar{x} = 4.76$, $S = 0.52$) รองลงมา คือ ประสิทธิภาพด้านการทำงานได้อย่างถูกต้องตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{x} = 4.70$, $S = 0.59$) ประสิทธิภาพด้านการทำงานได้อย่างถูกต้องตามขีดความสามารถของระบบ ($\bar{x} = 4.66$, $S = 0.66$) และประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยของข้อมูล ($\bar{x} = 4.58$, $S = 0.75$) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบและระบบจัดการคลังข้อสอบ พบว่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, $S = 0.62$)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายวิชาในกลุ่มศึกษาศึกษาทั่วไป แบบประเมินผลการเรียนรู้ในระบบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ในการนำผลการวิจัยไปใช้งานในรายวิชาอื่นๆ แบบประเมินผลการเรียนรู้ต้องปรับให้ยืดหยุ่นมากขึ้นซึ่งจะสามารถครอบคลุมทุกรายวิชาในหลักสูตรต่างๆ ได้ และควรพิจารณานำไปใช้กับทุกรายวิชาในหลักสูตรเพื่อที่จะสามารถนำผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะรายวิชามาประเมินเป็นผลการเรียนรู้ตลอด

หลักสูตรของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งจะสามารถสรุปเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหลักสูตรได้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยความอนุเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์และการรู้เท่าทันในยุคดิจิทัล ในภาคเรียนที่ 1/2562 และนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ประยงค์ จิตินานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมเดช ทาระหอม และอาจารย์ ชนิษฐา อินทะแสง ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการออกแบบและพัฒนาระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ ชัยดี. การพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อสอบ การสอบออนไลน์และการประเมินผลการศึกษ ผ่านอินเทอร์เน็ต. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. 16, 1 (2561): 26-35.
- ประยงค์ จิตินานนท์. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะผู้เรียน คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. 13, 2 (2562): 99-104.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2561.
- ศิวพร เพิ่มพูล. **การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบและระบบจัดการคลังข้อสอบ**. (ออนไลน์) 2556 (อ้างเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562). จาก https://tdc.thailis.or.th /tdc/dccheck.php?Int_code=4&RecId=1311&obj_id=9685&showmenu=no.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
อุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐาน
ที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ: บริษัท วงศ์สว่าง
พับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด, 2560.

ศูนย์จัดการเรียนรู้การวิจัย. **มาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert
scale)**. (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 15 ตุลาคม
2562). จาก [http://rlc.nrct.go.th/ewt_
dl.php?nid=1239](http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1239)

Jeff T. **Software Quality Engineering**. USA: A Jhon
Wiley & Sons. INC Publication, 2005

Ralph M. Stair, George W. Raynolds. **Principles of
Information Systems Twelfth Edition**.
USA: Cengage Learning. Boston MA. 2014.

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Corporate Social Responsibility Data Disclosure of the Companies
in Stock Exchange of Thailand

อรพินท์ วงศ์ก่อ^{*1}

¹คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: Orapin.w@ubru.ac.th

Received: May 4, 2019; Revised: June 29, 2019; Accepted: July 2, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดหลักการไว้ 8 ข้อ ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ที่มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) สำหรับปี 2560

ผลการศึกษาพบว่า ในปี 2560 การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (จำนวน 86 บริษัท) ในภาพรวมมีจำนวนคำเฉลี่ย 2,972 คำ หลักการที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (คำเฉลี่ย 593 คำ) โดยบริษัทเน้นเรื่องการอนุรักษ์ การใช้ทรัพยากรและพลังงานต่างๆ อย่างชาญฉลาด ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลเรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมากที่สุด

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม, แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The purpose of this research was to study the quantity and content of corporate social responsibility (CSR) disclosure of SET 100 Index listed companies followed the 8 principles of CSR guidelines issued by the stock exchange of Thailand. The secondary data was collected by using content analysis from the CSR disclosure data which obtained from form 56-1 of SET 100 Index listed companies for the year 2017.

The result of the study revealed that the average amount of CSR disclosure of companies in year 2017 (86 companies) was 2,972 words in average. The word 'environment' had the highest average disclosure amount (average amount of 593 words) with focusing on conservation and use of resources and energy wisely. The technology industry sector was the most CSR disclosure sector with focusing on issues relating to the collaboration in community and social development.

Keywords: Disclosure, Corporate Social Responsibility: CSR, Form 56-1, Companies on Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ในปัจจุบันความสำเร็จที่ยั่งยืนของธุรกิจไม่ได้เกิดจากการทำให้กำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลของการมุ่งเน้นที่การตลาดและความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นสำคัญ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น รัฐบาลได้มีการให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศไทยเพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ได้ เรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจยังมีบทบาทมากขึ้น โดยถูกกำหนดให้อยู่ในนโยบายด้านการค้าในระดับกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องให้ความสนใจ เนื่องจากถ้าธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะช่วยให้สังคมและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อธุรกิจในที่สุด และทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจและสังคมโดยรวม (Gunawan and Hermawan 2013; Fuente et al 2017) นอกจากนี้ การที่บริษัทของคนไทยมีการรายงานถึงความรับผิดชอบต่อสังคม จะช่วยให้ธุรกิจของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในเวทีการค้าโลกอีกด้วย

องค์กรธุรกิจได้เปิดเผยข้อมูลกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีหรือในรายงานที่จัดทำแยกเล่ม อาทิ รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Report) รายงานความยั่งยืน (Sustainability Report) เนื่องจากได้เล็งเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่งในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานอันเกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องและสังคมได้รับทราบ (Dhaliwal et al 2011; Chan et al 2014) ทั้งนี้ ในการเปิดเผยข้อมูล CSR ของกิจการนั้นเป็นการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ (Voluntary Disclosure) ภายใต้แนวทางปฏิบัติที่กิจการสามารถเลือกใช้ได้อย่างหลากหลายในช่วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้รับความนิยมในการรายงานข้อมูล CSR ของกิจการ (Fuente et al 2017)

สำหรับประเทศไทยแนวคิดเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมได้รับความสนใจเช่นกัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Institute) ในปี 2551 เพื่อส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแก่บริษัทจดทะเบียน สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมได้ออกแนวปฏิบัติทางด้าน

ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อใช้เป็นหลักการและแนวทางเบื้องต้น ในการดำเนินการเรื่อง CSR สำหรับบริษัทจดทะเบียนที่สนใจ ต่อมาในปี 2555 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดทำหนังสือ “แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ” เพื่อให้บริษัทจดทะเบียน และวิสาหกิจทั่วไปมีแหล่งข้อมูลและแนวทางปฏิบัติสำหรับเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถเปิดเผยข้อมูลได้โดยสมัครใจ ในปี 2556 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนของกิจการและสังคม และได้ปรับปรุงรูปแบบรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ใหม่ โดยเพิ่มเติมให้มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ บริษัทต้องนำส่งแบบ 56-1 รูปแบบใหม่สำหรับข้อมูล ประจำปีที่นำส่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ดังนั้น บริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ต้องนำส่งข้อมูลประจำปี 2556 ตามรูปแบบใหม่

การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม ภายใต้แบบ 56-1 รูปแบบใหม่นั้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้บริษัทคำนึงถึงแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีหลักการ 8 ข้อ ได้แก่ 1) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม 2) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน 3) การเคารพสิทธิมนุษยชน 4) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม 5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 7) การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และ 8) การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรม ซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อมและผู้มีส่วนได้เสีย

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้หลักการ 8 ข้อ ในแบบรายการข้อมูลประจำปีตั้งแต่ต้นปี 2557 อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้บริษัทถือ ว่าหลักการ 8 ข้อนั้น เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติ มิใช่กรอบการรายงานที่ตายตัว ทำให้บริษัทสามารถพิจารณาเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจในขอบเขตที่ได้ดำเนินการแล้ว หรือมีความพร้อมที่จะเปิดเผย

และไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนในทุกหลักการ (พริยาภรณ์ อันทอง 2560) ดังนั้น จึงทำให้เกิดคำถามวิจัยที่ว่า ภายใต้แนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการ 8 ข้อนั้น ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนทั้งในรูปแบบปริมาณและเนื้อหาสำหรับช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในการรายงานข้อมูลประจำปีที่สำคัญเช่นนี้ มีลักษณะเป็นเช่นใด งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณ เนื้อหา การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสำหรับปี 2560

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ประเภทกลุ่มธุรกิจ

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปรตาม

การเปิดเผยข้อมูล

ความรับผิดชอบต่อสังคม

1. การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม
2. การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
3. การเคารพสิทธิมนุษยชน
4. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
5. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับประชากรในการศึกษาปริมาณ และเนื้อหา การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดหลักการไว้ 8 ข้อ ทั้งในภาพรวมและแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม สำหรับปี 2560 คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยทั้ง 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100
2. เพื่อศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100

2.1 ศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 ศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถนำไปใช้กับข้อความทุกชนิด เช่น สุนทรพจน์ (Speeches)

งานเขียน (Letters) บทความ (Articles) รวมถึงข้อความในรูปภาพ (Pictures) วีดีโอ (Video) ภาพยนตร์ (Film) หรือสื่อภาพอื่นๆ (Visual media) เพื่อแยกแยะเนื้อหาข้อความของการสื่อสารต่างๆ (Rose Spinks and Canhoto 2015)

นอกจากนี้ การวิเคราะห์เนื้อหาถูกใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลทางสังคมเนื่องจากวิธีดังกล่าวช่วยบอกถึงปริมาณและลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล (Krippendorff 1989) ทั้งนี้ ข้อดีของการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในกระบวนการวิจัย คือ การวิเคราะห์เนื้อหาช่วยให้เข้าใจข้อมูลอย่างลึกซึ้ง โดยไม่มีข้อจำกัดทางมุมมองหรือวิธีการวิจัยและอาจสามารถค้นพบทฤษฎีใหม่ได้ (Merriam 2002) ในการวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องเลือกหน่วยของเนื้อหา (Content Unit) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบปริมาณการเปิดเผยข้อมูล โดยการนับข้อความการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งหน่วยของเนื้อหาขึ้นอยู่กับหลายประเภท ได้แก่ การนับจำนวนคำ (Words) การนับจำนวนประโยค (Sentences) และการนับจำนวนหน้า (Pages) เป็นต้น (Gray Kouhy and Lavers 1995) ทั้งนี้ การเลือกหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์และหน่วยของเนื้อหาดังกล่าวต้องรองรับการวัดการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนั้นๆ (Unerman 2000)

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับวิธีการในการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า งานวิจัยของ Ratanajongkol, Davey and Low (2006) ซึ่งศึกษารายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทย ได้เลือกใช้การนับจำนวนคำในการวัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ 1) การนับจำนวนคำจะมีรายละเอียดของการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าการนับจำนวนหน้า 2) คำแต่ละคำมีความหมายในตัวของมันเองจึงช่วยให้วิเคราะห์ข้อมูลได้ง่ายขึ้น 3) การนับจำนวนหน้านั้นไม่ได้พิจารณาความแตกต่างของการจัดพิมพ์และขนาดของหน้า และ 4) การนับจำนวนประโยคไม่สนใจความแตกต่างของขนาดตัวอักษร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suttipun and Stanton (2011) ที่ทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ในรายงานประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งหน่วยของเนื้อหาของงานวิจัยดังกล่าวใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการนับจำนวนคำ เพื่อวัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการนับจำนวนคำให้ความละเอียดสำหรับการวิเคราะห์ที่มากกว่าหน่วยการนับอื่น อีกทั้งการนับจำนวนคำ สามารถใช้ในการวัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูล สำหรับรายงานที่เป็นภาษาไทยได้เหมาะสมกว่าการนับจำนวนประโยคและจำนวนหน้า ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่ภาษาไทยไม่สามารถนับจำนวนประโยคได้อย่างชัดเจนเหมือนกับภาษาอังกฤษ เนื่องจากการแบ่งประโยคในภาษาไทยไม่มีเครื่องหมายหัพภาค หรือเครื่องหมายจุด (Full Stop) เพื่อแบ่งประโยคเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ และการนับจำนวนหน้านั้นไม่ได้พิจารณาความแตกต่างของขนาดตัวอักษรของข้อมูล

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ Eljayash, Kavanagh and Kong (2013) Lai and To (2015), Sujana (2015) และงานวิจัยในประเทศไทย จำนวนไม่น้อยที่เลือกใช้วิธีการนับจำนวนคำ เช่น งานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ปทุมพร หิรัญสาลี (2557) อรพรรณ ไบคิน (2558) เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยในอดีต การนับจำนวนคำเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ที่ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในการวิจัยการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในประเทศไทยต่างประเทศ รวมทั้งเหตุผลในการเลือกใช้การนับจำนวนคำของงานวิจัยในอดีตตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การนับจำนวนคำเพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้วิจัยแบ่งการศึกษาข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลตามหลักการแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ 8 ข้อ เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 1

ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงประชากรแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมและจำนวนบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค	0
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	13
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	2
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	20
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	24
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	25
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	8
รวม	100

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยเก็บข้อมูลแบบข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 โดยเก็บข้อมูลจากเนื้อหาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งได้เผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ www.set.or.th ทั้งนี้ รวมถึงแหล่งข้อมูลอ้างอิงการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในแบบ 56-1 เช่น รายงานประจำปี รายงานแห่งความยั่งยืน และเว็บไซต์ของบริษัท เป็นต้น ตามที่ ก.ล.ต. กำหนด

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและแยกเนื้อหาของข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แต่ละบริษัทเปิดเผยไว้ให้สอดคล้องกับหลักการแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ 8 ข้อ โดยมีตัวอย่างเนื้อหาในแต่ละข้อตามที่ระบุในหนังสือ “แนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ” ดังต่อไปนี้

1. การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม เช่น การแข่งขันที่เป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมในห่วงโซ่คุณค่า การเคารพสิทธิในทรัพย์สิน
2. การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น นโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การติดตามผลดำเนินงานและความคืบหน้าของนโยบายต่อต้านการทุจริต
3. การเคารพสิทธิมนุษยชน เช่น นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน กลไกการคุ้มครอง เยียวยาและการมีส่วนร่วม

แก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบในทางลบที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

4. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม เช่น นโยบายการจ้างงานที่ปลอดจากการเลือกปฏิบัติ มีสภาพแรงงานที่พนักงานจัดตั้งหรือเข้าร่วม

5. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค เช่น การปฏิบัติตามมาตรฐานและกฎระเบียบข้อบังคับด้านความปลอดภัยระดับประเทศหรือระดับสากล การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าอย่างครบถ้วนเพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อสินค้า การจัดเก็บข้อมูลผู้บริโภคอย่างปลอดภัย

6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การป้องกันมลภาวะ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการเพื่อลดภาวะโลกร้อน

7. การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม เช่น สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างกิจการและชุมชน การสร้างการจ้างงานและการพัฒนาทักษะ การลงทุนด้านสังคมเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนระยะยาว

8. การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรม ซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย เช่น มีการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างความเชื่อมโยงเป้าหมายทางนวัตกรรมของกิจการเข้ากับการแก้ปัญหาของลูกค้าและสังคมได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ เนื้อหาในคู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลแบบ 56-1 ที่จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ระบุว่า “ในการเปิดเผยข้อมูล

ในหัวข้อ CSR บริษัทไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลครบตามหลักการทั้ง 8 ข้อ” ซึ่งหมายความว่า สำนักงาน ก.ล.ต. ให้บริษัทสามารถนำเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทได้ดำเนินการอยู่แล้วในแต่ละหลักการมาเปิดเผย โดยไม่ได้บังคับว่าบริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนทั้ง 8 ข้อ

หลังจากทำการศึกษาและแยกเนื้อหาข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ที่แต่ละบริษัทเปิดเผยไว้ให้สอดคล้องกับหลักการแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ 8 ข้อแล้ว เพื่อหาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และข้อมูลอ้างอิงที่ระบุไว้ในแบบ 56-1 ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการนับคำ (Word Count) ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรม Microsoft word ในการประมวลผลคำ โดยนำเนื้อหาข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัท

ใส่เข้า (Key in) ในโปรแกรม Microsoft word โดยแยกกลุ่มข้อมูลตามหลักการทั้ง 8 ข้อ เพื่อให้โปรแกรมประมวลผลรวมของจำนวนคำ ซึ่งผู้วิจัยมีการสอบถามเนื้อหาข้อมูลที่ใส่เข้าในโปรแกรม Microsoft word อีกครั้งหลังจากมีการประมวลผลแล้วเพื่อให้แน่ใจว่าเนื้อหาข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการสำหรับแต่ละข้อ (จาก 8 ข้อ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามหลักการ 8 ข้อ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการนับจำนวนคำ (Word count) มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งตามหลักการ 8 ข้อ

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	จำนวนค่าเฉลี่ย (Mean)	จำนวนค่ารวม (Total)
1. การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	288	24,733
2. การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน	516	44,409
3. การเคารพสิทธิมนุษยชน	242	20,804
4. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	345	29,694
5. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	290	24,950
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	593	51,027
7. การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม	522	44,869
8. การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรม	176	15,142
ผลรวมการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 8 ข้อ	2,972	255,628

จากตารางที่ 1 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 มีบริษัทที่เปิดเผยข้อมูล จำนวนค่าเฉลี่ยรวม 2,972 คำ

2. ปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งตามอุตสาหกรรม

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้แบ่งบริษัทจดทะเบียนออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5
2. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	13
3. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	2
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	22
6. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	23
7. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	6
รวม	86

จากตารางที่ 2 พบว่า จากการเก็บข้อมูลจาก 86 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 เมื่อจัดกลุ่มบริษัทแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมแล้ว ไม่ปรากฏจำนวนบริษัทใน

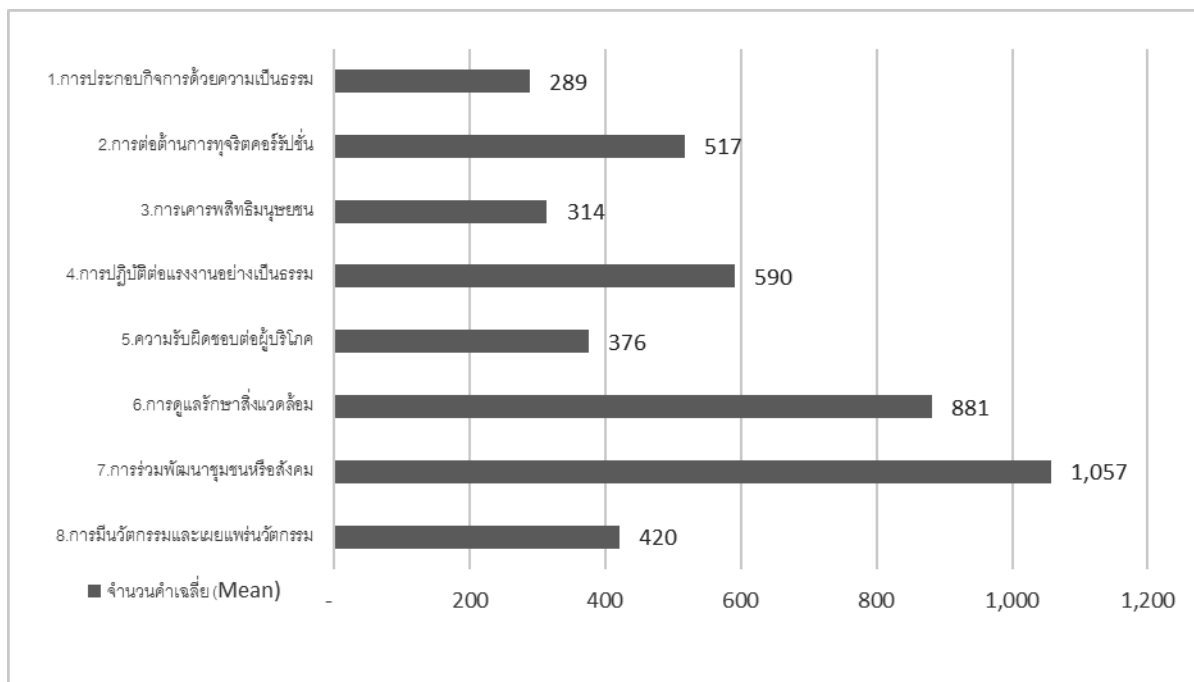
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ดังนั้น การศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมจะทำการศึกษาเพียง 7 กลุ่มอุตสาหกรรมเท่านั้น

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งตามอุตสาหกรรม

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย)	จำนวนค่าเฉลี่ย	จำนวนค่ารวม
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	4,443	26,655
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	3,068	70,576
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	2,939	44,092
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	2,835	62,376
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	2,803	36,444
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2,677	13,385
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	1,055	2,109

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 (จำนวน 86 บริษัท) นั้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมรวม 8 ข้อ มากที่สุดโดยมีจำนวนค่าเฉลี่ย 4,443 ค่า ลำดับที่ 2 บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีจำนวนค่าเฉลี่ย 3,068 ค่า และลำดับถัดมา ได้แก่

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนค่าเฉลี่ย 2,939 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวนค่าเฉลี่ย 2,835 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีจำนวนค่าเฉลี่ย 2,803 ค่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนค่าเฉลี่ย 2,677 ค่า และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนค่าเฉลี่ย 1,055 ค่า

ภาพที่ 1 แสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีแบ่งตามหลักการ 8 ข้อ

จากภาพที่ 1 พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมากที่สุด (จำนวนค่าเฉลี่ย 1,057 ค่า) ลำดับต่อมา คือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (จำนวนค่าเฉลี่ย 881 ค่า) เรื่องการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม (จำนวนค่าเฉลี่ย 590 ค่า) เรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (จำนวนค่าเฉลี่ย 517 ค่า) เรื่องการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรม (จำนวนค่าเฉลี่ย 420 ค่า) เรื่องความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค (จำนวนค่าเฉลี่ย 376 ค่า) เรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน (จำนวนค่าเฉลี่ย 314 ค่า) และเรื่องที่เปิดเผยน้อยที่สุด คือ เรื่องการประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม (จำนวนค่าเฉลี่ย 289 ค่า)

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาการเปิดเผยข้อมูล เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักการแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ 8 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า ในปี 2560 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 (จำนวน 86 บริษัท) ซึ่งบริษัทให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ซึ่งพบในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่ม

แวดล้อมมากที่สุด (จำนวนค่าเฉลี่ย 593 ค่า) โดยบริษัทต่างๆ จะเน้นเรื่องการอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรและพลังงานต่างๆ อย่างชาญฉลาด

การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 (จำนวน 86 บริษัท) สำหรับปี 2560 นั้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมรวม 8 ข้อ มากที่สุดโดยมีจำนวนค่าเฉลี่ย 4,443 ค่า ซึ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีการเปิดเผยเรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 พบว่า บริษัทให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ซึ่งพบในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่ม

อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวนี้ บริษัทมีผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ จึงมีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

โดยบริษัทจะเน้นเรื่องการอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรและพลังงานต่างๆ อย่างชาญฉลาด ตัวอย่างเช่น บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) เปิดเผยว่า บริษัทฯ ส่งเสริมให้มีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกให้แก่พนักงานในการอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรและพลังงานต่างๆ อย่างชาญฉลาด และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างสรรค์และสนับสนุนกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ ต่อการดูแลรักษา การอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริม รณรงค์ และปลูกจิตสำนึกร่วมกันในการรู้จักถึงประโยชน์ เห็นคุณค่า และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการประหยัดไฟฟ้า โดยจะปิดระบบปรับอากาศก่อนเลิกงานประมาณ 30 นาที การประหยัดน้ำ โดยมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการรั่วซึมของอุปกรณ์ต่างๆ ทุกวันให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมทั้งการประหยัดพลังงานอื่นๆ ในที่ทำงาน อาทิ การใช้กระดาษให้ครบทั้ง 2 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี กัมพลกัญญา (2558) พบว่า ในปี 2557 การเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 มีข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด 99 บริษัท โดยเรื่องที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 914 คำ) โดยเนื้อหาส่วนมากมีการกล่าวถึงเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การตระหนัก ถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมการป้องกันมลพิษทั้งทางอากาศและน้ำ

2. ผลการศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 พบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมรวม 8 ข้อ มากที่สุด ซึ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีการเปิดเผยเรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมากที่สุด โดยบริษัทฯ จะกล่าวถึงกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาชุมชนและสังคม ตัวอย่างเช่น บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า บริษัทฯ ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ กิจกรรมด้านพัฒนาการ

ศึกษา (ปลูกปัญญา) โดยกลุ่มทรูได้ส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ผ่านโครงการเปิดโลกทัศน์แห่งการเรียนรู้สู่โรงเรียนทั่วประเทศ โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารครบวงจร สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนแก่โรงเรียนที่ขาดแคลนสื่อ และส่งเสริมการศึกษาในโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำกิจกรรมสังคม และพัฒนาชุมชน (ปลูกความดี) โดยร่วมสนับสนุนโครงการ “Smile Voice เสียงสร้างสุข” หนังสือเสียงให้คนพิการทางสายตา กลุ่มทรู ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย มูลนิธิคนตาบอดไทย เครือเจริญโภคภัณฑ์ ชัมซุง กาแล็กซี่ The Guidelight และบริษัท กล้องดิสนีย์ ในโครงการ “Smile Voice เสียงสร้างสุข” ส่งเสริมคนพิการทางสายตา ที่มีประมาณ 700,000 คนทั่วประเทศ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีการขยายตัวของธุรกิจสู่พื้นที่ชุมชนต่าง ๆ จึงมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรกับชุมชน มีการช่วยพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจของบริษัท ดังนั้น บริษัทในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จึงมีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี กัมพลกัญญา (2558) พบว่า ในปี 2557 บริษัทในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมากที่สุดหัวข้อที่อุตสาหกรรมฯ ให้ความสำคัญคือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดหลักการไว้ 8 ข้อ สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนปีสำหรับข้อมูลการศึกษาเพื่อทำการศึกษาทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

2. ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 เท่านั้น ดังนั้น การศึกษาในอนาคตสามารถทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น บริษัทที่จัด

ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด หรือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์อรรณ เชื้อเมืองพาน อาจารย์นงลักษณ์ ผุดผีก และอาจารย์ภัทร เตชะธนเศรษฐ์ ที่ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์กับการวิจัยฉบับนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญที่กรุณาให้การสนับสนุนในส่วนของการจัดทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ฝ่ายพัฒนาบริษัท, สำนักงาน. **คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล แบบ 56-1** (ออนไลน์) 2560 (อ้างเมื่อ 1 กรกฎาคม 2561). จาก: <http://www.set.or.th/>

ปทุมพร หิรัญสาตี. การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการใน 56-1: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2557.

พรณี กัมพลกัญญา. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

พริยาภรณ์ อันทอง. แนวทางการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามแบบ 56-1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2560.

มัทนชัย สุทธิพันธุ์. การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทกรณีศึกษา 50 บริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**. 34, 132 (2555): 47-67.

อรพรรณ ไบดิน. ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้นองค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2558.

petroleum exporting countries. **International Journal of Business, Economics and Law**. 2, 1 (2013) : 35-52.

Chan, M. C., Watson, J. and Woodliff, D. Corporate governance quality and CSR disclosures. **Journal of Business Ethics**. 125 (2014): 59-73.

Dhaliwal, D.S., Li, O.Z., Tsang, A., and Yang, Y.G. Voluntary nonfinancial disclosure and the cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting. **The Accounting Review**. 86, 1 (2011): 59-100.

Eljayash, K.M., Kavanagh, M. and Kong, E. Environmental disclosure practices in national oil and gas corporations and international oil and gas corporations operating in organization of Arab

Fuente, J.A., Garcia-Sanchez, I.M., and Lozano, M.B. The role of the board of directors in the adoption of GRI guidelines for the disclosure of CSR information. **Journal of Cleaner Production**. 141 (2017): 737-750.

Gray, R., Kouhy, R., and Lavers, S. Constructing a research database of social and environmental reporting by UK companies, Accounting. **Auditing & Accountability Journal**. 8, 2 (1995): 78-101.

Gunawan, J. and Hermawan, R. Corporate social disclosures in Southeast Asia: A preliminary study. **Issues in Social and Environmental Accounting**. 6 (2013): 45-67.

- Krippendorff, K. **Content analysis**. In E. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm. (online) 1989. (Cited May 12 2018). Available from http://repository.upenn.edu/asc_papers/226
- Lai, S.L. and To, W.M. Content analysis of social media: a grounded theory approach. **Journal of Electronic Commerce Research**. 16, 2 (2015): 138-152.
- Merriam, S.B. **Introduction to Qualitative Research**. (online) 2002. (Cited May 15 2018). Available from http://stu.westga.edu/~bthibau1/MEDT%208484-%20Baylen/introduction_to_qualitative_research/introduction_to_qualitative_research.pdf
- Ratanajongkol, S., Davey, H., and Low, M. Corporate social reporting in Thailand: The news is all good and increasing. **Qualitative Research in Accounting and Management**. 3,1 (2006): 67-83.
- Rose, S., Spinks, N., and Canhoto, A.I. **Quantitative content analysis, Management Research**. (online) 2015 (Cited May 12 2018). Available from http://documents.routledge-interactive.s3.amazonaws.com/9780415628129/Chapter%206%20-%20Quantitative%20content%20analysis%20final_edited.pdf
- Sujana, A. The Extent of Corporate Social Responsibility Engagement in Malaysian Banks Offering Islamic Banking Services. **J Internet Bank Commer**. 2, 1 (2015): 20- 113.
- Suttiapun, M., and Stanton, P. **Determinates of Environmental Reporting in Corporate Annual Reports of the Stock Exchange of Thailand**. Society of Interdisciplinary Business Research (SIBR) Conference on Interdisciplinary Business Research, 2011
- Unerman, J. Methodological issues - Reflections on quantification in corporate social reporting content analysis. **Accounting, Auditing & Accountability Journal**. 13, 5 (2000): 667-681.

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Guideline for Increasing Human Capital Management Efficiency of Suratthani Rajabhat University

อุบลวรรณ บุญแก้ว^{*1} พูลฉัตร วิชัยดิษฐ์^{**2} และพลกฤต แสงอาวุธ^{***3}

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

E-mail: aubonwan230634@gmail.com

Received: April 1, 2018; Revised: April 29, 2018; Accepted: May 3, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลและ 3) นำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาแบบผสมซึ่งใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัยกับตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี จำนวน 300 คน และคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) ด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน ($\bar{x} = 3.48$) ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.46$) ด้านความผูกพันของบุคลากร ($\bar{x} = 3.37$) และด้านการเข้าถึงความรู้ ($\bar{x} = 3.36$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงสุดและประเภทของบุคลากรแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความผูกพันของบุคลากร ควรมีความชัดเจนถึงความเชื่อมโยงระหว่างผลการปฏิบัติงานและผลตอบแทนที่จะได้รับ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยระบบคุณธรรม ด้านการเข้าถึงความรู้ ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ทุกรูปแบบ เน้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน ควรมีแผนอัตรากำลังที่ชัดเจนมีการจ้างใจเพื่อดึงดูดทุนมนุษย์ของบุคลากรมาใช้ ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาตรงตามศักยภาพ มีการสอนงานและหมุนเวียนงาน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ ทุนมนุษย์ การบริหารทุนมนุษย์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the human capital management efficiency levels of Suratthani Rajabhat University, 2) to compare opinions on the human capital management efficiency by individual factors, and 3) to introduce the guideline for increasing human capital management efficiency of Suratthani Rajabhat University. The research applied mixed method which used questionnaires and in-depth interview with the samples which consisted of 300 staff and 11 university's administrators in Suratthani

Rajabhat University. The statistical used in this research were frequency, percentage, standard deviation, t-test and F-test.

The research results were as follow;

1. Human capital management efficiency of Surattani Rajabhat University was at a middle level in overall ($\bar{x} = 3.47$, S.D.=0.49). When considered in each aspect, leadership practice was at the high level ($\bar{x} = 3.65$, S.D.=0.67) while other aspects were at the middle level e.g. workforce utilization ($\bar{x} = 3.48$, S.D.=0.63), learning ability ($\bar{x} = 3.46$, S.D.=0.64), employee engagement ($\bar{x} = 3.37$, S.D.=0.61) and knowledge accessibility ($\bar{x} = 3.36$, S.D.=0.66) respectively.

2. The comparison of opinions on the human capital management efficiency by individual factors found that staff with different educational level and type of personnel had different opinions with the statistical significance level of 0.05.

3. For the guideline for increasing human capital management efficiency of Surattani Rajabhat University in terms of leadership practice, administrators had to become a role model in the workplace and manage with good governance. For employee engagement, there should be a clear linkage between performance and incentives as well as an integrity system in evaluation of operational performance. In terms of knowledge accessibility, all type of knowledge strengthen activities were required focusing on becoming a learning organization. For workforce utilization, organizational manpower plan should have clear and motivation in order to maximize the potential of human capital. In terms of learning ability, staff should be encouraged for training and developing themselves focused on their potentials as well as work mentoring and job rotation.

Keywords: Efficiency, Human Capital Human, Capital Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ในปัจจุบัน เทคโนโลยีการสื่อสารได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ซับซ้อน รวดเร็วและรุนแรงในลักษณะเชิงพลวัต (Dynamic) เป็นยุคของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ประชาคมโลกจึงต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนาองค์การต้องเป็นองค์การแห่งฐานความรู้และวัดกันที่นวัตกรรมยก ระดับการพัฒนาองค์การให้รองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ ประชาคมโลกให้ได้โดยต้องมีการกำหนดทิศทาง การพัฒนา องค์การและการพัฒนาคนในองค์การอย่างเหมาะสมกับ บริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (กัลยาธน์ ธีระธนชัยกุล 2558) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) และได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้แก่ การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างประชากรไทยที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ในขณะที่จำนวน ประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงส่งผลให้เกิดการขาดแคลน แรงงานในภาวะที่ผลิตภาพแรงงานไทยก็ยังต่ำ เนื่องจาก ปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาการบริหารจัดการจึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย การพัฒนา ในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการ พัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ควบคู่กับการพัฒนาคนในทุก ช่วงวัย ให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะ ความรู้และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง รอบตัวที่รวดเร็วบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้ม แข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชนและภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้

มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนัก งานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2559)

ปัจจุบันได้มีแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการจัดการทุนมนุษย์เป็นอย่างมากโดยมีหลักการว่าองค์กรใดมีการบริหารจัดการทุนมนุษย์ที่ดีกว่า ย่อมจะทำให้องค์กรนั้นมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงกว่า เนื่องจากองค์กรแทบทุกองค์กรต่างก็ขับเคลื่อนด้วยมนุษย์ องค์กรชั้นนำของโลกจะพยายามสร้างมนุษย์ให้เป็นจุดแข็งขององค์กร ใช้มนุษย์เป็นแรง ผลักดันองค์กรไปสู่ความสำเร็จเป็นองค์กรชั้นนำที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับโลก เมื่อทุกองค์กรต่างเห็นพ้องต้องกันว่าคนเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรมีคุณค่าและพัฒนาให้เป็น “ทุน” ซึ่งการสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ คือ การแปลงทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทุนมนุษย์ ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้ มนุษย์เมื่อได้รับการพัฒนาจะมีความรู้เพิ่มขึ้นมีความคิดที่ก้าวไกลเข้าใจตนเองและเข้าใจองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์ต่อองค์กร ของตนและสังคมโดยรวมนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สิทธิชัย ศรีเจริญประมง 2556) ทุนมนุษย์มีผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาจากทุนมนุษย์ทั่วไปให้กลายเป็นทุนมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะแก่องค์กรนั้นเพราะทุนมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะจะเป็นทรัพยากรที่มีค่าขององค์กรและองค์กรอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ หากองค์กรใดมีความสามารถในการบริหารจัดการทุนมนุษย์ให้มีความรู้ มีทักษะความสามารถ องค์กรนั้นก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าองค์กรอื่นๆ ซึ่งการบริหารจัดการทุนมนุษย์ยังเป็นการพิสูจน์ประสิทธิภาพขององค์กรอีกด้วย (Tayles, et al. 2006 อ้างถึงใน อัญญพร จันทรประไพภัทร 2553) ซึ่งการบริหารทุนมนุษย์ (Human Capital Management : HCM) ยังคงเป็นประเด็นในองค์กรไปอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และท่ามกลางสภาพการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงรวมถึงการได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนทางการเงินหรือวัสดุเครื่องจักรที่นับวันจะมีย่างล้นเหลือและมีแต่จะระออยการถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ขณะเดียวกันได้มีปรากฏการณ์ที่เกิดในลักษณะตรงข้าม คือ ทุนมนุษย์ยังคงเป็นสินทรัพย์ที่มีความขาดแคลนทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ (มณีวรรณ ฉัตรอุทัย 2552) ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและภาวะการแข่งขันขององค์กร

ต่างๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการบริหาร ทุนมนุษย์ของทุกองค์กร หรือแม้แต่สถาบันการศึกษายังคงต้องปรับเปลี่ยนให้สามารถแข่งขันกับสถาบันอื่นๆ เพื่อให้ผลผลิตคือบัณฑิตที่จบการศึกษาออกไปมีศักยภาพสำหรับแข่งขันในตลาดแรงงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มุ่งให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในรูปแบบที่หลากหลาย ศึกษาค้นคว้าวิจัย ค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้นำทางวิชาการ ดำเนินการบริหารตามภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การผลิตบัณฑิตจะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ ซึ่งการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารทุนมนุษย์ ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยอันนำมาซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขันและการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์สร้างแรงจูงใจในการทำงาน รูปแบบต่างๆ ส่งเสริมให้บุคลากรนำศักยภาพของตนออกมาใช้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากรเพิ่มสูงขึ้น

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีและนำเสนอแนวทาง การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การบริหารทุนมนุษย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของมหาวิทยาลัย อีกทั้งเพื่อนำผลของการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกิจกรรมการบริหารทุนมนุษย์ เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีให้ประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 832 คน และประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบันและประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ จำนวน 25 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 158 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 142 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ รักษาการแทนอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายนิติการและพัฒนาบุคลากร รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน และประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ จำนวน 11 ท่าน โดยเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทบุคลากร สถานภาพบุคลากรและระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ด้านความผูกพันของบุคลากร ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน และด้านความสามารถในการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารทุนมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นการประเมินวัดระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 5 ได้แก่ ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ด้านความผูกพันของบุคลากร ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน และด้านความสามารถในการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากร

โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 และค่าความเชื่อมั่น Cronbach'alpha เท่ากับ 0.97

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและขอความเห็นชอบ
3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3. การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ t-test และ F-test และกรณีที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นอันเนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จะใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีแบบ Scheffe

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 1 ตารางแสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ	3.65	0.67	มาก
2. ด้านความผูกพันของบุคลากร	3.37	0.61	ปานกลาง
3. ด้านการเข้าถึงความรู้	3.36	0.66	ปานกลาง
4. ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน	3.48	0.63	ปานกลาง
5. ด้านความสามารถในการเรียนรู้	3.46	0.64	ปานกลาง
รวม	3.47	0.49	ปานกลาง

จากตารางพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$, $S = 0.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$, $S = 0.67$) ด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจาก

มากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน ($\bar{x} = 3.48$, $S = 0.63$) ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.46$, $S = 0.64$) ด้านความผูกพันของบุคลากร ($\bar{x} = 3.37$, $S = 0.61$) และด้านการเข้าถึงความรู้ ($\bar{x} = 3.36$, $S = 0.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์					
	ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ	ด้านความผูกพันของบุคลากร	ด้านการเข้าถึงความรู้	ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน	ด้านความสามารถในการเรียนรู้	รวม
1. เพศ	0.041*	0.611	0.420	0.312	0.320	0.161
2. อายุ	0.345	0.841	0.242	0.315	0.152	0.392
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	0.191	0.024*	0.001*	0.003*	0.001*	0.002*
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.513	0.872	0.253	0.031*	0.032*	0.385

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์					
	ด้านการปฏิบัติ ภาวะผู้นำ	ด้านความผูกพันของ บุคลากร	ด้านการเข้าถึง ความรู้	ด้านการสร้าง ประโยชน์ สูงสุดจาก กำลังคน	ด้านความ สามารถในการเรียนรู้	รวม
5. ประเภทบุคลากร	0.851	0.010*	0.002*	0.001*	0.006*	0.002*
6. สถานภาพบุคลากร	0.112	0.802	0.843	0.781	0.372	0.561
7. ระยะเวลาปฏิบัติงาน	0.572	0.791	0.201	0.031*	0.002*	0.104-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยการใช้การทดสอบค่า t-test และการทดสอบค่า F-test พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีที่มีระดับการศึกษาสูงสุด และประเภทของบุคลากร แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพบุคลากร และระยะเวลาการทำงาน แตกต่างกันมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- เพศ แตกต่างกันในด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ
- อายุ และสถานภาพบุคลากรไม่แตกต่างกันทุกด้าน
- ระดับการศึกษาสูงสุด และประเภทบุคลากร แตกต่างกันในด้านความผูกพันของบุคลากร ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน และด้านความสามารถในการเรียนรู้
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันในด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน และด้านความสามารถในการเรียนรู้
- ระยะเวลาการทำงาน แตกต่างกันในด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคนและด้านความสามารถในการเรียนรู้

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 11 ท่าน ได้แก่ รักษาการแทนอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายนิติการและพัฒนาบุคลากรรองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณบดีคณะนิติศาสตร์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ บุคลากรมีความเห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำด้วย

1. ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ (Leadership Practice) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถสะท้อนค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรในระหว่างสื่อสารได้สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของตน และวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างชัดเจน รับฟังความคิดเห็นความต้องการและปัญหาต่างๆ ในการทำงานของบุคลากรเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจหรือปรับปรุงการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น สามารถตัดสินใจปัญหาที่ยากลำบากบน

พื้นฐานของระเบียบและหลักการที่ถูกต้อง มีความสามารถในการออกคำสั่งควบคุมพร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความจงรักภักดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานและการบริหารเพื่อสร้างทีมงานที่แข็งแกร่งและบรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย

2. ด้านความผูกพันของบุคลากร (Employee Engagement) มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างชัดเจนถึงความเชื่อมโยงระหว่างผลการปฏิบัติงานและผลตอบแทนที่บุคลากรจะได้รับจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพสร้างความมั่นใจในการประเมิน ผลการปฏิบัติงานที่สามารถแยกแยะผู้มีผลการปฏิบัติงานได้ดีด้วยระบบคุณธรรม มีรูปแบบการบริหาร งานที่เหมาะสมสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุขส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ สนับสนุนให้คนดี คนเก่งได้ทำงานตามศักยภาพ ยกย่องชมเชยและให้กำลังใจบุคลากรในการทำงานพร้อมทั้งจัดให้มีการเชิดชูเกียรติคนที่ประสบความสำเร็จ

3. ด้านการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Accessibility) มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริม สร้างความรู้ทุกรูปแบบในการปฏิบัติงาน ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสร้างความรู้ที่มีอยู่ในแหล่งต่างๆ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการพัฒนาควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะในการทำงาน ทราบถึงความเป็นตนเอง ทราบขีดความสามารถและวิสัยทัศน์แห่งตน และสามารถจัดการช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์ของตนเองกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในมหาวิทยาลัยได้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ เน้นการรับรู้ข้อมูล/สารสนเทศที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน (Workforce Optimization) มหาวิทยาลัยควรมีการวางแผนอัตรากำลังที่ชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่ กำหนดไว้ มีการกำหนดแนวทางที่จะทำให้บุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีในการทำงานเห็นความสำคัญที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ดีอยู่เสมอ มีการจัดรูปแบบวิธีการสื่อสาร การมุ่งใจเพื่อตั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ ของบุคลากรมาใช้ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

5. ด้านความสามารถในการเรียนรู้ (Learning Capacity) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาตรงตามความต้องการและศักยภาพอย่างเหมาะสม มีการสอนงานและการปรับเปลี่ยนงานหมุนเวียนภายในมหาวิทยาลัยเพื่อยกระดับความสามารถของบุคลากร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งรายด้านและรายข้อ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเปิดเผยและจริงใจในการสื่อสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในงานกับบุคลากรอย่างตรงไปตรงมา แสวงหาข้อมูลและรับฟังข้อมูลจากบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานในบรรยากาศที่ให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน เป็นแบบอย่างในการสร้างค่านิยมในการทำงานและช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน จัดให้มีระบบประเมินผลงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้กับบุคลากร ผู้บริหารระดับสูงเป็นแบบอย่างในการทำงานและจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงานพร้อมทั้งนำเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างสร้างสรรค์และสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้กับบุคลากรมีระบบและกระบวนการค้นหาและพัฒนาว่าที่ผู้นำให้กับองค์กรเพื่อให้การเปลี่ยนผ่านผู้บริหารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านความผูกพันของบุคลากร บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการออกแบบงานและระบบรักษาบุคลากรที่ดีไว้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการจัดระบบงานที่มีประสิทธิภาพให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงาน บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการออกแบบวิธีการทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีและช่วยในการสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงกับความต้องการของบุคลากรและมีระบบการเก็บรักษาผู้มีผลการปฏิบัติงานที่ดี โดยจัดให้มีระบบการสำรวจระดับความผูกพันของบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของระบบการผลิตและความพึงพอใจของผู้รับบริการและในความมุ่งมั่นต่อบุคลากร และการบริหารเวลา อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยควรบริหารทุน

มนุษย์โดยคำนึงถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของบุคลากรเป็นสำคัญและให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานและชีวิตครอบครัวของบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

1.3 ด้านการเข้าถึงความรู้ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยความพร้อมและการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีคู่มือการทำงาน เครื่องมือและข้อมูลที่ใช้เป็นในการทำงาน รวมถึงกระบวนการพัฒนาฝึกอบรมตามความต้องการของบุคลากร มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม มีสถานที่ปรึกษาหารือของทีมงานไม่เป็นทางการรวมถึงมีเวลาที่จะให้สมาชิกในทีมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่วนการแบ่งปันสารสนเทศและระบบที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยยังขาดการปรับปรุงและหมุนเวียนงานระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งควรมีระบบการรวบรวมจัดเก็บข้อมูลความรู้ในการทำงานที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและทั่วถึงสำหรับบุคลากรทุกคน

1.4 ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยกระบวนการ และเงื่อนไขอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบชัดเจนและได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง บุคลากรได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถทำงานได้ตามที่หน่วยงานกำหนด บุคลากร ได้รับการจัดทาสตูดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้เป็นประจำในการทำงานและได้ทำงานในเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดผลงานที่ดี ส่วนความรับผิดชอบ การตัดสินใจ ใฝ่หาความรู้และระบบที่ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงงาน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยควรมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งบนฐานความสามารถในงานภายใต้บรรยากาศที่บุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้บุคลากรใหม่ได้รับการนิเทศงานตั้งแต่แรกเข้าและได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับงานที่ต้องทำและเปิดโอกาสให้บุคลากรท่านอื่นสามารถให้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการจ้างงานได้

1.5 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยการฝึกอบรมและการพัฒนาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้รับการฝึกอบรมและ

พัฒนาตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดและมีการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานและมหาวิทยาลัยมีแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นทางการ ส่วนนวัตกรรม คุณค่าและการสนับสนุน และระบบที่ช่วยยกระดับความสามารถของบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มใหม่ในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสวงหาวิธีการทำงานที่ดีกว่าเดิมและเปิดรับข้อมูลการปรับปรุงการทำงานจากบุคลากร ผู้บริหารเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร มหาวิทยาลัยควรมีระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เป็นอัตโนมัติจากหัวข้อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ทันสมัยและมีระบบการรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้บริหารได้รับทราบ

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยภาพรวมบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีที่มีระดับการศึกษาสูงสุดและประเภทบุคลากรแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สภาส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพงษ์ชัย ชยโส (2556) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานบริหารงานโครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค โดยศึกษาเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานบริหารงานโครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการเปรียบเทียบ พบว่า พระธรรมจาริกที่มีอายุพรรษา ระดับการศึกษาเปรียญธรรมและอายุการปฏิบัติงานในโครงการพระธรรมจาริกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุพนธ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของบุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า อายุ ประเภทบุคลากร ระยะเวลาปฏิบัติงาน อัตราเงินเดือนรวมค่าตอบแทนต่างกัน มีความคิดเห็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ต่างกัน

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสะท้อนค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรในระหว่างการสื่อสาร สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของตนและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างชัดเจน รับฟังความคิดเห็น ความต้องการและปัญหาต่างๆ ในการทำงานของบุคลากรเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจหรือปรับปรุงการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น สามารถตัดสินใจปัญหาที่ยากลำบากบนพื้นฐานของระเบียบและหลักการที่ถูกต้อง มีความสามารถในการออกคำสั่งควบคุมพร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความจงรักภักดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานและการบริหาร เพื่อสร้างทีมงานที่แข็งแกร่งและบรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้

3.2 ด้านความผูกพันของบุคลากร ควรมีการทำความเข้าใจกับบุคลากรอย่างชัดเจนถึงความเชื่อมโยงระหว่างผลการปฏิบัติงานและผลตอบแทนที่บุคลากรจะได้รับจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นใจในการประเมิน ผลการปฏิบัติงานที่สามารถแยกแยะผู้มีผลการปฏิบัติงานได้ดีด้วยระบบคุณธรรม มีรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสมสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ สนับสนุนให้คนดีคนเก่ง ได้ทำงานตามศักยภาพ ยกย่องชมเชยและให้กำลังใจบุคลากรในการทำงาน พร้อมทั้งจัดให้มีการเชิดชูเกียรติคนทีประสบความสำเร็จ เนื่องจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ บุคลากรมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรบริหารทุนมนุษย์โดยคำนึงถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของบุคลากรเป็นสำคัญและให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานและชีวิตครอบครัวของบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

3.3 ด้านการเข้าถึงความรู้ มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ทุกรูปแบบในการปฏิบัติงานผ่านการวิเคราะห์ที่สังเคราะห์เพื่อสร้างความรู้ที่มีอยู่ในแหล่งต่างๆ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการพัฒนาควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะในการทำงาน ทราบถึงความเป็นตนเอง ชัดความ สามารถและวิสัยทัศน์แห่งตนและสามารถจัดการช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์ ของตนเองกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงใน

มหาวิทยาลัยได้ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ เน้นการรับรู้ข้อมูล/สารสนเทศที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันเน้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากผลของการวิจัยเชิงปริมาณ บุคลากรมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยยังขาดการปรับปรุงและหมุนเวียนงานระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งยังไม่มีระบบการรวบรวมจัดเก็บข้อมูลความรู้ในการทำงานที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและทั่วถึงสำหรับบุคลากรทุกคน

3.4 ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน มหาวิทยาลัยควรมีการวางแผนอัตรากำลังและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่ชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ มีการกำหนดแนวทางที่จะทำให้อุทิศบุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีในการทำงานเห็นความสำคัญที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น มีการจัดรูปแบบวิธีการสื่อสาร การจูงใจ เพื่อดึงความรู้ความสามารถทักษะต่างๆ ของบุคลากรมาใช้ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เนื่องจากผลของการวิจัยเชิงปริมาณ บุคลากรมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งบนฐานความสามารถในงานภายใต้บรรยากาศที่บุคลากรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันให้บุคลากรใหม่ได้รับการนิเทศงานตั้งแต่แรกเข้าและได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับงานที่ต้องทำและเปิดโอกาสให้บุคลากรท่านอื่นสามารถให้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการจ้างงานได้

3.5 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาตรงตามความต้องการและศักยภาพอย่างเหมาะสม มีการสอนงานและการปรับเปลี่ยนงานหมุนเวียนภายในมหาวิทยาลัยเพื่อยกระดับความสามารถของบุคลากร เนื่องจากผลของการวิจัยเชิงปริมาณ บุคลากรมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มใหม่ในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสวงหาวิธีการทำงานที่ดีกว่าเดิมและเปิดรับข้อมูลการปรับปรุงการทำงานจากบุคลากร ผู้บริหารเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร มหาวิทยาลัยควรมีระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เป็นอัตโนมัติจากหัวข้อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ทันสมัยและมีระบบการรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้บริหารได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สามารถเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติภาวะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน บริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2. ด้านความผูกพันของบุคลากร ควรมีการทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

3. ด้านการเข้าถึงความรู้ มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ทุกรูปแบบ เน้นการพัฒนาบุคลากรเป็นบุคคลที่รักการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พร้อมทั้งพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานีให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. ด้านการสร้างประโยชน์สูงสุดจากกำลังคน ควรมีแผนอัตรากำลังที่ชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการมุ่งใจในการทำงานเพื่อดึงทุนมนุษย์ของบุคลากรมาใช้ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

5. ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาตรงตามศักยภาพ มีการสอนงานและหมุนเวียนงานภายในหน่วยงานต่างๆ ของบุคลากรสายสนับสนุน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รศ.พูลฉัตร วิชัยดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.พลกฤติ แสงอาวุธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2558.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 12 มีนาคม 2560). จาก <http://www.odd.go.th/www/files/78292.pdf>.
- พระพงษ์ชัย ชยวโส. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานบริหารงานโครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- พิชญา วัฒนรังสรรค์. การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมระดับ 4 ดาว ภาคเหนือ. 2, 2 (มกราคม 2555): 93-102.
- มนีวรรณ ฉัตรอุทัย. การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทุนมนุษย์ กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจผู้ผลิตและจัดจำหน่ายพลังงานในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจนิด้า. 5 (พฤศจิกายน 2552): 5-19.
- สิทธิชัย ศรีเจริญประมง. แนวทางการพัฒนา การดำเนินการด้านทุนมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสายการบินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2556.
- อัญญพร จันทรประไพภัทร. การเปิดเผยข้อมูลทุนมนุษย์ในประเทศไทย. การศึกษาอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

Corporate Governance, Investment Efficiency: Listed Companies in Market for Alternative Investment - MAI

Hathairat Khuanrudee^{*1} Pattanant Petchchedchoo^{**2} and Siridech Kumsuprom^{***3}

^{1,2,3}College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University, 110 / 1-4

PrachaChuen Road, Lak-si, Bangkok 10210.

E-mail: 577191060002@dpu.ac.th

Received: October 8, 2019; Revised: October 24, 2019; Accepted: October 24, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอของประเทศไทย โดยศึกษาจากตัวอย่าง คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ที่มีข้อมูลสมบูรณ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2561 จำนวน 91 บริษัท ซึ่งแบ่งเป็น 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ การกำกับดูแลกิจการ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการ 2) ด้านผลประโยชน์ตอบแทน 3) ด้านจำนวนชุดของคณะกรรมการที่มากกว่าข้อกำหนด และ 4) ด้านกรรมการตรวจสอบ ส่วนประสิทธิภาพการลงทุนแบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผลตอบแทน 2) ด้านการเติบโต และ 3) ด้านระดับการลงทุน ผลการศึกษพบว่า 1) การกำกับดูแลกิจการด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการ และด้านการตรวจสอบ ส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการลงทุนด้านผลตอบแทน ในขณะที่ การกำกับดูแลกิจการด้านผลประโยชน์ตอบแทนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการลงทุนด้านผลตอบแทน 2) การกำกับดูแลกิจการด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการ และด้านการตรวจสอบ ส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการลงทุนด้านการเติบโต 3) การกำกับดูแลกิจการด้านผลประโยชน์ตอบแทน ส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการลงทุนด้านระดับการลงทุน

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ ประสิทธิภาพการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

Abstract

This research aimed to analyze corporate governance which influences the investment efficiency of listed companies in the Market for Alternative Investment. The sample group consisted of 91 companies which were the listed companies in the Market for Alternative Investment which had complete information from year 2014 - 2018. These companies were divided into 7 groups which were agriculture and food industry group, consumer product group, technology Industry group, industrial product group, real estate and construction Industry group, resources industry group, and the service industry group. The variables used in the study were corporate governance which were divided into 4 aspects including; 1) the characteristics of the board 2) the benefits 3) the number of sets of the board that was greater than the requirements and, 4) the audit committee. The efficiency of investment was divided into 3 aspects which were 1) return, 2) growth and, 3) investment level. The results of the study revealed that 1) corporate governance regarding the characteristics of the committee and the audit committee had a negative effect on investment efficiency in term of the return aspect while the return on corporate governance had a positive influence on investment efficiency in term of the return aspect, 2) corporate governance regarding the characteristics of the committee and the audit committee had a positive effect on investment

efficiency in term of growth aspect, and 3) governance regarding benefits had a positive effect on investment efficiency in term of investment levels aspect.

Keywords: Corporate Governance, Investment Efficiency, Market for Alternative Investment.

Introduction

Corporate Governance is the determination of the method, structure and business operation of the company. Good corporate governance will increase shareholder value in the long-term through the executive responsibility process and enhance the efficiency of the company. It also eliminates the ownership conflict and control by specifying separate interests of shareholders and managers. Corporate governance is a combination of the process and structure of the Board's operations to provide information, directing, managing and following the company's activities by following established goals (Bloomfield 2013). In a study of McColgan (2001), a study has presented an agency theory of corporate governance by focus on the managers and the benefits of shareholders and found that the problems of the department can be reduced through the operation of an effective corporate governance mechanism. This may be important in reducing the cost of the units and ownership issues in the company. Corporate governance should be designed according to differentiation of the company environment, the Company's corporate governance mechanisms may be more important than some companies. Corporate governance is divided into internal corporate governance and external corporate governance. The internal corporate governance mechanisms, including the characteristics of the board of directors, management and the audit committee. For the external corporate governance mechanisms, it includes shareholders and creditors (Prakobsaeng and Petchchedchoo 2017: 1)

The company's investment efficiency, according to the concept of Modigliani & Miller (1958: 261) identifies that investment efficiency occurs in complete capital markets since there is a complete replacement from internal and external funding. In an incomplete capital market, there is a problem of asymmetrical information in terms of access to resources within the company between management and investors because investors cannot access the inside information of the company and unable to inspect the work of management to bring the investment appropriately. This information asymmetry problem, resulting in the cost of external funding sources being higher than internal sources or cash flows, external funding sources have higher costs will cause financial restrictions and lead to ineffective investments or the problem of a lower investment (Fazzari et al 2000).

Listed Company, There is a separation of ownership from control business which can be divided as owners, shareholders, executives of the company and Board of Directors. For this reason, there may be a conflict of interest between the representatives of various groups, corporate governance is the system that enables the operation and internal control to ensure that the operation of various parts will lead to a benefit of the company. The corporate governance has set guidelines for the right, roles, duties and responsibilities of all stakeholders related to companies, stakeholders including shareholders, the board of directors, management and employees. A company that has a good disclosure and transparent operation, causing relevant parties

to accept and confident in the operation of the company (The Stock Exchange of Thailand 2017)

From related research, it is found that good corporate governance is related to investment efficiency. Rashed and Rahman (2016) found that the size of the board has a negative relationship with the investment efficiency in a sample of companies listed on the Egypt stock market. Chen, Sung and Yang (2017) found that corporate governance has a positive relationship with the investment efficiency of Chinese listed companies. Chen and Chen (2008) found that businesses with better corporate governance structures can leverage their investment efficiency in asset purchases. The characteristics of businesses which have a good corporate governance consists of the size of a larger board, there are more independent committees, the committee has fewer missions, it owned by the institution more, have more ownership and external management, there is more compensation based on CEO shares, better audit quality and better protecting shareholders (Scharfstein and Stein, 2000) Investment allocation in various business sectors with a good corporate governance can improve a better asset acquisition. In addition, businesses with good internal and external governance mechanisms will have higher efficiency. Lee (2017) has the results show that the asymmetry of the data is reduced, resulting in the inefficiency of investment in Taiwan. Ji (2016) found that the size of the board inversely proportional to investment efficiency. From the concept of asymmetry of information and agency problems, an important factor that affects investment efficiency is corporate governance (Stein, 2003). The company which has better corporate governance and better disclosure of information (Bertrand and Mullainathan 2003), there will be less asymmetry of data between

managers and external investors. (Healy and Palepu, 2001) and less representative as well, which results in increased investment efficiency (Bizjak et al., 1993) Therefore, good corporate governance leads to greater efficiency in investment (Chen and Chen 2012).

From past research, there was a study of the relationship between corporate governance and investment efficiency of listed companies in different countries. For Thailand, there is only a study of the relationship between corporate governance and business performance registered in the Stock Exchange of Thailand. Kaseamsap (2011) found that the size of the board of directors and the capital structure of the company are positively related to the performance of the company. From an accounting perspective, Wadhanapatee (2012) has reviewed a literature which related to knowledge of the capital markets and found that there are a fewer studies that conducted on the stock markets in emerging countries compared to the studies that conducted on the stock markets in developed countries, it causes the lack of in-depth knowledge in terms of both concrete and abstract, which can be used in the capital market development and leading to the economic development of emerging economies.

This research is to examine the relationship between corporate governance and investment efficiency of listed companies in the Market for Alternative Investment. It will lead to the findings that allow all relevant parties including executives and shareholders, to be able to use the information and make the right decision which gains benefits at all levels. In addition, it is also a way to improve the development of the capital market and the economic system in the future.

Research Objectives

1. To analyze corporate governance which influences the investment efficiency in term of returns aspect of company listed in Market for Alternative Investment of Thailand

2. To analyze corporate governance which influences the investment efficiency in term of company's growth aspect of company listed in Market for Alternative Investment of Thailand

3. To analyze corporate governance which influences the investment efficiency in term of investment's level aspect of company listed in Market for Alternative Investment of Thailand

Methodology

The population used in the study is companies listed on the Market for Alternative Investment, which complete information during B.E. 2557 – B.E. 2561. Due to the entry and exit of companies listed, the number of companies listed on the Market for Alternative Investment each year is not equal. During B.E. 2557 - B.E. 2561 (The Stock Exchange of Thailand 2017), there are a number of companies listed on the Market for Alternative Investment that is not in the financial business group. There are only 91 companies that have

complete information and use in these studies. Collecting data from secondary data and collect from the annual information disclosure form (56-1), annual report (56-2), financial statement reports through the website of the Stock Exchange of Thailand. The website of the Securities and Exchange Commission (www.sec.or.th), and the website of SETSMART (SET Marketing Analysis and Reporting Tool).

The research tools were created in order to study corporate governance which has an influence on the investment efficiency of listed companies on the Market for Alternative Investment. Data are collected from secondary data, and literature reviews are developed in order to develop the assumption and create a model.

The research variables consist of dependent variables for measuring investment efficiency of the company including IEr represent investment efficiency in term of returns aspect, IEg represents investment efficiency in term of company's growth aspect, IEi represents investment efficiency in term of investment's level aspect. Independent variables are the representatives of corporate governance. The details of variables measurement are shown in table 1

Table 1 Details of variables used in the study.

Dependent Variable		
Initials	Variable	Measurement
IEr	Investment efficiency in term of returns aspect	Profit before tax and interest on capital expenditure of property, plant and equipment of the company _(i) as of year _(t) + Profit before tax and interest exemption on capital expenditures for property, plant and equipment of the Company _(i) as of year _(t)
IEg	Investment efficiency in term of company's growth aspect	(Sales to capital expenditures on property, plant and equipment) + (sales to capital expenditures exemption for property, plant and equipment) of the Company _(i) as of year _(t)

Dependent Variable		
Initials	Variable	Measurement
IEi	Investment efficiency in term of investment's level aspect	$(\text{CAPEX}_{i,t} + \text{NonCAPEX}_{i,t})$ of company _(i) a year _(t)
EBIT _{i,t}	Profit before tax and interest	Profit before tax and interest of the company _(i) as of year _(t)
SG _{i,t}	The rate of sales growth	$[\text{Sales of the Company}_{(i)} \text{ as of year}_{(t)} - \text{Sales of the Company}_{(i)} \text{ as of year}_{(t-1)}] / \text{sales of the Company}_{(i)} \text{ as of year}_{(t)+1}$
CAPEX _{i,t}	Capital expenditure on property, plant and equipment	The value of capital expenditure on property, plant and equipment of the company _(i) as of year _(t)
NonCAPEX _{i,t}	Capital expenditures, excluding property, plant and equipment	Capital expenditure, excluding the value of property, plant and equipment of the company _(i) as of year _(t)
The abbreviations of the Director is CGA		
Bsize	The number of Board	Number of Board of Directors
Bind	The proportion of independent directors	The proportion of independent directors on the Board
Bman	The proportion of the number of Directors on the Executive Committee	The proportion of the number of Directors to the position of Executive Director
Bbis	The proportion of directors with an experience related business of the Company	The proportion of directors with experience related to the business of the Company
Bfin	The proportion of directors with a knowledge or expertise in accounting or finance	The proportion of directors with a knowledge or expertise in accounting or finance.to the Board of Directors
Bmeet	The frequency of Board meetings	The number of Board meetings.
The abbreviations of the Benefits is CGB		
CEOcomp	The remuneration of the Chairman	Annually remuneration of the Board of Directors
Bcomp	Remuneration of Directors	Annually remuneration of Directors
The abbreviations of the number of sub-series is CGC		
COMMITother	The number of the Committee over the terms	Number of committees other than the audit committee and Executive Committee

Dependent Variable		
Initials	Variable	Measurement
The abbreviations of the Audit is CGD		
AUDITsize	The size of the Audit Committee	Number of Audit Committee
AUDITfin	The proportion of the Audit Committee with knowledge of accounting or financial on the Board of Directors	The proportion of the Audit Committee with knowledge of accounting or financial on the number of directors
AUDITB	The proportion of the Audit Committee on the Board of Directors.	The proportion of the number of the Audit Committee on the number of the Board of Directors
AUDITmeet	Frequency of meetings	The number of Audit Committee meetings

The equation used to measure the influence show as follows.

1. The analysis of equation of corporate governance influence the investment efficiency in term of returns aspect

$$IE_r = \beta_0 + \beta_1 CGA + \beta_2 CGB + \beta_3 CGC + \beta_4 CGD + \epsilon \quad \text{.....(1)}$$

$$IE_{r\ CGA} = \beta_{CGA} + \beta_{CGA1} Bsize + \beta_{CGA2} Bind + \beta_{CGA3} Bman + \beta_{CGA4} Bbis + \beta_{CGA5} Bfin + \beta_{CGA6} Bmeet + \epsilon \quad \text{.....(2)}$$

$$IE_{r\ CGB} = \beta_{CGB} + \beta_{CGB1} CEOcomp + \beta_{CGB2} Bcomp + \epsilon \quad \text{.....(3)}$$

$$IE_{r\ CGC} = \beta_{CGC} + \beta_{CGC1} COMMITother + \epsilon \quad \text{.....(4)}$$

$$IE_{r\ CGD} = \beta_{CGD} + \beta_{CGD1} AUDITsize + \beta_{CGD2} AUDITfin + \beta_{CGD3} AUDITB + \beta_{CGD4} AUDITmeet + \epsilon \quad \text{.....(5)}$$

2. The analysis of equation of corporate governance influence the investment efficiency in term of company's growth aspect

$$IE_g = \beta_0 + \beta_1 CGA + \beta_2 CGB + \beta_3 CGC + \beta_4 CGD + \epsilon \quad \text{.....(6)}$$

$$IE_{g\ CGA} = \beta_{CGA} + \beta_{CGA1} Bsize + \beta_{CGA2} Bind + \beta_{CGA3} Bman + \beta_{CGA4} Bbis + \beta_{CGA5} Bfin + \beta_{CGA6} Bmeet + \epsilon \quad \text{.....(7)}$$

$$IE_{g\ CGB} = \beta_{CGB} + \beta_{CGB1} CEOcomp + \beta_{CGB2} Bcomp + \epsilon \quad \text{.....(8)}$$

$$IE_{g\ CGC} = \beta_{CGC} + \beta_{CGC1} COMMITother + \epsilon \quad \text{.....(9)}$$

$$IE_{g\ CGD} = \beta_{CGD} + \beta_{CGD1} AUDITsize + \beta_{CGD2} AUDITfin + \beta_{CGD3} AUDITB + \beta_{CGD4} AUDITmeet + \epsilon \quad \text{.....(10)}$$

3. The analysis of equation of corporate governance influence the investment efficiency in term of investment's level aspect

$$IE_i = \beta_0 + \beta_1 CGA + \beta_2 CGB + \beta_3 CGC + \beta_4 CGD + \epsilon \quad \text{.....(11)}$$

$$IE_{i\ CGA} = \beta_{CGA} + \beta_{CGA1} Bsize + \beta_{CGA2} Bind + \beta_{CGA3} Bman + \beta_{CGA4} Bbis + \beta_{CGA5} Bfin + \beta_{CGA6} Bmeet + \epsilon \quad \text{.....(12)}$$

$$IE_{i\ CGB} = \beta_{CGB} + \beta_{CGB1} CEOcomp + \beta_{CGB2} Bcomp + \epsilon \quad \text{.....(13)}$$

$$IE_{i\ CGC} = \beta_{CGC} + \beta_{CGC1} COMMITother + \epsilon \quad \text{.....(14)}$$

$$IE_{i\ CGD} = \beta_{CGD} + \beta_{CGD1} AUDITsize + \beta_{CGD2} AUDITfin + \beta_{CGD3} AUDITB + \beta_{CGD4} AUDITmeet + \epsilon \quad \text{.....(15)}$$

Statistical tools to test the hypothesis consists of

1. Descriptive statistics is the analysis of samples such as Average ($\bar{x}$), standard deviation (S), Minimum, Maximum, frequency, percentage.

2. Inferential statistical analysis

3. Analyzed the regression equation by using computer software. The statistics used in data testing was multiple regression analysis by using OLS in hypothesis testing.

Data analysis

There is an analysis of the relationship between variables, therefore, the relationship between independent variables has been

examined by inspection Multicollinearity and use the Variance Inflation (VIF) or Tolerance. The criteria for verification is that an appropriate VIF value should not exceed 10. If this exceeds, it means Multicollinearity. For Tolerance, if the value approaches 0, it is likely to cause problems. The study found that the Variance Inflation (VIF) of all independent variables does not exceed 10 and the Tolerance of all independent variables does not close to 0, therefore, all independent variables are independent of each other and can be analyzed for multiple regression.

On this study, corporate governance which influences the investment efficiency of company listed in Market for Alternative Investment of Thailand which includes the following details:

Table 2 Analytical results of the overall corporate governance which influence the investment efficiency in term of return aspect, growth aspect, investment level aspect of listed companies in the mai stock exchange of Thailand by using multiple regression analysis (Enter Method)

Variable	IE _r		IE _g		IE _i	
	Unstandardized Coefficients B	P Value	Unstandardized Coefficients B	P Value	Unstandardized Coefficients B	P Value
Constant	15.438	0.002	-5.387	0.060	66.325	0.598
CGA	-4.395	0.011*	1.420	0.040*	-25.096	0.873
CGB	2.894	0.001*	0.601	0.240	68.349	0.050*
CGC	0.059	0.953	-0.777	0.187	-21.317	0.246
CGD	-3.662	0.024*	1.283	0.049*	93.013	0.185
R ²	0.428		0.215		0.177	
Adj.R	0.399		0.207		0.134	

Note : * statistically significance at the 0.05 level

From the above table, the equation can be write as follows

1. Equation of the results of corporate governance analysis that influence the investment efficiency in term of return aspect

$$IE_r = 15.438 - 4.395 CGA + 2.894 CGB - 3.662 CGD \quad \dots\dots\dots(16)$$

2. Equation of the results of corporate governance analysis that influence the investment efficiency in term of growth aspect

$$IE_g = - 5.387 + 1.420 CGA + 1.283 CGD \quad \dots\dots\dots(17)$$

3. Equation of the results of corporate governance analysis that influence the investment efficiency in term of investment level aspect

$$IE_i = 66.325 + 68.349 CGB \quad \dots\dots\dots(18)$$

From the above table and equation, we are able to answer the research hypothesis as detailed in the following table.

Table 3 Analytical results of corporate governance on the characteristics of the committee, the Benefits, the number of sets of the board that is greater than the requirements, and the audit committee which Influence the investment efficiency in term of return aspect, growth aspect, investment level aspect of companies listed on the mai stock market of Thailand

Hypothesis	Influence variable	P Value ≤ 0.05	Hypothesis test result
H1	CGA $\rightarrow$ IEr	0.011*	accept
H2	CGB $\rightarrow$ IEr	0.001*	accept
H3	CGC $\rightarrow$ IEr	0.953	reject
H4	CGD $\rightarrow$ IEr	0.024*	accept
H5	CGA $\rightarrow$ IEg	0.040*	accept
H6	CGB $\rightarrow$ IEg	0.240	reject
H7	CGC $\rightarrow$ IEg	0.187	reject
H8	CGD $\rightarrow$ IEg	0.049*	accept
H9	CGA $\rightarrow$ IEg	0.873	reject
H10	CGB $\rightarrow$ IEg	0.050*	accept
H11	CGC $\rightarrow$ IEg	0.246	reject
H12	CGD $\rightarrow$ IEg	0.185	reject

From Equation number 16, the corporate governance aspects that have an influence on investment efficiency in terms of returns aspect are the characteristics of the board, Benefits, and

the audit committee. When considering each aspect of corporate governance by regression analysis, the results are shown in the following table.

Table 4 Analytical results of the corporate governance analysis of the characteristics of the compensation committee and the audit committee that has an influence on investment efficiency in return aspect

Variables	IE _{rCGA}		Variables	IE _{rCGB}		Variables	IE _{rCGD}	
	Unstandardized Coefficients B	P Value		Unstandardized Coefficients B	P Value		Unstandardized Coefficients B	P Value
Constant	-0.673	0.934	Constant	0.212	0.868	ค่าคงที่	6.999	0.328
CGA ₁	1.409	0.050*	CGB ₁	3.779	0.008*	CGD ₁	0.154	0.937
CGA ₂	4.490	0.660	CGB ₂	-3.178	0.021*	CGD ₂	0.937	0.825
CGA ₃	0.960	0.753				CGD ₃	-0.933	0.046*
CGA ₄	8.521	0.048*				CGD ₄	-0.490	0.029*
CGA ₅	0.754	0.905						
CGA ₆	-1.028	0.004*						
R ²	0.298			0.267			0.253	
Adj.R	0.243			0.259			0.203	

Note : * statistically significance at the 0.05 level

From the above table, equation can be write as follows

$$IE_{rCGA} = -0.673 + 1.409 \text{ Bsize} + 8.521 \text{ Bbis} - 1.028 \text{ Bmeet} \quad \dots\dots\dots(17)$$

$$IE_{rCGB} = 0.212 + 3.779 \text{ CEOcomp} - 3.178 \text{ Bcomp} \quad \dots\dots\dots(18)$$

$$IE_{rCGD} = 6.999 - 0.933 \text{ AUDITB} - 0.490 \text{ AUDITmeet} \quad \dots\dots\dots(19)$$

From the above table and equation, we detailed in the following table.
are able to answered the research hypothesis as

Table 5 Analytical results of corporate governance in the characteristics of the board of directors that have an influence on investment efficiency in term of return aspect of listed companies in the mai stock market of Thailand

Hypothesis	Influence variable	P Value ≤ 0.05	Hypothesis test result
H1a	Bsize → IEr	0.050	accept
H1b	Bind → IEr	0.660	reject
H1c	Bman → IEr	0.753	reject
H1d	Bbis → IEr	0.048	accept
H1e	Bfin → IEr	0.905	reject
H1f	Bmeet → IEr	0.004	accept
H2a	CEOcomp → IEr	0.008	accept
H2b	Bcomp → IEr	0.021	accept
H4a	AUDITsize → IEr	0.937	reject
H4b	AUDITfin → IEr	0.825	reject
H4c	AUDITB → IEr	0.046	accept
H4d	AUDITmeet → IEr	0.029	accept

From equation number 17, the corporate governance aspects that have an influence on investment efficiency in terms of growth aspect are the characteristics of the board and the audit

committee. When considering each aspect of corporate governance by regression analysis, the results are shown as in the following table.

Table 6 Analytical results of corporate governance on the characteristics of the board and the audit committee that has an influence on investment efficiency in term of growth aspect

Variables	IE _{gCGA}		Variables	IE _{gCGD}	
	Unstandardized Coefficients B	P Value		Unstandardized Coefficients B	P Value
Constant	0.545	0.907	Constant	-3.851	0.332
CGA ₁	-0.054	0.850	CGD ₁	0.392	0.716
CGA ₂	-1.563	0.042*	CGD ₂	3.440	0.046*
CGA ₃	-0.176	0.920	CGD ₃	4.208	0.414
CGA ₄	2.200	0.044*	CGD ₄	2.256	0.032*
CGA ₅	3.020	0.403			
CGA ₆	0.500	0.014*			
R ²	0.211			0.245	
Adj.R	0.205			0.231	

Note : * statistically significance at the 0.05 level

From the above table, equation can be write as follows

$$IE_{gCGA} = 0.545 - 1.563 \text{ Bind} + 2.200 \text{ Bbis} + 0.500 \text{ Bmeet} \quad \dots\dots\dots(21)$$

$$IE_{gCGD} = -3.815 + 3.440 \text{ AUDITfin} + 2.256 \text{ AUDITmeet} \quad \dots\dots\dots(22)$$

From the above table and equation, we are able to answer the research hypothesis as detailed in the following table.

Table 7 Analysis of corporate governance of the Board of Directors and audit committee which have an influence on the investment efficiency in term of growth aspect of the listed companies in the mai stock market of Thailand

Hypothesis	Influence variable	P Value ≤ 0.05	Hypothesis test result
H5a	Bsize → IE _g	0.850	reject
H5b	Bind → IE _g	0.042	accept
H5c	Bman → IE _g	0.753	reject
H5d	Bbis → IE _g	0.044	accept
H5e	Bfin → IE _g	0.403	reject
H5f	Bmeet → IE _g	0.014	accept
H8a	AUDITsize → IE _g	0.716	reject

Hypothesis	Influence variable	P Value ≤ 0.05	Hypothesis test result
H8b	AUDITfin $\rightarrow$ IEg	0.046	accept
H8c	AUDITB $\rightarrow$ IEg	0.414	reject
H8d	AUDITmeet $\rightarrow$ IEg	0.032	accept

From equation number 18, the corporate governance aspects that have an influence on investment efficiency in terms of investment level aspect are benefits aspect. When considering

each aspect of corporate governance by regression analysis, the results are shown as in the following table.

Table 8 Analysis of corporate governance of benefits which has an influence on investment efficiency in term of investment level aspect

Variables	IE _{iCGB}	
	Unstandardized Coefficients B	P Value
Constant	549.512	0.000
CGB ₁	160.808	0.026*
CGB ₂	144.740	0.050*
R ²	0.294	
Adj.R	0.254	

Note : * statistically significance at the 0.05 level

From the above table, the equation can be write as follows

$$IE_{iCGB} = 549.512 + 160.808 \text{ CEOcomp} + 144.740 \text{ Bcomp} \quad \dots\dots\dots(24)$$

From the above table and equation, we are able to answer the research hypothesis as

detailed in the following table.

Table 9: Analysis of corporate governance of the corporate governance of benefits that have an influence on investment efficiency in term of investment levels of listed companies in the mai stock market of Thailand

Hypothesis	Influence variable	P Value ≤ 0.05	Hypothesis test result
H10a	CEOcomp $\rightarrow$ IEi	0.026	accept
H10b	Bcomp $\rightarrow$ IEi	0.050	accept

Research result

Overall, the study of the variables that influence investment efficiency in terms of returns aspect of companies listed on the Market for

Alternative Investment of Thailand found that in the overview of all the variables, there are only 3 variables including benefits, director's qualifications, and the audit committee. When

considering each aspects, it was found that a study of the corporate governance Audit influence the investment efficiency in term of returns of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that the number of the Board of Directors, the proportion of the Board of Directors which have an experience related to business of the Company on the number of the Board of Directors, the frequency of the Board meetings, the remuneration of the Chairman and the remuneration of the Directors, the proportion of the audit committee Company Directors, and the frequency of the Audit Committee meetings Influence the investment efficiency in term of returns of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand.

Moreover, the study of the variables that influence investment efficiency in term of company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that in the overview of all the variables, there are only 2 variables including the characteristic of Directors and the nature of the Audit Committee. When considering each aspects, it was found that the proportion of independent directors on the Board, the proportion of directors with experience related to the business of the Company, the frequency of Board meetings, the remuneration of the Chairman, the remuneration of Board of Directors, the proportion of the Audit Committee on the Board, and the frequency of meetings of the Audit Committee influences investment efficiency in term of company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand.

Furthermore, the study of the variables that influence investment efficiency in term of investment's level aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that in the overview of all the variables, there is only 1 variable which is benefits. When

considering each aspect, it was found that the remuneration of the Chairman and the Board of Directors influence investment efficiency in term of investment's level aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand.

Discussion

The analysis's results of corporate governance in term of the Board of Directors which influence the investment efficiency in term of returns aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that the number of the Board of Directors, the proportion of the Board of Directors which have an experience related to business of the Company on the number of the Board of Directors, the frequency of the Board meetings, the remuneration of the Chairman and the remuneration of the Board, the proportion of the audit committee Company Directors, and the frequency of the Audit Committee meetings Influence the investment efficiency in term of returns of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. It is consisted with the research of Rasheda & Rahman (2016: 1) which studied the relationship between the characteristics of the executive board and the investment efficiency of the sample of companies listed on the Egyptian stock exchange and found that the characteristics of the executive committee were Board size, Independent committee, and leader structure. The study also shows that the size of the board has a significant negative relationship with investment efficiency, and the number of independent committees also has a significant negative relationship to investment efficiency, but the leadership structure has a positive relationship with the significant investment efficiency. The above results indicate that in order

to reduce asymmetry of information and facilitate monitoring of investment decisions for greater efficiency, it should reduce one-third of the existing committee. Moreover, It consists of the research of Ji (2016) which studied the impact of the size of the executive committee with the company's investment efficiency of the company. It is found that the size of the Executive Board is inversely proportional to the sensitivity of internal cash flows to investment, and the larger size of the board makes the sensitivity of internal cash flows to investments reduced, it is because of the asymmetry of data between managers and external investors

Moreover, the analysis's result of the variables that influence investment efficiency in term of company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that the proportion of independent directors on the Board, the proportion of directors with experience related to the business of the Company, the frequency of Board meetings, the remuneration of the Chairman, the remuneration of Board of Directors, the proportion of the Audit Committee on the Board, and the frequency of meetings of the Audit Committee influences investment efficiency in term of company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. It consists of the research of Chen and Chen (2008) which studied the relationship between corporate governance Investment efficiency and surplus-value of various business sectors. The study found that businesses with better corporate governance structures will allow them to improve investment efficiency in asset purchases. The characteristics of better corporate governance consist of the size of the board is bigger, more independent committees, the committee has fewer missions, is owned by the institution more, have more external management ownership, have more

compensation based on CEO shares, better quality auditing, and better protecting shareholders. In addition, the findings show that the changes in investment proportions have a relation to the problem of cross-subsidies (Rajan et al 2000). This problem will not occur in the sector with good corporate governance. (Scharfstein and Stein 2000) investment allocation in various business sectors with good corporate governance, it helps to improve asset purchases. In addition, the business sector that has a good internal and external regulatory mechanisms, will have higher efficiency. The result of the hypothesis examination found that the research had accepted the hypothesis which is corporate governance has a significant impact on the surplus-value of various business sectors through the impact of investment allocation. In addition, it consists of the research of Chen, Sung and Yang (2017) which have studied the ownership structure of corporate governance and investment efficiency Of Chinese listed companies. This research result found that ownership structure and corporate governance affect the investment efficiency of Chinese listed companies according to measuring investment efficiency's model of Richardson (2006). By dividing the listed companies into two types which are state enterprises and the private sector. In addition, the method of study using the OLS equation found that the centralized ownership structure has a negative impact on investment efficiency.

However, this research does not find a significant influence on corporate governance in the number of committees that are greater than the requirements on the benefits to investment efficiency in term of return, growth, and investment level, it is supported by the requirements of good corporate governance principles (The Stock Exchange of Thailand 2019) which conclude that having the number of sets of committees in

accordance with the regulations is sufficient for corporate governance responsibilities in Chapter 5 Board Responsibilities. In addition, the audit committee which has to comply with the regulations of the Stock Exchange of Thailand, Board should consider establishing other sub-committees for good corporate governance, namely the compensation committee and the nominating committee. This is in compliance with the good corporate governance practices of listed companies.

Furthermore, the analysis's results of the variables that influence investment efficiency in term of investment's level aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand found that the remuneration of the Chairman and the Board of Directors influence investment efficiency in term of investment's level aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. It is consistent with the research of Lin, Ma and Su (2009) which studies of corporate governance and the efficiency of the company In the case of Chinese listed companies by used Double Bootstrapping, Data Envelope Analysis: DEA method, to test the implementation of corporate governance in various forms. It is found that the efficiency of the company has a negative relationship with state ownership, while has a positive relationship with ownership by employee partners

Suggestion

Suggestions for applying research results

1. The results of the study of corporate governance of the directors that have an influence on investment efficiency in terms of returns aspect and company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. If the company wants to focus on the return on investment, then should pay attention

on the corporate governance of the directors, such as the number of the Board of Directors, the proportion of the Board of Directors with have experience related to business on the number of the Board of Directors, the frequency of the board meetings. On the other hand, if company want to focus on investment efficiency in term of company's growth aspect, then company should consider the proportion of the Board of Directors, the proportion of the number of independent directors to the number of directors, the proportion of the Board of Directors with have experience related to business on the number of the Board of Directors, and the frequency of the board meetings.

2. The results of the study of corporate governance of the directors that have an influence on investment efficiency in terms of company's growth aspect and investment's level aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. If the company wants to focus on investment's level aspect, they should pay attention to corporate governance regarding the remuneration of the Chairman of the Board and the remuneration of the Board of Directors

3. The results of the study of, corporate governance regarding audit committee that has an influence on investment efficiency in terms of returns aspect and company's growth aspect of companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. If the company wants to focus on its investments and growth, then should pay more attention to the audit committee's corporate governance, including the proportion of the audit committee of the Board of Directors and the frequency of meetings.

Recommendations at the policy level

From the study of variables that influence investment efficiency in terms of returns aspect and company's growth aspect of listed companies in the MAI stock market of Thailand. If the

Securities and Exchange Commission wishes to emphasize investment efficiency in the overall level of investment, then they should pay more attention to corporate governance regarding benefits. However, if they want to focus on investment efficiency the overall growth aspect, then they should consider the variable of the corporate governance of the directors and the audit committee

Suggestions for further research

From the many limitations of studies that use variables including returns aspect, company's growth aspect, and investment's level aspect. Future research can use Econometric method by using continuous variables instead of investment efficiency. Secondly, this research only uses a small sample focused on companies listed on the Market for Alternative Investment of Thailand. Therefore, the results of the study apply only to companies of this size, future research should choose more samples and extend the period of study.

Acknowledgment

Thank you to Dr.Pattananat Petchchedchoo that given me valuable suggestions for research development, which leads to knowledge, critical thinking skills, and synthesis, until the research was accomplished and gained knowledge related to good corporate governance in order to increase investment efficiency of the Market for Alternative Investment of Thailand

Reference

- Bertrand, M., and Mullainathan, S. Enjoying the Quiet Life? Corporate Governance and Managerial Preferences. **Journal of Political Economy**. 111 (2003): 1043-1075.
- Bizjak, J. M., Brickley, J. A., and Coles, J. L. Stock-based Incentive Compensation and Investment Behavior. **Journal of Accounting and Economics**. 19, (1993): 349-372.
- Bloomfield, S. **Theory and Practice of Corporate Governance: An Integrated Approach**. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Chen, I. J., and Chen, S. S. Corporate Governance and Investment Efficiency of Diversified Firms: Evidence from Corporate Asset Purchases. **SSRN Electronic Journal**, (February 2008): DOI: 10.2139 / ssrn.1099234.
- Chen, N., Sung, HC, and Yang, J. Ownership structure, corporate governance and investment efficiency of Chinese listed firms. **Pacific Accounting Review**. 29, 3 (2017): 266-282.
- Chen, S., and Chen, I. Corporate Governance and Capital Allocations of Diversified Firms. **Journal of Banking & Finance**. 36, (2012): 395-409.
- Fazzari, SM, Hubbard, GR, and Petersen, BC Investment-Cash Flow Sensitivities Are Useful: A Comment on Kaplan and Zingales. **Quarterly Journal of Economics**. 115, 2 (2000): 695-705.
- Healy, P., and Palepu, K. Information Asymmetry, Corporate Disclosure, and the Capital Markets: a Review of the Empirical Disclosure Literature. **Journal of Accounting and Economics**. 31 (2001): 405-444.
- Ji, A. E. The Impact of Board Size on Firm-Level Capital Investment Efficiency. **International Journal of Economics and Finance**. 8, 10 (2016): 110-120.

- Kaseamsap, W. **The relationship between corporate governance and performance of the Company are listed on the Stock Exchange of Thailand.** Bangkok: Thammasat University, 2011.
- Lee, M. T. **Corporate Social Responsibility, Corporate Governance, and Investment Efficiency: Evidence from an Asian Emerging Market.** the 7th International Conference of The Japanese Accounting Review (TJAR) to be held on 7 January 2017 at Rokkodai Campus of Kobe University in Japan: 1-44.
- Lin, C., Ma, Y., and Su, D. Corporate Governance, and Investment Efficiency: Evidence from China's Publicly Listed Firms. **Managerial and Decision Economics.** 30 (2009): 193-209.
- McColgan P., **Agency theory and corporate governance: a review of the literature from a UK perspective.** Department of Accounting and Finance, University of Strathclyde, Glasgow, 2001.
- Modigliani, F., and Miller, M. H. The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment. **The American Economic Review.** 48, 3 (1958): 261-297.
- Prakobsaeng, K. and Petchchedchoo, P. Corporate Governance Mechanisms, Political Connection and Earnings Quality, **SUTHIPARITHAT** 31, 99 (2017): 1-15.
- Rajan, R., Servaes, H., and Zingales, L. The Cost of Diversity: The Diversification Discount and Inefficient Investment. **Journal of Finance.** 55 (2000): 35-80.
- Rashed, A. S, and Rahman, E. M. A. **Board Characteristics and Investment Efficiency: Evidence from Egypt.** Proceedings of 34th International Business Research Conference to be held on 4 - 5 April 2016 at Imperial College, London, UK: 1-10.
- Richardson, S. A. Over-investment of free cash flow. **Review of accounting studies.** 11, 2-3 (2006): 159-189.
- Scharfstein, D., and Stein, J. The Dark Side of Internal Capital Markets: Divisional Rent-Seeking and Inefficient Investment. **Journal of Finance.** 55, (2000): 2537-2564.
- Stein, J. **Agency, Information, and Corporate Investment.** In George Constantinides, Milton Harris, and Rene' Stulz, (eds), *Handbook of the Economics of Finance* Amsterdam: Elsevier Science, 2003.
- The Stock Exchange of Thailand. **Good corporate governance.** (online) 2019 (cited 30 September 2019). from https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/responsibility_p1.html
- The Stock Exchange of Thailand. **Grouping of industry and business category.** (Online) 2017 (cited November 26, 2017). from https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/industry_sector_p1.html.
- Wadhanapatee, S. **The Impact of US Monetary Policy Transmission on Security Prices in the Stock Exchange of Thailand: Tests of Market Efficiency.** Bangkok: Dhurakij Pundit University, 2012.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารงานวิจัย ตลอดจนข้อค้นพบใหม่ๆ ระหว่างนักศึกษา นักวิจัย และสังคมภายนอก ดังนั้นเพื่อให้การสื่อสารทางวิชาการเป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์นานาชาติ จึงได้กำหนดแนวทาง วิธีปฏิบัติที่ดี และจริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่บทความไว้สำหรับการดำเนินงานของวารสาร ทั้งนี้ บทความแต่ละข้อเรื่อง มีการดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบทั่วกัน

นอกจากนี้ วารสารได้กำหนดจริยธรรมในการตีพิมพ์ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์นานาชาติ ของ Committee on Publication Ethics (COPE) จึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่สำหรับบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เขียน (Author) บรรณาธิการวารสาร (Editor) และผู้ประเมินบทความ (Reviewer) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาและปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตลอดจน ผู้อ่าน แวดวงวิชาการ และสังคมโลกโดยรวม

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียน (Duties of Authors)

1. ผู้เขียนต้องรับรองว่าบทความที่ส่งมานั้นเป็นบทความใหม่และไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้เขียนต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เบี่ยงเบน
3. ผู้เขียนต้องมีการอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในบทความของตนเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิง ท้ายบทความ
4. ผู้เขียนต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดและคำแนะนำผู้เขียน
5. ผู้เขียนมีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้มีส่วนในการวิจัยจริง
6. ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยในบทความ
7. ผู้เขียนต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ ตรงตามวัตถุประสงค์ของวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. บรรณาธิการวารสารต้องไม่เปิดเผยผู้เขียน และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการต้องตัดสินใจคัดเลือกบทความตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของวารสารเป็นสำคัญ
4. บรรณาธิการต้องไม่พิจารณาบทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธ การตีพิมพ์บทความเพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ ควรหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้นๆ ก่อนการพิจารณา
6. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน ผู้ประเมิน และทีมคณะกรรมการบริหาร
7. หากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนหลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ ตอบรับ หรือปฏิเสธ การตีพิมพ์บทความนั้นๆ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากที่ได้รับบทความจากบรรณาธิการและผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตัวเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นส่วนตัวหรือเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความ การประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ประเมินบทความต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วย

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ (Instructions for Authors)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ เป็นวารสารทางวิชาการที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์การวิจัยที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สังคมไทยและสังคมโลก รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ได้จัดพิมพ์เป็นวารสารราย 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ: ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม) ในผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ ต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 2 คน ผู้ส่งบทความต้องดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเคร่งครัด รวมทั้งจัดวางเนื้อหาและรูปแบบของบทความให้เป็นไปตามที่ทางวารสารกำหนด บทความใดที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการไม่รับพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. บทความวิจัย (Research Article) หมายถึง ผลงานที่เขียนจากข้อมูลที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตนเอง
2. บทความวิชาการ (Academic Article) หมายถึง ข้อเขียนที่เสนอความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ของผู้เขียนที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
3. บทความปริทรรศน์ (Review Article) หมายถึง ผลงานที่เรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ

รูปแบบและการเรียงลำดับเนื้อหา

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ ได้กำหนดแนวทางการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์ในวารสาร ซึ่งผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาให้เป็นไปตามรูปแบบ ดังแสดงในตาราง โดยเนื้อหาทั้งหมดต้องมีจำนวนไม่เกิน 10 หน้า (A4)

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 pt.
2	ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 pt.
3	ชื่อและที่อยู่ผู้เขียน	- จัดกลางหน้ากระดาษและมีสัญลักษณ์ * ทำยอนามสกุลผู้วิจัยหลัก และชื่อผู้ประสานหลักของบทความ (มีสัญลักษณ์ ** ทำยอนามสกุล) - จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวเอียง ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. - ให้ระบุที่อยู่ เช่น หน่วยงานหรือคณะและมหาวิทยาลัยที่สังกัด - ถ้าผู้เขียนมีที่อยู่ต่างกันให้ระบุเป็นตัวเลข 1, 2,..... - จัดวางทำยอนามสกุลหลังสัญลักษณ์ * - ให้ระบุอีเมลล์ของผู้ประสานหลักของบทความ - จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวเอียง ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
4	บทคัดย่อ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. เนื้อหาในบทคัดย่อ จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ให้มีเนื้อหาไม่เกิน 500 คำ
5	คำสำคัญ	ให้นำคำหลักที่สำคัญๆ จากชื่อเรื่องหรือตัวแปรมาลงโดยไม่ต้องให้ความหมาย (ประมาณ 3-5 คำ) จัดชิดซ้าย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
6	Abstract	พิมพ์ตัวหนาจัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. เนื้อหา จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ให้แปลตามบทคัดย่อ ภาษาไทย
7	Keywords	ให้ใส่คำหลักที่สำคัญๆ เป็นภาษาอังกฤษ (ประมาณ 3-5 คำ) จัดชิดซ้าย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
8	บทนำ	ให้บรรยายถึงความสำคัญและที่มาของงานวิจัย โดยมีเนื้อหาประมาณ 1-2 หน้า จัดแบ่งเป็น 2 คอลัมน์ จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
9	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ให้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นข้อๆ จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
10	วิธีดำเนินการวิจัย	ให้ระบุประชากร กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งระบุวิธีการได้มาซึ่งตัวอย่าง ระบุตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตเนื้อหา แนวคิดทฤษฎี ที่ใช้ในการวิจัย หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล (ถ้ามี) ให้ระบุชื่อเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมคำสถิติที่แสดงค่าคุณภาพของเครื่องมือ (อย่างสรุปย่อ) จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
11	การวิเคราะห์ข้อมูล	ให้ใส่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย โดยสามารถใส่เป็นรูปภาพ/ตาราง/กราฟ พร้อมทั้งอธิบายผลอย่างย่อๆ จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
12	สรุปผลการวิจัย	ให้เสนอผลการวิจัยในภาพรวมอย่างสรุปย่อตามวัตถุประสงค์การวิจัย จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
13	อภิปรายผลการวิจัย	ให้แสดงเหตุผลทางวิชาการถึงสิ่งที่พบจากการวิจัยโดยมีเอกสารอ้างอิงและนำเสนอ อภิปรายผลเท่าที่จำเป็นอย่างชัดเจนครอบคลุม จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
14	ข้อเสนอแนะ	ให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่ได้จากการวิจัย จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
15	กิตติกรรมประกาศ	แสดงความขอบคุณผู้สนับสนุนทุนวิจัยและช่วยเหลืองานวิจัย จัดกระจายชิดขอบ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
16	เอกสารอ้างอิง	ให้ระบุเอกสารอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความ (in-text citation) ให้ถูกต้อง ตามรูปแบบที่กำหนด
17	ชื่อตาราง	ใช้ ตารางที่.... จัดชิดซ้าย เหนือตาราง ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.
18	คำอธิบายภาพ แผนภูมิ หรือ กราฟ	ใช้ ภาพที่.... จัดกึ่งกลาง ใต้ภาพ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 pt.

รูปแบบเขียนการอ้างอิงในเนื้อหาและบรรณานุกรม

การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง (References)

การอ้างอิง ใช้ระบบการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ แบบ นามและปี (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง ปีที่พิมพ์)

เอกสารอ้างอิง ให้ระบุรายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียม
รายงานและมีการอ้างอิง จัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ถ้าเป็นบทความภาษาไทยนำโดยกลุ่มเอกสารโดย
ภาษาไทยและตามด้วยกลุ่มเอกสารภาษาอังกฤษ รูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิงควรเป็น ดังนี้

การอ้างอิงหนังสือ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่. สถานที่พิมพ์: ผู้รับผิดชอบการพิมพ์, ปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง: มานพ วราภักดิ์. **หลักภาษาโคบอล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

Setbbing, Lionle. **Quality Assurance**. 3rd ed. New York:

Ellis Horwood, 1993.

การอ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ: ชื่อผู้เขียนบทความ. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ ฉบับที่ (เดือน ปี): เลขหน้า.

ตัวอย่าง: ปรีชา ช่างขวัญยืน. การประยุกต์พุทธจริยศาสตร์กับสังคมไทย.

วารสารพุทธศาสนศึกษา. 2,3 (มิถุนายน 2545): 5-21.

Baro, Hannan. The Impact of Economics on Sociology. **Journal
of Economic Literature**. 3, 2 (September 1994): 111-146.

การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์

รูปแบบ: ชื่อผู้เขียน. ชื่อข่าวหรือบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**. วัน เดือน ปี หน้า.

ตัวอย่าง: อานันท์ ปันยารชุน. ธรรมนูญกับอนาคตของประเทศไทย. **เดลินิวส์**.

29 มีนาคม 2541. หน้า 9.

New Drug Appears to Sharply Cut Risk of Death From Heart Failure.

The Washington Post. 15 July 1993. p.A 12.

การอ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์**ข้อมูลจาก Website ของบุคคล**

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. **ชื่อเรื่อง**. (ออนไลน์) ปีพิมพ์ (วัน เดือน ปีที่อ้าง)

จาก ระบุชื่อ Website

ตัวอย่าง: มีชัย ฤชุพันธุ์. **ความคิดเสรีของมีชัย**. (ออนไลน์)

2545 (อ้างเมื่อ 23 กรกฎาคม 2545). จาก

[http:// www.meechaithailand.com/meechai/showshtml/](http://www.meechaithailand.com/meechai/showshtml/)

Gordon, Simmons. **How to Avoid it**. (Online) 2001

(Cite 2002 Jul 23). Available from:

<http://www.cepr.net/globalization / scorecard on globalization.html>

ข้อมูลจาก Website ของหน่วยงานต่างๆ

รูปแบบ: ชื่อหน่วยงาน. **ชื่อเรื่อง**. (ออนไลน์) ปีที่พิมพ์. (วัน เดือน ปีที่อ้าง)

จาก (ระบุชื่อ Website)

ตัวอย่าง: การสื่อสารแห่งประเทศไทย. **เศรษฐกิจพอเพียง**.

(ออนไลน์) 2543 (อ้างเมื่อ 23 กรกฎาคม 2545).

จาก <http://www.mcot.or.th/king/king news 16.htm/>

U.S. General Accounting Office. **Telemedicine**. (Online)

1997 (Cited 2000 Sep 15). Available from:

<http://www.access.gpo.gov/su/aces/gao/index.htm/>

อ้างอิงจากบทความ/เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ (Conference Papers)

รูปแบบ: ผู้เขียน./ชื่อบทความ/เอกสาร//ใน/ชื่อบรรณาธิการ./บรรณาธิการ./

ชื่อเรื่องหรือหัวข้อการประชุม//ชื่อการประชุม//วันที่/เดือน/ปีที่จัด

ประชุม//สถานที่จัดประชุม//สถานที่พิมพ์/ผู้จัดพิมพ์/ปีพิมพ์//หน้า.

ตัวอย่าง: บุญส่ง พัจจนสุนทร. ภาวะช็อก: การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค

ใน: พลากร สุรกุลประภา, บรรณาธิการ. **Medicine in the evidence-based era**. การประชุมวิชาการประจำปี 2544

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 17; 16-19 ตุลาคม 2544;

ขอนแก่น. ขอนแก่น: คณะแพทยศาสตร์, 2544. หน้า 195-208.

Bengtsson, S. and B.G. Solheim. "Enforcement of Data Protection, Privacy and Security in Medical Informatics," In: Lun K. C, Lun, P. Degoulet and T. E. Piemme, editors. **MEDINFO 92**. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 6-10 September 1992; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland, 1992. pp. 1561-1565.

อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ

รูปแบบ: ผู้เขียน.//ชื่อวิทยานิพนธ์.//ประเภทของบทนิพนธ์พร้อมด้วยชื่อ
หลักสูตร/สถาบัน./ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง: วิตติกา ทางขึ้น. กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีใน
เชิงบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.

Buppha Devahuti. **Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries**. Master's Thesis Department of Library Science
Chulalongkorn University, 1975.

การส่งต้นฉบับ การตรวจสอบเบื้องต้นและการแก้ไข

สามารถทำได้ 2 กรณี

1. ส่งแบบต้นฉบับตีพิมพ์ (Hard Copy)

ส่งต้นฉบับ 2 ชุด พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล CD หรือ ส่งทาง E-mail ไปยังกองบรรณาธิการวารสาร
บัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ ตามที่อยู่ด้านล่าง โดยมีหนังสือแนบส่ง พร้อมต้นฉบับ และที่อยู่ของผู้ส่งที่สามารถ
ติดต่อกลับได้

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2 ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 0-4535-2097 โทรสาร 0-4535-2120

E-mail: info.gra@ubru.ac.th

1.1 เมื่อกองบรรณาธิการวารสารได้รับต้นฉบับแล้ว จะนำมาพิจารณาแล้วแจ้งตอบกลับให้ผู้เขียน
ทราบผลว่าจะต้องแก้ไขเบื้องต้นหรือไม่ ถ้าไม่ต้องแก้ไขเบื้องต้นจะนำส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับบทความที่ไม่ได้รับ
การพิจารณาตีพิมพ์จะส่งต้นฉบับและแผ่นบันทึกข้อมูลคืนให้ผู้เขียนบทความ

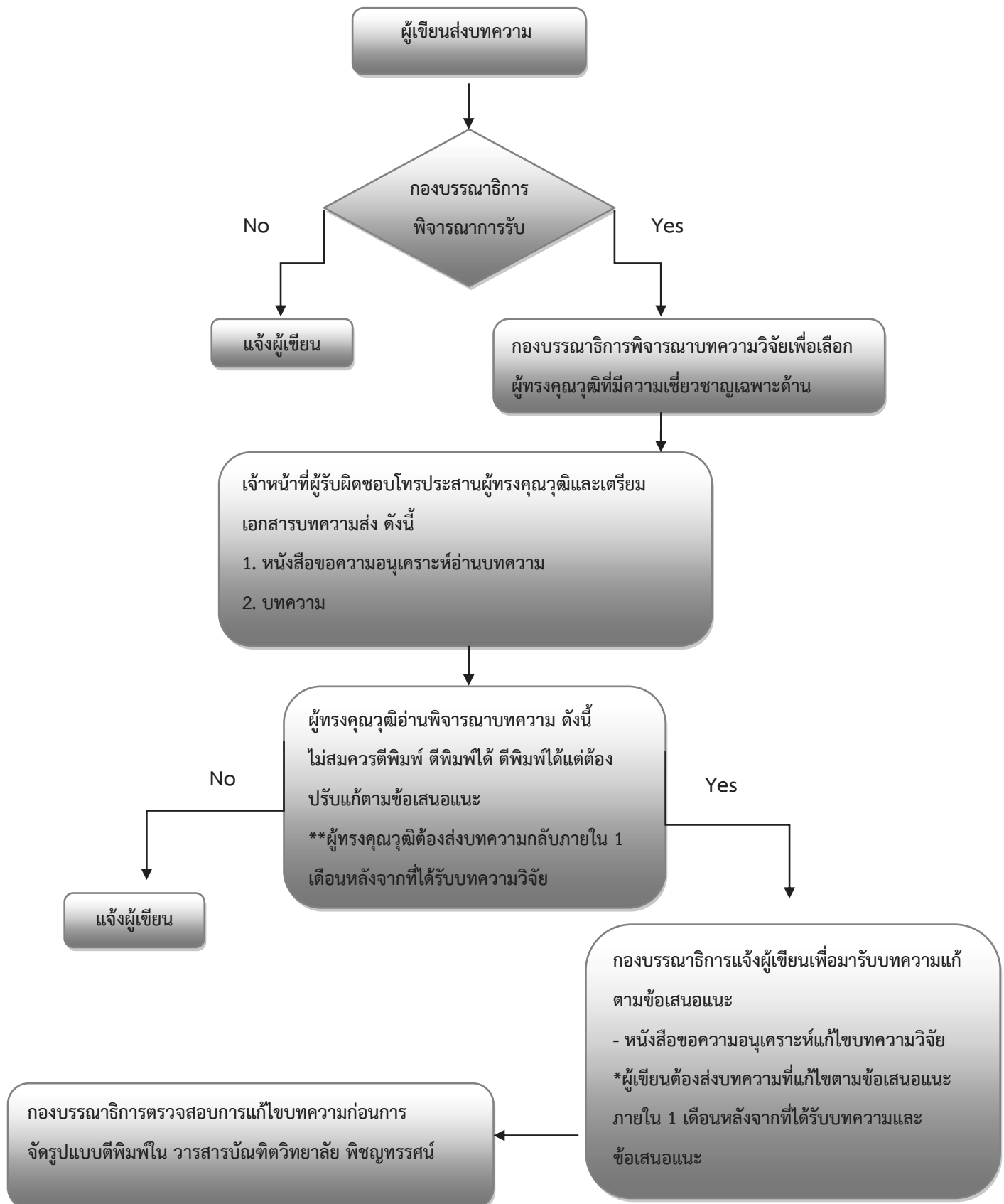
1.2 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่เกี่ยวข้องในสาขาที่บทความเกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 คน เมื่อได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กอง
บรรณาธิการจะส่ง แบบบันทึกผลการพิจารณาบทความ ให้ผู้เขียนปรับปรุงตามแบบฟอร์มตัวอย่างการแก้ไข
บทความและส่งกลับกองบรรณาธิการ

1.3 เมื่อบทความของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเรียบร้อยแล้ว สำหรับผู้เขียนภายนอก
กองบรรณาธิการจะจัดส่งวารสารให้ผู้เขียนจำนวน 1 เล่ม

2. ส่งแบบ Online

ในการส่งต้นฉบับ ให้ผู้เขียนบทความส่งได้ที่ www.graduate.ubru.ac.th/ubru-journal

ขั้นตอนการรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เลข.....
 รับวันที่...../...../.....
 ผู้รับ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย)
 (ภาษาอังกฤษ)

2. วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ชื่อย่อ.....

3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ

4. สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 () อาจารย์ () อื่น ๆ ระบุสถาบันคณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา (ถ้ามี)

4.1.1 ชื่อภาษาไทยภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ

4.1.2 ชื่อภาษาไทยภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ

4.2 () นักศึกษา ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท หลักสูตร.....

สาขา.....คณะ.....สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อภาษาไทยภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ

4.2.1 ชื่อภาษาไทยภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ

5. ประเภทของบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () บทความจากวิทยานิพนธ์ () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

.....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้โทรสารE-mail

8. สิ่งที่ส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

() เอกสารพิมพ์ต้นฉบับบทความ จำนวน 2 ชุด

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

10. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (กรณีเป็นวิทยานิพนธ์) ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้ มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็น

☐ เนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาจัดทำ ☐ เนื้อหาโดยองค์รวมทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาจัดทำ

เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

ส่วนนี้สำหรับเจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

11. ความเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบองค์ประกอบของบทความ

() ครบ () ไม่ครบ ขาด

เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ ลงชื่อ

(นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์)

...../...../.....

12. ความเห็นของบรรณาธิการ

() เก็บเรื่อง () ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนประกอบที่ยังไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์

() นำส่ง Peer Review พิจารณา ควรแต่งตั้ง () ผศ. () รศ. () ศ. () ดร.

1 2

อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ ☐

บรรณาธิการ ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส)

...../...../.....

ตัวอย่างสรุปการแก้ไขบทความ

ชื่อผู้วิจัย 1 ... 2 ...(ชื่อที่ปรึกษา)

ชื่อเรื่องวิจัย การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ชีวิตพืชและสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ	การปรับแก้
บทคัดย่อ/Abstract		
บทนำ		
วัตถุประสงค์ของการวิจัย		
วิธีดำเนินการวิจัย (ตัวแปร/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง (เครื่องมือในการวิจัย/การหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		
การวิเคราะห์ข้อมูล		
สรุปผลการวิจัย		
การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ		
เอกสารอ้างอิง		

หมายเหตุ : ในเนื้อหาบทความที่แก้ไขขีดเส้นใต้ให้ชัดเจน

.....ผู้วิจัย
(.....)

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัครเป็นสมาชิกดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ - นามสกุลผู้รับ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร..... E-mail

หน่วยงาน.....สถานที่ทำงาน

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

☐

สมัครเป็นสมาชิกหนึ่งปี

ค่าสมาชิก 200 บาท

☐

สมัครเป็นสมาชิกสองปีติดต่อกัน

ค่าสมาชิก 400 บาท

ท่านสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045-352-097 โทรสาร 045-352-120

MEMBERSHIP APPLICATION

Date.....Month.....Year.....

Name.....

Last

First

Mailing Address.....

Street Number and Name

.....

.....

District (City)

Amphur (State)

.....

.....

Province (Country)

Postal Code

E-mail Address..... Telephone No.

Fax No.

☐

One-year Membership

(200 Baht)

☐

Two-year Membership

(400 Baht)

You can contact us at Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2 Ratchathani
Road Mueang District of Ubon Ratchathani Province, 34000 Tel: 045-352-097 Fax. 045-352-120

ISSN 1905-5811

ผู้ประเมินบทความ (Readers) ประจำปีที่ 14 ฉบับที่ 3

ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์นัฏ วัฒนารงค์
รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.เผ่าไทย วงศ์เหลา
รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ทองประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนันท์ โชติวนิช
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศาสตรา เหล่าอรรค
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรร ทวีจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญญา สิ้นชื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย คูหาพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ บรรลือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศานาญ ไสภาพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทพงศ์ นันทสำเร็จ
ดร.นันทวัน ทองพิทักษ์
ดร.ขจิตา มัชฌิมา
ดร.ศศิวิมล พรประไพ
ดร.จิรัญญา สุราวุธ
ดร.บุญเย็น ทองคำ
ดร.สายรุ้ง ดินโคกสูง
ดร.สมาลี เสงวิจิตร

[illegible]